

Universitätsbibliothek Wuppertal

Handlexikon zu Cicero

Merguet, Hugo

Leipzig, 1905

|

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2871)

Iaceo, liegen, verharren, ruhen, gefallen sein, tief stehen, darnieder liegen, machtlos, unbeachtet sein: I. iacere humi; Catil I 26. Brundisii iacere in omnes partes est molestum; A XI 6, 2. — II. M. Furium ad pedes cuiusque iacentem; Q fr II 5, 2. ego etiam nunc eodem in loco iaceo; A III 12, 3. iacere Caesarem putans offensione populari; A X 7, 3. ut amici iacentem animum excitet; Lael 59. tota Capua et omnis hic dilectus iacet; A VII 23, 3. iacet corpus dormientis ut mortui; div I 63. dilectus: f. Capua. depressam, caecam, iacentem domum pluris quam te et fortunas tuas aestimasti; Scaur 45. iustitia vacillat vel iacet potius omnesque virtutes; of III 118. quarum (matrum) una mihi ad pedes misera iacuit; Ver V 129. in eodem silentio multa alia oratorum officia iacuerunt; de or II 64. cum iacerent pretia praediorum; Q Rose 33. vestrum studium totum iacet; Muren 30. ea (verba) nos cum iacencia sustulimus e medio; de or III 177. virtutes: f. iustitia. — III. turpe est rem impeditam iacere; A XII 12, 1.

iacio, werfen, schleudern, legen, ausstoßen, hören lassen, verbreiten: I. iecit || legit || quodam loco vita illam mulierem spoliari quam pudicitia maluisse; Scaur 4, 5. — II. iecissem ipse me potius in profundum quam . . .; Sest 45. »totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor«; fr H IV, a, 353. crimen: f. telum. quid (Iuppiter) proficit, cum in medium mare fulmen iecit? div II 45. iacta sunt fundamenta defensionis; Muren 14. »mediocre iacit quatiens e corpore lumen«; fr H IV, a, 285. in iacendo mittendoque ridiculo; orat 87. Venerium iaci posse casu quattuor talis iactis; div II 48. cum falsum crimen quasi venenatum aliquod telum iecerint; Quinct 8. non mediocres terrores iacit atque denuntiat; A II 23, 3. Venerium: f. talos.

iacatio, Bewegung, Eitelkeit, Prahlerei, Ansehen, Beifall: I. iacatio est voluptas gestiens et se efferens insolentius; Tusc IV 20. non multa iacatio corporis; Bru 158. — II. qui excutient tibi istam verborum iacationem; Sulla 24. eloquentia haec forensis iacationem habuit in populo; orat 13. voluptati (subiecta sunt) delectatio, iacatio; Tusc IV 16. — III. accedit actio non scenae, sed modica iacatione corporis; orat 86. — IV. cum homines se non iacatione populari, sed dignitate atque innocentia tuebantur; Cluent 95.

iacio, werfen, wirfeln, umher schleudern, beschürmen, im Stuhnde führen, rühmen, prahlen, pass. schwanken: I. nemo est, quin saepe iactans Venerium iaciat aliquando; div II 121. — II. utrum is, qui dicat, tantum modo in hoc declamatorio sit opere iactatus an . . .; de or I 73. iactare se in causis centumviralibus; de or I 173. si (superiores) intolerantius se iactant; de or II 209. postea quam Pompeius apud populum clamore convicioque iactatus est; ep I 5, b, 1. vgl. conlegam, orationem. orat, ut multis iniuriis iactatam atque agitatum aequitatem in hoc tandem loco consistere et confirmari patiamini; Quinct 10. qui (conlega) nisi se suo more iactavisset; Bru 217. cum ardentes faces in vicinorum tecta iactas; har resp 39. primas illas hastas ita iactare leniter, ut . . .; de or II 316. minae iactentur; Quinct 47. iactabatur temporibus illis nummus sic, ut nemo posset scire, quid haberet; of III 80. in quo maxime consuevit iactare vestra se oratio claris viris commemorandis; fin I 36. nostrum hoc tempus aetatis forensi labore iactari; Q fr III 5, 4. — III. non modo de Cynico consulari, sed ne de istis quidam piscinarum Tritonibus poterit se iactare; A II 9, 1.

iacura, Nachteil, Opfer, Einbuße, Verlust, Aufwand: I. quae iacura! qui sumptus! quanta largitio! Flac 13. — II. 1. cum tanta sit a nobis iacura facta iuris; A XVI 2, 1. tu illam iacturam

feres aequo animo; A XIII 13, 1. — 2. plura ponuntur in spe, quam petimus || quam in pecunia ||; reliqua ad iacturam reserventur || struentur ||; Q fr III 8, 1. — III. qui (Sp. Maelius) annona levanda iacturisque rei familiaris in suspicionem incidit regni appetendi; Milo 72.

iacus, Wurf, Schleudern: I. quid est tam incertum quam talorum iactus? div II 121. — II. ut fulminum iactus relinquam; Catil III 18.

iaculor, nach dem Ziel werfen: quis est, qui totum diem iaculans non aliquando conliniet? div II 121.

iaculum, Wurfspeer: I. solem prae iaculorum multitudine et sagittarum non videbitis; Tusc I 101. — II. si Hannibal murum iaculo traiecisset; fin IV 22.

iam, schon, bereits, noch, nun, soeben, sogleich, dann, ferner, außerdem, sogar, neg. nicht mehr, noch nicht: I. 1. quod iam audietis; har resp 53. sed mehercules in ea (re publica) conservanda iam defetigatus faveo . . .; ep X 19, 2. de qua (vita) iam dicam; Plane 27. expositis iam igitur sex de summo bono sententiis; fin V 20. si ad causas iudicia iam facta domo deferemus; Cluent 6. cum iam in manibus tabulas haberemus; Ver II 187. quae (Alpes) iam licet considant; prov 34. sed iam hoc totum omitto; Ligar 24. ut iam puerilis tua vox possit aliquid significare; Sest 10. iam remota subtilitate disputandi; nat II 98. quoniam iam nox est; Catil III 29. dicimus gravedinosos quosdam, quosdam torminosos, non quia iam sint, sed quia saepe; Tusc IV 27. sed iam haruspicum reliqua responsa videamus; har resp 34. — 2. ad humanitatem revocavit animos hominum studii bellandi iam immanes ac feros; rep II 27. quae iam prisca videntur propter vetustatem; leg III 20. — 3. patimur enim multos iam annos et silemus; Ver V 126. quartum iam annum regnante Lucio Tarquinio Superbo; rep II 28. ter iam homo stultus triumphavit; Piso 58. at nos vicesimum iam diem patimur habescere aciem horum auctoritatis; Catil I 4. — ut iam a principio videndum sit . . .; orat 201. qui (Scipio) summam spem civium, quam de eo iam puero habuerant, continuo adulescens superavit; Lael 11. qui (Milo Crotoniates) cum iam senex esset; Cato 27. — 5. controversam rem, sed aliquando iam iudicandam; leg I 52. multis iam ante saeculis; Bru 66. cum idem omnes boni iam ante fecissent; sen 12. iam antea petivi abs te, ut . . .; A XVI 16, 8. quae iam diu gesta et a memoria nostra remota; inv I 39. quae (Graecia) cum eloquentiae studio sit incensa iam diuque excellat in ea; Bru 26. vides sudare me iam dudum laborantem, quo modo ea tuear; ep III 12, 3. senatum iamiam inclinatum || inclinantem ||; Bru 55. id me iamiam nolle; A XV 26, 4. vos exspectari, Brutum quidem iam iamque; ep XII 10, 4. quamquam ipse iam iamque adero; A XIV 22, 1. hermae tui Pentelici iam nunc me admodum delectant; A I 8, 2. iam pridem conticuerunt tuae litterae; Bru 19. nos pridem iam constituisse . . .; A XVI 15, 5. ne senectutem iam prope desperatam contempsisse videamini; Cael 80. prope senescente iam Graecia; rep I 58. sed hic quidem locus concludi iam potest; nat III 79. quod saepe iam dixi; Catil I 32. sed: f. quidem. 1. omitto, video. quae iam tum, cum aderas, offendere eius animum intellegebam; A I 9, 1. probabilis orator, iam vero etiam probatus; Bru 263. iam vero quis dicere audeat vera omnia esse somnia? div II 127. verum haec genera virtutum non solum in moribus nostris, sed vix iam in libris reperiantur; Cael 40. — II. hunc diem iam ne numerant quidem; Ver pr 31. quas (xii) iam nemo merant quidem; Ver pr 31. quas (xii) iam nemo merant quidem; leg II 59. nihil iam in istam mulierem dico; Cael 38. non est iam lenitati locus; Catil II 6.

quae iam non ad multitudinem, sed ad vosmet ipsos pertinent; Ac II 144. iam nullum fortunis communibus exitum reperietis; dom 123.

iambicus, jambisch; sequitur, ut, qui maxime cadant in orationem aptam numeri, videndum sit. sunt enim, qui iambicum putent; orat 191.

iambus, Jambus, jambischer Vers: I. iambus et dactylus in versum cadunt maxime; orat 194. iambum nimis e vulgari esse sermone; orat 192. iambus frequentissimus est in iis, quae demisso atque humili sermone dicuntur; orat 196. qui (iambus) est e brevi et longa; orat 217. quem Hipponactis iambus laeserat; nat III 91. — II, 1. ita fit aequalis dactylus, duplex iambus; orat 188. iambum et trochaicum frequentem segregat ab oratore Aristoteles; de or III 182. — 2. magnam partem ex iambis nostra constat oratio; orat 189.

ianiam f. iam, I, 5.

ianitor, Türhüter: neminem a congressu meo neque ianitor meus neque somnus absterruit; Planc 66. aderat ianitor carceris; Ver V 118.

ianua, Tür: I. testis est huiusce Q. Mucii ianua et vestibulum; de or I 200. — II. principem in sacrificando Ianum esse voluerunt, quod ab eundo nomen est ductum, ex quo transitiones perviae „iani“ foresque in liminibus profanarum aedium „ianuae“ nominantur; nat II 67. — III, 1. non ianua receptis, sed pseudothyro intromissis voluptatibus; sen 14. — 2. cum ad Nasicam venisset Ennius et cum ad ianua || a ianua || quaereret; de or II 276.

ianuarius, dem Janus, Januar angehörig: A. Kalendis Ianuariis cum in Capitolium nos senatum convocassemus; Sulla 65. veniunt Kalendae Ianuariae; Phil II 79. a. d. XIII Kal. Ian.; Phil X 23. causa ad vos mense Ianuario deferebatur; Quir 12. — B. Ianuario, Februario provinciam non habebit; prov 37.

ianus, Durchgang: f. ianua, II.

ibi, dort, da, daselbst, dann: ibi (Appius) forum agit; A V 16, 4. ibi cum palam eius anuli ad palmam converterat; of III 38. haec ubi conceduntur esse facta, ibi vis facta negabitur? Caecin 44. iubeas ibi me metiri, quo portare non expedit? Ver III 193. ibi tum Caecinam postulasse, ut . . .; Caecin 27. ut, ubi virtus sit, ibi esse miseria et aerumna non possit; fin V 95. ut nemo sit, quin ubivis quam ibi, ubi est, esse malit; ep VI I, 1. quid tu ibi tum? Ver III 139.

ibidem, eben dort, eben daselbst, dabei: cenati discubuerunt ibidem; inv II 14. ab Hermippo ibidem mancipia petere coepit; Flac 49. laesit in eo Caecinam, sublevat ibidem; Caecin 23. cum ibidem essent duo adulescentes filii; Sex Rosc 64. primum esse quaedam falsa visa, deinde ibidem, inter falsa visa et vera nihil interesse; Ac II 44.

ibis, Ibis: I. velut ibes maximam vim serpentium conficiunt, cum sint aves excelcae, erubibus rigidis, corneo proceroque rostro; nat I 101. — II. prius, quam ibim aut aspidem violent; Tusc V 78.

ichneumon, Ichnumon: possum de ichneumonum utilitate dicere; nat I 101.

ico, treffen, schlagen, stoßen, schließen: in illo tumultu fracti fascies, ictus ipse; Piso 28. cum in Capitolio ictus Centaurus e caelo est; div I 98. cum T. Tatio foedus icit; rep II 13. Romulus lactens fulmine ictus; div II 47.

ictus, Stoß, Stich, Schlag, Hieb: I, 1. ut (di) casus aut ictus extimescant; nat II 59. — 2. vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatoris probari; Milo 65. — II. is (Phaethon) ictu fulminis deflagravit; of III 94. neque ictu comminus neque coniectione telorum magnas copias pulsas esse; Caecin 43.

idcirco, deswegen deshalb: I. quos idcirco non appello hoc loco, ne mea oratio infinita esse videatur; Sest 108. idcircone nos populus Romanus consules fecit, ut rem publicam pro nihilo haberemus? Phil I 14. quid sit, quod idcirco fugiendum non sit, quod omnino turpe non sit; of III 33. idcirco, iudices, quia veram causam habebam, brevi peroravi; inv I 90. tamen abs te idcirco, quia aequum est, postulo; Tul 6. sin autem idcirco possunt provideri, quia certa sunt et fatalia; div II 25. — II. quia verum est, idcirco grave debet esse; Cluent 124. — III. quod eum tibi quaestoris in loco constitueras, idcirco tibi amicum in perpetuum fore putasti? Ver I 77. — IV. idcirco haec tecum, quia vestra est de somniorum veritate sententia; nat III 93.

idem, derselbe, eben derselbe, eben dieser, der nämliche, zugleich: A, I, 1. idem iterum Sulla superavit; har resp 54. aequitate eadem; of II 83. ad eandem inter se comparisonem; nat II 51. exercitus idem; Muren 37. eundem bene dicendi finem; Tusc II 3. idem homines; Q fr I 1, 15. ex isdem locis; inv I 81. ex isdem praediis; Flac 80. eisdem de rebus; Ac II 125. iisdem de rebus; fin I 6. isdem de rebus; leg I 15. rebus isdem; Lael 65. legum scriptoribus isdem; dom 48. unum atque idem erat tempus; Flac 61. eodem tempore; div I 74. una atque eadem voce; of II 42. si vultum semper eundem videtis; Milo 92. — 2. eodem hoc animo; Tusc V 90. haec eadem vocabula; Tusc IV 36. illa eadem Diana; Ver IV 77. eadem illa individua et solida corpora; fin I 18. eadem illa nocte; Ver pr 23. isdem istis lictoribus me uti; A XI 7, 1. quibus ille dies acerbissimus fuit, qui idem tibi laetissimus; Vatin 6. adert temperantia, quae est eadem moderatio; Tusc III 36. — II. A siam istam refertam et eandem delicatam sic obiit, ut . . .; Muren 20. si P. Crassus idem fuit eloquens et iuris peritus; de or I 216. M. Marcellus ille quinquies consul, idem imperator, idem augur optimus; div II 77. non eam (fidem) C. Rabirius, sed C. Marius dedit, idemque violavit; Rabir 28. animantem immortalem et eundem beatum; nat I 24. cultus deorum est optimus idemque castissimus atque sanctissimus plenissimusque pietatis, ut . . .; nat II 71. si tu mihi quamvis eruditum hominem adduxeris, si erit idem || eidem || in consuetudine civitatis hospes; de or II 131. quem (oratorem) si patiuntur eundem esse philosophum; de or III 143. si me populus Romanus eiecisset idemque postea se conlegisset, dom 88. viros fortes et magnanimos eosdem bonos et simplices esse volumus; of I 63. — III. qui id bonum solum esse dicebant, quod esset unum et simile et idem semper; Ac II 129. cum, quaecumque bona Peripateticis, eadem Stoicis comoda viderentur; Tusc V 120. ut eandem nos modestiam appellemus; of I 142. quam interdum eandem necessitatem appellant; Ac I 29. si voluntas eadem maneret; Quinct 82. — B, I, 1. me arbitrari eundemque me ita iudicare . . .; ep XIII 28 b, 2. at idem vos anno superiore hos eosdem revocabatis; prov 13. probatur ab eodem illo maxime paeam; de or III 183. in quos idem illud senatus decreverat; Cluent 137. idem illi reclamarunt; ep XI 21, 2. quam (legem) idem iste tulerat; dom 70. eadem ista dixerit; ep XI 21, 1. qui idem non dubitavit . . .; de or II 127. a quo eodem acciperet; de or III 141. quod idem cum vestri faciant; fin IV 13. quod idem dici potest; div II 69. ut in eodem simili verser; Tusc II 13. nunc isdem vobis adsentior, cum quibus antea sentiebam; prov 25. tu idem fer opem; Ligar 31. eodem te actore; par 46. tibi eidem erit curae; ep I 9, 22. f. hic. — 2. idem ego ille persolvi patriae, quod debui; Sulla 87. eadem ista omnia comprimentur; Muren 85. — II. >oenus

ne amplius sex menses idem iuris, quod duo consules, tenet; leg III 9. — C, I. in templis: EIDEM PROBAVIT; at „isdem“ erat verius, nec tamen „eisdem“ ut opimus; male sonabat „isdem“; orat 157. at idem non adfuit alio in iudicio; Sulla 81. et idem sum in re publica, qui fui semper; Plane 93. qui fortis sit, eundem esse magni animi; Tusc III 15. culpa illa „bis ad eundem“ vulgari reprehensa proverbio est; ep X 20, 2. aes alienum eiusdem est dissolutum; Sulla 56. si eidem nunc tacent; Sest 14. idem in eis elaborant, quae...; Cato 24. laudabuntur idem; ep I 9, 19. res capitales et reliquas omnes iudicabant iidem; rep III 48. non ab isdem accusatur M. Caelius, a quibus oppugnatur; Cael 20. non semper easdem sententias ab eisdem esse defensas; Plane 94. discrepabat ab iisdem; Ac I 39. — II. eademque (Cassandra) paulo post: »ehen videte«...! div II 112. quod tu iure eandem sororem et uxorem appellare possis; dom 92. — III. hoc persimile atque adeo plane idem est in hoc iudicio; Tul 31. ad idem semper expectandum paratior; of II 53. facient idem ceteri libenter, ut possessionis invidiam pecunia commutent; agr I 14. magna vis est unum et idem sentientis senatus; Phil III 32. a conversione eiusdem et similis; Tim 36. ut, unde est orsa, in eodem terminetur oratio; Marcel 33. ex eodem et ex altero; Tim 22. cum de plurimis eadem dicit; fin IV 13. de iisdem scribere; fin I 6.

identidem, wiederholt, oft: sororem sponsi nomen appellante identidem Curiatii; inv II 78. id (natura) providit ut identidem fieri posset cum maxima celeritate; nat II 142. recitabatur identidem Pompei testimonium; Rab Post 34. revolvor identidem in Tusculanum; A XIII 26, 1.

ideo, deshalb, deswegen, darum: I. quia plerumque homines cogi solent, ideo de coactis compositum interdictum est; Caecin 59. an ideo aliquid contra mulieres fecit, ne...? Ver I 106. ideo viam munivi, ut eam tu alienis viris comitata celebrares? Cael 34. non ut quidque dicendum primum est, ita primum animadvertendum videtur; ideo quod illa ex iis ducas oportet, quae...; inv I 19. non eodem modo de omnibus: ideo quod prima illa res ad meum officium pertinet, duas...; Sex Rose 36. — II. nec Marcellum apud Clastidium ideo fortem fuisse, quia fuerit iratus; Tusc IV 49. hoc si vobis ideo levius videtur, quod putatis...; Ver I 22. — III. haec ideo diligentius inducitur praescriptio, ut...; inv I 32.

idiota, unwissender, ungebildeter Mensch, Idiot: I. quemvis nostrum, quos iste idiotas appellat; Ver IV 4. — II. posteaquam rem paternam ab idiotarum divitiis ad philosophorum regulam regulam perduxit; Sest 110.

idonee, gehörig, angemessen: exordium est oratio animum auditoris idonee comparans ad reliquam dictionem; inv I 20.

idoneus, geeignet, passend, tauglich, geschickt, würdig: A. putare me idoneum, qui exemplum sequerer humanitatis; Ver II 118. profiterer satis idoneum esse me defensorem; Caecin 5. eius Falernum mihi semper idoneum visum est devorsorio; ep VI 19, 1. est (illa lex) ratio mensque sapientis ad iubendum et ad deterrendum idonea; leg II 8. plerique rem idoneam, de qua quaeratur, putant; Ac II 18. ad lacertas captandas tempestates non sunt idoneae; A II 6, 1. ut idoneum tempus eligerent; Tul 25. cum minus idoneis (verbis) uti consuescerem; de or I 154. — B. in deligendis idoneis iudicium et diligentiam adhibere (debemus); of II 62.

Idus, Idus: I. Idus Martiae consolantur; A XIV 4, 2. — II. 1. locat circiter Idus Septembres; Ver I 148. exin senatus postridie Idus; A IV

3, 3. — 2. quas (ruinas) omnes impendere tibi proximis Idibus senties; Catil I 14. haec Idibus mane scripsi; ep I 1, 3. — 3. post Idus Martias; Phil I 3.

iecur, Leber: I. si eadem hora aliae pecudis iecur nitidum atque plenum est, aliae horridum et exile; div II 30. — II. sucus is, quo alimur, permanat ad iecur per quasdam a medio intestino usque ad portas iecoris ductas vias, quae pertinent ad iecur eique adhaerent; nat II 137. postero die caput in iecore non fuit; div I 119. — III. caput iecoris ex omni parte diligentissime (haruspices) considerant; div III 32. nondum dico, quam haec signa nulla sint, fissum iecoris, corvi cantus; div II 16. portae: j. II.

iecusculum, kleine Leber: musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri; div II 33.

ieiune, trocken, matt: (quae) ieiunius aguntur; orat 118. nec satura ieiune nec grandia minute (dicet); orat 123. quis ieiunius dixit inimicus? A XII 21, 1. videmus iisdem de rebus ieiune quosdam et exiliter disputavisse; de or I 50.

ieiunitas, Leere, Magerkeit, Trockenheit: I. cavenda est presso illi oratori inopia et ieiunitas; Bru 202. qui ieiunitatem et famem se malle quam ubertatem et copiam dicerent; Tusc II 3. sin autem ieiunitatem in Attico genere ponit; Bru 285. — II. alii in eadem ieiunitate concinniores; orat 20. propter eorum ieiunitatem bonarum artium; de or II 10.

ieiunus, leer, nichtern, hungrig, trocken, mager, fade, matt, kraftlos, gering: qui aut Antonium ieiuniorum aut Crassum pleniorum fuisse putet; de or III 16. (Lysias) videtur esse ieiunior; opt gen 9. cum biduum ita ieiunus fuisset, ut ne aquam quidem gustarem; ep VII 26, 1. nihil in me humile aut ieiunum debes agnoscere; ep III 10, 7. si non ieiunum hoc nescio quid, quod ego gessi, et contemnendum videbitur; ep XV 4, 14. emit agri Liparenensis miseri atque ieiuni decumas; Ver III 84. illud pusilli animi et ipsa malevolentia ieiuni atque inanis, quod...; ep II 17, 7. ieiunas huius multiplicis orationis aures civitatis accepimus; orat 106. tam eminentibus canibus Scyllam tamque ieiunis; har resp 59. solivaga cognitio et ieiuna videatur; of I 157. quibus (locis communibus) uti confirmatis criminibus oportet, aliter enim ieiuni sunt atque inanes; de or III 106. sunt eius (Rutilii) orationes ieiunae; Bru 114.

igitur, also, daher, denn, demnach, folglich (an vierter Stelle j. B, I, 2. causa, 3 frugi; an fünfter Stelle: j. B, I, 1. fruor, II, 1, d. Ac II 129): A. igitur primus liber continebat...; inv II 11. igitur pecuniam omnem decemviri tenebunt; agr II 72. igitur mundi est propria virtus; nat II 39. — B, I, 1. efficitur igitur fato fieri, quaecumque fiant; fat 21. eius (bonae mentis) bono fruendum est igitur, si beati esse volumus; Tusc V 67. obsequar igitur voluntati tuae; fin II 17. respondebo igitur Postumo primum; Muren 57. — 2. non sine causa igitur Epicurus ausus est dicere...; Tusc V 110. deorum igitur consilio (mundus) administratur; nat II 76. — 3. qui sit frugi igitur vel, si mavis, moderatus et temperans, eum necesse est esse constantem; Tusc III 18. ieiunas igitur huius multiplicis orationis aures civitatis accepimus; orat 106. prima igitur commendatio proficiscitur a modestia; of II 46. reliquum est igitur crimen de veneno; Cael 56. — 4. his igitur expositis; of I 99. illi igitur viri vituperandi; Phil VIII 14. quod igitur tibi erat optatissimum Ver II 99. cum igitur de furto quaereretur; Cluent 185. numquam igitur sapiens irascitur; Tusc III 19. si igitur memoria perceptarum comprehensarumque rerum est; Ac II 106. ut igitur intellegeretis, qualem ipse se consulem profiteretur; Phil II 11. — II, 1, a. probas igitur animum ita adfectum? rep I 60. — b. nec ratione igitur utentem deum

intelligere qui possumus? nat III 39. — c. libidinosum igitur censem esse sapientem? Tusc IV 57. — d. quo tandem igitur Habitus metu adductus conatus est...? Cluent 170. qua de re est igitur inter summos viros maior dissensio? Ac II 129. quae est igitur causa istarum angustiarum? fin IV 68. quid igitur? haec vera an falsa sunt? Ac II 95. quae sequuntur igitur? fin IV 55. cuius igitur potius opibus utamur quam tuis? Tusc V 5. — e. cur igitur dubitas, quid de re publica sentias? rep I 60. nihilne est igitur actum, quod...? A II 16. cum hocne igitur esse vis? A IX 7, 3. num igitur censes ullum animal, quod sanguinem habeat, sine corde esse posse? div I 119. qui igitur potest ei (mundo) deesse id, quod est optimum? nat II 38. ubi est igitur remedium? Ver I 142. — 2. sitne igitur malum dolere necne, Stoici viderint? Tusc II 42. — III. quo tandem igitur gaudio adfici necesse est sapientis animum! Tusc V 69. — IV. omittit igitur litum Romuli; div II 80. — V. sit igitur aliquis, qui nihil mali habeat; Tusc I 85.

ignarus, nicht wissend, unfundig, unerfahren: A. si ignarus sit faciundae ac poliendae orationis; de or I 63. imperiti homines, rerum omnium rudes ignarique; Flac 16. ab hominibus virtutis ignaris; Phil XIV 13. quem (oratorem) ne physicorum quidem esse ignarum volo; orat 119. ignaro populo Romano, quod ageretur; sen 18. vir bonus et civilis officii non ignarus; fin III 64. — B. I. sicut vulgo ignari rerum loquebantur; Sest 15. — II. quod insit in iis aliquid prohi, quod capiat ignaros; of III 15.

ignave, feig; ne quid timide, ne quid ignave faciamus; Tusc II 55.

ignavia, Trägheit, Mutlosigkeit, Feigheit: I. nec tua ignavia etiam mihi inertiam adferet; ep XII 20. in quem metus (cadit), in eundem formido timiditas, pavor, ignavia; Tusc V 52. quae his contraria sunt, ut fortitudini ignavia et iustitiae iniustitia; inv II 165. — II. 1. qui propter metum praesidium reliquit, quod est ignaviae; Tusc III 17. — 2. fortitudo, prudentia certant cum ignavia, temeritate; Catil II 25. — III. ut potius vestra iniuria quam ignavia mea cessem; Q fr II 8, 4.

ignavus, träg, feig: A. recte genus hoc interrogationis ignavum atque iners nominatum est; fat 29. ut ignavus miles ac timidus fugiat; Tusc II 54. illa ignava ratio, quae dicitur; fat 28. — B. quem ad modum in bello poena ignavis ab imperatoribus constituitur; Caecin 46.

ignesco, in Brand geraten: ut ad extremum omnis mundus ignesceret; nat II 118.

igneus, feurig; omne, quod est calidum et igneum, dicitur et agitur motu suo; nat II 23. sive illi (animi) sint animales sive ignei; Tusc I 40. ut (natura) vel terrena sit vel ignea vel animalis vel umida; nat III 34. cum sol igneus sit; nat II 40. omnia vestri solent ad igneam vim referre; nat III 35.

igniculus, Feuerchen, Funke: I. quorum similia sunt prima in animis quasi virtutum igniculi et semina; fin V 18. — II. ut ab ea (corruptela) tamquam igniculi extinguantur a natura dati; leg I 33. quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui; ep XV 20, 2. reliqua pars epistolae non nullos interdum iacit igniculos viriles; A XV 26, 2. quod scribis igniculum matutinum *ῥεοριτικόν*; A XII 1, 2.

ignifer, feurig: »Aquila igniferum mulcens tremebundis aethera pinnis«; fr H IV, a, 329.

ignis, Feuer, Brand: I. 1. calere ignem; fin I 30. quod astrorum ignis et aetheris flamma consumit; nat II 118. aër et ignis et aqua et terra prima sunt; Ac I 26. ignem interitum esse, nisi alatur; nat III 37. non praedonum adventum significabat ignis e specula sublatus aut tumulo; Ver V 93. — 2. nihil esse animum nisi ignem; nat

III 36. — II. 1. quae (materies) nisi admoto igni ignem concipere possit; de or II 190. alo: f. I, 1. interit. pati ab igne ignem capere; of I 52. toti urbi subiectos prope iam ignes circumdatosque restinximus; Catil III 2. concipio: f. admoveo. ita fit, ut ne ignem quidem efficere possitis aeternum; nat III 36. restinguo, subicio: f. circumdo. tollo: f. I, 1. significat. — 2. tamquam si illi aqua et igni interdictum sit; Phil VI 10. non aqua, non igni, ut aiunt, locis pluribus utimur quam amicitia; Lael 22. — 3. capio ab: f. 1. capio. qui, cum templum illud arderet, in medios se iniecit ignes; Scour 48. a quo (igne) rursus animante ac deo renovatio mundi fieret atque idem ornatus oreretur; nat II 118. — III. ut advigiletur facilis ad custodiam ignis; leg II 29. eruptione Aetnaeorum ignium; nat II 96. propter ignis periculum; leg II 58. — IV. 1. vos isdem ignibus circumsaepiti; har resp 45. legatus igni, ferro, manu, copiis oppugnatus; Ver I 79. hunc (virum) igni spectatum arbitrantur; of II 38. — 2. ab: f. II, 3. orior ab.

ignitus, feurig; [aetheris (ignis), quem Cicero „ignitum liquorem“ dicit]; fr K 20.

ignobilis, unbekannt, unberühmt, gering: qui Romae argentariam non ignobilem fecit; Caecin 10. ex familia non ignobili; Ver V 28. ignobili loco natus; Cluent 111. apud Demetrium Syrum, veterem et non ignobilem dicendi magistrum, studiose exerceri solebam; Bru 315. Cyrenaeum Theodorum, philosophum non ignobilem; Tusc I 102.

ignobilitas, Unberühmtheit, Niedrigkeit der Abkunft: I. num ignobilitas aut humilitas sapientem beatum esse prohibebit? Tusc V 103. — II. multis viris fortibus ne ignobilitas generis obiceretur; Muren 17.

ignominia, Schmach, Schande, Entehrung: I. misera est ignominia iudiciorum publicorum; Rabir 16. — II. 1. tanta accepta ignominia; Ver II 58. adempta ignominia foedissimi criminis; Sulla 90. qui ignominiam et infamiam ferunt sine dolore; Tusc IV 45. pertimescit, ne dedecus aeternum miseris atque ignominiam relinquat; Font 48. ne quae insignis huic imperio macula atque ignominia suscipiatur; Font 36. quid, si idem paupertatem, ignominiam, infamiam timet? Tusc V 15. — 2. eum omni ignominia liberat; Cluent 132. — III. 1. ut Heius adficeretur ignominia; V IV 18. ut hominibus ignominia notatis neque ad honorem aditus neque in curiam reditus esset; Cluent 119. — 2. sibi trans Euphratem cum ignominia et dedecore esse pereundum; div II 22. ut ab senatu iudicia per ignominiam turpitudinemque auferantur; Ver I 23. domo carere sine maxima ignominia rei publicae non possum; dom 146.

ignominiosus, schimpflich, entehrend: non modo crudelem superbamque dominationem nobis, sed ignominiosam etiam et flagitiosam ferendam esse; Phil III 34.

ignorabilis, unbekannt: quod non ignorabile, non fortuitum, non necessarium fuerit; inv II 99.

ignorantia, Unkenntnis, Unwissenheit: I. quanta ignorantia || ignorantio || sui! Cluent 109. — II. errorem et temeritatem et ignorantiam a virtute removebat; Ac I 42.

ignoratio, Unkenntnis, Unkunde: I. cuius scientiam de omnibus contat fuisse, eius ignorantio de aliquo purgatio debet videri; Sulla 39. ignorantio rerum aliena naturae deorum est; nat II 77. — II. mittam ignorationem non solum adversarii, sed etiam suarum copiarum; A VII 21, 1. omnium rerum occultarum ignoracione sublata; fin I 64. — III. 1. huius (decori) ignoracione non modo in vita, sed saepissime et in poematis et in oracione peccatur; orat 70. qui (homines) ignoracione virtutis opulentos homines esse optimos putant; rep

I 51. quae (opinionēs) in maxima inconstantia veritatis ignoratione versantur; nat I 43. — 2. timentibus ceteris propter ignoratōnem locorum; rep I 29.

ignoro, nicht wissen, nicht kennen, unfundig sein: I. ut vos, qui ignoratis et expectatis, scire possitis; Catil III 3. — II. 1. nec ignoras, quanti fecerim Caepionem; fin III 8. — 2. quis ignorat, qui modo umquam mediocriter res istas scire curavit, quin tria Graecorum genera sint vere? Flac 64. — 3. neque tum (Regulus) ignorabat se ad crudelissimum hostem proficisci; of III 100. — III. et illum et me vehementer ignoras; Rab Post 33. rhetor ille magnus haec Aristotelia se ignorare respondit; Top 3. quarum (herbarum) causam ignorares, vim videres; div II 47. Cn. Octavii eloquentia, quae fuerat ante consulatum ignorata; Bru 176. etsi eius (dei) ignores et locum et faciem; Tusc I 70. qui et rem agnoscit neque hominem ignorat; Flac 46. haec et horum similia iura suae civitatis ignorantem; de or I 184. locum: f. faciem. hunc tu morem ignorabas? Vatin 32. (Archimedis) ignoratum ab Syracusanis sepulcrum; Tusc V 64. qui tali in re possit veritatem ignorare; inv II 27. quae (vitia) ipse norit, ceteri ignorant; of III 54.

ignosco, verzeihen, Nachsicht haben, für schuldlos erklären: I. 1. esse apud hominem constantem ignoscendi locum; Muren 63. — 2. haec sentio fuisse longiora. ignoscetis autem; Cato 55. — II. 1. quibus in simili excusatione non sit ignotum; inv II 100. nescio an ignoscendum sit huic, si tantopere laborat; ep XIII 1, 4. quodsi tali suo tempore uni delicto ut ignosceretis postularet; inv II 104. quibus (deprecatoribus) non erat ignotum; A XI 14, 1. noli ignoscere haesitationi meae; ep III 12, 2. loquacitati ignosces; A VII 13, 4. tuis occupationibus ignosco; A XII 26, 1. quorum silentio ignosco; Phil I 15. quibus (viris) semel ignotum a te esse oportet; Deiot 39. — 2. ignoscite in hoc uno, iudices; Ver V 141. — III. 1. Caesar mihi ignoscit per litteras, quod non venerim; A X 3, a, 2. — 2. ceteris non modo nihil ignoscendum, sed etiam acriter est resistendum; Cael 2. est, quod abs te mihi ignosci pervelim; A I 1, 3. abs te peto, ut mihi hoc ignoscas; A I 1, 4. — 3. quod (dea) in tanto sibi scelere ignoverit; har resp 37.

ignotus, unbekannt, fremd, niedrig, unfundig: A. si tibi ignoto apud ignotos, apud barbaros nomen civitatis tuae profuisset; Ver V 166. cum neque sit ignota consuetudo tua contrarias in partes disserendi; rep III 8. ille tibi non ignotus cursus animi et industriae meae; A V 15, 1. protectionis huius diem illi notum, reditum illius huic ignotum fuisse; Milo 52. fac tantum hominum numerum ignotissimorum atque alienissimorum peperisse huius capiti; Font 3. ius applicationis, obscurum sane et ignotum; de or I 177. quam (potestatem) tanto opere populus noster ignotam expetisset, qui posset carere cognita? leg III 26. quem cum ex alto ignotas ad terras tempestas detulisset; rep I 29. a testibus quaeritis ignotis; Flac 6. — B. I. potestis igitur ignotos notis anteferre? Font 32. — II. illi artifices corporis simulacra ignotis nota faciebant; ep V 12, 7. — III. apud: f. A alqs.

ilico, auf der Stelle, sogleich, alsbald: simul atque increpuit suspicio tumultus, artes ilico nostrae conticiscunt; Muren 22. ilicōne ad praetorem ire convenit? Quinct 48.

ill — f. **inl** —

illac, dort: cum (Academicus) et hac et illac aurem diligenter admoverit; Ac fr 20 (3. 29).

ille, jener: A. **bei Substantiven**: I. 1. longe Academiae illi tuum hoc suburbanum gymnasium anteponam; de or I 98. Antipater ille Sidonius; de or III 194. Herculem illum; of III 25. M. Horatius ille Pulvillus; dom 139. Innonem illam; div I 101.

M. ille Lepidus; prov 20. Q. Scaevola ille augur; Balb 45. Semiramis illa; prov 9. Tertia illa; Ver V 31. illa Verria; Ver IV 24. Verria illa; Ver IV 151. Xenophon Socraticus ille; de or II 58. ex illa impura adulescentia; Ver I 32. anhelitus ille terrae; div II 117. apud perditissimam illam atque infimam faecem populi; Q fr II 4, 5. illa genera bonorum; Tusc V 76. genera illa universa; Tim 16. illud quoque nobis accedit incommodum, quod M. Iunius abest; Quinct 3. locus ille; Ver II 128. si quo de || quod || illorum (maleficiorum) forte dubitabitur; Sex Rosc 118. animi pars illa mollior; Tusc II 50. illa (oratio) ad iudicem, haec ad C. Pisonem; Q Rosc 15. illa fuit pecunia immanis, haec parvula, illa honesta, haec sordida, illa incunda, haec acerba, illa propria, haec in causa et in iudicio conlocata; Q Rosc 23. de rebus illis; ep VII 17, 3. nihil praeter rumores satis illos quidem constantes, sed adhuc sine auctore; ep XII 9, 1. cuius (Xenophontis) sermo est ille quidem melle dulcor, sed a foren i strepitu remotissimus; orat 32. illa scelerata et paene deletrix huius imperii sica; har resp 49. in quibus (consulibus) est magna illa quidem spes, sed anceps cura; ep XII 10, 3. posse se illum etiam, illum externorum bellorum hostiumque victorem adfligere; har resp 49. — 2. eosdem illos deos; Ver IV 77. eadem illa furia; Vatin 40. eadem illa peste; Sest 39. ipsae illae nostrae Athenae; leg II 4. qui (Metrodorus) cum illis una ipsum illum Carneadem diligentius audierat; de or I 45. ille ipse Sulpicius; Bru 226. illa ipsa arma; ep V 21, 2. ipso illo die; A IV 1, 4. illis ipsis diebus; Ver pr 21. ipsa illa effectrix beatae vitae sapientia; fin II 87. comprehensus in illo ipso loco; de or II 170. ipsas etiam illas res gestas iustiores esse; ep XV 4, 15. ipsum illud verum; orat 237. me, illum ipsum vindicem aeri alieni; A II 1, 11. in illius mei patriaeque custodis tanta suspicione; Milo 65. illa plurima sacrificia et fana; fin II 63. quod nostrum illum non fugit Catonem; inv I 5. f. ipse; leg II 4. egi omnes illos adulescentes, quos ille acitit; ep II 9, 1. primus appetitus ille animi; fin V 41. utinam primis illis (litteris) paruissem! ep XV 15, 4. quatuor illas (columnas); Ver I 147. illae quinque formae; nat I 19. illarum sex et nonaginta centuriarum; rep II 40. tertium illum uberimum quaestuosissimumque annum totum; Ver pr 40. de tota illa ratione; Quinct 15. triplex ille animi fetus; Tusc V 68. vigeat auditor Panaetii illius tui Mnesarchus; de or I 45. — II. 1. tum ille vere vertens annus appellari potest; rep VI 24. illa erit consolatio maxima; Q fr III 6, 4. corpus illud non est, sed simile corporis; nat I 75. studiorum suorum Varro voluit illud, non libidinum deversorium; Varro II 104. est enim ille flos Italiae, illud firmamentum imperii populi Romani, illud ornamentum dignitatis; Phil III 13. si illa lex est ac non vox sceleris et crudelitatis tuae; dom 128. — 2. quod genus tandem est illud ostentationis et gloriae? Rab Post 38. quodnam illud esset tale monstrum; div I 49. unam illam civitatem putat; leg II 5.

B. bei Adjectiven, Pronomina, Zahlen, Genetiv und Präpositionen: I. 1. non adgrediar ad illa maxima atque amplissima; Sest 5. illa nimis antiqua praetereo; Catil I 3. calidum illud atque igneum; nat II 28. callidus ille et occultus; Lael 99. ille demens; dom 3. nunc eadem illa audite; Ver IV 102. quod sine eodem illo Catilina facinus admisit? Sulla 16. igneum: f. calidum. nam ipsum quidem illud etiam sine cognitione iuris, quam sit bellum cavere malum, scire possumus; de or I 247. dictum ab ipso illo; fin II 82. in illorum ipsorum artibus; fin III 5. illud ipsum non accidisset; Tusc V 108. maxima: f. amplissima. illorum miserorum; Ver I 129. tu illum amas mortuum? Phil II 110. occultus: f.

callidus. fieri omnia illa propter argentum; Ver IV 70. nescio quem illum anteponebas; fin IV 61. solus ille cognovit; har resp 8. permanent illi soli; Sest 101. illud totum habuit e disciplina; Bru 268. Ennius ita totum illud audivisse; Ac II 88. triginta illi; leg I 42. unum illud ex hominibus certis reperiebam, fiscos esse translato; Ver pr 22. ille unus e septem sapientibus; fin III 76. si ab uno illo cavero; A X 6, 2. scitum est illud Catonis: „melius mereri“ . . .; Lael 90. praesertim cum illud esset aetatis; Phil VIII 5. ut illud in ore habeant ex Hymnide: „mihi“ . . .; fin II 22. — 2. idem ego ille, qui vehemens in alios, persolvi patriae, quod debui; Sulla 87. ut omnia illa prima naturae huius (rationis) tutelae subiciantur; fin IV 38. productus cum tuo illo pare; sen 17. ubi igitur illud vestrum beatum et aeternum? nat I 68. — II. hic est ille moderatus; Tusc V 36. quicquid est illud, quod sentit; Tusc I 66. tu es ille, cui crudelitas displicet? Piso 17. cum primum audivi, ego ille ipse factus sum (scis, quem dicam); ep II 9, 1. ne illa quidem divinantis esse dicebas; div II 14.

C. bei *Infinitiven und Citaten*: I. illo addito „iuste“ fit recte factum; fin III 59. — II. ipsum illud aemulari, obtrectare non esse inutile; Tusc IV 46. ipsum illud peccare, quoquo verteris, unum est; par 20. venio nunc ad illud tuum: „non deieci“; Caecin 64.

D. *altein*: I. quid ille non audeat? Piso 41. quae sisse, num ille aut ille defensurus esset; Sex Rose 59. utinam ille omnes secum suas copias eduxisset! Catil II 4. numquam ille mihi fuit suspectus, neque ego scripsi meo iudicio; Q fr I 2, 2. atque ille vitam suam reservavit; Sest 50. at ille cum videret . . .; Phil IX 6. quae cum dixisset, finem ille; fin IV 1. huic ille, classem incendi posse; of III 49. ut ego illum plus (amem) quam me; Tusc III 73. nunc illum honore augeri, me idem non adsequi; A VII 2, 6. ut illum iam oppressum omnes arbitrarentur, te autem in Italiam venire cum exercitu; ep XII 10, 2. illum oppugnaram, hunc defenderam; ep VII 2, 3. dum illum rideo, paene sum factus ille; ep II 9, 2. magis fuisse vestrum agere Epicuri diem natalem, quam illius testamento cavere, ut ageretur; fin II 103. hoc illius munus in tua diligentia positum est; A II 1, 12. ut et illi poena et nobis libertas appropinquet; Phil IV 10. cum illo (Scipione) actum optime est; Lael 15. quod illi venenum esse arbitrabantur; Font 8. ne illi vehementer errant; Catil II 6. ergo hi in illorum et illi in horum sermone surdi; Tusc V 116. o beatos illos, qui . . .! Phil I 36. vivis illis; Ver V 120. — II. subito illa exclamavit se emori; Cluent 30. quos (versus) illa (Sibylla) furens fudisse dicitur; div II 110. — III. est hoc novum: multo illud magis; Piso 38. verum illud esto; ep VII 18, 4. illud magis mihi solet esse molestum, tantis me impediri occupationibus, ut . . .; ep XII 30, 1. mihi illud iucundum est, quod reus dixit . . .; Q fr III 4, 3. illud, quod a te dictum est, esse permulta, valde tibi adsentior; de or I 126. illud quidem perlibenter audivi ex eodem Chrysippo, te esse Caesari familiarem; ep VII 14, 2. illud profecto perficiam, quod . . .; Catil II 28. nisi illud mihi persuadeo, te nihil temere fecisse; ep XIII 73, 2. quod est contra illud indicatum; Rab Post 20. nunc, si videtur, hoc, illud alias; Tusc I 23. Cotta meus modo hoc, modo illud; nat I 47. illud vero quam callida ratione! nat III 66. illud tamen de Chrysippo; A VII 2, 8. quo modo hoc sit consequens illi, sic illud huic; Tusc V 18. in illo vicinus; Ver III 145. quid hoc ab illo differt? Caecin 39. ut cum illo, quod positum est, haec pugnare videatur oratio; fin III 39. illa tamen simplicia, vestra versuta; fin IV 69. ac iam illa omitto, quae . . .; Ver IV 116. nunc ad illa vel gravissimum accedit desiderium tui; Q fr III 6, 4. quicquam illorum facere sapientem; of

I 159. neque ea, quae mihi videntur, anteferre illis audeo; rep I 36. si illis plane orbatum essem; Lael 104.

E. *alte Formen*: „praeter olla (sacrificia)“; leg II 21. „ollis lex esto“; leg III 8. „nisi per oculos ne ferunto“; leg III 11.

ill — f. **inl** —

illie, dort, da: illum plures illie offendisse inimicos, quam hic reliquisset; Cluent 171. qui illic eius modi est, ut eum pueri sectentur; Ver IV 148. ut illic liberalissimum esset spectare nihil sibi acquirentem, sic . . .; Tusc V 9.

illim, von dort: quid illum adferatur; A VII 13, a, 3 (7). post fugit illum; har resp 42. illum omnes praestigiae, illum, inquam, omnes fallaciae, omnia denique ab iis mimorum argumenta nata sunt; Rab Post 35. illum equidem Gnaeum profectum puto; A IX 14, 2.

illinc, von dort, auf jener Seite: id fit, cum speculorum levitas hinc illincque || illinc || altitudinem adsumpsit; Tim 49. posteaquam illinc M. Aquilius decessit; Ver V 7. nihil illinc huc pervenit; fin V 94. quodsi illinc inanis profugisses; Ver I 37. ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia; hinc pudicitia, illinc stuprum; hinc fides, illinc fraudatio; hinc pietas, illinc scelus; Catil II 25.

illo, dorthin: si illo accessisset; Caecin 46. illo non saxum, non materies [ulla] advecta est; Ver I 147.

illuc, dorthin (f. **huc**): cum illuc ex his vinclis emissi feremur; Tusc I 75. summa illuc pertinet, ut . . .; Ver V 25. oratio redeat illuc, unde deflexit; Tusc V 80. se illuc venturum esse salvum; Ac II 100.

imago, Bild, Abbild, Ahnenbild, Schatten, Traumbild, Echo: I, 1. est utendum imaginibus agentibus, acribus, insignitis, quae occurrere celeriterque perentere animum possint; de or II 358. imago est oratio demonstrans corporum aut naturarum similitudinem; inv I 49. nullae imagines obrepunt in animos dormientium extrinsecus, nec omnino fluunt ullae; div II 139. iis occurrunt plerumque imagines mortuorum; div I 63. f. agunt. percipiunt; f. agunt. ea (gloria) virtuti resonat tamquam imago; Tusc III 3. quicquid imago veteris meae dignitatis (valebit); ep VI 13, 4. — 2. haec ars tota dicendi, sive artis imago quaedam et similitudo est; de or II 356. — II, 1. Alexin curemus, imaginem Tironis; A XII 10. valde ridetur etiam imagines, quae fere in deformitatem aut in aliquod vitium corporis ducentur cum similitudine turpioris; de or II 266. explicate descriptionem imaginemque tabularum; Ver II 190. unde illud ut ex ore aliquo quasi imago exprimatur; orat 8. descriptio generis alicuius et quasi imago est exprimenda; part or 65. eorum (verborum) fingendae sunt nobis imagines, quibus semper utamur; de or II 359. qui (Democritus) tum imagines earumque circumitus in deorum numero refert, tum illam naturam, quae imagines fundat ac mittat; nat I 29. quorum tu omnium patriciorum imagines habere volo; ep IX 21, 2. te exemplum imperii veteris, imaginem antiquitatis diceris intueri; Sest 19. mitto, refero; f. fundo. imago nulla liberae civitatis relinquetur; Phil V 11. rideo; f. duco. cuius (Demosthenis) imaginem ex aere vidi; orat 110. quorum (temporum) imaginem video in rebus tuis; ep I 6, 2. — 2. imagini animi et corporis tui, filio tuo, studium meum pollicitus sum; ep VI 6, 13. — 3. spoliatum imaginibus, exsequiis, pompa; Milo 33. utor; f. I. fingo. I, 1. agunt. — III. plena sunt imaginum omnia; div II 137. — IV. circumitus; f. II, 1. fundo. obrepisti ad honores commendatione fumosarum imaginum; Piso 1. opprimi memoriam imaginum pondere; de or II 360. nulla species cogitari potest nisi pulsu imaginum; div II 137. — V. quam facultatem dabit unius verbi imagine totius sententiae informatio;

de or II 358. quorum uterque tamquam litteris in cera, sic se aiebat imaginibus in iis locis, quos haberet, quae meminisse vellet, perscribere; de or II 360.

imaguncula, Bifbchen: inventae sunt quinque imagunculae matronarum; A VI 1, 25.

imbecille, ſchwach, ſchwachſinnig: iis imbecillius adſentiuntur; Ac II 52. ſi qui imbecillius horrent dolorem et reformidant; Tuſc V 85.

imbecillis, ſchwach: imbecillis || imbecillus || eſt pudoris magiſter timor; fr F V 72.

imbecillitas, Schwäche, Schwächlichkeit, Frantheit, Haltloſigkeit: I. hac praesertim imbecillitate magistratum; ep I 4, 3. Tulliae meae morbus et imbecillitas corporis me exanimat; ep IX 6, 4. ipsa sibi imbecillitas indulget; Tuſc IV 42. quae te tanta mentis imbecillitas tenuit, ut . . ? dom 105. — II, 1. incipio humani generis imbecillitatem fragilitatemque extimescere; Tuſc V 3. cum obicimus maerentibus imbecillitatem animi effeminat; Tuſc IV 60. tu modo istam imbecillitatem valetudinis tuae sustenta et tuere; ep VII 1, 5. — 2. (Cotta) ad virium imbecillitatem dicendi accommodabat genus; Bru 202. Labienum non dubitatem de imbecillitate Caesaris copiarum; A VII 16, 2. — III. aegrotationem (appellant) morbum cum imbecillitate; Tuſc IV 28 (29). — IV. utrum propter imbecillitatem atque inopiam desiderata sit amicitia, an . . ; Lael 26.

imbecillus, ſchwach, hinſällig, ſchwächlich, fränſlich, haltloſ: A. malo te paulo post valentem quam statim imbecillum videre; ep XVI 5, 2. tam imbecillo animo; ep V 16, 6. ſin erit ille gemitus elamentabilis, ſi imbecillus; Tuſc II 57. quam fortunam existimo levem et imbecillam; ep IX 16, 6. magister: ſ. **imbecillis**. imbecillior est medicina quam morbus; A X 14, 2. quae (opinio) eſſet imbecilla; Ac I 41. ſi gladium imbecillo ſeni aut debili dederis; Seſt 24. — B, a. ſedentibus ignavis et imbecillis; rep I 48. et imbecilli valent et mortui vivunt; Lael 23. — b. haec imbecilla [pecuniae membra] verbo „bona“ putaverunt appellanda; par 7.

imbellis, feig: ut imbelles timidique videamur; of I 83. rebus imbellibus fortes (maxime dolere); Lael 47.

imber, Regen, Naſregen: I. quid? cum saepe lapidum, sanguinis non numquam, terrae interdum, quondam etiam lactis imber defluxit? div I 98. erat hiems summa, imber maximus; Ver IV 86. nec lapideus aut sanguineus imber (te terrebit); div II 60. — II. ita magnos et adsiduos imbres habebamus; A XIII 16, 1. ergo imbres, nimbi, procellae, turbines dei putandi; nat III 51. imbris vitandi causa; dom 116. — III. guttis imbrum quasi eruentis; nat II 14. — IV. maximo imbri Capuam veni; A VII 20, 1.

imberbis, imberbus, ohne Bart: Iovem semper barbatus, Apollinem semper imberbem esse; nat I 83. venire imberbum adolescentulum; dom 37. imberba iuventute; agr I fr 1.

imbibo, annehmen, faſſen, ſich vornehmen: I. ſi imberberit eius modi rationibus illum ad ſuas condiciones perducere; Quinct 27. — II. niſi de vobis malam opinionem animo imbibisset; Ver pr 42.

imbuo, beneßen, eintauchen, tränken, beſlecken, unterrichten, verraut machen: ſi qui et doctrina [mih] liberaliter institutus et aliquo iam imbutus usu esse videatur; de or II 162. imbuendus est is quasi natura quadam apta ad haec genera et moribus; de or II 289. (Etrusci) religione imbuti; div I 93. ut eius (pueri Clodii) animum tenerem iis opinionibus imbuas, ut . . ; A XIV 13, B, 4. omni imbutum odio bellum; dom 60. cum ſemel gladium ſcelere imbuisset; Phil V 20. nemo, cuius mentem non imberit deorum opinio; Tuſc I 30.

imitabilis, ſeicht nachzuahmen: orationis subtilitas imitabilis videtur esse existimanti; orat 76.

imitatio, Nachahmung: I. morum ac vitae imitatio vel in personis vel sine illis, magnum quoddam ornamentum orationis; de or III 204. — II, 1. imitatio virtutis aemulatio dicitur; Tuſc IV 17. orator surripiat oportet imitationem; de or II 242. ſine dubio in omni re vincit imitationem veritas; de or III 215. vitanda est brevitatis imitatio; inv I 28. — 2. vos, adulescentes, ad maiorum vestrorum imitationem excitabo; Seſt 136. quod (ridiculum) ex quadam depravata imitatione sumi solet; de or II 242. ut ad imitationem sui vocet alios; rep II 69. — III. quae sunt imitatione ex aliquo expressa; de or III 47. ſi in eius modi genere orationis nihil eſſet niſi falſum atque imitatione simulatum; de or II 189.

imitator, Nachahmer: I, 1. imitatores veritatis, histriones, (genus hoc) occupaverunt; de or III 214. — 2. o civem imitatore maiorum! Phil III 8. — II. ut multos imitatores saepe cognovi; de or II 90. illo aemulo atque imitatore studiorum distracto; Marcel 2.

imitatrix, Nachahmerin: postquam commoditas quaedam, prava virtutis imitatrix, sine ratione officii, dicendi copiam consecuta est; inv I 3. quae penitus in omni sensu implicata insidet, imitatrix boni, voluptas; leg I 47.

imitor, nachahmen: I, 1. noster ille amicus, dignus huic ad imitandum; rep I 30. — 2. qui (imitatores) etiam illa, quae vitiosa (sunt), conſectentur imitando; de or II 90. qua (exercitatione) illum, quem delegerit, imitando effingat atque exprimat; de or II 90. — II. ipsi sibi imitandi fuerunt; orat 177. in ea cena cocus meus praeter ius fervens nihil non potuit imitari; ep IX 20, 2. nihil est facilius, quam amictum imitari alicuius aut statum aut motum; de or II 91. an contagionem imitandi belli periculosam fuisse? Ver V 6. qui non heroum veteres casus fictosque luctus velim imitari atque adumbrare dicendo; de or II 194. cum chirographum sex primorum imitatus est; nat III 74. Archimedes arbitrantur plus valuisse in imitandis sphaerae conversionibus quam naturam in efficiendis; nat II 88. quorum facta imitare; Phil II 1 sustines non parvam expectationem imitandae industriae nostrae; of III 6. luctus: ſ. casus. motum: ſ. amictum. ſi aliorum naturam imitans omittas tuam; of I 111. qui orationem bonorum imitaretur; Quinct 16. qui non potuerunt Coae Veneris pulcritudinem imitari; orat 5. statum: ſ. amictum. Canachi signa rigidiora esse quam ut imitentur veritatem; Bru 70. huius legionis virtutem imitata quarta legio; Phil III 7. qui (animi) eſſent in corporibus humanis vitam imitati deorum; Tuſc I 72.

immanis, ſchrecklich, fürchterlich, wild, ungeheuer, unermeßlich: A. quam (voluptatem) immanissimus quisque acerrime sequitur; part or 90. ambitus redit immanis; Q fr II 14, 4. ad humanitatem atque mansuetudinem revocavit animos hominum studiis bellandi iam immanes ac ferros; rep II 27. o audaciam immanem! Phil II 68. beluam vastam et immanem; div I 49. ne bestiis quoque immanioribus uteremur; Sex Rose 71. Antonii immanem et foedam crudelitatem; Phil XIV 25. quantae et quam immanes divitiae; agr II 62. (gentem) tam immanem tamque barbaram; div I 2. istius immanis atque importuna natura; Ver I 8. qui immanes pecunias paucis dederunt; A II 9, 1. ex hoc populo indomito vel potius immani; rep I 68. ad istius ingentem immanemque praedam; Ver III 110. tam infestum scelus et immane; Cluent 188. quibus (mysteriis) ex agresti immanique vita exculti ad humanitatem sumus; leg II 36. — B. quae

est civitas? omnine conventus etiam ferorum et immanium? par 27.

immanitas, Wildheit, Roheit, Unmenslichkeit: I. ne in hac civitate tanti facinoris immanitas aut exstitisse aut non vindicata esse videatur; Catil I 14. temperantiam immanitas in voluptatibus aspernandis imitatur; part or 81. versabatur in Sicilia quoddam novum monstrum ex vetere illa immanitate, quae in isdem locis versata esse dicitur; Ver V 145. — II. 1. immanitate et feritate quadam proponenda; Tusc IV 66. ista in figura hominis feritas et immanitas beluae a communi tamquam humanitatis corpore segreganda est; of III 32. vindico: §. I. exsistit. — 2. si ille aditus Gallorum immanitati multitudinique patuisset; prov 34. — III. 1. domuisti gentes immanitate barbaras; Marcel 8. qui (tyrannus) quamquam figura est hominis, morum tamen immanitate vastissimas vincit beluas; rep II 48. — 2. ex: §. I. versatur.

immaturitas, Unzeitigkeit: quid haec immaturitas tanta significat? Quinct 82.

immaturus, unzeitig, zu früh: damnum illius (C. Gracchi) immaturo interitu res Romanae fecerunt; Bru 125. si negavi posse mortem immaturam esse consulari; Phil II 119.

immemor, ungedenkt, vergesslich: I. magna haec immemoris ingenii signa; Bru 218. quae tam immemor posteritas (reperietur)? Phil II 33. — II. omnes immemorem beneficii oderunt; of II 63. non immemor istius mandati tui; A IV 6, 3. quis est civis tam oblitus beneficii vestri, tam immemor patriae? Phil VI 18.

immensitas, Unermesslichkeit, unermessliche Größe: I. adde huc immensitates camporum; nat II 98. — 2. in hac immensitate latitudinum, longitudinum vis volitat atomorum; nat 39.

immensus, unermesslich, unendlich: A. ex ingenti quodam oratore immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis; de or III 70. exiguum nobis vitae curriculum natura circumscipit, immensum gloriae; Rabir 30. cupiditates immensae et inanes divitiarum, gloriae; fin V 59. immensum atque infinitum lucrum esse factum; Ver III 149. tamquam in rate in mari immenso nostra vehitur ratio; Tusc I 73. observata sunt haec tempore immenso; div I 12. — B. Olympus in immensum editus; fr K 35. hoc in immensum serpet; nat III 52.

immergo, eintauchen, versenken: qui ut se blanditiis in Asuvii consuetudinem penitus immersit; Cluent 36. illi (ambitus) in flumen immersi; Tim 48.

immigro, einziehen: ut ea non intruisse in alienum locum, sed immigrasse in suum diceret; Bru 274. cum repente (animus) in tam insolitum domicilium immigravit; Tusc I 58. di immortales ex suis templis in eius aedes immigrare nolebant; dom 141.

immineo, bevorstehen, drohen, bedrohen, trachten: qui imminere iam cupiditate videntur in tribuniciam potestatem; dom 47. Parthos Ciliciae magis imminere; A V 20, 2. ipse eo die in Paeti nostri tyrotarichum imminebam; A XIV 16, 1. imminebat tuus furor omnium fortunis et bonis; dom 25. aliud (vocis genus sibi sumat) vis, contentum, vehemens, imminens quadam incitatione gravitatis; de or III 219. gestu omni et imminenti; de or II 225. huius mendicitas aviditate coniuncta in fortunas nostras imminebat; Phil V 20. quae (mors) propter incertos casus cotidie imminet; Tusc I 91.

imminuo, vermindern, verringern, schwächen, verflimmern, schwächen: simul atque imminuitur aliquid de voluptate; de or I 259. §. dolore. (opinio istorum studiorum) imminuit et oratoris

auctoritatem et orationis fidem; de or II 156. quod bellum expectatione eius attenuatum atque imminutum est; imp Pomp 30. cum in hoc illa constantia imminuta sit; A III 24, 2. si istius exiguas copias quam minime imminueris; ep III 3, 2. cum (gemitus) nihil imminuat doloris; Tusc II 57. fidem: §. auctoritatem, vereor, ne imminuam summorum virorum gloriam; Phil II 86. cur imminuisti ius legationis? Ver I 84. utrum laus imminuatur an . . .; ep I 7, 8. dolorem imminutae libertatis; Caecin 35. a populo factarum rerum summas imminuere; Ver III 81.

imminutio, Verminderung, Verfleinerung, Schwächung, Verflüppelung: I. est etiam imminutio; de or III 207. — II. si pravitatem imminutionemque corporis propter se fugiendam putamus; fin V 47. — III. sine ulla imminutione dignitatis tuae; ep III 8, 2.

immisericors, unbarmherzig: ipsum immisericordem, superbum fuisse; inv II 108.

immissio, Wachsenlassen: sarmentorum aliorum amputatio, aliorum immissio (me delectat); Cato 53.

immitto, hineinschicken, abschießen, loslassen, abschießen, hineinstürzen, einsetzen, verursachen: immittebantur illi continuo Cibyrici canes; Ver IV 47. a deo immissum dolorem; nat III 91. servi et egentes in tecta nostra cum facibus immissi; A XIV 10, 1. gladiatores tu novicios cum sicariis e carcere emissis ante lucem immittas? Sest 78. imperatorem equo incitato se in hostem immittentem; nat III 15. iactam et immissam a te nefariam in me iniuriam; par 28. hic corrector in eo ipso loco immittit imprudens ipse senarium; orat 190. servos: §. egentes, quae (tela) ex illius actionibus in meum corpus immissa sunt; dom 39.

immo, im Gegenteil, vielmehr, nein, keineswegs, ja sogar, allerdings: I. 1. ubi fuit Sulla? num Romae? immo longe a fuit; Sulla 53. debebat? immo in suis nummis versabatur; Q Rose 22. — 2. „causa igitur non bona est?“ immo optima; A IX 7, 4. non conficit tabulas? immo diligentissime; Q Rose 4. — 3. die dico? immo hora atque etiam puncto temporis eodem; Sest 53. — II. hoc Aetnenses soli dicunt? immo etiam Centuripini; Ver III 108. an censes . . .? immo prorsus || prosus || ita censeo; leg II 23. vicit ergo utilitas honestatem? immo vero honestas utilitatem; of III 19. tacentibus dicam? immo vero etiam approbantibus; Sest 55.

immobilis, unbeweglich: (mundum) voluit esse immobilem et stantem; Tim 60. terra nona immobilis manens una sede semper haeret; rep VI 18.

immoderate, maßlos, zügellos, regellos: immoderate quidam et ingrante nostra facilitate abutuntur; ep XII 1, 2. id immoderate agitata et fluitans; Tim 9. ut adversas res, sic secundas immoderate ferre levitatis est; of I 90. qui immoderate et intemperate vixerit; Tim 45.

immoderatio, Maßlosigkeit: cum L. Torquatus interdum efferatur immoderatione verborum; Sulla 30.

immoderatus, unmäßig, maßlos, zügellos, regellos, unermesslich: »vides sublimis fusum, immoderatum aethera«; nat II 65. quae est immoderata appetitio opinati magni boni; Tusc III 24. ne (Saturnus) immoderatos cursus haberet; nat II 64. illum Aristotelis discipulum superbum, crudellem, immoderatum fuisse; A XIII 28, 3. omnium perturbationum matrem esse arbitrabatur immoderatam quandam intemperantiam; Ac I 39. o immoderata mulier! Cael 53.

immodestus, zügellos: genus iocandi non

profusum nec immodestum, sed ingenuum et facetum esse debet; of I 103.

immolatio, Opferung: I. in ipso immolationis tempore; div I 119. — II. subito id (cor) in ipsa immolatione interisse; div II 37.

immolator, Opferer: ut se exta ad immolatoris fortunam accommodent? div II 36.

immolo, opfern: I. cum pluribus deis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur? div II 38. — II. eos retinere consuetudinem hominum immolatorum; Font 31. nostri duces mare ingredienti immolare hostiam fluctibus consuerunt; nat III 51. ei deo, qui ibi esset, se vitulum immolaturus; inv II 95.

immortalis, unsterblich, unvergänglich: A. quod plenus aër sit immortalium animorum; div I 64. horum etiam mortuorum vivat auctoritas immortalis; Balb 49. di immortales nobis haec praesidia dederunt; Phil III 34. quorum (imperatorum) vivit immortalis memoria et gloria; Balb 40. qui (honores) ei pro divinis et immortalibus meritis divini immortalesque debentur; Phil IV 4. hanc (memoriam) immortalē redderem, si possem; de or II 8. f. gloria. merita: f. honores. ut fortuna non numquam tamquam ipsa mortalis cum immortalī natura pugnare videatur; of I 120. quem virum tam immortalī virtute vidimus? Sest 86. — B. qui mortalis natus conditionem postules immortalium; Tusc III 36. ut quemquam mortuum coniungerem cum immortalium religione; Phil I 13.

immortalitas, Unsterblichkeit, Unvergänglichkeit: I. de posteris nostris et de illa immortalitate rei publicae sollicitor, quae poterat esse perpetua, si . . .; rep III 41. cuius (Herculis) corpore ambusta vitam eius et virtutem immortalitas excepisse dicatur; Sest 143. — II. 1. numquam mehercule eos mortem potius quam immortalitatem adsecutos putavi; Planc 90. putasne illum immortalitatem mereri voluisse, ut . . .; Phil I 34. — 2. nomen tuum commendā immortalitati; ep X 12, 5. cuius (Socratis) ingenium variosque sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit; de or III 60. — 3. cum mecum ipse de immortalitate animorum coepi cogitare; Tusc I 24. quae de animae immortalitate dicerentur caeloque; rep VI 3. quae Socrates supremo vitae die de immortalitate animorum disseruisset; Cato 78. sollicito de: f. I. est. — III. prope ad immortalitatis et religionem et memoriam consecrantur; Milo 80. hanc totam spem immortalitatis relinquamus; Tusc I 39. — IV. ut immortalitate vincamur ab ea natura, sic . . .; nat I 96.

immortaliter, unendlich: quod scribis te a Caesare cotidie plus diligi, immortaliter gaudeo; Q fr III 1, 9.

immundus, unrein, unsauber: A. humus erat immunda, lutulenta vino; fr A VI 1. — B. sicut ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς alienantur || alienant, al. || immundae, insulae, indecorae; A IX 10, 2.

immunis, abgabenfrei, undienstfertig: A. quinque sine foedere immunes civitates ac liberae; Ver III 13. qui piratas immunes, socios vectigales habemus; of III 49. (praedia) immunia commodiore || meliore || conditione sunt quam illa, quae pensant; agr III 9. non est inhumana virtus neque immunis neque superba; Lael 50. — B. quid immunes? hi certe nihil debent; Ver V 63.

immunitas, Abgabenfreiheit, Vergünstigung, Befreiung: I. qui (Strato) de istī deo immunitatem magni quidem muneris; Ac II 121. immunitates dantur; ep XII 1, 1. qui vendiderit immunitates; Phil III 30. — II. oppidorum, immunitatum, vectigalium flagitiosissimae nundinae; Phil II 35. — III. immunitatibus infinitis sublata vectigalia a mortuo; Phil I 24.

immunitus, unweßjam: si via sit immunita; Caecin 54.

immutabilis, unveränderlich, unwandelbar: quod aeternitate immutabili continetur; Tim 7. esse causas immutabiles easque aeternas; fat 28. omnia ratis ordinibus moderata immutabilique constantia; nat II 90. una lex et sempiterna et immutabilis; rep III 33.

immutabilitas, Unwandelbarkeit: in factis immutabilitatem apparere; fat 17.

immutatio, Veränderung, Vertauschung: I. est etiam immutatio; de or III 207. quamquam tralatio est apud eum (Phalereum) multa, tamen immutationes nusquam crebriores; orat 94. ne illa quidem traductio atque immutatio in verbo quandam fabricationem habet; de or III 167. — II. ornari orationem Graeci putant, si verborum immutationibus utantur, quos appellant τροπῶν; Bru 69.

immutatus, unverändert: veritas, per quam immutata ea dicuntur; inv II 162. orbis illius generis alterius immutatus et rectus; Tim 28.

immuto, verändern, unwandeln, metonymisch gebrauchen: si quibusdam in sententiis paulum me immutasset; ep I 9, 11. quaedam pestes hominum me aliquando immutarunt tibi; ep V 8, 2. haec, quae immutata esse dixi; de or III 169. eae (aures) quod respuunt, immutandum est; part or 15. ad immutandi animi licentiam; rep I 44. ut eius orbis una quaeque pars alio modo moveat immutetque caelum; div II 89. isti color immutatus est; Ver I 141. Neptunus a nando paulum primis litteris immutatis; nat II 66. vel eadem species vel interdum immutata redditur; Tim 49. paulum immutatum verbum atque deflexum; de or III 206. inlustrant eam (orationem) quasi stellae quaedam tralata verba atque immutata. immutata || mutata || (dico) in quibus pro verbo [proprio] subicitur aliud, quod idem significet, sumptum ex re aliqua consequenti; orat 92. rursus immuto voluntatem meam; Sex Rosc 95.

impar, ungleich, ungerade: ab hoc impari certamine avocabat; Balb 59. stellarum numerus par an impar sit; Ac II 32. imparibus an aequalibus (partibus); orat 205.

imparatus, unvorbereitet, ungerüstet: A. imparatum te offendam; ep II 3, 1. sumus flagitiose imparati cum a militibus, tum a pecunia; A VII 15, 3. inermem atque imparatum tribunum alii gladiis adoriuntur; Sest 79. — B. breve tempus longum est imparatis; Phil III 2.

impedimentum, Hindernis, pl. Gepäck: I. 1. ne moram atque impedimentum reliquis praecceptis intulisse videamur; inv I 12. quae (civitas) C. Catonis impedimenta retinuit; Ver IV 22. — 2. quoniam ad dicendum impedimento est aetas et pudor; Sex Rosc 149. — II. 1. obviam fit ei Clodius, expeditus, nullis impedimentis; Milo 28. — 2. Patras accedere sine impedimentis non satis visum est decorum; A V 9, 1.

impedio, verwickeln, hemmen, behindern, abhalten, verhindern, versagen: I. non impedio; rep I 20. si nulla res impediatur; Lael 68. haec studia delectant domi, non impediunt foris; Arch 16. — II. 1. id in hac disputatione de fato casus quidam ne facerem impedivit; fat 1. — 2. ne impediatur divitiae, quo minus iuvenit; of II 71. — III. me cotidie aliud ex alio impedit; sed, si me expediero . . .; ep IX 19, 2. me metus de fratre in scribendo impedit; A III 8, 4. ne forte qua re impediatur atque adliger; A VIII 16, 1. nisi te impedivisti; A XIII 47, a, 1. animi vinculis corporis impediti; div I 100. cum is publicanorum causam stultissimis interrogationibus impediret; har resp 1. ut ne minima quidem re ulla Bruti commodum impediamus; A XIII 25, 2. ne eius usitatus honos impediretur; Phil III 23. impedita et oppressa mens; Piso 43. universam

naturam nulla res potest impedire; nat II 35. quod intercessio non rem impeditura (sit); agr II 30. nec domesticas res impeditas reliquissim; A XI 1, 2. sapientes nulla re impediri, nulla prohiberi, nulla egere; fin III 26. quae cave ne impediatur valetudinem tuam; ep XVI 12, 5. ut sit visum illud probabile neque ulla re impeditum; Ac II 101. — IV, 1. plura ne scribam, dolore impediatur; A XI 13, 5. — 2. formido, quae tot ac tales viros impediatur, quominus causam velint dicere; Sex Rosc 5. — 3. quid est, quod me impediatur ea sequi? of II 8.

impeditio, Hemmung: viget animus in somnis liber ab sensibus omnique impeditio curarum; div I 115.

impello, bewegen, treiben, antreiben, reizen: I. ad quam quemque artem (Apollonius) putabat esse aptum, ad eam impellere atque hortari solebat; de or I 126. fortitudo ad configendum impellit; Phil XIII 6. ut aut spes aut metus impulisse videatur aut aliquis alius repentinus animi motus; part or 113. ad id bonum adipiscendum impellit ipsa natura; Tusc IV 12. spes: f. metus. — II. quae (res) prima impulit etiam, ut suspiceremus in caelum; rep III 3. — III. si eum (C. Caesarem) magnitudo contentionis, studium gloriae, praestans animus, excellens nobilitas aliquo impulisset; Vatin 15. neque extrinsecus impulsam atomum loco moveri; fat 47. etsi boni nullo emolumento impelluntur in fraudem; Milo 32. quibus (locis) impetus eorum, qui audiant, aut impellantur aut reflectantur; de or II 312. (perturbationes) ipsae se impellunt; Tusc IV 42. posse dicendo voluntates impellere, quo velit; de or I 30. — IV. qui impelluntur, ut vim adferant magistratibus; dom 89. horum (siderum) aspectus impulit illos veteres et admonuit, ut plura quaerent; Tusc V 69.

impendeo, herüberhängen, sichweben, bevorstehen, nahe sein, drohen: dum impendere Parthi videbantur; A VI 6, 3. magnum bellum impendit a Parthis; A VI 2, 6. impendebat fames, incendia, caedes, direptio; dom 25. nullo dolore nec impediante nec impendente; fin I 40. fames, al.: f. caedes. ut (gladius) impenderet illius beati cervicibus; Tusc V 62. signum mali alienius impendentis; div I 124. quae (mors) quasi saxum Tantalo semper impendet; fin I 60. de impendentibus periculis maximis; har resp 10. quanta impenderet procella rei publicae; har resp 4. saxum: f. mors. propter suspicionem huius impendentis tempestatis; A VIII 3, 2. cui semper aliqui terror impendat; Tusc V 62.

impedio, bei weitem: ille (Caesar) impedio nunc magis odit senatum; A X 4, 9.

impedium, Aufwand, Kosten, Zinsen: I. cogito faenus et impedium recusare; A VI 1, 4. — II, 1. quod ita diligenter colemus, ut impediis etiam augere possimus largitatem tui muneris; Bru 16. — 2. qui ab adolescente quaestum sibi instituisset sine impedio; Quinct 12.

impendo, aufwenden, verwenden: I. cum ego emerim, aedificarim, tueur, impendam; of II 83. — II. ut operam, curam, pecuniam impendant in eas res; Ver IV 68. ad incertum casum et eventum certus quotannis labor et certus sumptus impenditur; Ver III 227. operam, pecuniam: f. curam. impenso pretio; A XIV 13, 5. qui ab hac tam impensa voluntate bonorum dissideret; Sest 130.

impensa, Aufwand, Kosten: I. illae impensae maiores, muri, navalia, portus; of II 60. iste nos tanta impensa derideat? ep XVI 18, 2. — II. nullam impensam fecerant; Phil VI 14. — III. ut necessariae (cupiditates) nec opera multa nec impensa expleantur; fin I 45. is cum arationes magna impensa magnoque instrumento tueretur; Ver III 53.

impense, angelegentlich: Strabonem Servilium

tibi saepe commendavi; nunc eo facio id impensius, quod . . .; ep XIII 64, 1.

imperator, Gebieter, Befehlshaber, Feldherr: I, 1. imperatore bellum administrante; agr II 54. consilium illud imperatorium fuit, quod Graeci *σποράγγημα* appellant, sed eorum imperatorum, qui patriae consulerent, vitae non parcerent; nat III 15. quem (regem) L. Sulla, pugnax et acer et non rudis imperator, cum pace dimisit; Muren 32. constituendum putarem principio, quis esset imperator; qui cum esset constitutus administrator belli gerendi, tum adiungeremus de exercitu, de castris; de or I 210. ut nostri imperatores huic deae vota facerent eaque persolverent; har resp 28. cum imperator exercitum, censor populum lustraret, bonis nominibus, qui hostias ducerent, eligebantur; div I 102. parant: f. consulunt. persolvunt: f. faciunt. profugisse noctu crepidatum imperatorem; Piso 93. quantum (laudis) neque ambitiosus imperator neque invidus tribuere alteri debuit; Muren 20. nostri imperatores pro salute patriae sua capita voverunt; fin V 64. dignus imperator legione Martia, digna legio imperatore; Phil XIV 26. — 2. unus erit communis quasi magister et imperator omnium deus; rep III 33. nolo eundem populum imperatorem et portitorem esse terrarum; rep IV 7. quibus locis nuper legatus Flaccus imperatore Metello praefuit; Flac 63. — II, 1. ut appellatus imperator sim; ep III 9, 4. cum is de uno imperatore contra praedones constituendo legem promulgasset; imp Pomp 52. f. I, 1. est. restat, ut de imperatore ad id bellum deligendo ac tantis rebus praeficiendo dicendum esse videatur; imp Pomp 27. eripueras senatui imperatoris deligendi iudicium; Vatin 36. ut deposcerent imperatorem et ducem C. Caesarem; Phil XI 20. in Asiam factus imperator venit; Ac II 2. nec imperatorem incensum ad rem publicam bene gerendam revocare debemus; prov 35. ne imperatorem oppugnet; Phil V 27. praeficio: f. deligo. revoco: f. incendo. — 2. magnis imperatoribus propter fortunam saepius imperia mandata atque exercitus esse commissos; imp Pomp 47. nobis imperatoribus rem publicam defendendam datam; Deiot 11. mando: f. committo. multo magnus orator praestat minutis imperatoribus; Bru 256. ut multum imperatori sub ipsis pellibus otii relinquatur; Ac II 4. ut semper Macedonicis imperatoribus idem fines provinciae fuerint qui gladiatorum atque pilorum; Piso 38. — 3. qui hostes ad nostros imperatores perfugissent; Balb 24. hunc cum clarissimo imperatore L. Lucullo apud exercitum fuisse; Arch 11. — III. dignus: f. I, 1. Phil XIV 26. — IV. quae esset ars imperatoris; de or I 210. eorum trium imperatorum virtute, imperio, consilio, gravitate, constantia, magnitudine animi, felicitate populum Romanum foedissima servitute liberatum; Phil XIV 37. f. I, 1. consulunt. nomen invicti imperatoris incidatur; Ver IV 82. Paulus tantum in acrium pecuniae invexit, ut unius imperatoris praeda finem attulerit tributorum; of II 76. si mihi nunc de rebus gestis esset nostri exercitus imperatorisque dicendum; Muren 33. ex aede Iovis religiosissimum simulacrum Iovis Imperatoris, quem Graeci *Ὀργίων* nominant, nonne abstulisti? Ver IV 128. quae (Macedonia) erat antea munita plurimorum imperatorum non turribus, sed tropaeis; prov 4. virtus: f. consilium. — V. quem ad modum in bello poena ignavis ab imperatoribus constituitur; Caecin 46.

imperatorius, des Feldherrn: consilium: f. imperator, I, 1. consulunt. in quo ipso inest quaedam dignitas imperatoria; imp Pomp 42. ne obteri laudem imperatoriam criminibus avaritiae velitis; Ver V 2. quae (rostra) imperatoris manubiis ornat; de or III 10. praeclarae mortes

sunt imperatoriae; fin II 97. neque sunt solae virtutes imperatoriae; imp Pomp 29.

imperatrix. Befehlshäberin: fortes viros ab imperatrice in insidiis collocatos; Cael 67.

imperfectus, unvollkommen: imperfecto nec absoluto simile pulchrum esse nihil potest; Tim 11.

imperiosus, gebietend, mächtig, herrschend: L. Lamiam consul imperiosus exire ex urbe iussit; sen 12. cupiditas honoris quam dura est domina, quam imperiosa, quam vehemens! par 40. ut nimis imperiosi philosophi sit vetare meminisse; fin II 10. cognoscat memoriae veteris ordinem imperiosorum populorum; orat 120.

imperite, ungehörig, einfältig, unfundig: dicebat etiam L. Scipio non imperite; Bru 175. quid potuit dici imperitius quam . . .? Balb 20. cum est illud imperitissime dictum; Balb 27. non nulli isti faciunt imperite; leg I 4. (id est) imperite absurdeque factum; rep II 28.

imperitus, unerfahren, unfundig, unwissend: A. se non imperitum foederis, non rudem exemplorum fuisse; Balb 47. quod imperitus adolescens fecisse dicatur; dom 139. si civium imperitorum multitudinem concitasset; Flac 96. me consiliario fortasse non imperitissimo usus esses; ep I 9, 2. ab homine eloquenti iuris imperito; de or I 238. ex errore imperitiae multitudinis; of I 65. per legatos, viros bonos, sed timidos et imperitos; Phil II 95. — B, I, 1. ista sententia maxime fallit imperitos; leg III 34. — 2. quae (res) magis oratorem ab imperito dicendi ignaroque distinguat; de or III 175. — II. pretio sperare sollicitari posse animos egentium atque imperitorum; Catil IV 17. ut tollatur error omnis imperitorum; fin I 37. qui largitione caecarunt mentes imperitorum; Sest 139. ad opinionem imperitorum esse fictas religiones; div I 105. populum ac vulgus imperitorum ludis magno opere delectari; Muren 38.

imperium. Befehl, Vorschrift, Herrschaft, Kommando, Gewalt, Reich, Regierung, Behörde, Befehlshaber: I. imperia, potestates, legationes ex urbe exeunto, duella iusta iuste gerunto, populi sui gloriam augent; leg III 9. imperium domesticum nullum erit, si . . .; Caecin 52. quorum (consulum) est maius imperium; A IX 9, 3. exeunt, gerunt: f. augent. ad quem regnum huius urbis atque imperium pervenire esset necesse; Catil III 9. sic regum, sic imperatorum, sic magistratum, sic patrum, sic populorum imperia civibus sociisque praesunt ut corporibus animus; rep III 37. — II, I. C. Cato legem promulgavit de imperio Lentulo abrogando; Q fr II 3, 1. ut populi Romani imperium auxerint; Phil V 48. cui testimonium imperii conservati dedissent; dom 132. ut hanc delendi imperii coniurationem praedixerint; har resp 18. consules summum imperium statim deponere (maluerunt) quam id tenere punctum temporis contra religionem; nat II 11. C. Caesari adolescentulo imperium extraordinarium mea sententia dedi; Phil XI 20. f. reddo. in potestatibus, in imperiis gerendis; Font 37. se lege Cornelia imperium habiturum, quoad in urbem introisset; ep I 9, 25. nec senatus decrevit nec populus iussit me imperium in Sicilia habere; A VII 7, 4. an orbis terrarum imperium a populo Romano petebas? Muren 74. qui quinquenni imperium Caesari prorogaret; Phil II 24. extraordinaria non imperia, sed regna quaeri putabantur; agr II 8. quibus imperium ita datum est, ut redderent; Q fr I 1, 23. quod maius imperium a minore rogari non sit ius; A IX 9, 3. (milites) illius auctoritatem, imperium secuti; Phil XI 20. quibus (auspiciis) omnis res publica atque imperium tenetur; Vatin 14. f. depono. — 2. ut me imperii nostri, quo quasi punctum eius (terrae) attingimus, paeniteret; rep VI 16. quoniam quidem est hoc summi imperii, nosmet ipsos de nostris rebus

indicare; fr A XV 4. — 3. cum Karthago huic imperio immineret; Balb 34. qui consulari imperio paruerunt; Rabir 27. si isdem imperiis et potestatibus parent; leg I 23. magnis imperiis et provinciis praefui; par 37. — 4. qui sub populi Romani imperium dicionemque ceciderunt; Font 12. cum de imperio decertatur; of I 38. ne quis vir pro nostro imperio periculo suo dimicaret; Balb 25. qui in illa loca cum imperio mitteretur; Ver V 41. quae lex ad imperium, ad maiestatem pertinet; Cael 70. erit tum consul Hortensius cum summo imperio et potestate; Ver pr 37. provincias de populi Romani imperio sustulit; Phil VII 15. vides tyranni satellites in imperiis; A XIV 5, 2. — III, 1. hominem dominandi cupidum aut imperii singularis; rep I 50. — 2. quem (Deiotarum) unum habemus fidelissimum huic imperio; har resp 29. a gentibus aut inimicis huic imperio aut infidis; prov 33. — 3. fretus imperio populi Romani; Sest 57. — IV, 1. sociorum auxilia propter acerbitatem atque iniurias imperii nostri ita alienata a nobis (sunt), ut . . .; ep XV 1, 5. iure auctoritas huius imperii gravis habebatur; div Caec 69. cum in imperiorum, honorum, gloriae cupiditatem inciderunt; of I 26. de Cn. Pompeio, propugnatore et custode imperii, interficiendo consilia inibantur; dom 129. sicut huius imperii dignitas in summo periculo civium postulabat; Muren 6. hoc domicilium clarissimi imperii (conservatum) videtis; Catil III 1. ut eius gloriae domicilium communis imperii finibus terminetur; Balb 13. ea bella, quibus imperii proposita gloria est; of I 38. his insignibus atque infulis imperii venditis; agr I 6. iniuriae: f. acerbitas. sustulisti ius imperii; Ver V 50. cum (Sulla) imperii maiestatem legibus confirmaret; Sex Rose 131. grave est nomen imperii; agr II 45. accedit nomen imperii, quo appellor; ep II 16, 2. propugnator: f. custos. nunc imperii vestri splendor illis gentibus lucem adferre coepit; imp Pomp 41. cum imperii summam rex teneret; rep II 50. — 2. de nostro imperio fundos populos fieri noluerunt; Balb 22. iussus regnare legem de imperio suo curiatam tulit; rep II 38. — V, 1. attingere: f. II, 2. paenitet. si hoc non est vi atque imperio cogere invitos lucrum dare alteri; Ver III 71. omnia legum imperio et praescripto fieri videbitis; Cluent 147. quae (Graecia) quondam opibus, imperio, gloria floruit; Flac 16. nisi illam rem imperio edicto-que prohibuisset; Ver II 160. — 2. ab: f. II, 1. rogo. qui provincias cum imperio obtinerent; Sest 128. vgl. II, 4. mitto eum. nullam rem ne in sermone quidem cotidiano atque imperiis domesticis recte posse administrari, si . . .; inv II 140. cum ipse imperator in toto imperio populi Romani unus esset; Ligar 7. qui potest fieri, ut sine imperio teneatur exercitus? Phil XI 20.

impero, befehlen, herrschen, gebieten, anbefehlen, auferlegen: I, 1, a. nunc ades ad imperandum vel ad parendum potius; sic enim antiqui loquebantur; ep IX 25, 2. quae lex est recta ratio imperandi atque prohibendi; leg I 42. — b. sapientia iubet imperare quam plurimis; rep III 24. — 2. quoniam neque domi imperaram; de or II 28. si harum civitatum militibus, navibus, nauarchis Syracusanus Cleomenes iussus est imperare; Ver V 84. cur deus homini, animus imperat corpori, ratio libidini ceterisque vitiosis animi partibus? rep III 36. nulla est tam stulta civitas, quae non iniuste imperare malit quam servire iuste; rep III 28. deus, ratio: f. animus. noster populus in pace et domi imperat; rep I 63. — II, 1. ei medico imperasti, ut venas hominis incideret; Piso 83. — 2. in has lautumias, si qui publice custodiendi sunt, etiam ex ceteris oppidis Siciliae deduci imperantur; Ver V 68. — 3. ipsos in lautumias abduci imperabat; Ver V 146. — III. quod is, qui bellum geret, imperassit, ius ratumque

esto; leg III 6. f. naves. ut puerum vocaret, credo, cui cenam imperaret; Sex Rose 59. qui frumentum cellae nomine imperaverunt; Ver III 209. quibus ei videatur, naves, nautas, pecuniam ceteraque ut imperandi ius potestatemque habeat; Phil XI 30. cum L. Flaccus in Asia remiges imperabat; Flac 30. illam rationem in imperando sumptu et Pompeius et Flaccus secutus est; Flac 32. in tributis imperandis tantum oneris plebi imponebatur, ut . . . ; Ver II 138.

impertio, zuteilen, mitteilen, gewähren, widmen: alqd: f. consilium, al. cum mediocribus multis gratuito civitatem in Graecia homines impertiebant; Arch 10. huic plausus maximi, consalutatio forensis perhonorifica, signa praeterea benivolentiae permulta a bonis impertiuntur; A II 18, 1. sin autem (frater) aliquid impertivit tibi sui consilii; ep V 2, 9. Sampsiceramum dolorem suum impertire nobis; A II 23, 2. viro forti, conlegae meo, laus impertitur, quod . . . ; Catil III 14. plausus: f. consalutationem. imperti etiam populo potestatis aliquid; rep II 50. quoniam nihil impertisti tuae prudentiae ad salutem meam; A III 15, 7. Terentia impertit tibi multam salutem; A II 12, 4. signa: f. consalutationem. ut aliquid suorum studiorum philosophiae quoque impertiat; fin V 6. ut mihi quoque tuae suavitatis aliquid impertias; de or II 16. qui tantum potuit impertire huic studio temporis; Balb 3.

impetibilis, unerträglich: quem (dolorem) vos impetibilem facitis; fin II 57.

impetratio, Auswirkung, Vergünstigung: illud molestius, istas impetrationes nostras nihil valere; A XI 22, 1.

impetrio, durch günstige Wahrzeichen zu erlangen suchen: I. is, qui impetrare velit; div II 35. — II. ut nunc extis, sic tum avibus magnae res impetiri solebant; div I 28.

impetro, bewirken, erlangen, erreichen, Erfolg haben: I. eine, qui postulabant, indigni erant, qui impetrarent? Sex Rose 119. haec si tecum patria loquatur, nonne impetrare debeat? Catil I 19. — II, 1. nisi de redimendis captivis impetravissent; of III 113. res publica ab iis ipsis de te propediem impetrabit; ep IV 13, 5. — 2. ceteri quoque impetrant, ne retineantur; Ver II 71. — 3. impetrat a senatu, ut dies sibi prorogaretur; Ver I 98. — III. si a Caesare, quod speramus, impetrarimus; ep XIII 7, 5. impetrabo aliquid a me ipso; A IX 15, 1. ei (Demetrio Megae) Dolabella rogatu meo civitatem a Caesare impetravit; ep XIII 36, 1. a quo (praetore) ius impetraret; Quinct 96. cum a te non liberationem culpae, sed errati veniam impetravissent; Ligar 1. quo optato impetrato; of III 94. veniam: f. liberationem.

impetus, Umchwung, Schwung, Angriff, Angriff, Andrang, Drang, Trieb: I. quodsi omnis impetus domesticorum hostium depulsus a vobis se in me unum convertit; Catil III 28. multos saepe impetus populi non iniustos esse; de or II 124. in eadem verba impetus (habet interdum vim); de or III 206. populi impetus periculi rationem sui non habet; leg III 23. — II, 1. duobus inceptis verbis omnem impetum gladiatoris ferociamque compressi; har resp 1. ab huius nunc capite Gallorum impetus terroresque depellit; Font 44. f. I. convertit. impetum faciunt in Fabricium; Sest 75. qui illum impetum oratoris non habeat; de or II 58. tu illos impetus perditorum hominum in nostras domos immisisti; Phil II 91. incitatos latronum impetus retardavit; Phil V 23. est prudentis sustinere ut cursum, sic impetum benivolentiae; Lael 63. vitandi illorum impetus potestas; Quinct 8. — 2. horum sunt auguria non divini impetus, sed rationis humanae; div I 111. — 3. magno semper usi impetu; orat 129. — 4. si meam salutem contra illius impetum in me crudelissimum defenderim; ep V 2, 6. de impetu animi loquor; Cael 76. — III, 1. ut (animus) id, quod fecit,

impetu quodam animi potius quam cogitatione fecerit; inv II 17. repentino quodam quasi vento impetu animi incitati; of I 49. nec tantum in alios caeco impetu (cupiditates) incurrunt; fin I 44. quem impetu perculerit; dom 106. ut impetu quodam animi et perturbatione magis quam iudicio aut consilio regatur; de or II 178. — 2. ex hoc cursu atque impetu animorum ad veram laudem atque honestatem illa pericula adeuntur in proeliis; Tusc II 58.

impie, gottlos, rachslos, unehrbietig: I. multa et in deos et in homines impie nefarieque commisit; Ver I 6. qui in Dolabellam tam spurce, tam impie dixeris; Phil II 99. non indocte solum, verum etiam impie faciat, si deos esse neget; nat II 44. — II. tam impie ingratus esse audet, ut . . . ? Tusc V 6.

impietas, Gottlosigkeit, Rachslosigkeit: I. si nihil est, quod tam miseris faciat quam impietas et scelus; fin IV 66. — II. ad impietatem in deos in homines adiunxit iniuriam; nat III 84.

impiger, unverdrossen, rachslos: quis est tam in scribendo impiger quam ego? ep II 1, 1. virum ad labores belli impigram; Font 43.

impigritas, Unermüdbarheit: viri fortissimi fortitudinis, impigritatis, patientiae; rep III 40.

impingo, anstoßen, aufdrängen, vorhalten: huic calix mulsi impingendus est? Tusc III 44. impingit mihi epistolam Scaetius Bruti; A VI 1, 6. unicus impactus est fugitivo illi; Phil I 5.

impius, gottlos, rachslos, gewissenlos, frevelhaft: A. proficiscere ad impium bellum ac nefarium; Catil I 33. quod (bellum) cum impiis civibus sceleratisque suscepimus; Phil XIII 1. mala et impia consuetudo est contra deos disputandi; nat II 168. exsulta impio latrocinio; Catil I 23. numquam a me sacrilegas manus atque impias abstinebit; Phil XII 26. quis Lentuli perversam atque impiam religionem recordatur, qui . . . ? Sulla 70. cum (is philosophus) impiis sententiis damnatus esset; div I 124. — B, 1. donis impii ne placare audeant deos; leg II 41. salvi sint improbi, scelerati, impii; Phil VIII 16. — II. nocentem aliquando, modo ne nefarium impiumque defendere; of II 51. — III, 1. haec sunt impiorum furiae, haec flammae, haec faces; Piso 46. omnes acerbissimas impiorum poenas pertulerunt; agr II 92. — 2. quod in impio singulare supplicium invenerunt; Sex Rose 69.

implacabilis, unveröhnlich: cur ego in te tam implacabilis essem; ep III 10, 8. si implacabiles iracundiae sunt; Q fr I 1, 39.

implecto, durchflechten: oblique implexus tribus orbibus unus; fr H IV, a, 556.

impleo, anfüllen, erfüllen, befriedigen: (Demosthenes) non semper implet aures meas; orat 104. si neque ollam denariorum implere (potes); ep IX 18, 4. lautissimum oppidum militum sanguine implevit; Phil XIII 18. tuis oraculis Chrysippus totum volumen implevit; div II 115.

implicatio, Einfügung, Verflechtung, Verwirrung: I. huc adde nervos eorumque implicationem corpore toto pertinentem; nat II 139. — II. addo: f. I. — III. oportebit per locorum communium implicationem redarguentem demonstrare . . . ; inv II 100. qui propter implicationem rei familiaris communi incendio malint quam suo deflagrare; Sest 99.

implicite, verschlossen: quae (pars) non implicite et abscondite, sed patentius et expeditius recti et non recti questionem continet; inv II 69.

implico, verwickeln, verwirren, verschlingen, verknüpfen, verbinden: L. Gellius ita diu vixit, ut multarum aetatum oratoribus implicaretur; Bru 174. qui vestri ordinis cum magistratibus nostris fuerint his causis implicati; Rab Post 19. quae (avaritia) criminibus infinitis implicata est; Piso 86. nullis occupationibus (deus) est implicatus; nat

I 51. omnes Caesaris familiares satis oportune habeo implicatos consuetudine et benivolentia sic, ut . . . ; ep VI 12, 2. haec fides atque haec ratio pecuniarum implicata est cum illis pecuniis Asiaticis et cohaeret; imp Pomp 19. implicata inscientia impudentia est; Phil II 81. rationem: f. fidem. quam (vim di) hominum naturis implicant; div I 79.

imploratio, Ansehen, Hülfseruf: non fuit haec sine meis lacrimis omnium deorum et hominum et civium et sociorum imploratio; de or II 196. si te illius acerba imploratio et vox miserabilis non inhihebat; Ver V 163.

imploro, anrufen, ansehen, flehend bitten: I. populo Romano implorante; dom 26. — II. neque auxilium suum saepe a viris bonis frustra implorari patietur; de or II 144. quid ego nunc tuas litteras, quid tuam prudentiam aut benivolentiam implorem? A IX 12, 4. si umquam res publica consilium, gravitatem, sapientiam [providentiam] iudicium imploravit, hoc tempore implorat; Flac 3. vestram in hac re fidem, dignitatem, religionem in iudicando non imploro; Ver III 146. cum virgo Vestalis populi Romani fidem imploret; Font 46. gravitatem, al. f. benivolentiam, al. (mater) filii nomen implorans; Ver V 129.

impluvium, Regenbassin, Hof: quae (signa) nunc ad impluvium tuum stant; Ver I 61.

impolite, schmutzlos, schlicht: tibi breviter impoliteque dicenti; de or I 214.

impolitus, ohne Stätte, unausgebildet, unvollendet: alii callidi, sed impoliti; orat 20. significant formam quandam ingenii, sed admodum impolitam et plane rudem; Bru 294. (genus eorum) hebes atque impolitum; de or II 133. impolitae vero res et acerbae || asperae, al. || si erunt relictiae; prov 34.

impono, auflegen, hinauflegen, aufstellen, aufsetzen, einsetzen, einschiffen, verladen, auferlegen, geben, zufügen, aufbinden, hintergehen, täuschen: I. cui (Caton) egregie imposuit Milo noster; Q fr II 4, 5. — II. (Er) rogo impositus; rep VI 3. si mihi imposuisset aliquid; A XV 26, 4. f. onus. ab aquila Tarquinio apicem impositum; leg I 4. quibus tu privatim iniurias plurimas contumeliasque imposuisti; Ver IV 20. cum ceteris coronas imposuerint victoribus; ep V 12, 8. imposuisti in cervicibus nostris sempiternum dominum; nat I 54. cum M. Crassus exercitum Brundisii imponeret; div II 84. frumentum imponere! A XV 10. iniurias: f. contumelias. qui mihi prope iam nimis duras leges imponere visus es huic aetati; de or I 256. quae (mulier) laeta una cum viro in rogum imponitur; Tusc V 78. ne nomen quidem ei vitio imponerunt; de or II 18. qui tibi tantum oneris imponam; ep V 12, 2. quam (personam) casus aliqui aut tempus imponit; of I 115. supra impositum puteal accepimus; div I 33. si Lentuli navis non erit, quo tibi placebit, (signa) imponito; A I 8, 2. vectigal esse impositum fructibus nostris dicitur; Font 20. quae hic (C. Gracchus) rei publicae vulnera imponebat, eadem ille (Drusus) sanabat; fin IV 66. — III. sin autem eminus, quem vilicum imponeremus; Plane 62.

importo, einführen, bringen, herbeiführen, verursachen: alqd: f. incommodum. plura proferre possim detrimenta publicis rebus quam adiumenta per homines eloquentissimos importata; de or I 38. tantam importare meis defensoribus calamitatem; Sest 146. si quid importetur nobis incommodi; of II 18. importantur non merces solum adventiciae, sed etiam mores; rep II 7.

importunitas, Rücksichtslosigkeit, Schroffheit, Frechheit: I. importunitas et inhumanitas omni aetati molesta est; Cato 7. — II, 1. huius importunitatem matris a filii capite depellite Cluent

195. omnem eorum importunitatem ex intimis mentibus evellisset vis orationis tuae; de or I 230. — 2. quamquam est incredibili importunitate et audacia; Ver II 74. — 3. vide inter importunitatem tuam senatusque bonitatem quid intersit; Ver III 42. — III. Metram et Athenaeum importunitate Athenaidis exsilio multatos; ep XV 4, 6.

importunus, ungünstig, rücksichtslos, ungestüm, frech: fac ista esse non importuna; fin II 85. qui illum cum hac importuna belua conferam; Piso 8. Q. Varius, homo importunissimus; nat III 81. societatem cum importunissimo hoste; Phil II 89. non importunas istius libidines conquirebantur; Ver IV 111. post abitum huius importunissimae pestis; Ver III 125. est in eo loco sedes huic nostro non importuna sermoni; de or III 18. si modo vultum importunum in forum detulisset; sen 15.

impotens, ohnmächtig, schwach, zügellos: A. (victoria) eos ipsos ferociores impotentioresque reddit; ep IV 9, 3. sin ista pax perditum hominem in possessionem impotentissimi dominatus restitutura est; ep X 27, 1. in qua (re publica) hominis impotentissimi atque intemperantissimi armis oppressa sunt omnia; ep X 1, 1. quae est ista tam impotens, tam crudelis, tam immoderata inhumanitas? Deiot 32. — B. sic distrahuntur in contrarias partes impotentium cupiditates; Tusc V 60. valeant haec omnia ad opem impotentium; Muren 59.

impotentia, Unbändigkeit, Zügellosigkeit: I. animorum motus inflammant impotentiam quandam animi a temperantia et moderatione plurimum dissidentem; Tusc IV 34. impotentia dictorum ac factorum quam partem (habet) sanitatis? Tusc IV 52. — II. inflammo: f. I.

impressio, Eindruck, Ausdruck, Taft, Angriff: I. in lingua etiam explanatam vocum impressionem (esse); Ac I 19. — II, 1. si numerosum est in omnibus sonis atque vocibus, quod habet quasdam impressiones; de or III 185. — 2. inter ipsas impressiones nihil interesse, sed inter species et quasdam formas eorum (visorum); Ac II 58. — III. me vi atque impressione evertere; ep V 2, 8.

imprimis f. in, B, IV, 7.

imprimo, ausdrücken, eindrücken, abdrücken, einprägen, bezeichnen: an imprimi quasi ceram animum putamus? Tusc I 61. horum flagitiorum iste vestigiis omnia municipia, praefecturas, colonias, totam denique Italiam impressit; Phil II 58. quorum (iudicum) lectione duplex imprimeretur rei publicae dedecus; Phil V 16. Italiam, al.: f. colonias. nisi omnes illi motus in ipso oratore impressi esse atque inusti videbuntur; de or II 189. in quo imprimuntur illae notae (litterarum); part or 26. cum suleus altius esset impressus; div II 50. illa sunt curricula sermonum, in quibus Platonis primum sunt impressa vestigia; orat 12. visum impressum effictumque ex eo, unde esset; Ac II 18.

improbatio, Verwerfung: dubiumne est, quin ista omnis improbatio cogendae pecuniae causa nata sit? Ver III 172.

improbe, unredlich, unredlich, schlecht: an improbius populo Romano ademit? Ver III 83. qui aliquid improbe faciat; fin II 57. ut homo popularis fraudaret improbissime populum; har resp 42. si me non improbissime Dolabella tractasset; A XVI 15, 1. qui improbe credita pecunia usus est; Rab Post 7.

improbitas, Unredlichkeit, Schledhtigkeit, Frechheit, Rücksichtslosigkeit: I. quia nulla sit in dolore nec fraus nec improbitas; fin IV 52. quod eius improbitatem versari in re publica nollet; Cluent 88. — II, 1. unius improbi supplicio multorum improbitatem coercere; Ver III 208. cognoscite hominis ne dissimulatione quidem tectam improbitatem et audaciam; Ver II 71. mirantur omnes

improbitatem calumniae; Ver II 37. cuius (Hyperboli) improbitatem veteres Atticorum comoediae notaverunt; Bru 224. tego: f. cognosco. — 2. Neronis iudicio non te absolutum esse improbitatis; Ver I 72. haec, quae robustioris improbitatis sunt; Phil II 63. — 3. confido poenam iam diu improbitati, nequitiae debitam instare; Catil II 11. — 4. locutus erat liberius de istius improbitate atque nequitia; Ver V 141. — III. scitote vos nullum ceteris in aestimando finem improbitatis et avaritiae reliquisse; Ver III 220. — IV, 1. quoniam totus ordo paucorum improbitate et audacia premitur; Ver pr 36. — 2. ob singularem improbitatem atque audaciam; Ver III 140.

improbo, mißbilligen, tadeln, vermerken: I. mancipibus potestatem probandi improbandique permisi; Ver III 175. — II. non ego causam nostram, sed consilium improbam; ep VI 1, 5. foedere ab senatu improbo; inv II 91. improbas frumentum Sculorum; Ver III 172. quicquid de homine probando aut improbando dicitur; inv II 110. cum omnino iudicium improbat; inv I 79. improbantur ii quaestus, qui in odia hominum incurrunt; of I 150. ego ista studia non improbo; de or II 156.

improbos, unredlich, böse, schlecht, ruchlos, verworfen: A. longe post natos homines improbissimus C. Servilius Glaucia; Bru 224. Carbonis, seditiosi atque improbi civis; leg III 35. minister improbissimae cupiditatis; Ver I 72. quae tanta ex improbis factis accessio potest fieri, quanta...? fin I 51. illud improbi esse hominis et perfidiosi; de or II 297. esset ex inertis et improbo et impuro parente gnavus et pudens et probus filius; Ver III 161. se in re improbissima voluisse M. Antonium imitari; Ver III 213. verbis uti improbissimis solitum esse scimus; Sulla 71. — B. I. quod adhuc nemo nisi improbissimus fecit; Ver III 219. — II, 1. et accusare improbos et miseros defendere; div Caec 70. si improborum exemplis improbi iudicio ac periculo liberabuntur; Ver III 207. — 2. quod improbis semper aliqui serupus in animis haereat; rep III 26. spem improbis ostendistis; agr I 23. — 3. languentem populum aut inflammare in improbos aut incitatum in bonos mitigare; de or I 202. — III. exempla: f. II, 1. libero. plerumque improborum facta primo suspicio insequitur, dein sermo atque fama; fin I 50. quae furore improborum in re publica gesta sunt; dom 2. omnia iudicia ex improborum iniquitate et iniuria nata sunt; Tul 8. conflata improborum manum; Catil I 25.

improdictus, nicht verlegt: ne improdicta || in prodicta, al. || die quis accusetur; dom 45.

improvidus, arglos, unvorsichtig: ut existimares me tam improvidum; ep II 16, 1. iis (Dionysius) se adulescens improvida aetate inretierat erratis; Tusc V 62. fatalis quaedam calamitas videtur improvidas hominum mentes occupavisse; Ligar 17.

improvisio, unversehens, unvernünftig: cum mihi nihil improviso pro tantis meis factis evenisset; rep I 7. cur tam improviso, cur tam repente pacis est facta mentio? Phil XII 3. cum hominem temperantem tantus improviso morbus oppresserit; ep XV 1, 1.

improvisus, unvorhergesehen, unvernünftig: A. est etiam improvisum quiddam; de or III 207. castella munita improviso adventu capta; ep II 10, 3. ecce illa subita atque improvisa formido; prov 43. ut nulla sit res tam improvisa, de qua non...; de or I 103. quam tu salutem rei publicae attulisti, quam improvisam, quam repentinam! Phil III 27. — B. in quos de improviso incidant; Sex Rosc 151. ex improviso si quae res nata esset; Ver I 112.

imprudens, ahnungslos, ohne Kunde, unabsichtlich, unvernünftig, unvorsichtig, unflug: qui (libellus) me imprudente et invito excidit; de or I 94. ut mihi imprudens M. Servilius praeterisse videare; Bru 269. hic corrector immittit imprudens ipse senarium; orat 190. in altum (imbecillitas) provehitur imprudens; Tusc IV 42. multa saepe imprudentibus imperatoribus vis belli molitur; Sex Rosc 91. (nautae) imprudentes legis vitulum immolaverunt; inv II 95. quae (sacra) viri oculis ne imprudentis quidem aspici fas est; har resp 8.

imprudenter, unvorsichtig, aus Unwissenheit: nihil imprudenter, sed omnia ex crudelitate et malitia facta (adversarius) dicet; inv II 108. illud imprudenter, si arbitrantur...; Ac I 22.

imprudentia, Unachtsamkeit, Unkenntnis, Unwissenheit, Unabsichtigkeit, Unbesonnenheit: I. 1. eius (modi) partes sunt prudentia et imprudentia; inv I 41. facta et eventus aut consilii sunt aut imprudentiae, quae est aut in casu aut in quadam animi permotione; part or 38. pertinet: f. III. — 2. imprudentia est, cum scisse aliquid is, qui arguitur, negatur; inv II 95. — II, 1. prudentiae ratio quaeritur ex iis, quae...; imprudentia in purgationem confertur, cuius partes sunt inscientia, casus, necessitas, et in adfectionem animi, hoc est molestiam, iracundiam, amorem; inv I 41. — 2. sum: f. I, 1. est. — 3. voluntario maleficio veniam dari non oportere, imprudentiae concedi non numquam convenire; inv I 102. — 4. est etiam in imprudentia necessitas ponenda; part or 38. — III. si incidet imprudentiae causa, quae non ad delictum, sed ad casum necessitate pertineat; part or 137. — IV, 1. tu imprudentia laboris; Muren 78. — 2. quod versus saepe in oratione per imprudentiam dicimus; orat 189.

impubes, unermadjen: filium impuberem necatum esse; Catil IV 13.

impudens, unerschämmt, schamlos: A. si impudentes in defendendo esse nolissent; Ver II 192. maximo atque impudentissimo furto; Ver III 163. quantum sibi ablatum homo impudentissimus dicit; Flac 34. est impudens luctus maerore se conficiatis; Tusc III 26. in aliquo impudenti mendacio; Balb 5. — B. probus improbum, pudens impudentem (fraudasse dicitur)? Q Rosc 21.

impudenter, unerschämmt, schamlos: quo impudentius egerit; Caecin 2. quod cum impudentius a me contenderes; fr A IX 26. non video, quid impudentius dici possit; Caecin 4. quam impudenter faciam; ep V 12, 2. homines impudentissime mentiuntur; Cluent 174. ut satius fuerit illud concedere quam tam impudenter resistere; nat I 69.

impudentia, Unerschämtheit, Schamlosigkeit: I. tametsi ea est hominis impudentia, quam nostis; Ver V 82. si tantum in foro atque in iudiciis impudentia valeret; Caecin 1. — II, 1. ut audacia tua cognoscatur et impudentia; Sex Rosc 95. nosco: f. I. est. putavi mihi reprimendam esse P. Clodii impudicam impudentiam; har resp 1. verecundia negandi scribendi me impudentiam suscepisse; orat 238. — 2. ceteros non dubitabo primum inertiae condemnare sententia mea, post etiam impudentiae; de or I 172. volitare in foro insignis est impudentiae; de or I 173. — 3. quo nunc impudentiae facilius obisteremus; Caecin 2. — 4. es tu quidem cum audacia tum impudentia singulari; dom 133. — 5. ineptum est de tam perspicua eius impudentia pluribus verbis disputare; Ver I 148. si quis pudor esse potest in tam insigni impudentia; agr II 36. equem audistis in tanta audacia, tanta impudentia esse versatum? Ver III 65. — ut tamen impudentiae suae pudenter exitum quaesisse videatur; Ver I 2. — IV, 1. animos iudicum defensionis impudentia commoveri; Cluent

58. — 2. neque in alterius impudentia sui pudoris existimationem amitterent; Ver II 192.

impudicitia, Unzüchtigkeit: I. cuius impudicitiam pueritiae vidimus; dom 126. — II. maledicta deprompta ex recordatione impudicitiae et stuprum suorum; Phil III 15.

impudicus, unzüchtig, unfeufch: A. „si tu et adversus et aversus impudicus es“; de or II 256. cum omnes impuritates impudica in domo cotidie susciperes; Phil II 6. putavi mihi reprimendam esse P. Clodii impudicam impudentiam; har resp 1. „plus impudicissimae mulieris apud te *savia* valere“; Ver V 112. — B. in his gregibus omnes impuri impudicique versantur; Catil II 23.

impugnatio, Angriff: ipse domum P. Sullae pro castris sibi ad eam impugnationem sumpserat; A IV 3, 3.

impugno, angreifen, bekämpfen: quae (malevolentia) te impugnare auderet; ep III 12, 1. magistratum tecta impugnata vidistis; sen 7.

impulsio, Einwirkung, Antrieb, Erregung: I. 1. causa tribuitur in impulsione et [in] ratiocinationem. impulsio est, quae sine cogitatione per quamdam adfectionem animi facere aliquid hortatur, ut amor, iracundia, aegritudo, violentia; inv II 17. ad hilaritatem impulsio; de or III 205. — 2. sum: §. 1. — II. 1. quos (sensus) iunctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille *parvaolav*, nos visum appellemus licet; Ac I 40. aliam quamdam vim motus (atomi) habebant a Democrito impulsione, quam plagam ille appellat; fat 46. — 2. iungo e: §. 1. — III. vis: §. II, 1. — cum (accusator) impulsione aliquid factum esse dicit; inv II 19.

impulsor, Antreiber, Anreger: I. quamvis non fueris suator et impulsor professionis meae; A XVI 7, 2. — II. sese auctores et impulsores et socios habuisse sceleris illius; Vatn 24.

impulsus, Stoß, Antrieb, Anregung: 1. cur Milonem impulsu meo rem illam egisse dicas; Phil II 49. qui simili impulsu aliquid commiserint; inv II 19. si quam Rubrius iniuriam suo nomine ac non impulsu tuo et tua cupiditate fecisset; Ver I 80. de oratore vestro impulsu loquor; de or III 84. quoniam is ardor non alieno impulsu, sed sua sponte movetur; nat II 32. impulsu scutorum magnas copias pulsas esse; Caecin 43. — 2. quae (scientia) potest esse etiam sine motu atque impulsu deorum; div I 109.

impune, straflos, ohne Gefahr, ohne Nachteil: te id impune facere potuisse; Phil II 5. Dionysius cum multis libris surripisset nec se impune latrum putaret, aufugit; ep XIII 77, 3. quod in metu finguntur impuni; div II 58. homines impune occidebantur; Sex Rose 93. licet impune per me parietes in adolescentia perfoderis; Vatn 11. ut, si (nummos) non dederit, impune sit; A I 16, 13.

impunitas, Straflosigkeit: I. cum tanta praesertim gladiatorum sit impunitas; Phil I 27. — II. omni impunitate proposita; fin III 36. — III, 1. Gabinii absolutio lex impunitatis putatur; Q fr III 9, 3. quis ignorat maximam inlecebram esse peccandi impunitatis spem? Milo 43. — 2. alterum caput est tralaticium de impunitate, SI QUID . . . ; A III 23, 2. — IV. nos supra fluentes iuvenili quadam dicendi impunitate et licentia; Bru 316.

impunitus, ungestraft, straflos: illo impunito; har resp 61. possemus hanc iniuriam ignominiamque nominis Romani inultam impunitamque dimittere? Ver V 149. omnium rerum impunitam libertatem; de or I 226. nisi multorum impunita scelera tulissemus; of II 28.

impure, schändlich, lafterhaft: a quo (Dionysio) impurissime haec nostra fortuna despecta est; A IX 12, 2. multa facere impure atque taetre; div

I 60. quam (religionem) tu impurissime taeterrimeque violasti; dom 104. quem impure ac flagitiose putet vivere; fin III 38.

impuritas, Unfätigkeit: I. illam impuritatem caeni fuisse, ut . . . ; Phil V 16. — II. cum omnes impuritates impudica in domo cotidie susciperes; Phil II 6.

impurus, schändlich, lafterhaft, verworfen: A. cum impuris atque immanibus adversariis decertantem; rep I 9. ex illa impura adulescentia sua; Ver I 32. homo improbus atque impurus; Ver III 140. in illa taetra atque impura legatione; Ver I 62. orationem ex ore impurissimo evomuit; Phil V 20. cum ab hoc eodem impurissimo parricida rogaret . . . ; har resp 17. praetor eiusdem populi turpissimus atque impurissimus; Ver IV 77. — B. I. quicum vivere nemo unquam nisi turpis impurisque voluisset; Ver III 65. — II. impuri cuiusdam esse sententiam; Lael 59.

in (vgl. *endo*, im: §. A, I. sum; leg III 6), **A. mit Accusativ**: in, in — hinein, nach, auf, gegen, für, zu: I. nach Verben: in Aegyptum nos abdemus; A IX 19, 3. (Cleombrotum) e muro se in mare abiecit; Tusc I 84. quem in portum nunquam hostis accesserat; Ver V 138. quaeso, ut hoc in bonam partem accipias; Sex Rose 45. pars (argumentorum) est in omnes eiusdem generis aut in plerasque causas accommodata; inv II 47. ut adderet in iudicium INIURIA; Tul 38. in illam orationem Metelinam addidi quaedam; A I 13, 5. cum eum in invidiam suis maleficiis adduxit; Ver pr 11. cum ad praetorem in ius adissemus; Ver IV 147. ille (Cn. Octavius) in suam domum consulatum primus attulit; of I 138. quod in me tantum facinus admisi? Milo 103. quem (Gavium) tu in crucem egisti; Ver V 164. cum egisset lege in hereditatem paternam testamento exheres filius; de or I 175. animadvertisse censores in iudices quosdam; Cluent 119. quibus tamquam gradibus mihi videor in caelum ascendisse, non solum in patriam revertisse; dom 75. comprehensio in spondios cadit; orat 223. in illo communi incommodo nulla in quemquam propria ignominia nominatim cadebat; Sest 30. vi et necessario sumus in portum coacti; inv II 98. ut tam in praecipitem locum non debeat se sapiens committere; Ac II 68. cum arma in aedem Castoris comportabas; dom 54. scribarum ordinem in me concitabit Hortensius; Ver III 182. is (orator) concludatur in ea, quae sunt in usu civitatum vulgari ac forensi; de or I 260. in actiones omnemque vitam nullam discrepantiam conferre debemus; of I 111. confugiunt quasi ad aram in exilium; Caecin 100. est id quidem in totam orationem confundendum nec minime in extremam; de or II 322. homines honestissimos in ferrum atque in vincla coniectos; Ver V 107. in eam tabulam magni risus consequebantur; Q fr II 4, 5. me in possessionem iudicii ac defensionis meae constitisse; de or II 200. consurgitur in consilium; Cluent 75. nunc in alteram concessionis partem iam contendemus; inv II 103. quid in quamque (causam) conveniat, res ipsa docebit; inv II 44. licet in Latinum illa convertere; Tusc III 29. quo (die) in aedem Telluris vocati sumus; Phil I 1. quae (legiones) decretae sunt in Syriam; ep II 17, 5. cum ea contraherent in angustumque deducerent; Ac I 38. eadem lectica usque in cubiculum deferebatur; Ver V 27. Piliam in idem genus morbi delapsam; A VII 5, 1. eas (tabulas) hic partim in hortos Pompei deportavit, partim in villam Scipionis; Phil II 109. deverteram in Cumanum; A XV 1, a, 1. quod apud Platonem est in philosophos dictum; of I 28. in aliud tempus ea quaestio differatur; fin V 45. comitia Bibulus in ante diem Kal. Novembr. distulit; A II 20, 6. ut omne ius civile in genera digerat; de or I 190. haec

Graeci in singulas scholas et in singulos libros dispartunt; Tusc III 81. inventis frugibus et in orbem terrarum distributis; Ver V 188. quoniam quattuor in partes totam quaestionem divisisti; nat III 20. se in conspectu nautis paulisper dedit; Ver V 86. da te in sermonem; A XIII 23. 3. quae spiritu in pulmones anima ducitur; nat II 138. itum est in consilium; Cluent 55. nonne pecunia in classem est erogata? Flac 30. omnium scelerum maturitas in nostri consulatus tempus erupit; Catil I 31. quod (Cato) in contionem escendit; Q fr I 2, 15. vereor, ne idem eveniat in meas litteras; ep II 10, 1. in Piraea cum exissem pridie Idus Octobr.; A VI 9, 1. venio ad „Piraea“, in quo magis reprehendus sum, quod homo Romanus „Piraea“ scripserim, non „Piraeum“, quam quod addiderim „in“, non enim hoc ut oppido praeposui, sed ut loco; A VII 3, 10. hic tantum inventa unam quamque in rem exponitur simpliciter; inv II 11. sponsio quae in verba facta est? Quinct 84. impetum: §. III. si atomi ferrentur in locum inferiorem suapte pondere; nat I 69. in nos crimina finguntur; Flac 96. aër in omnes partes se ipse fundit; nat II 117. cum (Iuppiter) in medium mare fulmen iecit; div II 45. et in domum et in hortos paternos immigrabit; Phil XIII 34. imperatorem equo incitato se in hostem immittentem; nat III 15. cum frumentum sibi in cellam imperavisset; div Caec 30. iste chorus virtutum in eculeum impositus; Tusc V 13. quare non in omnem causam, sed in omne causae genus incidunt; inv II 56. qui in latrones inciderint; Milo 30. qui falsa decreta in aes incidenda curaverit; Phil III 30. incumbite in causam; Phil IV 12. ne incurrat (iuventus) in alterius domum atque famam; Cael 42. quae te ratio in istam spem induxit, ut . . .? of II 53. si quae in eum lis capitis inlata est; Cluent 116. in eas imagines mentem intentam infixamque nostram intellegentiam capere . . .; nat I 49. populum inflammare in improbos; de or I 202. qui (Hypanis fluvius) ab Europae parte in Pontum influit; Tusc I 94. posteaquam in istam accusandi denuntiationem ingressus es; Muren 46. qui (paean) commodissime putatur in solutam orationem inligari; orat 215. imagines extrinsecus in animos nostros per corpus inrumpere? Ac II 125. Torquatus rursus in me inruit; Sulla 40. age vero, nunc inserite oculos in curiam; Font 43. quid sumptus in eam rem aut laboris insumpserit; inv II 113. quoniam Smyrnae duos Mysos insuisses in culleum; Q fr I 2, 5. si quod in me telum intenderit; har resp 7. §. infigo. si (Academia) invaserit in haec; leg I 39. Paulus tantum in aerarium pecuniae invexit, ut . . .; of II 76. vos non ex lege, in quam iurati sitis, rem indicare; inv II 131. Popilium in senatum non legit; Cluent 132. video te velle in caelum migrare; Tusc I 82. misit litteras in Siciliam; Ver III 167. in miseriam nascimur sempiternam; Tusc I 9. cum ex amplissimo genere in familiam clarissimam nupsisses; Cael 34. obtulit in discrimen vitam suam; Sest 61. quis in eius (Curtii) locum paratur; A II 5, 3. dum panis et cetera in navem parantur; A X 15, 4. omnia in quaedam genera partita; Tim 11. in me ipsum peccavi vehementius; A III 15, 4. in ipsum portum penetrare coeperunt; Ver V 96. perge in Siciliam; agr II 48. permanat in venas illud malum; Tusc IV 24. quam multi in portum salvi pervenerint; nat III 89. ut servos in quaestionem polliceatur; Sex Rosc 77. qui sibi in Achaia biduo breviorum diem postularet; Ver pr 6. tu M. Bibulum in contionem, tu augures produxisti; dom 40. quam (rationem) profiteri et in medium proferre non audeas; fin II 76. qui cives Romani in colonias Latinas proficiscebantur; dom 78. cum in exsilium profugissent; dom 86. cogita, quem in locum sis progressus; Catil III 12. quod erat (urbs) ita proiecta in altum; Ver IV 21. cum

de servo in dominum ne tormentis quidem quaeri liceat; Deiot 3. opinionibus vulgi rapimur in errorem; leg II 43. ne in unius imperium res recidat, admonemur; har resp 53. Numestium libenter in amicitiam recepi; A II 20, 1. gladium cruentum in vaginam recondidit; inv II 14. ut in gratiam iam cum voluptate redeamus; Cato 56. totam Galliam in nostram dicionem esse redigendam; prov 32. reges a se in gratiam esse reductos; Cluent 101. omnes in me meosque redundant ex fonte illo dolores; Milo 103. quodsi nubes rettuleris in deos; nat III 51. ut res in illud tempus reiceretur; Ver I 31. Isocratem hunc in numerum non repono; opt gen 17. quoniam in rem publicam sum pariter cum re publica restitutus; sen 36. ut dignitas iam in patriam revertisset; sen 5. §. ascendo. me in patriam ter suis decretis Italia cuncta revocavit; Quir 10. sero: §. spargo. utra (lex) communit in plures, utra in aliquam certam rem scripta videatur; inv II 146. (genus humanum) sparsum in terras atque satum; leg I 24. fac aliquid gravius in Heium statuise Mamertinos; Ver IV 19. qui M. Laevino praetores in eam provinciam successerant; Ver III 125. qui (sodalis) mihi in liberum locum || loco || more maiorum esse deberet; de or II 200. quae (nationes) in amicitiam populi Romani dicionemque essent; div Caec 66. »minores magistratus partiti iuris ploeres mi ploera sunt«; leg III 6. suscipimur in lucem; har resp 57. in caelum huius proavis iam in patriam revertisset; ut se in studium aliquod traderent quietum; inv I 4. hominem in custodiam Ephesi tradidit; Q fr I 2, 14. hi ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti; agr II 97. non erit difficile in unam quamque causam transferre, quod convenit; inv II 103. qui (locus) in tempora tribuitur; inv I 107. quae (voluntas) in omne tempus et in omne factum idem valeat; inv II 123. »vincere te Romanos« nihilo magis in se quam in Romanos valere; div II 116. nos in forum venimus; Bru 303. venit mihi in mentem M. Catonis; Ver V 180. ut hoc solum in iudicium veniret; Tul 12. cum res agatur in discrimenque ventum sit; of II 33. quod in buccam venerit, scribito; A I 12, 4. ut in flammam ipsam venirem; A XVI 7, 2. cum terra in aquam se vertit; nat III 31. laudem patriae in libertatem vindicandae; Flac 25. qui in expeditionem ad arma populum vocavit; inv II 93. si in invidiam vocamur; Sulla 80. nullam vim in iudicium vocari; Cael 1. me nemo adhuc rogavit, num quid in Sardiniam vellem; Q fr II 2, 1. quoniam sibi in illum legibus uti non liceret; Sest 89.

II. nach Adjectiven, Pronomina und Adverb: par (est), quod in omnes aequabile est; inv II 68. 162. cuius tu in patrem quod fuisti asperior; Q fr I 2, 6. §. durus. se beneficos in suos amicos visum iri; of I 43. quod in illum minime durum aut asperum possit esse; Scav 32. in quem si me intellegis esse gratum; A IX 11, A, 3. idem in Cn. Dolabellam qui in Cn. Carbonem fuit; Ver I 41. in deos immortales quam impius, quam sceleratus, quam nefarius fueris; Ver I 47. cur ego in te tam implacabilis essem; ep III 10, 8. id quam iniustum in patriam esset; of III 82. erit in aratores lenior quam videntur; Ver III 34. nefarius: §. impius. homines Lampsaeni summe in omnes cives Romanos officiosi; Ver I 63. propensior benignitas esse debet in calamitosos; of II 62. qualis rex Attalus in P. Africanum fuit; Deiot 19. qui: §. idem. sceleratus: §. impius. idcirco in eos me severum vehementemque praebeo; Catil IV 12. usque: §. I. defero.

III. nach Substantiven und Verbindungen von Substantiven und Verben: fuerunt non nulli aculei in Caesarem, contumeliae in Gellium; Q fr II 1, 1. huic aditus in senatum fuit; Phil VIII 28. quo amore tandem inflammati esse debemus in eius

modi patriam? de or I 196. propter tuum in me amorem; ep I 3, 1. f. humanitas. tibi notior meus in te animus esset, si . . .; ep I 9, 1. velim augeas tua in eum beneficia; ep XIII 28, 2. duae causae accesserunt, quae meam in illum (Terentium) benivolentiam auferent; ep XIII 10, 2. commutatio ex vero in falsum; fat 17. contumeliae; f. aculei. quod in hunc maius crimen exspectas? Rabir 19. cum exstisset in cives tanta crudelitas; of II 27. ex eo non iter, sed cursus et fuga in Galliam; Phil XIII 20. ne tam diu quidem dominus erit in suos; Sex Rosc 78. omnium rerum in contrarias partes facultatem ex isdem suppeditari locis; de or II 215. quod (libertus) est in patronum suum officio et fide singulari; ep XIII 21, 2. fuga; f. cursus. humanitatem tuam amoremque in tuos reditus celeritas declarabit; A IV 15, 2. in bona eius impetum fecit; Ver I 90. non cognosco tuam in me indulgentiam; A XII 22, 1. his de tot tantisque iniuriis in socios, in reges, in civitates liberas consulum querela esse debuit; Sest 64. introitus in urbem desertus ab amicis; Piso 97. in Epirum invitatio quam suavis! A IX 12, 1. iter; f. cursus. ut in eam rem indices dentur; Ver II 38. quid tandem postulat arator? nihil nisi ex edicto iudicium in octuplum; Ver III 28. nimia in istum non modo lenitudine, sed etiam liberalitate oppugnaret; Ver IV 136. equitum ego Romanorum in homines nobilissimos maledicta commemorem? Planc 33. qua mente ille in patriam fuit; de or III 10. maximis in rem publicam meritis; ep I 9, 11. odio proprio in Caepionem; de or II 200. nec patefecisset odium suum in me; A XI 13, 2. multa mea in se, non nulla etiam sua in me proferebat officia; Sulla 18. f. fides. exstat in eam legem oratio; Bru 160. te perspicere meam in te pietatem; ep I 9, 1. has esse in impios et consecretatos poenas certissimas; Piso 46. in filium quam habebam potestatem; inv II 52. primus liber continebat partes orationis et in eas omnes omnia praecepta; inv II 11. reditus intercesserat in gratiam; ep I 9, 19. reditus in gratiam cum inimicis; A II 3, 4. propter tuum in me scelus; Vatin 1. pro suo studio, quod in vos semper habuit; inv II 104. cognovi ego tua studia in amicos, etiam in te amicorum; A XVI 16, 17. supplicia in cives Romanos nulla Tarquini accepimus; Phil III 10. sunt in eam rem testimonia; Caecin 94. testes nobis in hanc rem reliquos esse; Ver I 36. ea vita via est in caelum; rep VI 16. quid est pietas nisi voluntas grata in parentes? Planc 80.

IV. zum ganzen Satz gehörige Bestimmungen:

1. Raum: qui consulatum in Bruti locum se petere proficitur; Phil XI 11. hanc coniunctionem duplicem in longitudinem (deus) diffidit; Tim 24. — 2. Zeit: solis defectiones praedicuntur in multos annos; div II 17. renovato in singulos annos faenore; A VI 3, 5. qui in horam viverent; Phil V 25. quid optabilius in memoriam mei nominis sempiternam? Vatin 8. quod dictaturae nomen in perpetuum de re publica sustulisti; Phil II 91. admirandum tantum maiores in posterum providisse; leg III 44. in reliquum tempus diligentissime sancit, ut . . .; agr I 13. — 3. Weise: peto a te in maiorem modum; ep XIII 65, 1. quae dicuntur in utramque partem; Ac II 133. cum in eam rationem pro suo quisque sensu loqueretur; Ver I 69. duabus epistulis tuis perdiligerent in eandem rationem scriptis; A I 11, 1. neque haec in eam sententiam disputo, ut . . .; de or I 117. in hanc sententiam scriberem plura; ep II 4, 2. haec et in eam sententiam cum multa dixisset; A II 22, 2. quod in vulgus gratum esse sentimus; A II 22, 3. alter (dies) in vulgus ignotus; A IX 5, 2. — 4. distributiv: describebat censores binos in singulas civitates; Ver II 133. cotidie vel

potius in dies singulos breviores litteras ad te mitto; A V 7. ut in iugera singula ternis medimnis decidere liceret; Ver III 114. is (Mescidius) se ternis nummis in pedem tecum transegisse dicebat; Q fr III 1, 3.

V. **Слѣвца**: locus communis in eius malitiam; inv II 55. Nonis Maiis in Cilicium cogitabam; A VI 2, 6. in Nesida VIII Idus; A XVI 4, 1.

B. **mit Ablativ**: in, an, auf, unter, bei, während, hinsichtlich: I. **nach Verben**: homines in teetis silvestribus abditos; inv I 2. ut se abiceret in herba; de or I 28. afuisse me in altercationibus; A IV 13, 1. in qua (arte) ego me scripsi acquiescere; ep IV 3, 4. in me uno consulares faces, in me omnia coniurationis nefaria tela adhaeserunt; dom 63. multum te in eo frater adiuvaabit meus; ep VII 7, 2. aderat in senatu Verres pater istius; Ver II 95. neque in uno aut altero animadversum est, sed iam in pluribus; Muren 43. ut in hoc hominibus ipsis antecellat; de or I 33. similitudo magis apparet in bestiis; Tusc I 80. quae (virtutes) in communitate cernuntur et in societate generis humani; of III 118. non possum prae fletu et dolore diutius in hoc loco commorari; A XI 7, 6. f. haereo. in causis conditae sunt res futurae; div I 128. ut suo quidque in loco conlocet; de or I 162. hominum genus in sexu consideratur; inv I 35. ut ex ultimis terris accessita (religio) in hac urbe conderit; har resp 24. omnes ordines, tota in illa contione Italia constitit; Sest 107. nisi omne bonum in una honestate consisteret; Tusc V 42. si in verbis ius constituamus; Caecin 55. f. defigo. si quis consumit omnem operam in exercitatione dicendi; inv I 1. Quinctilis in itinere est consumendus; A V 21, 9. in quo (facinore) omnia nefaria contineri mihi atque inesse videantur; Ver IV 60. si quo in pari ante peccato convictus sit; inv II 32. qui in campo Martio auspicato in loco crucem defigi et constitui iubet; Rabir 11. hac quoque in re eum deliquisse; inv II 33. in balneis delituerunt; Cael 63. in profundo veritatem esse demersam; Ac I 44. qui populi ius in vestra fide ac religione deponit; Caecin 103. cum in alio maleficio deprehensus esset; inv II 14. in quo defuit fortasse ratio; rep II 57. quare in alienis detineantur negotiis; inv II 132. sese in iudiciis diutius dominari non posse; div Caec 24. ipsi in hostium loco numeroque ducimini; Ver V 125. in litteris certe elaboravi; Cato 26. errabat multis in rebus antiquitas; div II 70. eruditus; f. II. in qua (arte) excellis ipse; rep I 20. f. II. excellens. a quo (Diodoto) cum in aliis rebus tum studiosissime in dialectica exercebar; Bru 309. exercitatus; f. II. et in nostro populo et in ceteris deorum cultus existunt; nat II 5. scriptum exstat in isdem litteris; Ver V 148. quae in omni crudelitate sic exsultat, ut vix hominum acerbis funeribus satietur; rep II 68. arma, quae fixa in parietibus fuerant; div I 74. qui in iis (artium generibus) floruerint; de or I 8. alterum (genus facietiarum) aequabiliter in omni sermone fustum; de or II 218. cum in aethere astra gignantur; nat II 42. quod Fannius in mediocribus oratoribus habitus esset; Bru 100. fundum habet in agro Thurino M. Tullius paternum; Tul 14. habitari ait Xenophanes in luna; Ac II 123. sic dicit ille, ut una in re haereat in eademque commoretur sententia; orat 137. pulsus e rostris in comitio iacuit; Sest 76. ex utilitatis partibus, in quibus est necessitudinis vis implicata; inv II 89. imposuistis in cervicibus nostris sempiternum dominum; nat I 54. esse aliquid perspicui impressum in animo atque mente; Ac II 34. carmen incisum in sepulcro; Cato 61. in Phalaridis tauro inclusus; Piso 42. qui (poetae) inhaerescunt penitus in mentibus; Tusc III 3. tantus est innatus in nobis

cognitionis amor, ut . . .; fin V 48. orationem in animo inscribere; de or II 355. nisi insitum illud in animis haberemus; Tusc III 63. cum in locis semen insedit; nat II 128. cum in rebus singulis insistas; fin II 3. in vi dolus malus inest; Tul 29. f. contineo. in caede interesse non potui; inv I 63. cum is ipse anulus in praecordiis piscis inventus est; fin V 92. qui in eo genere laborarunt; ep V 12, 7. cum ipsum illud verum tamen in occulto lateret; orat 237. terra locata in media sede mundi; nat II 98. quod semper in amicitia fideque mansissent; Ver II 90. tu in alia lingua ac moribus natus; de or III 131. in eo (portu) te praetore primum piratae navigaverunt; Ver V 138. in qua (coniectura) nititur divinatio; div II 55. cum ea, quae supra enumeravi, in malis numerent; Tusc V 30. ne quod in vestimentis telum occultaretur; of II 25. dum is in aliis rebus erat occupatus; Sex Rose 91. in oratoris cincinnis ac fuco offenditur; de or III 100. quae (astra) oriantur in ardore caelesti; nat II 41. philosophus in vitae ratione peccans; Tusc II 12. perfectus, perpolitus: f. II. si et in urbe et in eadem mente permanent; Catil II 11. in eo ut perseverem; A VIII 11. 5. etiam in bestiis vis naturae perspicere potest; fin III 62. qui (philosophi) summum bonum in animo atque in virtute posuerunt; fin III 30. quam (spem) in tua humanitate positam habemus; A I 7. quod ipse potest in dicendo; div Caec 48. ut, si quis impedisset reditum meum, in hostium numero putaretur; Piso 35. neque ulla alia in re nisi in natura quaerendum esse illud summum bonum; Ac I 19. relinquatur in insula Philoctetes; fat 37. qui (Heraclius) in commeatu Syracusis remanserit; Ver V 111. quia nusquam possumus nisi in laude, decore, honestate utilia reperire; of III 101. quamquam illos quidem censum in numero eloquentium reponendus; de or I 58. quorum non in sententia solum, sed etiam in nutu residebat auctoritas; Cato 61. equitem Romanum scitote biduum Leontinis in foro custodiis Apronii retentum; Ver III 60. ut in Sullae scriptura historia videmus; div I 72. in hac officina sedere solebat; Ver IV 54. statuatur eques Romanus in Apronii convivio; Ver III 62. quod (triclinium) in foro Aetnae straverat; Ver III 61. qui in contione stabunt; Ac II 144. cum illa pateant in promptuque sint omnibus; de or I 23. tecum in acie contra Pharnacem fuit; Deiot 14. ut in maxima et gratia futurus sit et gloria; of III 85. (ille amicus) est mihi, ut scis, in amoribus; ep VII 32, 3. nos in culpa sumus; ep X 26, 3. te in meo aere esse; ep XIII 62. Bibulus in caelo est; A II 49, 2. tum eram in maxima spe, nunc ego quidem in nulla; A IX 19, 2. quod multi sunt uno in loco; A XI 7, 4. fui apud illum (Brutum) multas horas in Neside; A XVI 2, 3. in rebus turpissimis cum manifesto teneatur; Ver I 2. in hoc campo cum liceat oratori vagari libere; de or III 124. valet hoc in vivis; Tusc I 87. vehebatur in essedo tribunus plebis; Phil II 58. versabitur in curia timor; Muren 85. in summo errore necesse est homines atque in maximarum rerum ignoratione versari; nat I 2. eo ipso in loco visus, in quo facinus; part or 114. quae in hoc uno homine videmus; imp Pomp 62. in columba plures videri colores nec esse plus uno; Ac II 79. ut eorum et in bellicis et in civilibus officiis vigeat industria; of I 122. qui aut reges sunt aut vivunt in regno; imp Pomp 24. quae (bestiae) apparent in ardentibus fornacibus saepe volitantes; nat I 103.

II. *noch Adjectiven, adjectivischen Participien, Pronomina und Adverbien*: quis in rebus vel inveniendis vel iudicandis acrior Aristotele fuit? orat 172. vir tam acer in ferro; A II 21, 4. f. copiosus. quis illo (Catone) gravior in laudando? acerbior in vitu-

perando? in sententiis argutior? in docendo edisserendoque subtilior? Bru 65. in re publica non alius essem; ep I 9, 21. argutus: f. acerbus. ille tenuis orator nec in faciendis verbis erit audax et in transferendis verecundus et parcus et in praeis reliquisque ornamentis demissior; orat 81. vir in dicendo brevis; Bru 169. omnes cauti in periculis, non timidi in contentionibus; agr I 27. multi erant praeterea clari in philosophia et nobiles; de or I 46. esset hic quidem clarus in toga et princeps; ep VI 6, 5. quod multi Epicurei fuerunt in amicitiiis fideles et in omni vita constantes et graves; fin II 81. hominem omnium in dicendo acerrimum et copiosissimum; de or I 45. creber in reperiendis sententiis; Bru 173. reliqui primum in ipso bello rapaces, deinde in oratione ita crudeles, ut . . .; ep VII 3, 2. demissus: f. audax. in causis cognoscendis componendisque diligens; Bru 246. in reliquis rebus ita dissimiles erant inter sese, ut . . .; Bru 148. (Curio) cum tardus in cogitando tum in struendo || in instr. || dissipatus fuit; Bru 216. si est idem in procuracione civitatis egregius; de or I 215. erat in verborum splendore elegans; Bru 303. f. prudens. omnes in eo, quod scirent, satis esse eloquentes; de or I 63. eruditum hominem in philosophia; de or I 67. quin in dicendo excellentes vix paucos proferre possimus; de or I 7. alii in re publica exercitati; div I 111. facilis in causis recipiendis erat; Bru 207. in quo (bello) tu nimium felix fuisti; Phil II 39. fidelis: f. constans. sunt fortasse in sententia firmiores; Balb 61. an consules in praetore coeundo fortes fuissent? Milo 89. erat T. Iuventius nimis ille quidem lentus in dicendo et paene frigidus, sed et callidus et in capiando adversario versatus; Bru 178. est mihi iucunda in malis et grata in dolore vestra erga me voluntas; Catil IV 1. ornati homines in dicendo et graves; de or I 42. f. acerbus, constans. sunt quidam ita in idem rebus habiles, ut . . .; de or I 115. vos eosdem in hoc conservando futuros, qui fueritis in me; Plane 104. quod Theodorus esset in arte subtilior, in orationibus autem ieunior; Bru 48. ut, si impudentes in deferendo esse noluissent, ingrati in deserendo existimarentur; Ver II 192. quod neminem cognovi in omni genere honestarum artium tam indoctum, tam rudem; Bru 213. ingratus: f. impudens. si eo ipso in genere integer ante fuisse demonstrabitur; inv II 36. ea membra, quae sunt intus in corpore; fin III 18. iucundus: f. gratus. lentus: f. frigidus. ne quis me in isto genere leviozem iam putet; de or II 290. qui tam fuerit in hereditate concedenda liberalis; Flac 89. homo minime in rogando molestus; ep XIII 1, 5. nolo in stellarum ratione multus vobis videri; nat II 119. non potui in illo sumpto non necessario negligens esse; ep III 8, 5. nobilis: f. clarus. si in dicendo suaves atque ornati fuerunt; de or I 49. f. gravis. cum in dicendo saepe par, non nunquam etiam superior visus esset is; inv I 4. parcus: f. audax. animi adfectio in adeundo periculo et in labore ac dolore patiens; Tusc V 41. penitus: f. I. inhaeresco. fateor callidum quandam hunc et nulla in re tironem ac rudem nec peregrinum atque hospitem in agendo esse debere; de or I 218. perfectos iam homines in dicendo et perpolitos; de or I 58. quod in suo genere perfectum est; de or III 34. hominem prudentissimum et peritissimum in iis ipsis rebus; de or I 66. perpolitus: f. perfectus. Platonem in illis artibus praestantissimum fuisse; de or I 217. quid in dicendo rectum sit aut pravum; Bru 184. quem (virum) principem in senatu, in populo, in causis publicis esse volumus; de or III 63. f. clarus. L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens; Bru 239. f. peritus. ut non solum in imperio, verum etiam in stipendiis qualis fuerit intellegatis; Ver V 33. quanti hominis in dicendo

putas esse historiam scribere? de or II 51. qui: f. idem. rapax: f. crudelis. rectus: f. pravus. ab isdem gentibus in testimonio religiosus; Flac 23. (C. Carbonem) rudem in iure civili; de or I 40. f. indoctus, peregrinus. (Isocrates est) in ipsis numeris sedatior; orat 176. sin aliqua in re Verris similis fuero; Ver III 162. terram in medio mundo sitam; Tusc I 40. solutus in explicandis sententiis; Bru 173. suavis: f. ornatus. subtilis: f. acerbus, ieiunus. superior: f. par. minime ille quidem tardus in excogitando; Bru 239. f. dissipatus. te in dicendo tectissimum esse; de or II 296. timidus: f. cautus. (Isocrates est) in transferendis faciendisque verbis tranquillior; orat 176. quae (res) erunt uberrimae vel in argumentis vel in partibus; de or II 319. verecundus: f. audax. versutus: f. frigidus.

III. **nam Substantiven:** adiungit Attalicos agros in Cherroneso; agr II 50. consul omnibus in rebus summa auctoritate; Plane 49. f. fides. cuius tanta in dicendo gravitas, tanta iucunditas, tanta brevis fuit, ut . . .; har resp 41. Galli promptam et paratam in agendo et in respondendo celeritatem superavit; Bru 154. eius rei in iure cessio; Top 28. ubi illa consuetudo in bonis vendendis omnium consulum? Ver I 142. adde siccitatem, quae consequitur hanc continentiam in victu; Tusc V 99. vide, quam sim deus in isto genere; de or II 180. unde esset illa tanta tua in causis divinitas; de or II 362. ista in figura hominis feritas et immanitas beluae; of III 32. quorum virtuti fidem et auctoritatem in testimonio cupiditatis suspicio derogavit; Font 23. gravitas: f. brevis. si erit idem in consuetudine civitatis, in exemplis, in institutis, in moribus ac voluntatibus civium suorum hospes; de or II 131. f. II. peregrinus. immanitas: f. feritas. iucunditas: f. brevis. et in re militari virtutem et in administranda provincia iustitiam et in omni genere prudentiam mihi tuam exposuit; ep X 3, 1. in petendo studium esse acerrimum, in defendendo officium, in accusando laborem; Muren 46. ut esset in homine tantus in loquendo || iocando || lepos, ut . . .; de or I 27. propter perpetuam in populari ratione levitatem; Bru 103. excitabat eos magnitudo, || ac || varietas multitudineque in omni genere causarum; de or I 15. et excessum e vita et in vita mansionem (ad media referri); fin III 60. C. Coelio honori fuisse in dicendo mediocritatem; de or I 117. si meam cum in omni vita tum in dicendo moderationem modestiamque cognostis; Phil II 10. multitudo: f. magnitudo. officium: f. labor. nunquam laudata est in una sententia perpetua permansio; ep I 9, 21. prudentia: f. iustitia. eius in aequitate explicanda scientia; Phil IX 10. Nioba fingitur lapidea propter aeternum, credo, in luctu silentium; Tusc III 63. tibi Apronium in decumis socium fuisse; Ver III 157. studium: f. labor. temeritas in adsentiendo errorque turpis est; div I 7. tiro: f. II. peregrinus. varietas: f. magnitudo. virtus: f. iustitia. in excogitando vis quaedam ingenii admirationis habet non minus; de or II 344. hanc in motu voluptatem interdum ita extenuat, ut . . .; fin II 30. vulnus in latere pro ictu gladiatoris probari; Milo 65.

IV. **zum ganzen Satz gehörige Bestimmungen:** 1. tu id in me reprehendis; Plane 89. in quo homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem intuentur? de or III 53. in quo nihil est difficilius quam . . .; nat I 45. — 2. qui (Thales) sapientissimus in septem fuit; leg II 26. non solitos maiores nostros eos legare in decem, qui . . .; A XIII 6, 4. — 3. quod fanum in Achaia, qui locus in Graecia tota tam sanctus fuit? prov 7. illas omnium doctrinarum inventrices Athenas, in quibus summa dicendi vis inventa est; de or I 13. navis et in Caieta est parata nobis et Brundisii; A VIII 3, 6. terrae motus in Liguribus totaque in Italia factos esse; div I 78. qua in urbe

tam immanis Hannibal capta quam in Parma surrepta Antonius? Phil XIV 9. ut nostri imperatores ea (vota) in ipso Pessinunte persolverent; har resp 28. obsaeptur (via) insidiis, neque hoc in Sardis magis quam in Gallis, in Afris, in Hispanis; Scaur 40. quod in Gabinio fateris; dom 126. ut (furor) in Phaedro Platonis laudatus est; div I 80. — 4. dicendi Latine prima maturitas in qua aetate exstitisset; Bru 161. quos in foro, quos in ambitione, quos in re publica, quos in amicorum negotiis res ipsa ante confecit, quam . . .; de or I 78. cum casu in eadem causa efferretur anus Iunia; de or II 225. in ea (causa) omni genere amplificationis exarsimus; orat 102. quid? || in || his paucis diebus nonne postulabat, ut . . .; de or I 168. bis in die saturum fieri; Tusc V 100. qui ut multi saepe fortes viri in eius modi dolore mortem sibi ipse conscisset; Cluent 171. in foedere nihil esse cautum praeter pacem; Balb 38. (Q. Hortensius) in foro dixit; Bru 229. f. ambitione. in omni genere deformatam civitatem; de or III 8. hominibus: f. rebus. id fratri in honore fratris amplissimo non concedendum putem? Scaur 35. vel ternas (epistulas) in hora darem; ep XV 16, 1. sicut aliis in locis parum firmamenti veritas habet, sic in hoc loco falsa invidia imbecilla esse debet; Cluent 5. vos mihi hoc eodem in loco personam hanc imposuistis; agr II 49. ceteris in locis sortes plane refrixerunt; div II 87. in hoc tanto, tam atroci, tam singulari maleficio quibus argumentis accusatorem censes uti oportere? Sex Rosc 38. in hac mea mediocritate ingenii quid despiciere possit Antonius; Phil II 2. quod in omni memoria est inauditum; Vatrin 33. si filius natus esset in decem mensibus; Top 44. Pompeio in sex mensibus promissa cc (talenta); A VI 3, 5. negotiis: f. ambitione. quod a natura in primo ortu appetatur; fin V 17. Caecina in possessionem in praesentia non restituetur; Caecin 75. quod in quibusdam rebus aut hominibus accidit; inv I 80. ut iis omnibus in rebus commodes; ep XIII 32, 2. re publica: f. ambitione. si haec in aliqua desertissima solitudine conqueri vellem; Ver V 171. hoc et in hac [tempore] || in hoc tempore || et in omni vita studiosae consequemur; inv II 10. in quo (tempore) res diiudicabitur; A III 17, 2. datum tempus, in quo amorem experirer tuum; A XVI 16, 10. nec tuos ludos aspexit in illo ardenti tribunatu suo; Sest 116. sic est intemperans in forti viro gloria; Tusc II 39. — 5. iam istuc te quoque impedit in navigando, in conserendo; Ac II 109. qui comitatus in inquirendo! Flac 13. cum ceteri soleant in iudicando, ne ab aliorum iudicii discrepent, providere; Cluent 60. — 6. haec vidit in sententia dicenda vir prudentissimus; dom 68. ut ne mors quidem sit in repetenda libertate fugienda; Phil X 20. ut (corpus) oboedire consilio rationique possit in exsequendis negotiis et in labore tolerando; of I 79. — 7. hominem in primis disertum atque eruditum; de or II 316. homini in primis ornato atque honesto; Phil VII 24. legimus Panaetium, multos alios in primisque familiarem nostrum Posidonium; fin I 6. hominis in primis bene definiens; Tusc IV 53 (vita beata) iustitiam, temperantiam in primisque fortitudinem, magnitudinem animi, patientiam prosecuta; Tusc V 80. nonne cum multa alia mirabilia, tum illud in primis? div I 16. quem in primis diligebat; rep I 18. videat in primis, quibus de rebus loquatur; of I 134. Polybius, bonus auctor in primis, novem revertisse dicit; of III 113.

V. **Ellipsen:** summa in filio spes; Phil XI 33. idem (Ennius) in Epicharmo: »nam videbar« . . .; Ac II 51. et haec quidem in primo libro de natura deorum; nat I 41. sed de hoc loco plura in aliis, nunc hactenus; div II 76. at in eo rege, qui urbem condidit, non item; of III 40. quo modo mortem filii tulit! memineram Paulum, videram Galum, sed

hi in pueris, Cato in perfecto et spectato viro; Lael 9. eo die cogitabam in Anagnino, postero autem in Tusculano; A XII 1, 1. §. I. video; part or 114.

in —, ohne, un —: praeposito „in“ privatur verbum ea vi, quam haberet, si „in“ praepositum non fuisset, dignitas indignitas, humanitas inhumanitas; Top 48.

inaedifico, anbauen: a Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, inaedificata esse; har resp 32.

inaequabilis, ungleichmäßig: quem ad modum inaequabiles et varios cursus servaret una conversio; rep I 22. haec inaequali || inaequali || varietate distinguimus; part or 12.

inaestimabilis, nicht schätzbar: aestimabile esse dicunt id, quod . . . , contraque inaeestimabile, quod sit superiori contrarium; fin III 20.

inambulatio, Umhergehen: nulla inambulatio, non crebra suppositio pedis; Bru 158.

inambulo, umhergehen: qui (Demosthenes) etiam versus multos uno spiritu pronuntiare solebat, neque id consistens in loco, sed inambulans; de or I 261. cum Antonius inambularet cum Cotta in porticu; de or II 12. ante lucem inambulabam domi, ut olim candidatus; A VI 2, 5.

inanimus, unbeseelt, leblos: A. inanimus est omne, quod pulsu agitur externo; Tusc I 54. partim sunt inanima, partim animalia; of II 11. quae (esset) cuiusque generis vel inanimi vel animantis origo; Tusc V 69. rebus inanimis atque mutis haec docet tributa nomina; nat I 36. — B. I. cum inter inanimus et animal hoc maxime interest, quod animal agit aliquid; A II 37. — II. fortuna casus rariores habet, primum ab inanimis procellas, ruinas, incendia, deinde a bestiis ictus, morsus; of II 19.

inanis, leer, gehaltlos, seelenlos, nichtig, vergeblich: A. omnia nonne plena consiliorum, inania verborum videmus? de or I 37. o spes fallaces et cogitationes inanes meae! Milo 94. inanem quandam habet elocutionem et paene puerilem; de or I 20. nulla abs te per hos dies epistula inanis aliqua re utili et suavi venerat; A II 8, 1. si tabellarios ad te cum inanibus epistulis mitterem; A VIII 14, 1. propter inanem laetitiam litterarum superiorum; ep X 20, 2. inanes esse meas litteras quam nullas malui; ep VI 22, 1. falso atque inani metu; Marcell 13. naves inanes fuisse; Ver V 131. simulatione et inani ostentatione; of II 43. quid est tam furiosum quam verborum sonitus inanis? de or I 51. ad spem estis inanem pacis devoluti; Phil VII 14. structores nostri ad frumentum profecti, cum inanes redissent; A XIV 3, 1. ait eos voce inani sonare; fin II 48. — B. I. nullum inane, nihil esse individuum potest; nat I 65. — II. quis non sentit, quid intersit inter perspicua et inania? Ac II 51. — III. atomos in infinito inani ita ferri, ut . . . ; fin I 17.

inanitas, leerer Raum, Nichtigkeit, Eitelkeit: I. amputata circumcisaque inanitate omni et errore; fin I 44. cuius (Panaetii) sententia condemnata mihi videtur esse inanitas ista verborum; fin IV 23. — 2. cum duo individua per inanitatem ferantur; fat 18.

inaniter, vergeblich, unnütz, ohne Grund: cum inaniter et effuse animus exsultat; Tusc IV 13. cum animi inaniter moveantur; Ac II 47.

inaudio, hören, vernehmen: I. I. de: §. II. — 2. inaudi vi L. Pisonem velle exire legatum; A XV 26, 1. — II. num quid de quo inaudisti? A IV 1, 20. de qua (voce) ego ex te primum quiddam inaudieram; fr E VI 2. quae (consilia) te video inaudisse; ep IX 24, 1.

inauditus, unerhört, unbekannt, außerordentlich: A. cum omnia sunt inaudita; de or II 82. hunc incredibili quadam atque inaudita gravitate, virtute, constantia praeditum; Balb 13. non modo

supplicii invisitatis, sed etiam verborum crudelitate inaudita; Rabir 13. gravitas: §. constantia. cum inaudita ac nefaria sacra susceperis; Vatin 14. novo, inaudito, inexpiabili scelere; Phil XI 29. ista sors inaudita Graecis est; div II 116. virtus; §. constantia. tibi non inaudita vox; de or III 21. — B. inaudita desiderat; Ver V 117. quae inaudita nobis obiecit; Sex Rose 82.

inauguro, weihen: me inauguratum ab eodem; Bru 1. in templo inaugurato; dom 137.

inauro, vergolden: te malle a Caesare consuli quam inaurari; ep VII 13, 1. utrum ea (columna) solida esset an extrinsecus inaurata; div I 48. in turba inauratorum (statuarum) equestrium; A VI 1, 17.

inauspicato, ohne Anstellung von Auspicien: quod (Ti. Gracchus) inauspicato pomerium transgressus esset; div I 33.

incallide, ungeschickt: non incallide tergiver santur; of III 118.

incallidus, ungeschickt: alios fuisse non incallidos homines; inv I 4. servus non incallidus; Cluent 47.

incautus, unvorsichtig, unbefonnen: tum Velleius: ne ego, inquit, incautus! nat II 1. incantior fuisset; ep IX 24, 1. incauti potius habendi sunt improbi; leg I 40. sensit rusticulus non incautus; Sest 82.

incedo, einhergehen: quam taeter incedebat! Sest 19. quacumque (belua) incederet; div I 49.

incendium, Brand, Glut, Feuersbrunst: I. impendebat fames, incendia, caedes, direptio; dom 25. non duo Scipiones oriens incendium belli Punici secundi sanguine suo restinxissent; rep I 1. hoc tanto incendio civitatis; ep IX 3, 1. — II, 1. hic amor Medae quanta miseriarum excitavit incendia! Tusc IV 69. quibus nos olim adiutoribus illud incendium exstinxisimus; ep IV 13, 2. restinctis iam animorum incendiis; orat 27. §. I. oritur. — 2. faces iam accensas ad huius urbis incendium; Piso 5. — III, 1. fugientibus mirabilem respectum incendiorum fore; div I 68. — 2. flamma ex ipso incendio navium; Ver V 93. — IV, 1. classis populi Romani praedonum incendio conflagravit; Ver V 92. Catilinam orbem terrae caede atque incendiis vastare cupientem; Catil I 3. — 2. in illo incendio civitatis; dom 129.

incendo, anzünden, erwärmen, entzünden, erregen: I. cum summa (stella) Saturni refrigeret, media Martis incendat; nat II 119. — II. qui ab ineunte aetate incensus essem studio utriusque vestrum; de or I 97. incendor cotidie magis desiderio; orat 33. qui (Sex. Clodius) aedes sacras, qui census populi Romani, qui memoriam publicam suis manibus incendit; Cael 78. quae (res) bonorum animos vehementius possit incendere; A II 16, 1. census: §. aedes. classis populi Romani a praedonibus capta et incensa est; Ver V 137. inimicitias incensa contentio; opt gen 22. cum incendisses cupiditatem meam consuetudinis augendae nostrae; ep XV 21, 1. domum mei fratris incenderat; Milo 87. homines Romanos bellicis studiis ut vidit incensos; rep II 25. sensim incendens indices; orat 26. memoriam: §. aedes. quae (mens) possit incendi; de or II 190. incendebantur odores; Tusc V 62. cum urbem ex omnibus partibus incendissent; Catil III 8.

incensio, Brand: I. incensione urbem liberavi; Sulla 33. — II. post Capitolii incensionem; Catil III 9.

incensus, ungeschädigt: cum populus incensum vendit; Caecin 99.

inceptio, Beginnen: quod nulla fuerit tam praeclari operis inceptio; Ac II 119.

inceptum, Unternehmen: cuius ego non modo factum, sed inceptum ullum conatumve contra patriam deprehendero; Catil II 27.

incertus, unſicher, zweifelhaft, ungewiß, ſchwan-
fend: A. ille incertus, ubi ego essem, fortasse alium
cursum petivit; A III 8, 2. aetati maxime lubricae
atque incertae; Ver V 137 non extimescet ancipites
dicendi incertosque casus; orat 98. prima illa com-
mendatio incerta et obscura est; fin V 41. incertos
exitus esse belli; Phil X 20. ne me dem incertae
et periculosae fugae; A VII 23, 2. in communi
incertoque periculo belli; Ver V 131. quis incertis
rebus offendet Antonium? A XVI 11, 6. — B, 1.
quid stultius quam incerta pro certis habere, falsa
pro veris? Cato 68. — 2. ad incertum revocari
bona; Caecin 38.

incessus, Gang, Einherſchreiten: I. fuit in-
cessus saltem Sephasia dignus; Piso 24. rarus incessus
nec ita longus; orat 59. — II, 1. vultum atque in-
cessum animo intuemini; Sest 17. — 2. iam de-
signatus alio incessu esse meditabatur; agr II 13.

inceste, unzüchtig; ideo aquam adduxi, ut ea
tu incesto uterere? Cael 34.

incestum, unzücht, Blutschande: supra dico
et corruptelas et adulteria, incesta denique; Tusc
V 75. »incestum pontifices supremo supplicio san-
ciunt»; leg II 22.

incestus, unzüchtig; qui incesto flagitio et
stupro caerimonias polluit; dom 105. cum verborum
contumelias optimum virum incesto ore lacerasset;
Phil XI 5. de illo incesto stupro; Milo 13. f. flagitium.

incestus, Blutschande: repete posteriora, de
incestu rogatione Peducaea; nat III 74.

inchoo, anfangen, beginnen, darzustellen ver-
suchen: I. de: f. II. alqd; Bru 20. — II. referamus
nos ad eum, quem volumus, inchoandum; orat 33.
quae pueris nobis inchoata ac rudia exciderunt; de
or I 5. quod mihi nuper in Tusculano inchoavisti
de oratoribus, quando esse coepissent; Bru 20. prae-
clare inchoata multa, perfecta non plane; Bru 126.
quod inchoatum est neque absolutum; Ac I 20. nole-
bam aut obsoletum Bruto aut Balbo inchoatum dari;
A XIII 22, 3. novum delubrum cum inchoares; dom
132. quae in animis imprimuntur inchoatae intel-
lectus; leg I 30. hoc inchoati cuiusdam officii est,
non perfecti; fin IV 15. philosophiam multis locis
inchoasti; Ac I 9. virtutem ipsam (natura) inchoavit;
fin V 59.

incido, hineinfallen, fallen, hineingeraten,
treffen, stoßen, eintreten: I, 1. nec in hos scopulos
incidere vitae; fr F IX 9. — 2. cum inciderit, ut id apte
feri possit; fin I 7. — II. cum (C. Vennonius)
omnia obsignaret, in Vedianas res incidit; A VI 1, 25.
ego in varios sermones incidendam; A XVI 2, 4. f.
aes. alqd: f. malum. ut aes Corinthium in aeruginem,
sic illi in morbum incidunt tardius; Tusc IV 32.
quorum aetas cum in eorum, quos nominavi, tempora
incidisset; orat 39. facilius ad inventionem animus in-
cidet || incidit, al. ||; inv II 45. fatalis quaedam calamitas
incidisse videtur; Ligar 17. optimis viris iniustus
iudicis tales casus incidisse; ep V 17, 3. incidunt
multae saepe causae; of III 40. nec fere omnes locos
incidere in omnem quaestionem; Top 79. (luna) in-
cidens in umbram terrae; nat II 103. ut nihil inci-
disset postea civitati mali, quod non . . .; de or I 26.
quocumque oculi inciderunt; Scaur 46. si sapiens
in aegritudinem incidere posset, posset etiam in
misericordiam, posset in invidentiam; Tusc II 20.
saxum in crura eius incidisse; fat 6.

incido, einschneiden, eingraben, zerschneiden,
beſchneiden, abbrechen, teilen, ſondern (vgl. **incisum**):
I. aliud vocis genus iracundia sibi sumat, acutum,
incitatum. crebro incidens; de or III 217. — II. in
qua (tabula) publice erat de huius beneficiis scriptum
et incisum; Ver II 112. — III. notum est carmen
incisum in sepulcro; Cato 61. qui falsas leges C.
Caesaris nomine et falsa decreta in aes incidenda et
in Capitolio figenda curaverit; Phil III 30. inciditur

omnis deliberatio, si intellegitur non posse fieri; de
or II 336. leges: f. decreta. nos linum incidimus;
Catil III 10. qui nervos virtutis incideret || inciderit ||;
Ac I 35. in qua (tabula) nomina civitate donatorum
incisa essent; ep XIII 36, 1. in omnibus numeris
aequaliter particulas deceat incidere an facere alias
breviares, alias longiores; orat 205. qui mihi pinnas
inciderant, nolunt easdem renasci; A IV 2, 5. poema
ad Caesarem incidi; Q fr III 1, 11. quid habet
haruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis
dirimat tempus? div I 85. ut venas hominis inci-
deret; Piso 83. incidit has (voces) et distinxit in
partes; rep III 3.

incipio, anfangen, beginnen: I, 1, a. ut inci-
piendi ratio fuerit, ita sit desinendi modus; of I
135. — b. in ipsa argumentatione non semper a
propositione incipere (convenit); inv I 76. — 2.
quam (epistulam) incipiente febricula scripseras;
A VII 8, 2. tum incipere ver arbitrabatur; Ver V
27. — II. antequam de ipsa causa dicere incipio;
Cluent 6. ut ne nimis cito diligere incipiant neve
non dignos; Lael 78. in quo gradu resistere incipiet
severitas iudicis? Ver III 220. — III. duobus in-
ceptis verbis omnem impetum gladiatoris compressi;
har resp 1.

incise, zerschneiden, furzgegliedert: quo pacto
deceat incise membratimve dici; orat 212. haec
incise dicta sunt quattuor; orat 224.

incisim, zerschneiden, furzgegliedert: quae in-
cisim aut membratim efferuntur; orat 223. incisim
et membratim tractata oratio in veris causis pluri-
mum valet; orat 225. haec duo binis pedibus incisim;
deinde membratim; orat 213.

incisio, Einschnitt, Abschnitt: I. quantos cir-
cuitus facere deceat deque eorum particulis et tam-
quam incisionibus disserendum est; orat 206. —
II. (spondius) habet stabilem quandam gradum, in
incisionibus vero multo magis et in membris; orat 216.

incisum, Einschnitt, Abschnitt: quae nescio
cur, cum Graeci κόμματα et κόλλα nomen, nos non
recte incisa et membra dicamus; orat 211. quae
sint illa, quae supra dixi incisiva, quae membra; orat
221. prima sunt illa duo, quae κόμματα Graeci vocant,
nos incisa dicimus; orat 223.

incitamentum, Antrieb: hoc maximum et
periculorum incitamentum est et laborum; Arch 23.

incitate, rasch, heftig: fuit omnino numerus a
primo tum incitatus brevitate pedum, tum proceri-
tate tardius; orat 212.

incitatio, Erregung, Bewegung: I. eiusdem
(est) et languentis populi incitatio et effrenati
moderatio; de or II 35. quo ex genere sunt inci-
tationes; Top 86. — II. (Cassandram divinantem)
mentis incitatione et permotione divina; div I 89.
in quibus (causis) minus potest inflammari animus
iudicis acri et vehementi quadam incitatione; de or
II 183.

incito, antreiben, erregen, aufregen, reizen,
begeißern, part. schnell: I. facta lapidatio est. si ex
dolo plebei nullo incitante, magnum malum; dom
12. — II. facilius est currentem, ut aiunt, incitare
quam commovere languentem; de or II 186. (Thucy-
dides) incitator fertur; orat 39. neque desunt, qui
istos in me atque in optimum quemque incitent; Flac
66. ut (te oratio mea) currentem incitasse videatur;
Q fr I 1, 45. quorum (doctorum) sedare animos
malunt (philosophi) quam incitare; orat 63. quod
consuetudo exercitatioque intellegendi eloquendi cele-
ritatem incitaret; de or I 90. interdum cursus est
in oratione incitator; orat 201. incitato furore;
Ac II 89. genus: f. **incido**, I. saepe erunt accu-
satori motus animorum incitandi, reo mitigandi; part
or 122. quarum (stellarum) motus tum incitantur,
tum retardantur, saepe etiam insistent; nat II 103.
populum incitatum in bonos mitigare; de or I 202.

ad investigandam veritatem studio incitato; Tusc V 68. vi perditorum hominum incitata; Vatin 21. — III. quas (perturbationes) in vitam hominum stultitia quasi quasdam furias immittit atque incitat; Tusc III 25.

inclamo, laut rufen, die Stimme erheben, anrufen: I. ut, si inclamare, advoles; A II 18, 4. nemo inclamavit patronorum; de or I 230. — II. comitem illum suum inclamavit semel et saepius; inv II 14.

inclemens, hart, schonungslos: non senatus in ea causa cognoscenda diligentur aut inclementior fuit quam vos universi; Rabir 32.

inclinatio, Neigung, Abweichung, Wechsel, Veränderung: I. ut in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet; Balb 58. non inclinatio vocis; Bru 158. — II. 1. fieri quaedam ad meliorem spem inclinatio visa est; Sest 67. — 2. quod paulo ante de inclinatione atomorum dixi; nat I 73. quae quoniam in temporum inclinationibus saepe parvis posita sunt; ep VI, 10, 5. — III. ut is inclinatione voluntatis propendeat in nos; de or II 129.

inclino, wenden, neigen, sich neigen, schwanfen: I. intelleges, equid inclinent ad hoc meum consilium adiuvandum; A XII 29, 2. cum sciatis, quo quaeque res inclinet; rep II 45. cum sententia senatus inclinaret ad pacem cum Pyrrho foedusque faciendum; Cato 16. — II. quam vellem te ad Stoicos inclinavisses! fin III 10. ut me paulum inclinari timore viderunt; A III 13, 2. partitio debet illud, quod convenit, inclinare ad suae causae commodum; inv I 31. »inferior paulo est Aries et flamen ad Austri inclinatio«; fr H IV, a, 244. inclinatio iam in postmeridianum tempus die; de or III 17. postmeridianum; Tusc III 7. qui ab excitata fortuna ad inclinatam et prope iacentem desciscerem; ep II 16, 1. inclinata res est; ep I 1, 3. quia senatum iamiam inclinatum || inclinantem || a Pyrrhi pace revocaverit; Bru 55. cum inclinata ululantique voce more Asiatico canere coepisset; orat 27.

inclitus § **inclutus**.

includo, einschließen, einperren, umschließen, einschließen: eos in eam formam non poterat includere; orat 19. quod multis locis in iuris consultorum includitur formulis; Bru 275. praetereo illa prima de Buthrotiis; quae mihi sunt inclusa medullis; A XV 4, 3. hoc loco volumus aetatem eius (Hortensii) in disparem oratorum aetatem includere; Bru 229. (deus) intellegentiam in animo, animum inclusit in corpore; Tim 10. deus inclusus corpore humano; div I 67. intellegentiam: §. animus. quae (membra) intus inclusa sunt; nat II 121. tu inclusam in litteris rei publicae pestem deprehendisti; Flac 102. physica ratio non inelegans inclusa est in impiis fabulis; nat II 64. de salute populi Romani extimescebat, in qua etiam suam esse inclusam videbat; Deiot 11. *ποποθεσίαν*, quam postulas Miseni et Puteolorum, includam orationi meae; A I 13, 5.

inclusio, Einschließung: cuius inclusione contentus non eras; Vatin 24.

inclutus, berühmt: »pater altitonans ipse suas arces atque incluta templa petivit«; fr H X, b, 2 (vgl. div I 19, II 45).

incognitus, unbekannt, ungerannt, nicht untersucht: A. te eum, quem C. Sacerdos causa cognita absolvisset, eundem causa incognita condemnasse; Ver II 81. illi (parentes) mihi fratrem incognitum, qualis futurus esset, dederunt; Quir 5. natura hominum incognita ac moribus; de or I 48. nisi (opifices) vocabulis uterentur nobis incognitis, usitatis sibi; fin III 4. — B. I. ne incognita pro cognitis habeamus iisque temere adsentiamur; of

I 18. — II. iudicium tollit incogniti et cogniti; Ac II 18.

incola, Einwohner, Insaß: I. 1. cuius (loci) incola Sophocles ob oculos versabatur; fin V 3. — 2. alias bestias nantes aquarum incolas esse (natura) voluit; Tusc V 38. — II. totius mundi se incolam et civem (Socrates) arbitratur; Tusc V 108. — III. peregrini atque incolae officium est nihil praeter suum negotium agere; of I 125.

incolo, bewohnen: qui tum eos agros incolebant; rep II 4. ut haec insula ab ea (Cere) incolae custodiri que videatur; Ver IV 107. quae (loca) nos incolimus; nat II 95. qui incolunt terram; rep VI 20. qui eadem illos (deos) urbes quas nos incolere voluerunt; leg II 26.

incolumis, unverletzt, unverfehrt, wohlbehalten, am Leben: A. incolumem te cito videbimus; ep VI 6, 13. fore, ut te brevi tempore incolumem haberemus; ep VI 13, 1. bonum incolumis acies, misera caecitas; fin V 84. et urbem et cives integros incolumesque servavi; Catil III 25. incolumi illa civitate; Ver II 85. incolumem esse civium coniunctionem; of III 23. incolumi fortuna; Cluent 175. nemo est, qui non liberos suos incolumes et beatos esse cupiat; inv I 48. incolumis numerus manebat; Ver III 125. urbs: §. cives. — B. contra damnatum et mortuum pro incolumi et vivo dicere; Cluent 10.

incolumitas, Unverletztheit, Erhaltung: I. incolumitas est salutis rata || tuta || atque integra conservatio; inv II 169. — II. 1. quo modo a me ipsam incolumitatem desiderari putas? A III 15, 2. explorata eius (Lysonis) incolumitate; ep XIII 19, 2. quis incolumitatem praestat? A XV 10. quibus rebus incolumitatem ac libertatem retinent civitates; inv II 168. — 2. cum incolumitati consuluerimus; inv II 174. quamquam praestet honestas incolumitati; inv II 174. — 3. cum me fortunaeque meas pro vestra incolumitate, otio concordiaque devovi; Quir 1. — III. eius (C. Curtii) adiutor incolumitatis fui; ep XIII 5, 2. ore gustatus continetur et ad usum apte et ad incolumitatis custodiam; nat II 145.

incommodum, unbequem, ungemüßig: cum illo (Scipione) quidem actum optime est, mecum incommodius; Lael 15. qui incommodissime navigassemus; A V 9, 1. ut nihil esset incommodum; A VI 9, 1.

incommoditas, Unannehmlichkeit: in ista incommoditate alienati illius animi et offensi illud inest tamen commodi, quod . . .; A I 17, 7.

incommodo, lästig sein, Beschwerde verursachen: cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint; Quinct 51. quod animi ipsa scientia, etiamsi incommodatura sit, gaudeant; fin V 50.

incommodum, Unbequemlichkeit, Unannehmlichkeit, Nachteil, Schaden, Unglück: I. quod (incommodum) acciderit; inv II 26. quae vitia aut incommoda sunt in aliquo iudice; de or II 305. incommoda et commoda communia esse voluerunt, paria noluerunt; fin III 69. ut stulti nec vitare venientia (incommoda) possint nec ferre praesentia; nat I 23. — II. 1. reiciendi, deminuendi devitandive incommodi causa; inv II 18. fero: §. I. veniunt. qui locus est talis, ut plus habeat adiumenti quam incommodi; de or II 102. quid ego Ostiense incommodum quaerit? imp Pomp 33. reicio: §. deminuo. vito: §. I. veniunt. — 2. multos ex his incommodis pecunia se liberasse; Ver V 23. — III. si ego illos meorum laborum atque incommodorum participes esse nolui; prov 44. — IV. 1. alqd: §. II. 1. habeo. omnium horum vitiorum atque incommodorum una cautio est atque una provisio; Lael 78. — 2. cum hoc unum his tot incommodis remedium esse arbitraret; div Caec 9. — V. 1. adfectum illum quibusdam incommodis

et detrimentis meminerant; Deiot 8. nostro incommodo detrimentoque doleamus; Bru 4. nemo maeret suo incommodo; Tusc 1 30. $\zeta\mu\mu$ $\Sigma\alpha\gamma$: te commoveri incommodo valetudinis tuae nolo; A VII 7, 3. — 2. in tantis aratorum incommodis; Ver III 109.

incommodus, unbecquem, lästig, unzuvermäßig, ungenüßig: aliquid triste, novum, horribile [statim] non incommodum est inicere; inv I 25. exsulem esse (me) non incommodiore loco, quam si ..; ep VII 3, 5. onus esse grave et incommodum indicare; Ver I 22. facilem et liberalem patrem incommodum esse amanti filio; nat III 73. me incommoda valetudo tenebat Brundisii; A V 8, 1.

incommutabilis, unveränderlich: non posse hunc incommutabilem rei publicae conservari statum; rep II 57.

incomptus, funktlos, schlicht, unbeschnitten: quamquam tua illa horridula mihi atque incompta visa sunt; A II 1, 1. cuius artem cum indotatam esse et incomptam || incomitatam || videres; de or I 234. haec subtilis oratio etiam incompta delectat; orat 78. quem incomptis unguibus discerpant; Ac fr 20 (3, 22).

inconcinuus, ungeschickt: qui in aliquo genere aut inconcinuus aut multus est; de or II 17.

incondite, regellos, funktlos, plump: quos (versus) dicam, ut potero, incondite fortasse; of III 82. fabulas fictas etiam non numquam incondite; rep II 19. quod ille rudis incondite fundit; de or III 175. si (graves sententiae) incondite positae || inconditis || verbis efferuntur; orat 150.

inconditus, regellos, plump: A. eodem tempore C. L. Caepasii fratres fuerunt oppidano quodam et incondito genere dicendi; Bru 242. incredibile est, quam sit omne ius civile praeter hoc nostrum inconditum ac paene ridiculum; de or I 197. — B. si alicuius inconditi adripias dissipatam aliquam sententiam; orat 233.

inconsiderantia, Unbesonnenheit: cuius (Milonis) in hoc uno inconsiderantiam sustinebo, ut potero; Q fr III 9, 2.

inconsiderate, unüberlegt, unbesonnen: ut ne quid temere ac fortuito, inconsiderate neglegenterque agamus; of I 103. nihil potest dici inconsideratius; Ac II 132. nos multa inconsiderate ac temere dicimus; Tim 21. libri Latini scripti inconsiderate; div I 6.

inconsideratus, unüberlegt, unbesonnen: A. o cupiditatem inconsideratam! Quinet 80. illa temeraria atque inconsiderata et plerumque peccatorum laudatrix, fama popularis; Tusc III 4. — B. satis inconsiderati fuit, ne dicam audacis, rem ullam ex illis attingere; Phil XIII 12.

inconstans, unbeständig, veränderlich, nicht folgerichtig: A. si ego sum inconstans ac levis; Sulla 10. inconstans (genus argumentationis) est, quod ab eodem de eadem re diverse dicitur; inv I 93. quae (ratio) tibi videtur inconstans; fin V 95. — B. neque esse inconstantis puto sententiam; Balb 61.

inconstanter, unregelmäßig, ohne Grundlage, nicht folgerichtig: haec dicuntur inconstantissime; fin II 88. iactantibus se opinionibus inconstanter et turbide; Tusc IV 24. si inconstanter nomen suum misit in hoc iudicium; Flac 5 (3, 38).

inconstantia, Unbeständigkeit, Veränderlichkeit: I, 1. quae inconstantia deorum est, ut primis minentur extis, bene promittant secundis? div II 38. — 2. nemo doctus umquam mutationem consilii inconstantiam dixit esse; A XVI 7, 3. — II, 1. quis tantam inconstantiam rerum iudicarum ferre potuisset? Cluent 61. — 2. quoniam omne peccatum imbecillitatis et inconstantiae est; fin IV 77. — 3. quos ab inconstantia gravitas deterret; dom 4. quae (opiniones) in maxima inconstantia veritatis

ignoratione versantur; nat I 43. — III. quid est inconstantia, levitate, mobilitate turpius? Phil VII 9.

inconsulte, unüberlegt: ea qui consideret quam inconsulte ac temere dicantur; nat I 43. multi patrimonia effuderunt inconsulte largiendo; of II 54.

inconsultus, unüberlegt: homo inconsultus et temerarius; Deiot 16. inconsultam rationem sive, ut gravissimo verbo utar, temeritatem; Rab Post 2.

incontentus, ungespaunt: aequae contingit omnibus fidibus, ut incontentae sint, illud non continuo, ut aequae incontentae; fin IV 75.

incontinenter, unenthaltfam: nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum; of III 37.

incontinentia, Ungenüßigkeit: multa de incontinentia intemperantiaeque disseruit; Cael 25.

incorrupte, unverfälscht: ipsa natura incorrupte atque integre iudicante; fin I 30.

incorruptus, unverdorben, unverfälscht, rein, aufrichtig, unbestochen, unbestechlich: qui (animus) si permanet incorruptus sui que similis; Tusc I 43. facilius mulieres incorruptam antiquitatem conservant, quod ..; de or III 45. incorrupta quaedam Latini sermonis integritas; Bru 132. sed fuerint incorruptae litterae domi; Flac 21. ut eos (deos) semper pura, integra, incorrupta et mente et voce veneremur; nat II 71. succus ille et sanguis incorruptus; Bru 36. qui incorrupta sanitate sunt; opt gen 8. ille incorruptum (servum) audire noluit, tu corrupisti; Deiot 31. succus: f. sanguis. oratio philosophorum (est) virgo incorrupta quodam modo; orat 64. vox: f. mens.

increbresco, sich verbreiten, zunehmen: cum hoc nescio quo modo apud eos increbruisset, me in causis maioribus solere versari; de or I 82. quae (consuetudo) increbuit || increbruit ||; Phil XIV 12. nunc apud oratores iam ipse numerus increbuit; orat 66. quoniam non nullorum sermo iam increbruit, se dicere ..; opt gen 11. ventus increbrescit; ep VII 20, 3.

incredibilis, ungläublich, außerordentlich: A. incredibile dictum est, quam multi Graeci de harum valvarum pulchritudine scriptum reliquerint; Ver II 124. nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile; par 3. quod singularem et prope incredibilem patris Marcilii fidem, abstinentiam modestiamque cognovi; ep XIII 54. ardeo incredibili quodam amore patriae; prov 23. iste quamquam est incredibili importunitate et audacia; Ver II 74. cernes incredibili cursu maritimos celeritate; nat II 161. crimen incredibile confingunt; Sex Rose 30. o delirationem incredibilem! div II 90. accepi magnum atque incredibilem dolorem; dom 97. fides: f. abstinentia. incredibilis fuit ac singularis furor; Sulla 75. importunitas: f. audacia. est fons incredibili magnitudine; Ver IV 118. modestia: f. abstinentia. incredibilis me rerum traxit ordo; fin III 74. quae (res) rem credibilem aut incredibilem facere possunt; inv II 42. o mulieris scelus incredibile! Cluent 15. ut incredibilis quaedam et divina virtus existeret; rep III 4. Antonii incredibilis quaedam et prope singularis et divina vis ingenii videtur; de or I 172. — B. incredibile dicam, sed ita clarum, ut ..; Ver IV 57.

incredibiliter, ungläublich, außerordentlich: || ex || augurum praedictis multa incredibiliter vera cecidisse; leg II 33. mehercule tuis incredibiliter studiis erga me numeribusque delector; ep III 9, 3. incredibiliter pertimuit; A VIII 7, 1. quae incredibiliter tollimus; part or 17.

incrementum, Zuwachs, Wachstum: negat summo bono adferre incrementum diem; fin II 88. quid ego vitium ortus, satus, incrementa commemorem? Cato 52.

increpo, sausen, verlauten, sich regen, ausschelten, tadeln: I. quicquid increpauerit, Catilinam timeri; Catil I 18. qui (discus) simul ut increpuit; de or II 21. simul atque increpuit suspicio tumultus; Muren 22. — II. qui C. Caesarem saepe increpuit, saepe accusavit; Sest 132. orationem converti in increpandam Caepionis fugam; de or II 199. cum illius in me perfidiam increparet; Q fr II 3, 3.

incubo, bewachen, hüten: qui illi pecuniae spe iam atque animo incubaret; Cluent 72.

incolco, einschalten, einmischen, aufdrängen, einprägen, einschärfen: I. inculcarisne, ut C. Pisonem nominaret? Vatin 26. — II. qui (Graeci) se inculcat auribus nostris; de or II 19. quod tradatur vel etiam inculcetur; de or I 127. (orator) inculcabit leviora; orat 50. quod erat illi (Quinto fratri) non nullorum artificis inculcatum; A I 17, 2. ἀρχέτωρον ipsum crebris locis inculcatum et relectum; A XVI 3, 1. inculcamus minus usitatos versus; orat 189.

inculte, einfach, funktlos, ohne Feinheit: qui horride inculteque dicat; orat 28. D. Brutus dicere non inculte solebat; Bru 107. vixit inculte atque horride; Quinct 59.

incultus, unbekannt, ungepflegt, einfach, ungebildet: (Q. Aelius Tubero) ut vita sic oratione durus, incultus, horridus; Bru 117. erat ager incultus; Q. Rosc 33. corpore inculto et horrido; agr II 13. seremus aliquid tamquam in inculto et derelicto solo; Bru 16. Cotta quasi inculta et silvestri via ad eandem laudem pervenerat; Bru 259. vita inculta et deserta ab amicis; Lael 55.

incumbo, sich hinneigen, stürzen, befehligen, anstrengen: qui in gladium incubuerat; inv II 154. in id studium, in quo estis, incumbite; de or I 34. ut in rem publicam omni cogitatione curaque incumberes; ep X 1, 2. incumbe in eam curam et cogitationem; ep X 3, 3. incumbe toto pectore ad laudem; ep X 10, 2. incumbe, ut belli extrema perficias; ep X 19, 2. cuius (Caesaris) in cupiditatem te auctore incubui; A V 13, 3. tota mente incumbe in hanc curam; A XVI 10, 2. eodem incumbunt municipia, coloniae, cuncta Italia; Phil VI 18. cum hi mores tantum iam ad nimiam lenitatem || levitatem || et ad ambitionem incubuerint; Q fr I 1, 11. municipia: f. coloniae. tantum impelli iudicem primo leviter (oportebit), ut iam inclinatio reliqua incumbat oratio; de or II 324.

incunabula, Wiege, Ursprung: 1. quod horum in iis locis vestigia ac prope incunabula repertiuntur deorum; Ver IV 107. — 2. non alienum fuit de oratoris quasi incunabulis dicere; orat 42. »ad incunabula nostra pergamus; fr H IX 4. quae (proscriptio) ad infantium puerorum incunabula pertinet; Sex Rosc 153. repetam non ab incunabulis nostrae veteris puerilisque doctrinae quandam ordinem praeceptorum; de or I 23.

incuria, Nachlässigkeit, Vernachlässigung: I. quo etiam magis vituperanda est rei maxime necessariae tanta incuria; Lael 86. — II. milites incuria, fame, morbo consumpti; prov 5.

incurro, anrennen, hineingeraten, verfallen, anstoßen, angrenzen, eintreten, kommen: in memoriam notam et aequalem incurro; Bru 244. incurristi amens in columnas; Scaur 45. ne in nostra tempora incurrens offenderem quempiam; Q fr III 5, 2. in oculos incurrentibus iis, quos aequo animo videre non possum; A XII 21, 5. qui (agri) in publicum Campanum incurrebant; agr II 82. ut in tanta libertate canes etiam et equi, aselli denique liberi sic incurrant, ut iis de via decedendum sit; rep I 67. incurrit huc definitio; inv II 72. equi: f. aselli. incurrit haec nostra laurus non solum in oculos, sed etiam in oculos malevolorum; ep II 16, 2. tua λήγης quem in diem incurrat, nescio; A VII 7, 3. nec ullam esse disputationem,

in qua non aliquis locus incurrat; Top 79. quando illa (luna) incurrat in umbram terrae; div II 17. etsi incurrant tempora et personae; de or II 139. etiam incurrit alia quaedam in testibus et in quaestionibus ratio; part or 51. tempora: f. personae.

incursio, Einfall, Andrang: I. quem numquam incursiones hostium loco movere potuerunt; Rabir 36. — II. cum (deus) pulsetur agiturque atomorum incursione sempiterna; nat I 114.

incurso, eindringen, übergehen: incurabit in te dolor meus; A XII 41, 2.

incursum, Ansturm, Angriff: I. incursum et impetus non valebit? Caecin 46. — II. ceterorum tela atque incursum refugit; Caecin 23.

incurvo, frümmen: bacillum inflexum et incurvatum de industria; fin II 33.

incurvus, frumm, gebückt: incurvum et leviter a summo inflexum bacillum || inc. . . bacillum ||; div I 30. statua senilis incurva; Ver II 87.

incurus, Umboß: I. iis adsiduis uno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus; de or II 162. — II. quas (formas) vos effici posse sine folliibus et incudibus non putatis; nat I 54.

incusatio, Beschuldigung: quorum (locorum communium) partim habent vitiorum et peccatorum acrem quandam cum amplificatione incusationem aut querelam; de or III 106.

incutio, einschößen: quibus temporibus (di) terrorem incutiant rationis expertibus; Tim 37. timor incutitur aut ex ipsorum periculis aut ex communibus; de or II 209.

indagatio, Erforschung: indagatio ipsa rerum cum maximarum, tum etiam occultissimarum habet oblectationem; Ac II 127. inde est indagatio nata initiorum et tamquam seminum; Tusc V 69.

indagatrix, Erforscherin: o virtutis (philosophia) indagatrix expultrixque vitiorum! Tusc V 5.

indago, aufspüren, entdecken, erforschen: I. ad indagandum canem esse natum; fin II 40. — II, 1. de: f. III. alqd. — . quid cuique opus esset, indagare et odorari solebat; Ver II 135. — III. tu quicquid indagaris de re publica; A II 4, 4. ea velim omnibus vestigiis indagata ad me adferas; A II 7, 2. quod inusitatas vias indagemus; orat 11.

inde, von da, von dort, darauf: I. cum inde decessisset; dom 52. inde deiectus es? Caecin 65. quicquid inde haurias; Caecin 78. inde ordiendum est; fin V 83. pendeo: f. II. inde Sardiniam cum classe venit; imp Pomp 34. — II. altera est nexa cum superiore et inde apta || apteque, al. || pendens; fr F V 52. — III. inde ad urbem cursus; Phil XIII 19. qui vero inde reditus Romam! Phil II 108. — IV. cuius cum patre magna mihi fuit amicitia iam inde a quaestura mea Siciliensi; ep XIII 38. hominem mei saepe studiosum iam inde a Pontiano; A XII 44, 2. — V. deinceps inde multae (causae); Bru 312. post in Africam, inde ad consulatum; Ac II 1.

indecore, unschicklich: ut ea si non decore, at quam minime indecore facere possimus; of I 114.

indecorus, unpassend, unschicklich: A. iniusta, ut turpia, sic indecora (sunt); of I 94. — B. a. sicut ἐν τοῖς ἐρωτικαῖς alienantur || alienant, al. || immundae, insulsaе, indecorae, sic . . .; A IX 10, 2. — b. illud indecorum, quod quale sit ex decoro debet intellegi, hic quoque apparet, cum . . .; orat 82.

indefinitus, unbestimmt: habet ipsa incertam et indefinitam || certam et definitam || viam; fr F V 70.

indemnatus, nicht verurteilt: A. ut, quam damnatis crucem servis fixeras, hanc indemnatis civibus Romanis reserves; Ver V 12. quo supplicio dominos indemnatos adiciebat; Ver V 18. —

B. I. potest igitur damnati poenam sustinere indemnatus? dom 77. — II. quem indemnatorum necis principem fuisse dixerat; dom 21.

index, Angeber, Spion, Verräter, Verführer, Zeigefinger, Titel, Aufschrift, Verzeichnis: I. 1. haec omnia indices detulerunt; Catil IV 5. Pollex praesto fuit, sed plane pollex, non index; A XIII 46, 1. — 2. hic est legis index; Phil I 20. — II. 1. ex qua (membranula) indices fiant, quos vos Graeci, ut opinor, ἀλλόβους appellatis; A IV 4, a. 1. in illo indice corrumpeo; Cluent 25. velim dari mihi iubeas indicem tragicorum; fr F V 48. facio: f. appello. parantur orationibus indices gloriosi; A IV 15, 9. medicum indicem subornavit; Deiot 17. — 2. qui indici praemium decrerit; Catil IV 10. — III. 1. in philosophos vestros si quando incidi, deceptus indicibus librorum; de or II 61. — 2. a. d. III Idus Febr. Sestius ab indice Cn. Nerio Pupinia de ambitu est postulatus; Q fr II 3, 5.

indicium, Angabe, Anzeige, Erlaubnis zur Anzeige, zur Aussage, Anzeigebuch, Anzeichen, Beweis: I. quae solent esse indicia et vestigia veneni; Cluent 30. — II. 1. tu periculis indicia ad me attulisti; Flac 102. si tibi indicium postulas dari; div Caec 34. sese testificationes, indicia deferre; Bru 277. quae (animi partes) quo sunt excelsiores, eo dant clariora indicia naturae; fin V 48. ut indicia facti aut effugere aut occultare non posset; part or 115. cum illa indicia communis exitii indagavi, patefeci, protuli, exstinxi; Milo 103. impetro: f. postulo. occulto: f. effugio. patefacio, profero: f. exstinguo. reus erat apud Crassum Divitem Vettius de vi et, cum esset damnatus, erat indicium postulaturus, quod si impetrasset, indicia fore videbantur; A II 24, 4. quae vetustas tollet sceleris indicia atrocissime vestigia? Phil XII 12. — 2. quae domus erat ipsa indicio crudelissimi tui dominatus; dom 110. — III. qui indicii partem acceperit; Sex Rosc 107. — IV. 1. quo facilius comprehendere res eius indicio; Cluent 47. terra continens adventus hostium multis indicibus denuntiat; rep II 6. quae res pertenui nobis argumento indicioque patefacta est; Ver pr 17. — 2. cum aliquo insigni indicio meae erga te benivolentiae; ep VII 6, 1.

indico, angeben, anzeigen, bekant machen, offenbaren, verraten, tarieren: I. quod non indicasti, gratias ago; Phil II 34. ut epularum sollemnum fides ac tibiae Saliorumque versus indicant; de or III 197. — II. 1. quis tibi de epistulis istis indicavit? Flac 92. — 2. dicendi genus quod fuerit in utroque, orationes utriusque etiam posteris nostris indicabant; Bru 324. — 3. scintillam multitudinis deprehendi posse indicabatur; Milo 64. — 4. provideat, ne sermo vitium indicet in esse in moribus; of I 134. — III. iam me vobis, indices, indicabo; Arch 28. quo (tempore) coniuratio indicabatur; div II 47. ut sibi fundus, cuius emptor erat, semel indicaretur; of III 62. quod ante[a] te calumniatus sum, indicabo malitiam meam; ep IX 7, 1. quae (verba) indicarent voluntatem; Caecin 53.

indico, ansagen, ankündigen: I. nihil me clamor iste commovet, cum indicat esse quosdam cives imperitos, sed non multos; Rabir 18. — II. miror, cur philosophiae prope bellum indixeris; de or II 155. funus te indixisse rei publicae; dom 42. tanto mercatu praetoris indicto; Ver II 133.

indictus, unverhört, ohne Verteidigung: hominem innocentem indicta causa condemnat; Ver II 75.

indidem, ebendort: refundunt eadem et rursum trahunt indidem; nat II 118. unde simile duci potest, indidem verbum unum, quod similitudinem continet, tralatum lumen adferet orationi; de or III 161.

indifferens, gleichgültig: quod illi ἀδιάφορον

dicunt, id mihi ita occurrit, ut indifferens dicerem; fin III 53.

indigentia, Hilfsbedürftigkeit, Ungenügsamkeit: I. ut indigentia (sit) libido inexplebilis; Tusc IV 21. — II. quam (amicitiam) ex inopia atque indigentia natam volunt; Lael 29.

indigeo, bedürfen, brauchen, ermangeln: I. aut opera benigne fit indigentibus aut pecunia; of II 50. saepe idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertiendum; of II 54. — II. Africanus indigens mei? minime hercule! ac ne ego quidem illius; Lael 30. est adsumptio quaedam, quae approbationis non indiget; inv I 65. quae commendationis meae pro tuo in nos amore non indigent; A X 8, 9. indigeo tui consilii; A XII 35. quae (miseriae) ad consolandum maioris ingenii et ad ferendum singularis virtutis indigent; ep VI 4, 2. (eae rationes) multorum verborum indigent; inv I 9. virtutis: f. ingenii. — III. commisi, ut me vivo careres, vivo me aliis indigeres; Q fr I 3, 2. est quaedam propositio, quae non indiget approbatione; inv I 63. ne vivus quidem bono caret, si eo non indiget; Tusc I 88. qui civilem scientiam eloquentia non putant indigere; inv I 6.

indignatio, Unwille, Entrüstung, Erregung des Unwillens: I. quibus ex omnibus acriter excitata indignatio summum in eum, qui violarit horum aliquid, odium commovere poterit; inv I 103. indignatio est oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium aut in rem gravis offensio concitetur; inv I 100. ex iis rebus, quae personis aut quae negotiis sunt attributae, quaevis amplificationes et indignationes nasci possunt; inv I 100. — II. 1. excito: f. I commovet. quorum ex auctoritate indignatio sumitur; inv I 101. posse omnibus ex locis iis, quos in confirmationis praeceptis confirmandi praeceptione, al. posuimus, tractari indignationem; inv I 100. — 2. quae separatim de indignatione praecipere possunt; inv I 100. — III. pars locorum communium per indignationem aut per conquestionem inducitur; inv II 48.

indigne, unwürdig, schmachvoll, unwillig: cum ille vir eriperetur indignissime bonis omnibus; Cael 59. ut acerbe indigneque moreretur; Cluent 42. (Horatius) indigne passus virginem occidit; inv II 78.

indignitas, Unwürdigkeit, Nichtswürdigkeit, Entrüstung: I. si quid adfert praeterea hominis aut dignitas aut indignitas; de or II 138. tacita esse poterit indignitas nostra? A X 8, 3. versatur mihi ante oculos indignitas calamitatis; Ver V 123. — II. cum omnem adveniendi et conveniendi illius (Caesaris) indignitatem et molestiam pertulisset; ep VI 14, 2. — III. ne qua ex tua summa indignitate labes illius dignitati aspersa videatur; Vatin 15. nosti oculorum in hominum insolentium indignitate fastidium; ep II 16, 2. quorum nemo propter indignitatem repudiatus est; div Caec 63.

indignor, unwillig sein, sich entrüsten: I. 1. nimium cito ait me indignari de tabulis; Q Rosc 5. — 2. locus communis erit defensoris, per quem indignabitur accusatorem verba commutare conari; inv II 56. — II. ea, quae indignentur adversarii, tibi quoque indigna videri; inv I 24. facti indignandi causa; inv II 56.

indignus, unwürdig, ungeschicklich, schmachvoll, empörend, unverdient: A. (C. Laelium) indignum esse suis maioribus; de or II 286. quid hoc indignus? Ver III 200. nihil homine indignus; Tusc II 46. cum ii ipsi hoc turpe et me indignum putarent; ep IX 6, 4. cum caedes indignissimae maximaeque factae sint; Sex Rosc 11. indigna homine dubitatio! Lael 67. indignum facinus esse ea poena adficere reum; inv II 58. Gellius, homo et fratre indignus et ordine equestri; Sest 110. in

morte misera atque indigna nauarchorum; Ver V 172. res indigna videbatur omnibus; Ver IV 78. — B. a. ne dominarentur indigni; Phil VIII 7. — b. etiamsi nobis indigna audiamus; of I 137.

indiliger, unachtsam, nachlässig; non indiliger expositum est; inv II 11. quamquam nihil ab eo arbitror neque indiliger neque inliberaliter; A XVI 3, 2.

indiligentia, Mangel an Sorgfalt: esse a me raro litterarum missarum indiligentiam reprehensam; Q fr I 2, 7.

indiserte, unberedt: orationem meam conlaudavit non mehercule indiserte Vetus Antistius; Q fr II 1, 3.

indisertus, unberedt, wortarm: T. Annium Lusum non indisertum dicunt fuisse; Bru 79. malim equidem indisertam prudentiam quam stultitiam loquam; de or III 112.

indissolubilis, unauflöslich: quoniam estis orti, immortales esse et indissolubiles non potestis; Tim 40.

indissolutus, unauflöslich: quorum operum ego parens effectorque sum, haec sunt indissoluta me invito; Tim 40.

individuus, unteilbar, untrennbar, neutr. (fom): A. nullum est eorum (animalium) individuum; nat III 29. corpora quaedam solida atque individua vi et gravitate ferri; nat II 93. quae (materia) individua est; Tim 21. — B. I. ut, cum duo individua per inanitatem ferantur, alterum e regione moveatur, alterum declinet; fat 18. — II, 1. ipsius individui hanc esse naturam, ut pondere et gravitate moveatur, eamque ipsam esse causam, cur ita feratur; fat 25. §. I. — 2. concedam ex individuis constare omnia; nat I 67. — III. natura: §. II, 1.

indo, anziehen: quidam indicatus est parentem occidisse et || ei || statim lignae soleae in pedes inditae || inductae || sunt; inv II 149.

indocilis, ungelehrt, unlehrbar: quia nimis indociles quidam tardique sunt; nat I 12. ingenii magnitudo non desideravit indocilem usum disciplinam; Ac II 2.

indocte, ungebildet: non indocte solum, verum etiam impie faciat, si deos esse neget; nat II 44.

indoctus, ungelehrt, ungebildet, ungeschickt: „indoctus“ dicimus brevi prima littera, „insanus“ producta; orat 159. — A. ut auriga indoctus e curru trahitur; rep II 68. quodsi indocta consuetudo tam est artifex suavitatis; orat 161. hominum esse duo genera, alterum indoctum et agreste, alterum humanum et politum; part or 90. qui (rabulae) et plane indocti et inurbani fuerunt; Bru 180. — B. I. quae nec indocti intellegere possent nec docti legere curarent; Ac I 4. — II. valebis apud indoctum eruditus; Piso 59.

indolentia, Schmerzlosigkeit, Unempfindlichkeit gegen den Schmerz: I. num propterea idem voluptas est, quod, ut ita dicam, indolentia? fin II 11. — II. indolentiam honestati Peripateticus Diodorus adiunxit; Tusc V 85. — III. qui res expetendas vel voluptate vel indolentia metiuntur; of III 12.

indoles, Anlage, Talent: I. quod in vobis egregiam quandam ac praecelaram indolem ad dicendum esse cognovi; de or I 131. ad virtutem maior indoles (videtur esse); orat 41. — II, 1. virtute, labore, industria tueretur summi viri indolem; rep V 9. — 2. si qui hac indole virtutis ac continentiae fuit; Cael 39. — III. adolescentibus bona indole praeditis; Cato 26. — IV. ab hac etiam indole iam illa matura: uxor generi . . ; orat 107.

indolesco, sich betrüben: quis (miles fuit), qui non indoluerit tam sero se, quam nequam hominem secutus esset, cognoscere? Phil II 61.

indoloria, Schmerzlosigkeit: indoloriam; fr K 10.

indomitus, ungebändigt, wild: indomitas cupiditates atque effrenatas habebat; Ver I 62. insanos atque indomitos impetus vulgi; rep I 9. ex hoc populo indomito vel potius immani; rep I 68.

indormio, schlafen, verschlafen: I. quoniam in isto homine colendo tam indormivi diu; Q fr II 13, 2. — II. quae (faces) excitent tantae causae indormientem; Phil II 30. si indormierimus huic tempori; Phil III 34.

indotatus, unausgestattet, arm: cuius (Scaevolae) artem cum indotatam esse et incomptam || incomitatam || videres, verborum eam dote locupletasti et ornasti; de or I 234.

indotiae §. **indutiae**.

induco, anziehen, anbringen, anhängen, einführen, vorbringen, veranlassen, verleiten, aufstreichen, aufheben: I. induxit (natura) in ea quae inerant, tamquam elementa virtutis; fin V 59. — II. quo modo [a nobis] uterque inductus est; de or III 16. ad misericordiam inducitur, ad pudendum, ad pigendum; Bru 188. qui hoc primus in nostros mores induxit; de or II 121. ut agros a vobismet ipsis emptos, quanti velletis, populo Romano induceretis; agr II 98. si ire in exsilium animum induxeris; Catil I 22. coniecturam induci ab accusatore oportebit; inv II 99. inducendi senatus consulti maturitas nondum est; A I 20, 4. eos (homines) in unam quamque rem inducens utilem atque honestam; inv I 2. ut imperitos posses in errore inducere; Bru 293. hic illa magna cum gravitate inducitur indignatio; inv II 36. ut induceretur locatio, postulaverunt; A I 17, 9. ille locus inductus a me est divinitus; A I 16, 9. haec pactio prolata a Memmio est nominibus inductis; A IV 17, 2. etsi nomina iam facta sunt; sed vel induci vel mutari possunt; A XIII 14, 1 (2). a me gladiatorum par nobilissimum inducitur; opt gen 17. quem ad modum (pecuniam) in rationem inducerent; Ver I 106. puero me hic sermo inducitur; A XIII 19, 4. cum vix maneat tunicam in lacertos induceres; fr A XIII 24. — III. ita ut facerem, et orationibus inducebar tuis et versibus; leg II 2. — IV. ab Epicuro sapiens semper beatus inducitur; fin I 62. testes sunt rationes civitatum, in quibus, quantum quaeque voluit, legatis tuis datum induxit, ep III 10, 6. quasi ipsos induxi loquentes; Lael 3.

inductio, Einführung, Verleitung, Beweisführung, Vorfall, Entschluss: I. inductio est oratio, quae rebus non dubiis captat adensiones eius, quicum instituta est; inv I 51. ne intellegatur || non intellegat ||, quo spectent illae primae inductiones et ad quem sint exitum perventurae; inv I 53. tantum animi inductio apud me valet; ep I 8, 2. erroris inductio; de or III 205. — II, 1. haec ex pluribus pervenies, quo vult, appellatur inductio, quae Graece *ἐπαγωγή* nominatur; Top 42. cuius confirmandi causa fiet inductio; inv I 53. personarum ficta inductio vel gravissimum lumen augendi; de or III 205. — 2. alia utendum (est) inductione; inv I 54. — 3. est positum in quadam inductione animi et voluntate; Q fr I 1, 32. — III, 1. nos aquarum inductionibus terris fecunditatem damus; nat II 152. dolor animi inductione languescet; Tusc II 31. — 2. argumentatio, quae per inductionem tractatur; inv I 82.

inductus, Antrieb: optio vobis datur, utrum velit casu illo itinere Varenum usum esse an huius persuasus et inductu; fr A II 14.

indulgenter, nachsichtig, bereitwillig: si etiam bestiae multa faciunt indulgenter; fin II 109. ne nimis indulgenter et ut cum gravitate potius loquar; A IX 9, 2.

indulgentia, Nachsicht, Güte, Zärtlichkeit: I. 1. non cognosco tuam in me indulgentiam; A XII 22, 1. si meam in illum indulgentiam laudare vere solebatis; Sest 8. — 2. ut in alterius dolore vel pietati vel indulgentiae vestrae serviatis; Cael 79. — 3. qua nos in liberis nostris indulgentia esse debemus? de or II 168. — II. qui simili sensu atque indulgentia filiarum commovemini; Ver I 112. omnes inter se naturali quadam indulgentia contineri; leg I 35.

indulgeo, nachsichtig sein, nachgeben, ergeben sein, sorgen: sibi indulgentes; leg I 39. indulge valetudini tuae; ep XVI 18, 1. consuetudini auribus indulgenti libenter obsequor; orat 157. ipsa sibi imbecillitas indulget; Tusc IV 42. quo est ipsum nomen amantius indulgentiusque maternum; Cluent 12. (obsequium) peccatis indulgens; Lael 89. indulsit illi (filio) quidem suus pater semper; A X 11, 3.

induo, anziehen, anlegen, befeiden, einhüllen, annehmen, eingehen, sich verwickeln: hic videte in quot se laqueos induerit; Ver II 102. videte, ut, dum expedire sese vult, induat; Ver II 106. cur vos indutis in eas captiones, quas numquam explicetis? div II 41. duabus quasi nos a natura indutos esse personis; of I 107. quem (anulum Gyges) induit; of III 38. beluae forma hominum indutae; Sulla 76. habes somnum imaginem mortis eamque cotidie induis; Tusc I 92. cui (Herculi) eum Deianira sanguine Centauri tinctam tunicam induisset; Tusc II 20.

industria, Tätigkeit, Fleiß, Regsamkeit, Betriebamkeit: I. quorum (adulescentium) in re publica late patere poterit industria; div II 5. quoad eum industria cum innocentia prosecuta est; Cluent 111. — II. 1. Vibullii virtutem industriamque libenter agnovi; A VIII 11, B, 1. homines, quorum cognita virtus, industria, felicitas in re militari sit; Font 42. ne desideres aut industriam meam aut diligentiam; A XV 13, 3. qui in scribendo tantum industriae ponam; ep III 9, 3. — 2. neque nos neque alios industriae nostrae paenitebit; inv II 9. — 3. ob-sisto: §. IV, 1. fieri. — 4. quod ab industria plebem ad desidia vocari putabant; Sest 103. in vestro ingenio et industria mihi plurimum et suavitatis et dignitatis constitutum puto; ep XV 14, 6. quae (benignitas) constet || constat || ex opera et industria; of II 54. (Hortensius) revocare se ad industriam coepit; Bru 323. — III. alqd: §. II, 1. pono. omne curriculum industriae nostrae in foro elaboratum est; Phil VII 7. erant etiam industriae quidam stimuli ac laboris; Cael 12. — IV, 1. si non fortuna, sed industria factum videbitur aut si industriae fortuna obstiterit; inv II 112. dilectus habitus in Macedonia est summo Q. Hortensii studio et industria; Phil X 13. quod virtute industriae perfecisti; Muren 16. qui (Demosthenes) dolere se aiebat, si quando opificum antelucana victus esset industria; Tusc IV 44. — 2. ut neque verbum ita traiciat, ut id de industria factum intellegatur; orat 231. cum praemia mihi tanta pro hac industria sint data; Muren 8.

industrius, tätig, fleißig: A. M. Eppium, vigilantem hominem et industrium; A VIII 11, B, 1. (Dionysium fuisse) in rebus gerundis virum acrem et industrium; Tusc V 57. — B. opponuntur labores, leve sane impedimentum vigilantibus et industriis; rep I 4.

indutiae (indotiae) Waffenstillstand: I. cum triginta dierum essent cum hoste indutiae factae; of I 33. quod dierum essent pactae, non noctium indutiae; of I 33. — II. »foederum indotiarum ratorum || oratorum || fetiales indices sunt«; leg II 21.

inedia, Hunger, Fasten: I. aniculae saepe inedia biduum aut triduum ferunt; Tusc II 40. — II, 1. inedia et purgationibus et vi ipsius morbi consumptus es; ep XVI 10, 1. fessum inedia

fluctibusque; Plane 26. a vita quidam per inedia discedens; Tusc I 84.

inelegans, geschmacklos, ungeschön: inerat orationis non inelegans copia; Bru 282. physica ratio non inelegans inclusa est in impiis fabulis; nat II 64.

ineleganter, geschmacklos, unrichtig: divisit ineleganter; fin II 26. historia non ineleganter scripta; Bru 101.

inenodabilis, unerklärbar: cur Epicurus uno tempore suscipiat res duas inenodabiles; fat 18.

ineo, betreten, hineingehen, anstellen, beginnen, anfangen: I. ineunte adulescentia; of I 117. ab ineunte eius (P. Crassi) aetate; ep XIII 16, 1. ineunte vere; imp Pomp 35. — II. ut magnum et difficile certamen iniens; fin IV 31. propter necessitatem vitae initam esse cum hominibus communitatem et societatem; of I 158. nisi de mea pernicie consilia inirentur; A III 10, 2. convivia cum patre non inibat; Sex Rosc 52. iamiam a bonis omnibus summam ineat gratiam; A VII 9, 3. iam cum magistratum inieris et in contionem ascenderis; fin II 74. ut ineam rationem, quem ad modum ea mulier Romam perducatur; ep XIII 28, 2. societatem: §. communitatem. quod ante initam tribunatum veni; A XI 9, 1. sapiens ille, qui inire viam doceret; Muren 26.

inepte, töricht, läppisch: qui nec inepte dicunt nec odiose nec putide; Bru 284. nisi inepte fieret; de or I 112. inepte, quisquis Mineravam docet; Ac I 18.

ineptiae, Torheiten, Possen: I. omnium ineptiarum, quae sunt innumerabiles, haud sciam an nulla sit maior, quam . . . ; de or II 18. — II, 1. ne has meas ineptias efferatis; de or I 111. pellantur istae ineptiae paene aniles, ante tempus mori miserum esse; Tusc I 93. — 2. quid ad istas ineptias abis? Sex Rosc 47. — III. isdem ineptiis fucata sunt illa omnia; Muren 26.

ineptus, töricht, albern, ungerneht: A. quem nos „ineptum“ vocamus, is mihi videtur ab hoc nomen habere ductum, quod „non“ sit „aptus“; de or II 17. qui in aliquo genere aut inconcinne aut multus est, is ineptus esse dicitur; de or II 17. si tibi videntur, qui temporis, qui loci, qui hominum rationem non habent, inepti; de or II 20. quod nihil habeat insolens aut ineptum; orat 29. nisi forte ineptis fabulis ducimur; Cluent 171. ineptum sane negotium et Graeculum; Tusc I 86. tantum ingenium in tam leves, ne dicam in tam ineptas sententias incidisse; nat I 59. — B. (personam) inepti ac stulti inter viros; Caetn 14.

inermis, unbewaffnet, wehrlos: (Epicurus) plane inermis ac nudus est; fin I 22. inermem atque imparatum tribunum alii gladiis adoriantur; Sest 79.

inermus, unbewaffnet: A. qui homines inermos armis repulerit; Caecin 33. — B. cum paucis inermis fugisse Antonium; ep XI 12, 1.

inerrans, nicht umherirrend, unbeweglich: habent suam sphaeram stellae inerrantes ab aetheria coniunctione secretam et liberam; nat II 55. solem dico et lunam et vagas stellas et inerrantes; nat II 80.

iners, ungeschickt, untätig, träge: A. C. Censorinus iners et inimicus fori; Bru 237. quibus (artibus) qui carebant, inertes a maioribus nominabantur; fin II 115. inertissimos homines videmus tamen et corpore et animo moveri semper; fin V 56. ad inertissimum ac desidiosissimum otium; agr II 91. esset ex inerti parente navus filius; Ver III 161. quae vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavae, somniculosae senectutis; Cato 36. — B. vicissent improbos boni, fortes inertes; Sest 43.

inertia, Trägheit, Verdrossenheit: I, 1. nec tua ignavia etiam *mih*i inertiam adferet; ep XII 20. — 2. ceteros non dubitabo inertiae condemnare; de or I 172. — 3. hominum ignobilium virtutem persaepe nobilitatis inertiae praetulerunt; Balb 51. — II. hominem singulari luxuria atque inertia; Ver I 34. — III. negligentia, pigritia, inertia impediuntur; of I 28.

ineruditus, ungebildet, unwissenschaftlich: non Epicurus ineruditus, sed ii indocti, qui . . ; fin I 72. modo ne quis illud tam ineruditum absurdumque respondeat; Ac II 132.

inexercitatus, ungeübt: in promptis et non inexercitatis ad dicendum fuit; Bru 136. ludus est homini non hebeti neque inexercitato; de or II 72. adduc pari animo inexercitatum militem, mulier videbitur; Tusc II 37.

inexorabilis, unerbittlich: qui inexorabilis in ceteros esse visus sum; Sulla 87. inexorabiles iudices, Minos et Rhadamanthus; Tusc I 10.

inexpiabilis, unjühnbar, unverjöhnlich: bellum inexpiabile infert; Phil XIV 8. inexpiabiles poenas impendere iis, a quibus violatum sit animal; rep III 19. nec (caerimonias sepulcrorum) violatas tam inexpiabili religione sanxissent; Tusc I 27. sacra inexpiabili scelere pervertit; har resp 57.

inexplebilis, unerfüllbar: omnia rabide appetentem cum inexplebili cupiditate; Tusc V 16. cum inexplebiles populi fauces exaruerunt libertatis siti; rep I 66.

inexplicabilis, unauflösbar, unausführbar: haec scilicet inexplicabilia esse dicitis; Ac II 95. (tua legatio) est inexplicabilis; A XV 9, 2. „o rem“, inquis, „difficilem et inexplicabilem!“ atqui explicanda est; A VIII 3, 6. o rem odiosam et inexplicabilem! A XV 4, a (5).

inexpugnabilis, unüberwindlich: volumus eum, qui beatus sit, tutum esse, inexpugnabilem; Tusc V 41.

inexpectatus, unerwartet: quanta vis! quam inexpectata! de or II 225.

infacetus, unfein, plump: comis [officiosus] an infacetus (sit); inv I 35. C. Canius, nec infacetus et satis litteratus; of III 58. est non infacetum mendacium; Cael 69.

infamia, übler Ruf, Schmach, Schande: I. cum ipsa infamia propter rei turpitudinem consequatur; leg I 51. — II. 1. ut magnam infamiam fugiat; ep I 1, 2. te sine tuo quaestu tantam tuam infamiam neglexisse; Ver III 52. videntur offensio-num et repulsarum quasi quandam ignominiam timere et infamiam; of I 71. — 2. ut infamia totum ordinem liberetis; Ver pr 43. rem esse insigni infamia; A I 12, 3. — 3. qui se eripere ex infamia cuperet; Ver III 140. illum (Clodium) in infamia relinqui ac sordibus; A I 16, 2. ut senatum in tanta infamia versari velis; Rab Post 7. — III. quod in hoc uno (iudicio) denique falsae infamiae finis aliqui atque exitus reperitur; Cluent 7. qui a stupro arcetur infamiae metu; leg I 51. — IV. 1. consules flagrant infamia; A IV 17, 2. qui frangantur infamia; of I 71. illa iudicia operta dedecore et infamia; Cluent 61. — 2. tot annos versatus in foro sine suspicione, sine infamia; Cael 11.

infamis, berüchtigt, verrufen: ceratam uni cuique tabellam dari cera legitima, non illa infami ac nefaria; div Caec 24. homines, quos ceteris vitiis atque omni dedecore infames videbant; Cluent 130. invidiosum nomen est, infame, suspectum; fin II 12. multas esse infames eius palmas; Sex Rosc 100. si (M. Fonteius) turpi adulescentia, vita infami in iudicium vocaretur; Font 34.

infamo, in schlechten Ruf bringen: ut tua moderatio et gravitas aliorum infamet iniuriam; ep IX 12, 2.

infandus, abscheulich: vix homines odium suum a corpore eius impuro atque infando represserunt; Sest 107.

infans, unberedt, jung, Heines Kind: A. ipsum Scipionem accepimus non infantem fuisse; Bru 77. Q. Metellus Celer non ille quidem orator, sed tamen non infans; Bru 305. et infantes actionis dignitate eloquentiae saepe fructum tulerunt et diserti deformitate agendi multi infantes putati sunt; orat 56. (ut timerem,) si nihil dixissem, ne infantissimus existimarer; Cluent 51. quae (historia) neque nimis est infans neque perfecte diserta; Bru 101. neque in publicis rebus infantes et insipientes homines solitos esse versari; inv I 4. si infantes pueri, mutae etiam bestiae paene loquuntur; fin I 71. — B. I. ut conquiescere ne infantes quidem possint; fin V 55. — II. ita futura eloquentia provisiva in infante est; div I 78.

infantia, Mangel an Rednergabe, Unberedtheit: I. 1. accusatorum incredibilis infantia; A IV 18. 1. — 2. sententiose (dicere) sine verborum ordine infantia est; orat 236. — II. neque infantiam eius, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat, esse laudandam; de or III 142.

infatuo, betören: ut hominem stupidum magis etiam infatuet mercede publica; Phil III 22.

infector, färben: Curtius noster dibaphum cogitat, sed eum infector moratur; ep II 16, 7.

infectus, ungeschehen, nichtig, künstig: id, quod indicatum non sit, pro infecto haberi oportere; inv II 80. »inrita, infecta sunt«; leg II 21. qui in pariete communi demoliendo damni infecti promiserit; Top 22.

infelicitas, Unglück: I. neque tanta est infelicitas haruspicum, ut . . ; div II 62. — II. sit hoc infelicitatis tuae; Piso 47.

infelix, unglücklich, unheißvoll: „inhumanus“ brevi (prima littera dicimus), „infelix“ longa; orat 159. — A. o me miserum, o me infelicem! Milo 102. proinde ||perinde|| quasi plures fortunati sint quam infelices; Tusc I 86. o miserum et infelicem illum diem! Sulla 91. P. Clodii cruentum cadaver infelicissimis lignis semiustilatum; Milo 33. — B. hunc miserum atque infelicem posse consistere; Quinct 94.

infense, erbittert: quis Isoerati est adversatus infensus? orat 172.

infensus, erbittert, feindselig: quod eos infenso animo atque inimico venisse dicatis; Ver II 149. quod omnium mentes improborum mihi uni maxime sunt infensae et adversae; Sulla 29. nec tam fuit hominum generi infensa atque inimica natura, ut . . ; Tusc IV 58.

infercio, hineinstopfen: ut neque inferciens verba quasi rimas expleat; orat 231.

inferiae, Totenopfer: tertius (Hercules) est ex Idaeis Digitis, cui inferias adferunt || Cōi ||; nat III 42.

infernus, unterirdisch, n. Tiefe: A. »hic sese infernis e partibus erigit Hydra«; nat II 114. »(Aretophylax) amplior infernas depulsus possidet umbras«; fr H IV, a, 607. — B. »(Hydra) convexo sinu subiens inferna Leonis«; fr H IV, a, 461.

infero, hineintragen, hinbringen, vorbringen, erwähnen, beisetzen, hineinstürzen, erregen, verur-sachen, zufügen, anrechnen, folgern: infestis prope signis inferuntur Galli in M. Fonteium; Font 43. tanta religio est sepulcrorum, ut extra sacra et gentem inferri fas negent esse; leg II 55. ne, quod perspicuum sit, id in complexionem inferamus; inv I 72. ut id solum, quod conficitur, inferatur; inv I 73. hoc si nolis inferre et inferas id, quod sequitur; inv I 73. id, quod non conficitur, quasi conficiatur, in conclusionem infertur; inv I 89. deinde infertur: „ille igitur occidit“; inv I 89. bellum Italiae terra marique inferamus; A IX 1, 3. neque ulla actionis

inlata controversia; inv II 62. excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem, ea meis omnibus tectis atque agris intulerunt; har resp 3. me meis civibus famem, vastitatem inferre Italiae? A IX 10, 3. deorum templis atque delubris sunt funestos ac nefarios ignes inferre conati; Catil III 22. ne moram atque impedimentum reliquis praeceptis intulisse videamur; inv I 12. inflammationem: f. depopulationem. quae (iniuriae) nocendi causa de industria inferuntur; of I 24. si iudicatum aliquod inferetur; inv I 82. qui in sacrificium cogitatum libidinem intulit; leg II 36. qui (modi) totis theatris maestitiam inferant; Tusc I 106. moram: f. impedimentum. mortuum se in domum eius inlaturum; Milo 75. ad inferendum periculum; div Caec 59. Crassum sermonem quandam de studio dicendi intulisse; de or I 29. Catilinam signa patriae inferentem; Flac 5 (3. 1). pro quo (frumento) cum pecuniam accepisset, celavit suos cives utroque iis sumptum intulit; Flac 45. vastitatem: f. depopulationem, famem. cum vi vis inlata defenditur; Milo 9.

inferus (imus: f. A. unguis), untere, untergeordnet, gering, nachstehend, später, jünger, pl. Unterwelt: A. P. Orbis in iure civili non inferior quam magister fuit; Bru 179. aetate inferiores paulo quam Iulius; Bru 182. si in causa pari descendere inferior videretur; Quinct 59. inferioris aetatis erat proximus L. Sisenna; Bru 228. quem ad modum causa inferior dicendo fieri superior posset; Bru 30. cum infimo cive Romano quisquam amplissimus Galliae comparandus est? Font 27. honorum gradus summis hominibus et infimis sunt pares; Planc 60. ut (sapientia) humana omnia inferiora virtute ducat; Tusc IV 57. ponderum e regione inferiorem locum petentium; fin I 19. »obit infera Perseus in loca«; fr H IV, a, 418. nonne nos hic in mare superum et inferum sestertium ter et quadragiens erogabamus? Flac 30. nomen infimum in flagitiosa litura fecit; Ver I 92. qui inferioris ordinis essent; leg III 30. ex aqua terra infima oritur; nat II 84. non ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude constare totus videtur? Q. Rose 20. — B, a, I, 1. cuius ignoratio finxit inferos easque formidines; Tusc I 36. — 2. splendorem tuum cuiquam es infimo ac despiciatissimo antelaturus? Piso 64. cum par habetur honos summis et infimis; rep I 53. — 3. ut mortui ab inferis excitentur; Top 45. ut (Scipio) ad superos videatur deos potius quam ad inferos pervenisse; Lael 12. — II. cum inferorum animos elicere soleas; Vat 14. — III. cum a summis, mediis, infimis hoc idem fit; Phil I 37. impiis apud inferos poenas esse praeparatas; inv I 46. — b. ratio conexi, cum concesseris superius, cogit inferius concedere; Ac II 96. ut omnia supera, infera videremus; Tusc I 64.

infeste, feindselig: sin autem inimicissime atque infestissime contendere perseveret; Quinct 66

infestus, unsicher, beunruhigt, feindselig: quasi tu Gaudio tum fueris infestus; Ver V 169. si non omnino infesti auditores erunt; inv I 21. si me huic itineri tam infesto tamque periculoso commiseris; Phil XII 25. mare infestum habebimus; A IX 19, 3. abduxi exercitum ad infestissimam Ciliciae partem; ep II 10, 3. tam horribilem tamque infestam rei publicae pestem; Catil I 11. qui excursionibus et latrociniiis infestam provinciam redderet; inv II 111. ille furens infesta iam patriae signa a Brundisio inferebat; Phil V 23. illud tempus aetatis, quod aliorum libidine infestum est; Cael 10. duas urbes huic imperio infestissimas; Catil IV 21.

inficio, trānen, befeamt machen, anstecken, beflecken: tum plane inficimur opinionum pravitate; Tusc III 3. nos umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum inficimus; Tusc V 78. (puer) iam infici debet iis artibus; fin III 9.

infidelis, treulos: A. ut ex infidelissimis (sociis) firmissimos redderem; ep XV 4, 14. — B, I. nullam esse fidem, quae infideli data sit; of III 106. — II. pertuli scelus infidelium; Sest 145.

infidelitas, Treulosigkeit: I. vide, quantae sint infidelitates in amicis; Milo 69. — II. quibus neque propter iracundiam fidem neque propter infidelitatem honorem habere debetis; Font 15.

infidus, treulos: quos fidos amicos habuisset, quos infidos; Lael 53. a gentibus aut inimicis huic imperio aut infidis; prov 33.

infigo, heften, hineinstoßen, befestigen, einprägen, pass. haften: haec cura erit infixā animo meo sempiterna; Quir 25. infixus haeret animo dolor; Phil II 64. cum gladium hosti in pectus infixaverit; Tusc IV 50. quae (sidera) infixā caelo sunt; nat I 34. timide fortasse signifer (signum) evellat, quod fidenter infixaverat; div II 67.

infinite, unbegrenztheit, Unendlichkeit, unendliche Seite: I. (Anaximander) infinitatem naturae dixit esse, e qua omnia gignerentur; Ac II 118. — II. 1. quibus (litteris) infinitatem rerum atque naturae cognoscimus; Tusc V 105. — 2. gigno e: f. I. — III. summa vis infinitatis diligenti contemplatione dignissima est; nat I 50.

infinite, endlos, unbeschränkt, bis ins Unendliche: illi supellectilem et vestem infinite concupiscenti; par 49. quae (partes) infinite secari ac dividi possint; Ac I 27. ne infinite feratur ut flumen oratio; orat 228. quaecumque res infinite posita sit; de or II 66. seco: f. divido.

infinite, Unendlichkeit: infinito ipsa, quam ἀπειρίαν vocant, tota ab illo (Democrito) est; fin I 21.

infinitus, unbestimmt, grenzenlos, unbeschränkt, allgemein gültig, unendlich, unermesslich: A. spelunca infinita altitudine; Ver IV 107. modo luxuria sit vacua infinita cupiditate et timore; fin II 30. infinitum (genus quaestionum) mihi videbatur id dicere, in quo aliquid generatim quaereretur; certum autem . . . de or II 42. quos non illa infinita hasta satiavit; Phil IV 9. ita se in isto infinito imperio M. Antonium gessisse; Ver III 213. tria intervalla infinita et immensa; div I 91. si infinitus forensium rerum labor constitisset; de or I 1. quoniam eorum infinita est multitudo; of I 52. qui tam infinitas pecunias repudiavit; Q. Rose 24. quae (mutationes dominorum) innumerabiles fieri possunt in infinita posteritate; A XII 19, 1. permittitur infinita potestas; agr II 33. infinitam generis sine tempore et sine persona quaestionem; de or II 65. fuit quaedam ab infinito tempore aeternitas; nat I 21. timor: f. cupiditas. in infinita temporum varietate; de or II 145. — B, 1. definitum est, quod ἀπὸδεσσις Graeci, nos causam; infinitum, quod θέσσις illi appellant, nos propositum possumus nominare; Top 79. libidines infinita quaedam cogunt atque imperant; rep VI 1. — 2. neque motum sensui iunctum in infinito ullum esse posse; nat I 26.

infirmitas, Entkräftung, Widerlegung: I. 1. neque vero illa popularia sunt existimanda, rerum iudicatarum infirmitates; agr II 10. — 2. facultatum infirmitate utetur, si . . .; part or 119. — 3. cum aliquid de commutatione aut infirmitate actionis agitur; inv I 16. indicatio est, quae ex infirmitate [et confirmatione] rationis nascitur controversia; inv I 18. — II. alterius partis infirmitate hoc modo reprehenditur; inv I 84.

infirme, schwach: socios infirme animatos esse; ep XV 1, 3.

infirmitas, Schwäche, Kraftlosigkeit, Unzuverlässigkeit: I. erat eo tempore in nobis summa fragilitas et infirmitas corporis; Bru 313. etsi ea est in iudiciis nostris infirmitas, ut . . .; Ac II 7. non infirmitas ingenii sustinet tantam personam; Piso 24. —

II. haec duo levitatis et infirmitatis plerosque vincunt; Lael 64. — III. ut (Cotta) ad infirmitatem laterum perscipienter contentionem omnem remiserat; Bru 202. propter infirmitatem aetatis; A XVI 5, 2.

infirmo. schwächen, entfräften, erschüttern: id ex isdem locis, quibus confirmatur, infirmabitur; inv I 81. et infirmandis contrariis et tuis confirmandis; de or II 331. erit infirmanda adversariorum descriptio; inv II 53. ut id ipsum factum quam plurimis infirmet rationibus; inv II 74. dubitans, utrum morem gerat Leptae an fidem infirmet filio; A XV 26, 1. nec oratio mea ad infirmandum foedus Gaditanorum pertinet; Balb 34. (iudicatum) ex contrariis locis, si res aut vera aut veri similis permittet, infirmari oportebit; inv I 82. qua ratione aut confirmare aut infirmare testes, tabulas, quaestiones oporteat; de or II 119. quod, quibus ex locis aliqua res confirmari potest, isdem potest ex locis infirmari; inv I 78. si ulla ex parte sententia huius interditi deminuta aut infirmata sit; Caecin 38. tabulas, testes: f. quaestiones.

infirmus. schwach, angegriffen, unselbständig, nutzlos, unbedeutend: A. duo corpora esse rei publicae, unum debile, infirmo capite; Muren 51. his de causis levissimis et infirmissimis; Cluent 91. quoniam vestrae cautiones infirmae sunt; ep VII 18, 1. qui ex animo constet et corpore caduco et infirmo; nat I 98. cum (homines) multis rebus humiliores et infirmiores sint; inv I 5. hominem infirmum in villam apertam invitare nolui; Q fr II 8, 2. tam inopi, tam infirmo, tam enervato reo; Piso 82. infirmissimo tempore aetatis; Ac II 8. nisi (T. Iunius) semper infirma atque etiam aegra valetudine fuisset; Bru 180. — B. cum summa utilitate infirmorum; rep III 37.

infitialis, ablehnend: aut infitialis aut coniecturalis prima (causa) appelletur; Top 92.

infitiatio, Zeugnen: nostrae fere causae pleurumque infitiatio defenduntur; de or II 105.

infitiator, Zeugner: I. si ille infitiator probasset iudici . . .; de or I 168. — II. non unam et eandem esse fraudatorum et infitiatorum impudentiam; Flac 48.

infitor, Zeugnen bestreiten, nicht anerkennen: I. a. neque infitiandi rationem reliquit; Ver IV 104. — b. tacendo loqui, non infitiando confiteri videbantur; Sest 40. — II. vi hominibus armatis rem esse gestam non infitiantur; Tul 23. — III. quis id hoc tempore infitari potest? Cluent 80. in foedere Numantino infitiatio; fin II 54. Floro legatum ex testamento infitiatum esse; Cluent 162.

inflammatio, Brand, Blut: I. inflammationem meis omnibus tectis intulerunt; har resp 3. — II. poëtam bonum neminem sine inflammatione animorum existere posse et sine quodam adflatu quasi furoris; de or II 194.

inflammo, anzünden, entzünden, entflammen, anfeuern, erregen, reizen: hoc non feci inflammandi tui causa; ep II 4, 2. in quibus (causis) minus potest inflammari animus iudicis acri et vehementi quadam incitatione; de or II 183. ira inflammatis deos; nat I 42. cum eadem lucerna hanc epistulam scripsissem, qua inflammaram tuam; A VIII 2, 4. tuum inflammatum in bonos omnes impetum; dom 76. vel inflammando indice vel mitigando; de or II 332. cum libido ad id, quod videtur bonum, inlecta et inflammata rapiatur; Tusc IV 12. neminem posse eorum mentes, qui audirent, aut inflammare dicendo aut inflammatas rectinguere; de or I 219. populum inflammare in improbos; de or I 202. inflammare tuum istuc praestantissimum studium debemus; Phil XI 23. Ceres dicitur inflammasse taedas [ex] iis ignibus; Ver IV 106. quibus (magis) auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur; leg II 26. qui hanc urbem inflammare vellet; Sulla 57.

inflatio, Blähung: quod habet inflationem magnam is cibus; div I 62.

inflatus, Blasen, Einhauchen, Eingebung: I. oratori populi aures tanquam tibiae sunt; eae si inflatum non recipiunt . . .; Bru 192. — II. quae (vis et natura) aliquo instinctu inflatuque divino futura praenuntiat; div I 12. qui primo inflatu tibicinis Antioquam esse aiunt; Ac II 20.

inflecto, beugen, frümmen, geschmeidig machen, wenden, lenken, auf sich ziehen, verändern: bacillum inflexum et incurvatum de industria; fin II 33. inflectens sol cursum tum ad septentriones, tum ad meridiem; nat II 49. quod (ius civile) neque inflecti gratia possit; Caecin 73. magnitudinem animi tui ne unquam inflectas cuiusquam iniuria; ep I 7, 9. sic suum nomen ex Graeco nomine inflexerat; rep II 35. qui (frater) suo squalore vestros oculos inflecteret; Quir 8. hic primus inflexit orationem; Bru 38. dum de remo inflexo respondeam; Ac II 19. ubi primum ex alto sinus ab litore ad urbem inflectitur; Ver V 30. tribus sonis, inflexo, acuto, gravi; orat 57. cum inflexo inmutatoque [commut.] verbo res eadem enuntiatu ornatu; de or III 168. inflexa ad miserabilem sonum voce; de or II 193.

inflexio, Bindung, Beugung, Haltung: gestus rem declarans, laterum inflexione haec [hac] [forti] ac virili; de or III 220. orbis eorum (siderum) quasi helicae inflexione vertebat; Tim 31.

infligo, schlagen, zufügen: ut tibi sempiternam turpitudinem inflexerint; Piso 63. tum illud tibi vulnus inflictum est; Phil II 52.

inflo, blasen, den Mund voll nehmen, aufblasen, aufblähen, übermütig machen, begeistern: I. Antipater paulo inflavit vehementius; leg I 6. simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur; Ac II 86. — II. quibus illi rebus elati et inflati; agr II 97. ex hac vi non nunquam animi aliquid inflandum [inflammandum] est illi lenitati; de or II 212. inflati laetitia atque insolentia impii cives; Phil XIV 15. (genus) flexo sono extenuatum, inflatum; de or III 216. anhelitus quosdam fuisse terrarum, quibus inflatae mentes oracla funderent; div I 115. poëtam quasi divino quodam spiritu inflari; Arch 18. qui inflaret celeriter eum sonum; de or III 225. nolo verba exire inflata et quasi anhelata gravius; de or III 41. inflatas rumpi vesiculas; div II 33.

influo, hineinfließen, eindringen, sich einschleichen: nihil tam facile in animos teneros influere quam varios canendi sonos; leg II 38. amnis in mare late influentis; rep II 10. influentes in Italiam Gallorum maximas copias repressit; prov 32. in eo (corpore) influente atque effluente; Tim 47. in quem (ventriculum cordis) sanguis a iecore per venam illam cavam influit; nat II 138. soni: f. alqd.

informatio, Vorstellung, Begriff: quam (anticipationem) appellat πρόληψιν Epicurus, id est anteceptam animo rei quandam informationem; nat I 43. habebam, inquis, in animo insitam informationem quandam dei; nat I 100.

informo, gestalten, bilden, vorstellen, unterrichten: I. a me informari oportere, qualis esse posset is, qui . . .; de or I 264. — II. quem volumus eadem eloquentia informandum; orat 33. ut, quae nunquam vidimus, ea tamen informata habeamus, oppidorum situs, hominum figuras; div II 138. artibus, quibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet; Arch 4. animus bene informatus a natura; of I 13. figuras: f. alqd. ut non nominatim, sed generatim proscripto esset informata; A XI 6, 2. situs: f. alqd. qui (vir) in sexto libro informatus est; A VII 3, 2. informari non posse virtutem, si . . .; fin IV 45. — III. ego in summo oratore fingendo talem informabo, qualis fortasse nemo fuit; orat 7.

infra, unterhalb, unter, unten: A, I. accubueram apud Voluminium Entrapelum, et quidem supra me Atticus. infra Verrius; ep IX 26, 1. is infra etiam mortuos amandatur; Quinct 49. vir infra se omnia humana ducens; fin III 29. si quidem (Homerus) non infra superiorem Lycurgum fuit; Bru 40. ea circum terras infra lunam versantur; nat II 56. — II. cum infra Martem duae (stellae) Soli oboediant; nat II 119. — B. earum litterarum exemplum infra scriptum est; ep VI 8, 3. innumerabiles supra, infra mundos esse? Ac II 125, quae (partes) sunt infra quam id; nat II 135. deinde paulo infra: „saepe quaesivi“, inquit. . .; Tusc III 42.

infractio, Niedergeschlagenheit: cadere in eundem timorem et infractionem quidem animi et demissionem; Tusc III 14.

infreno, zügeln, hemmen: horum alterum sic fuisse infrenatum conscientia scelerum et fraudium suarum, ut . . .; Piso 44.

infrequens, wenig zahlreich, mit wenig Zuhörern, selten: sum et Romae et in praediis infrequens; Q fr III 9, 4. in parvis atque infrequentibus causis; de or II 320. cum Appius senatum infrequentem coëgisset; Q fr II 10, 1.

infrequentia, geringe Anzahl, Beteilung: decimo die inrepsit summa infrequentia; Q fr III 2, 2.

infringo, brechen, beugen, entkräften, lähmen: isti infracta et amputata loquuntur; orat 170. quae si in extremo breviora sunt, infringitur ille quasi verborum ambitus; de or III 186. velle ipsum florem dignitatis infringere; Balb 15. ut infringatur hominum improbitas et consiliis tuorum amicorum et ipsa die; ep I 6, 1. infracto remo; Ac II 79. non est cur eorum spes infringatur; orat 6. cum Drusi tribunatus infringi iam debilitarique videretur; de or I 24.

infucatus, geschminkt: in scriptis et in dietis non aurium solum, sed animi iudicio etiam magis infucata vitia || [vitia] || noscuntur; de or III 100.

infula, Binde: I. his insignibus atque infulis imperii venditis; agr I 6. — II. praesto mihi sacerdotis Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt; Ver IV 110.

infundo, eingießen, eindringen lassen, mitteilen, pass. sich ergießen: nihil ex illius animo, quod semel esset infusum, unquam effluere potuisse; de or II 300. cum homines humiliores in alienum eiusdem nominis infunderentur genus; Bru 32. infundere in aures tuas orationem; de or II 355. cum in urbem nostram est infusa peregrinitas; ep IX 15, 2. portus usque in sinus oppidi et ad urbis crepidines infusi; rep III 43. sororis filio infudit venenum; Phil XI 13.

infusco, verdunkeln, entstellen: neque eos aliqua barbaries domestica infuscaverat; Bru 258. vicinitas non infuscata malivolentia; Planc 22.

ingemisco (ingemesco), seufzen: I. nondum plane ingemueram: „salve“, inquit Arrius; A II 15, 3. in quo tu quoque ingemiscis; A VII 23, 1. civitas ingemuit; Phil II 64. pugiles caestibus contusi ne ingemescent quidem; Tusc II 40. — II. „a sen tu indicatum hostem populi Romani Dolabellam ingemiscendum est.“ quid ingemiscis hostem indicatum Dolabellam? Phil XIII 23.

ingenero, einpflanzen, anerschaffen: a nimum esse ingeneratum a deo; leg I 24. ut ingenerata familiae frugalitas videretur; Sest 21. quae (virtutes) ingenerantur suapte natura appellanturque non voluntariae; fin V 36.

ingeniose, geistvoll: ex antiquis artibus ingeniose et diligenter electas res; inv I 8. tractantur ista ingeniose; Ac II 87.

ingeniosus, geistvoll, scharfsinnig, talentvoll: A. Bruto, et ingenioso et erudito; A XIV 20, 3.

alterum (iocandi genus) elegans, urbanum, ingeniosum, facetum; of I 104. exstat oratio hominis nostrorum hominum longe ingeniosissimi; Font 39. — B, I. quod ingeniosi in morbum incidunt tardius, hebetes non item; Tusc IV 32. ut et ingeniosi et tardi ita nascantur antecedentibus causis; fat 9. — II. ingeniosi videtur vim verbi in aliud, atque ceteri accipiant, posse ducere; de or II 254.

ingenium, Fähigkeit, Geist, Scharfsinn, Erfindungsgeist, Talent, Genie: I. magnum ingenium L. Luculli caruit rebus urbanis; Ac II 1. his quidem non omnino ingenium, sed oratorium ingenium defuit; Bru 110. ut hominis decus ingenium, sic ingenii ipsius lumen est eloquentia; Bru 59. quorum in hac civitate longe maxima consilia atque ingenia fuerunt; Rabir 26. contra quorum (Stoicorum) disciplinam ingenium eius (Carneadis) exarserat; Tusc V 83. manent ingenia senibus; Cato 22. tot ingeniis tantisque studiis (verum) quaerentibus; Ac II 76. — II, 1. (C. Gracchus) non solum acuere, sed etiam alere ingenium potest; Bru 126. breve tempus ingenii augendi et declarandi fuit; Bru 104. quae (pars) non oratoris ingenium implorat et flagitat; Rabir 9. sunt partes agrorum aliae, quae acuta ingenia gignant, aliae, quae retusa || retusa ||; div I 79. imploro: §. flagito. sin inverecundum animi ingenium possidet; inv I 83. retundo: §. gigno. cui vos ingenium certe tribuitis; Cael 57. — 2. quamquam hoc animi, illud etiam ingenii magni est, praecipere cogitatione futura; of I 81. — 3. nec vero possum tantum meo ingenio dare; Sulla 40. sunt ingeniis nostris semina innata virtutum; Tusc III 2. — 4. hic mihi isti singulari ingenio videntur esse; Tul 33. — 5. quae (similitudo) etiam in ingeniis, non solum in corporibus appareat; Tusc I 79. ubi ardor animi, qui etiam ex infantium ingeniis elicere voces et querelas solet? Bru 278. ex quibus (orationibus) existimari de ingeniis oratorum || eorum || potest; Bru 82. de ingenio eius (Epicuri) in his disputationibus, non de moribus quaeritur; fin II 80. — III, 1. tam expertus (eram) consilii aut ingenii? Sest 47. adolescens ingenii plenus; Flac 15. — 2. figuram corporis aptam ingenio humano (natura) dedit; leg I 26. — 3. est C. Curio summo ingenio et prudentia praeditus; imp Pomp 68. — IV, 1. ingenii et mentis acie fruuntur; fin V 57. cuius ratio quamquam floruit acumine ingenii; Ac II 16. ingenii celeritas maior est, quae apparet in respondendo; de or II 230. nullius tantum flumen est ingenii; Marcel 4. maxima fuit (Anaxagoras) et gravitatis et ingenii gloria; Ac II 72. summa in filio spes, summa ingenii indoles; Phil XI 33. lumen: §. I. est. incredibilis quaedam ingenii magnitudo; Ac II 2. animi atque ingenii celeres quidam motus esse debent; de or I 113. quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine; fin V 36. summis ornamentis ingenii praeditus; imp Pomp 51. si minus imitatione tantam ingenii praestantiam consequi possumus; of III 1. quod ingenii specimen est quiddam transilire ante pedes positum || posita || et alia longe repetita sumere; de or III 160. o magnam vim ingenii! fin IV 21. — 2. adolescentem illustri ingenio accusari; Cael 1. praestantissimis ingeniis homines se ad philosophiae studium contulerunt; fin II 51. C. Pansa, praestanti vir ingenio; Ligar 1. — V, 1. hominum acutissimum || acutissimo || omnium ingenio; de or I 191. quorum aut ingenio aut virtute animus excellit; Tusc I 35. M. Octavius Ligurum, hominem ornatissimum ingenio; Ver I 127. vir ingenio et virtute praestans, L. Brutus; rep II 46. qui ingenio atque animo singulares; div II 97. si non plus ingenio valebas quam ego; A III 15, 7. — 2. quod (M. Terentius) versabatur in hoc studio nostro et eum ingenio nec sine industria; ep XIII

ad du. p. 2,
9,3 fehlt

10, 2. ut Isocratem in acerrimo ingenio Theopompi et lenissimo Ephori dixisse traditum est; Bru 204.

ingens, außerordentlich, ungeheuer, sehr groß: ex ingenti quodam oratore immensoque campo in exiguum sane gyrum compellit; de or III 70. Falcidianum crimen est ingens; Flac 90. cum utriusque ingens pecunia (dabatur); dom 55. ingentes quasdam imagines (deos esse); nat I 120.

ingenne, anständig, edel, freimütig: quod me abs te cupisse laudari aperte atque ingenue confitebar; ep V 2, 2. institutus et educatus ingenue; fin III 38. quo (vultu) significant ingenue, quo sensu quidque pronuntiant; orat 86.

ingenuitas, freie Geburt, Edelsein, Aufrichtigkeit: I. mihi perspecta est et ingenuitas et magnitudo animi tui; A I 17, 5. praestet idem (orator) ingenuitatem et ruborem suum; de or II 242. — II. quem (vestitum) illi mos et ius ingenuitatis dabat; Ver I 152. detrahes ornamenta ingenuitatis; Ver I 113.

ingenuus, frei geboren, edel, aufrichtig: A. doctrinam harum ingenuarum et humanarum artium; de or III 21. si sis ingenuus civis Romanus; Bru 261. quod hominum ineptias respuebat ingenio liberoque fastidio; Bru 236. homine ingenuo dignum atque docto; Plane 35. facilis est distinctio ingenui et inliberalis ioci; of I 104. ab ingenuis mulieribus hereditates lege non veniunt? Flac 84. pueri ingenui abripiuntur; Phil III 31. — B. I. aperte vel odisse magis ingenui est quam fronte occultare sententiam; Lael 65. — II. I. quid est turpius ingenuo? Ver II 58. — 2. (luxuria) est ingenuo ac libero dignior; Piso 67.

ingero, einmischen, aufdrängen: ingerebat iste Artemidorum Cornelium medicum; Ver III 69. ingero praeterita; A XI 6, 3.

ingigno, einpflanzen: quoniam eadem natura cupiditatem ingenuit homini veri videndi; fin II 46. ingenuit (natura) sine doctrina notitias parvas rerum maximarum; fin V 59.

inglorius, unberühmt, ruhmlos: qui (rex) senem fortunatum esse dicit, quod inglorius sit atque ignobilis ad supremum diem perventurus; Tusc III 57. quae de vita inhonorata et ingloria dici soleant; Tusc III 81.

ingrate, undankbar: immoderate quidam et ingrate nostra facilitate abutuntur; ep XII 1, 2. quamvis ingrate et impie necessitudinis nomen repudiaretis; Deiot 30.

ingratiis (ingratis), wider Willen, ungern: nisi (causa) plane cogit ingratiis; Tul 5. dicent, quae necesse erit, ingratiis || ingratis ||; Ver IV 19. extorquendum est invito atque ingratiis || ingratis ||; Quinct 47.

ingratus, unangenehm, undankbar: A. ut iis ingratis esse non liceat; of II 63. quae si ingrata esse sentiam; ep V 5, 3. nihil cognovi ingratus; in quo vitio nihil mali non inest; A VIII 4 2. in quibus ipsi aculei mihi non ingrati acciderunt; Plane 58. quia ingrati animi crimen horreo; A IX 2, a, 2. esset hominis et astuti et ingrati; Muren 8. ubi severitas periculosa est, liberalitas ingrata; Flac 87. ne mea oratio ingrata esse videatur; Sest 108. (Themistocles) ingratae patriae iniuriam non tulit; Lael 42. — B. I. quae (natio) ingratos non aspernatur, non odit? leg I 32. — 2. quae amicitia potest esse inter ingratos? Plane 80.

ingravesco, schwerer, drückender, ärger werden, zunehmen: nec (alter) remittit aliquid, sed in dies ingravescit; A X 4, 2. aetas nostra iam ingravescens; ep II 1, 2. cum ingravesceret annona; dom 11. medicus morbum ingravescentem ratione providet; div II 16. hoc studium cotidie ingravescit; ep IV 4, 4.

ingredior, gehen, einhergehen, hineingehen, eingehe, sich einlassen, betreten, antreten, an-

fangen: I. 1. decebit ingredi in sermonem; rep I 38. — 2. (Demosthenes) ascensu ingrediens arduo; de or I 261. quo cum ingressus esses; de or III 145. me in vitam paulo serius tamquam in viam ingressum; Bru 330. solum quiddam sit nec vagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare; orat 77. qui ingrediar ad explicandam rationem sententiae meae; ep II 3, 2. (natura) multas vias adulescentiae lubricas ostendit, quibus illa insistere aut ingredi sine casu aliquo vix posset; Cael 41. in quas (res) ingressa erat oratio; Phil II 88. — II. cum ingressus essem dicere, quid oportuisset; A XV 11, 2. maiores nos res scribere ingressos; Top 1. — III. qui cum istam disputationem mecum ingressus esset; Caecin 79. tu etiam ingredi illam domum ausus es? Phil II 68. cum (Masinissa) ingressus iter pedibus sit; Cato 34. duces mare ingredienti; nat III 51. quam quisque viam vivendi sit ingressurus; of I 118. qui vitam honestam ingredi cogitant; of III 6.

ingressio, Eingang, Beginn, Gang: I. interdum cursus est in oratione incitator, interdum moderata ingressio; orat 201. — II. 1. video hanc primam ingressionem meam non ex oratoriis || oratoris || disputationibus ductam, sed e media philosophia repetitam; orat 11. — 2. ab ingressione fori populum propulsari; Phil V 9.

ingressus, Gang, Eintritt: I. qui ingressus fuerit eius in forum ardente curia; Milo 61. — II. vestigiis odorantes ingressus tuos; Piso 83. sic evolavit oratio, ut eius vim et incitationem aspexerim, vestigia ingressumque vix viderim; de or I 161. — III. quid pedibus opus est sine ingressu? nat I 92.

inguen, Gesäßwulst: ut tu in hoc ulcere tamquam inguen existeres; dom 12.

ingurgito, hineinstürzen, überfaden: numquam te in tot flagitia ingurgitasses; Piso 42. in eius viri copias cum se subito ingurgitasset; Phil II 65. qui (asoti) crudi postridie se rursus ingurgit; fin II 23.

inhabitabilis, unbewohnbar: terrae regiones inhabitabiles atque incultas; nat I 24.

inhaereo, hängen, haften, schweben: qui (animi) copioribus non inhaerent; div I 114. nescio quo modo inhaeret in mentibus quasi saeculorum quoddam angurium futurorum; Tusc I 33. opinatio inhaerens et penitus insita; Tusc IV 27. sidera innumerabilia caelo inhaerentia; Tusc V 69. stirpes terrae inhaerent; nat II 83. si tibi ita penitus inhaesisset ista suspicio; Milo 68.

inhaeresco, hängen bleiben, haften: ut in sordibus aurium tamquam in visco (bestiola) inhaeresceret; nat II 144. qui (poetae) inhaerescunt penitus in mentibus; Tusc III 3.

inhalo, anhauchen: cum isto ore foetido tecterrimam nobis popinam inhalasses; Piso 13.

inhibeo, hemmen, hindern, rückwärts rudern: I. „inhibere“ illud tuum vehementer displicet. est enim verbum totum nauticum; A XIII 21, 3. — II. arbitraber sustineri remos, cum inhibere essent remiges iussi. id non esse eius modi didici heri. non enim sustinent, sed alio modo remigant; A XIII 21, 3. — III. si te illius acerba imploratio et vox miserabilis non inhibebat; Ver V 163.

inhibitio, Hemmen, Rückwärtsrudern: inhibitio remigum motum habet et vehementiorem quidem remigationis navem convertentis ad puppim; A XIII 21, 3.

inhio, den Mund öffnen, schnappen: quem (Romulum) uberibus lupinis inhiantem fuisse meminit; Catil III 19.

inhonestas, Unfeinheit: turpe est, quod aut iis, qui audiunt, aut ea re, qua de agitur, indignum [propter inhonestam rem] || propter inhonestatem || videtur; inv I 92.

inhoneste, unedel: (Favonius) accusavit Nasiam inhoneste ac modeste tamen; A II 1, 9.

inhonestus, ehrlos, unſittlich, ſchändlich: si nihil malum, nisi quod turpe, inhonestum; fin III 14. hominem inhonestissimum iudicares; Sex Rosc 50.

inhonoratus, ungeehrt, ohne Ehrenamt: multi inhonorati proferuntur; Tusc III 57. quae de vita inhonorata et ingloria dici soleant; Tusc III 81.

inhorresco, erzittern: dicitur inhoruisse primum civitas; rep IV 6.

inhospitalitas, Ungastlichkeit: ut inhospitalitas sit opinio vehemens valde fugiendum esse hospitem; Tusc IV 27.

inhumane, unnatürlich, sieblos: alios dicere aiunt multo etiam inhumanius; Lael 46. inhumane feceris contraque naturae legem; of III 30.

inhumanitas, Rohheit, Unfreundlichkeit, Grausamkeit: I. importunitas et inhumanitas omni aetate molesta est; Cato 7. — II, 1. non amat profusas epulas, sordes et inhumanitatem multo minus; Muren 76. — 2. illam clementiam mansuetudinemque nostri imperii in tantam crudelitatem inhumanitatemque esse conversam; Ver V 115. — III. quod ego non superbia neque inhumanitate faciebam; de or I 99.

inhumaniter, unhöflich: me miratum esse illum tam inhumaniter fecisse; Q fr III 1, 21. respondit illa ut meretrix non inhumaniter; Ver I 138.

inhumanus, unmenſchlich, grauſam, roh, rüchſichtslos, unfreundlich, ungebildet: „inhumanus“ brevi (prima littera dicimus), „infelix“ longa; orat 159. non essem tam inurbanus et paene inhumanus, ut . . .; de or II 365. nemo erit tam crudeli animo tamque inhumano; Planc 102. quodsi aures tam inhumanas tamque agrestes habent; orat 172. inhumanissima lege sanxerunt; rep II 63. testamentum fecerat non inhumanum; Ver I 107. non est inhumana virtus neque immunis neque superba; Lael 50. illa vox inhumana et scelerata; fin III 64.

inhumatus, unbeerdigt: eos nec inhumatos esse nec desertos; Phil XIV 34. Diogenes proci se iussit inhumatum; Tusc I 104.

inibi, nahe daran: quod sperare debemus aut inibi esse aut iam esse confectum; Phil XIV 5.

inicio, hineinwerfen, einfügen, werfen, ſtürzen, erheben, auflegen, anlegen, einſößen, verurſachen: I. breviter inciemus, quid quaque in parte considerari oporteat; inv II 40. — II. iste inici catenas imperat; Ver V 106. quodsi ista nobis cogitatio de triumpho iniecta non esset; A VII 3, 2. prius quam in os iniecta gleba est; leg II 57. ipsa mihi veritas manum incit; Q Rose 48. erat metus iniectus iis nationibus; imp Pomp 23. cui periculum mortis sit iniectum; Caecin 83. illa plaga est iniecta petitioni tuae maxima; Muren 48. cum Cotta decemviris religionem inieciſſet non posse nostrum sacramentum iustum iudicari; Caecin 97. quodsi suspensiones incere velitis; Ver III 217. iniecto terrore mortis; fin V 31. clarissimos viros se in medios hostes ad perspicuum mortem pro salute exercitus inieciſſe; dom 64.

inimice, feindselig, feindlich: vide, quam tecum agam non inimice! Phil II 34. sin autem inimicissime contendere perseveret; Quinct 66. qui inimice insectantur; nat I 5.

inimicitia, Feindschaft, Gegnerschaft: I. quae fuerunt inimicitiae in civitate graviore quam Lucullorum atque Servilii? prov 22. ut inimicitia (sit) ira ulciscendi tempus observans; Tusc IV 21. — II, 1. ceteri novis adfinitatibus adducti veteres inimicitias saepe deponunt; Cluent 190. tu, tuas inimicitias ut rei publicae donares, te vicisti; ep V 4, 2. neque mulieres unquam inimicitias mihi gerendas putavi; Cael 32. neque me vero paenitet mortales inimicitias, sempiternas amicitias habere; Rab Post

32. libidini (subiecta sunt) odium, inimicitia, discordia; Tusc IV 16. cavendum erit, ne non solum amicitiae depositae, sed etiam inimicitiae susceptae videantur; Lael 77. — 2. cavendum, ne etiam in graves inimicitias convertant se amicitiae; Lael 78. tu me a tuis inimicitias ad simultatem revocabis? Piso 82. — III. odio inimicitarum meorum inflammatus; Milo 78. quorum virtuti fidem cupiditatis atque inimicitarum suspicio derogavit; Font 23. — IV, 1. quibus inimicitias adductus ad accusandum descenderim; Ver III 6. nullis impulsus inimicitias; Ver III 1. summorum oratorum accurata et inimicitias incensa contentio; opt gen 22. quod iniurias meo labore, inimicitias, periculo sum persecutus; Ver II 16. — 2. altera (pars) me deprecere propter inimicitias putabatur; sen 33.

inimicus, feindlich, feindselig, entgegengesetzt, Feind, Gegner, Feindin: A. alqs; f. B. nec quicquam inimicus quam illa (oratio est) versibus; orat 194. quae sint inimica et otio communi et dignitati tuae; Phil X 3. nihil inimicus quam sibi ipse (Caesar); A X 12, a, 3 (6). fortissimus consul inimicus Clodio; Milo 39. cum homine mihi inimicissimo; Vatin 10. turbidi animorum motus, aversi a ratione et inimicissimi mentis vitaeque tranquillae; Tusc IV 34. civem optimum dedi inimicissimis atque immanissimis nationibus; Font 41. etiamsi cetera inimica oratione detrahitis; Cael 57. f. alqd; orat 194. inimicissimum atque improbissimum testimonium dixit; Ver I 41. rationi (voluptas) inimica est; Cato 42. ut nemo vocem acerbam atque inimicam bonis posset audire; sen 26. — B, a, I, 1. melius de quibusdam acerbos inimicos mereri quam eos amicos, qui dulces videantur; Lael 90. cum inimici M. Ponti vobis minentur; Font 35. — 2. ubi is, qui rei dominus futurus est, amicus adversario et inimicus tibi est; de or II 72. quorum ille utri sit inimicior, nescio; Sest 111. quis unquam tam audax, tam nobis inimicus fuisset, ut . . .? leg III 21.

C. Censorinus iners et inimicus fori; Bru 237. — II, 1. utrum tibi Siculos amicos an inimicos existimari velis; Ver II 155. ubi vidit fortissimum virum, inimicissimum suum, certissimum consulem; Milo 25. cuius (rei publicae) inimicos ulcisci saepius non est reprehendum; of II 50. — 2. nec unquam succumbet inimicis; Deiot 36. cum duo consules empti pactione provinciarum se inimicis rei publicae tradidissent; Quir 13. inimicis et hostibus ea, quae nobis acciderint, indigna videri solere; inv I 105. — 3. quae a verecundo inimico audire non posses; Phil II 47. qui saepius cum hoste conflitit quam quisquam cum inimico concertavit; imp Pomp 28. — II, 1. ei fortasse non numquam consilia ac sententias inimicorum suorum extimescunt; har resp 55. quem ad modum inimicorum iniurias crudelitatemque persequar; Quir 22. pertuli crudelitatem inimicorum; Sest 145. iniuriae; f. crudelitas. qui minas inimicorum meorum neglexit; sen 38. sententiae; f. consilia. — 2. cum Cimbris bellum ut cum inimicis gerebatur; of I 38. nonne cum suis inimicissimis in gratiam rediit? prov 21. — IV. etiam ab inimicis eadem praectura laudabatur; Flac 6. — b, I. Mamertina civitas erat inimica improborum; Ver IV 22. est temperantia libidinum inimica; of III 117. — II. quam omnes semper amicam omnium potius quam cuiusquam inimicam putaverunt; Cael 32.

inintellegens, vernunftlos: nihil esse eorum, quae natura cernerentur, inintellegens intellegente in toto genere praestantius; Tim 10.

inique, ungleich, unbillig, ungeredt: hoc prope iniquissime comparatum est; Deiot 31. homines Graeci inique a suis civibus damnati atque expulsi; Sest 142. ad inique paciscendum; Ver III 37.

iniquitas, Ungleichheit, Unbilligkeit, Härte, Unredt, Röt: I. temporis iniquitas atque invidia

recessit; Cluent 80. — II, 1. vestram iniquitatem accusatote, qui ex me ea quaesieritis, quae ego nescirem; de or I 208. nullis interiectis iniquitatibus; rep I 42. neque ego nunc legis iniquitatem queror; Planc 42. hereditatis spes quid iniquitatis in serviendo non suscipit? par 39. — 2. aequitas, temperantia, fortitudo certant cum iniquitate, luxuria, ignavia; Catil II 25. omnia iudicia, quae paulo graviora videntur esse, ex improborum iniquitate et iniuria nata sunt; Tul 8. — III. alqd: f. II, 1. suscipio. — IV, 1. Tyndaritanam, nobilissimam civitatem, Haluntinam perditas esse hac iniquitate decumarum; Ver III 103. — 2. in tanta hominum perfidia et iniquitate; ep I 2, 4. qui adesse propter iniquitatem illius Cinnami temporis noluit; dom 83.

iniquus, ungleich, unbillig, nachteilig, ungeredt, parteifich, feindselig: A. ceteri sunt partim obscurius iniqui, partim non dissimulanter irati; ep I 5, b, 2. Servilius Iovi ipsi iniquus; ep X 12, 4. desitum est videri quicquam in socios iniquum; of I 27. credo Scaptium iniquius de me aliquid ad Brutum scripsisse; A VI 1, 6. cum par habetur honos summus et infimis, ipsa aequitas iniquissima est; rep I 53. quod ii ferunt animo iniquo, qui . . .; Tusc II 5. in hac tam misera atque iniqua condicione vitae; Ver III 98. quanto ista sit angustior iniquiorque defensio; Caecin 64. ad illius iniquissimi hominis arbitrium; Ver I 144. qui iniquis imperiis rem publicam miscerent; agr II 91. alia quaedam civem egregium iniqui iudicii procella pervertit; Sest 140. tam iniquo iure sociis imperari; Ver II 164. iniquam legem instituet; Muren 60. in rebus iniquissimis quid potest esse aequi? Phil II 75. quorum iniqui sermones cum ad me perferrentur; ep I 9, 20. — B, a, I, 1. „non ego mihi [illum] iniquum eiero, verum omnibus“; de or II 285. euro, inquit adridens, iniquum, hac quidem de re; fin II 119. — 2. tam defendo, quam me scio a te contra iniquos meos solere defendi; ep XI 27, 7. — II. ut omnium malivolorum, iniquorum, invidiorum animos frangeremus; Balb 56. — 4. aequa, iniqua (discernere) poterat; Tusc V 114.

initio, weihen, einweihen: reminiscere, quoniam es initiatus, quae tradantur mysteriis; Tusc I 29. ut initientur (mulieres) eo ritu Cereri, quo Romae initiantur; leg II 37. quae (sica) quibus abs te initiata sacris ac devota sit, nescio; Catil I 16. M. Luculli uxorem Memmius suis sacris initiavit; A I 18, 3.

initium, Anfang, Ursprung, Grundstoff, Weihe, Gottesdienst: I. tu ad me velim proximis litteris, ut se initia dederint, perscribas; A III 23, 5. hoc initio suspicionis orto; Cluent 180. rerum gerendarum initia proficiscuntur aut a voluptate aut a dolore; fin I 42. — II. 1. quaerendi initium ratio attulit; Ac II 26. initia ut appellantur (mysteria), ita re vera principia vitae cognovimus; leg II 36. illa initia et, ut e Graeco vertam, elementa dicuntur; Ac I 26. ita ex quattuor temporum mutationibus omnium initia causaeque ducuntur; nat II 49. eius (caedis) initium a me se facturum putavit; ep XII 2, 1. si forte videbor altius initium rei demonstrandae petisse; Caecin 100. homo amens caedis initium quaerit; ep XII 2, 1. (narratio) brevis erit, si, unde necesse est, inde initium sumetur; inv I 28. veteres illi in sacris initiisque tradendis divinae mentis interpretes; fr F V 95. — 2. I. Bestia bonis initiis orsus tribunatus tristes exitus habuit consulatus; Bru 128. hoc uti initio ac fundamento defensionis; Cluent 30. — 3. tam multis inter nostrum tuumque initium dicendi interpositis oratoribus; Bru 231. cum de rerum initiis locuti essent; fin V 9. reges constituuntur, non decemviri, itaque ab his initiis fundamentisque

nascuntur, ut . . .; agr II 29. scio ab isto initio tractum esse sermonem; Bru 21. — III. initiorum causarumque cuiusque rei cognitione; Tusc V 7. inde est indagatio nata initiorum et tamquam seminum; Tusc V 69. — IV, 1. quod initio scripsi; ep I 7, 5. — 2. in his studiis ab initio versatus aetatis; of II 4.

iniucunde, unfreundlich: quae (res) mihi asperius a nobis atque nostris et iniucundius actae videbantur; A I 20, 1.

iniucunditas, Unangenehmheit: ne quid habeat iniucunditatis oratio; nat II 138.

iniucundus, unangenehm: noster minime nobis iniucundus labor; fin I 3. visa est oratio non iniucunda; ep V 2, 2. rumor dictatoris iniucundus bonis; Q fr III 8, 4.

iniuratus, unvereidigt: utrum potius Chae-reae iniurato in sua lite an Manilio et Lascio iuratis in alieno iudicio credas; Q Rose 45. cum dicit iniuratus; Q Rose 47. quod ego iniuratus in simulo; Caecin 3.

iniuria, Unrecht, Rechtsverletzung, Gewalttat, Beleidigung, Stränkung, Entehrung: I, 1. mihi quod potuit vis et iniuria detrahere, eripuit, abstulit, dissipavit; Quir 19. existunt etiam saepe iniuriae calumnia quadam; of I 33. quamquam nulla me ipsum privatim pepulit insignis iniuria; ep IV 13, 2. illae iniuriae saepe a metu proficiscuntur; of I 24. — 2. ex quo illud „summum ius summa iniuria“ factum est iam tritum sermone proverbium; of I 33. — II, 1. accipi iniuriam; prov 43. ita ad impietatem in deos in homines adiunxit iniuriam; nat III 84. eorum tabulas exquirebam, iniurias cognoscebam; Ver IV 137. si is, qui non defendit iniuriam neque propulsat, cum potest, iniuste facit; of III 74. hic honos veteri amicitiae tribendus, ut is in culpa sit, qui faciat, non, qui patiatur iniuriam; Lael 78. quae (sapientia) ipsius fortunae modice ferre doceat iniurias; fin I 46. iniuriis in socios nostros inferendis; Sest 58. patior: f. facio. qui iniurias suas persequi volunt; div Caec 64. quae dicenda erunt de propulsanda iniuria, de ulciscenda; part or 131. f. defendo. subire vim atque iniuriam malui; prov 41. ut peccata homines peccatis et iniurias iniuriis ulciscantur; inv II 81. f. propulso. — 2. agit is, cui manus praecisa est, iniuriarum; inv II 59. qui iniuriarum damnatus est; Ver III 90. — 3. qui non obsistit, si potest, iniuriae; of I 23. — 4. ut omnibus iniuriis in posterum liberentur; Ver III 203. — 5. quodsi homines ab iniuria poena, non natura arcere deberet; leg I 40. de iure et iniuria disputare noluerunt; Tul 42. quae fere omnia ex tuis iniuriis nata sunt; Ver II 146. pauca querar de hesternis Antonii iniuria; Phil I 11. non venire contra iniuriam; Phil II 3. — III. lex in mulieres plena est iniuriae; rep III 17. — IV, 1. actio iniuriarum non ius possessionis adsequitur; Caecin 35. ut idem sit gravis auctor iniuriae publicae; Flac 40. genera ipsa iniuriarum cognoscite; Ver III 53. pro magnitudine iniuriae; Sex Rose 148. ea (lex) est iuris atque iniuriae regula; leg I 19. me ultorem iniuriarum esse voluerunt; div Caec 11. — 2. ut (amici) adiutores essent ad iniuriam; Lael 35. legem de iniuriis publicis tulisti; dom 81. — V, 1. qua iniuria adductus ad accusandum descenderim; Ver III 6. quod multis adficientur iniuriis; of II 39. aratores exagitati decumanorum iniuriis; Ver III 75. hoc horret Milo, nec iniuria; Q fr III 8, 6. omni lacerabantur iniuria; Ver III 198. non accusares nulla lacessitus iniuria; Muren 64. occidit. iure an iniuria? Milo 57. Phalereus Demetrius cum patria pulsus esset iniuria; fin V 54. ulcisci: f. II, 1. ulciscor. ut adderet in iudicium INIURIA; Tul 38. — 2. sic a d

libidines iniuriasque tuas omnia coequasti; Ver III 95. qui summa cum tua iniuria contumeliaque rei publicae provinciam absens obtinebat; ep XII 25, 2. solent muti esse in iniuriis suis; Ver III 96. cum mulier pudens ob illam iniuriam sese ipsa morte multavisset; rep II 46. genus infinitae pecuniae per summam iniuriam cogendae; Ver III 223. Sthenius est hic propter suam calamitatem atque istius insignem iniuriam omnibus notus; Ver II 83. ut sine iniuria in pace vivatur; of I 35.

iniuriose, widerrechtlich: qui in magistratibus iniuriose decreverant; Q fr I 1, 21. naviculariis nostris iniuriosius tractatis; imp Pomp 11.

iniuriosus, ungeredt: ab invito emere iniuriosum esse; agr I 14. si metus supplicii deterret ab iniuriosa facinerosaque vita; leg I 40.

iniurius, ungeredt: negat (Hecato), quia sit iniurium; of III 89.

iniussu, ohne Befehl: quae (lex) vetet iniussu plebis aedes consecrari; dom 127. iniussu populi senatusque (pacem) fecerant; of III 109. mittis iniussu praetoris; Quinct 82. cum edixi, ne quis iniussu meo proficisceretur; ep III 8, 4.

iniuste, ungeredt, unrecht: si plures sunt ii, quibus improbe datum est, quam illi, quibus iniuste ademptum est; of II 79. facis iniuste; Flac 41. neque homini impotenti iniuste facta conducunt; fin I 52. nulla est tam stulta civitas, quae non iniuste imperare malit quam servire iuste; rep III 28. cum triginta viri illi urbi iniustissime praefuerunt; rep III 44.

iniustitia, Ungerechtigfeit: I. quae his contraria sunt, ut fortitudini ignavia et iustitiae iniustitia; inv II 165. — II. iniustitiae genera duo sunt, unum eorum, qui inferunt, alterum eorum, qui non propulsant iniuriam; of I 23. iniustitiae quae semina essent? nat III 71. — III. iniustitia partum praemium; rep III 26.

iniustus, ungeredt: A. illa iniusta bella sunt, quae sunt sine causa suscepta; rep III 35. neque eam (iracundiam) iniustam, sed meritam ac debitam fuisse; de or II 203. in quoddam odium iniustum vocatus; Cael 29. ut iniusti oneris impositi tua culpa sit; orat 35. cum rex iniustus esse coepit; rep I 65. rogationis iniustissimae subitam acerbiter deprecantem; Sest 144. illa iniustissima et durissima servitus; rep I 68. — B. I. iniusta, ut turpia, sic indecora (sunt); of I 94. — II. est lex iustorum iniustorumque distinctio; leg II 13.

inlabor, hinabgleiten, sich einschleichen: pernicietas inlapse in civium animos; leg II 39. quae (voluptas) ad eos (sensus) cum suavitate adfluere et inlaberetur; fin I 39.

inlacrimo(r), weinen, beweinen: I. (Milo Crotoniates) dicitur inlacrimans dixisse. . .; Cato 27. — II. cuius (Soeratis) morti inlacrimari soleo; nat III 82. »nate, inlacrima patris pestibus!« Tusc II 21.

inlaqueo, verfrichten: inlaqueatus iam omnium legum periculis; har resp 7.

inlecebra, Anreizung, Lockung: I. quis ignorat maximam inlecebram esse peccandi impunitatis spem? Milo 43. — II. habet amoenitas ipsa vel sumptuosas vel desidiosas inlecebras multas cupiditatum; rep II 8. — III. cum virtuti nuntium remisisti delenitus inlecebris voluptatis; ep XV 16, 3. quem corruptelarum inlecebris inretisses; Catil I 13. suis te oportet inlecebris ipsa virtus trahat ad verum decus; rep VI 25.

inlibatus, unvermindert: ut eorum veteres inlibatasque divitias profundat; Sest 93.

inliberalis, unedel, unpassend, unanständig: (artificium) est ad cognoscendum non inliberale;

de or I 146. facilis est distinctio ingenui et inliberalis loci; of I 104. inliberales et sordidi quaestus mercenariorum omnium; of I 150.

inliberalitas, Kargheit: I. malo Tironis verecundiam in culpa esse quam inliberalitatem Curii; A VIII 6, 5. — II. ut inliberalitatis avaritiaeque absit suspicio; of II 64.

inliberaliter, unedel, geizig: unum e togatis non inliberaliter institutum; rep I 36. quamquam nihil ab eo arbitror neque indiligenter neque inliberaliter; A XVI 3, 2.

inlicio, anlocken, verlocken, verführen: quod ab eisdem inlecti sumus; A IX 13, 3. cum libido ad id, quod videtur bonum, inlecta et inflammata rapiatur; Tusc IV 12.

inlicitator, Scheinfäufer: non inlicitatorem || licitatore || venditor apponet; of III 61. inlicitatorem potius ponam, quam illud minoris veneat; ep VII 2, 1.

inlido, anstoßen, zerfchmettern: iam ista serpens compressa atque inlisa morietur; har resp 55. »siquidem vulnus inlidat manu«; Tusc III 76.

inligo, binden, befestigen, anbringen, verwickeln, verfrichten, verpflichten: magnis et multis pignoribus M. Lepidum res publica inligatum tenet; Phil XIII 8. cum Archimedes lunae, solis, quinque errantium motus in sphaeram inligavit; Tusc I 63. qui (paean) commodissime putatur in solutam orationem inligari; orat 215. qui sermonibus eius modi nolint personas tam graves inligari; Ac II 6. (philosophi) ita sunt angustis et concisis disputationibus inligati; de or II 61. orator sic inligat sententiam verbis, ut . . .; de or III 175.

inlino, aufstreichen, auftragen: venustatis non fuso inlitis, sed sanguine diffusus color; de or III 199.

inliquefacio, in Fluß bringen: crebris quasi euneolis inliquefactis; Tim 47. tamquam inliquefactae voluptates; Tusc IV 20.

inlitteratus, ungebildet, unwissenschaftlich: quae nec inlitterata esse videantur; ep IX 16, 4. virum non inlitteratum; de or II 25.

inlucesco, aufleuchten, anbrechen: cum populo Romano vox et auctoritas consulis repente in tantis tenebris inluxerit; agr I 24. inlucescet aliquando ille dies, cum . . .; Milo 69. cum sol inluxisset; nat II 96. vox: j. auctoritas.

inludo, verspotten, zum besten haben: I. hic non inludit auctoritati horum omnium? dom 104. ne videaris virorum talium dignitati inludere; Sex Rosc 54. — II. me inludi ab eo; de or I 91. cum illud nimium acumen inluderet; de or I 243. contemni se (senes) putant, despici, inludi; Cato 65.

inluminare, lichtvoll: qui inluminare et rebus et verbis dicunt; de or III 53.

inlumino, erleuchten, aufhellen, aufklären, schmücken: quod erit inluminatum; de or III 101. quod inluminatum genere verborum (est); orat 182. ab eo (Sole) Luna inluminata; nat II 119. quibus orationem ornari atque inluminari putem; de or III 25. haec sunt, quae sententiis orationem verborumque conformationibus inluminant || inluminant ||; de or III 208. in inluminandis sententiis; Bru 141. quem ad modum verba struat et inluminet; de or III 125. locorum splendidis nominibus inluminatus est versus; orat 163.

inlusio, Verpottung, Ironie: contraria est ex-tenuatio et huic adiuncta inlusio; de or III 202.

inlustris, hell, glänzend, strahlend, deutlich, klar, offenbar, berühmt, ausgezeichnet: A. quod ita fuit inlustre notumque omnibus, ut . . .; Ver V 34. si ea, quae dixi, sole ipso inlustriora et clariora sunt; fin I 71. solis candor inlustrior est quam ullius ignis; nat II 40. ita ab his sex patronis

causae inlustres agebantur; Bru 207. cum circum-
sessus a tam inlustris civitate sis; Ver I 82. ex
familia vetere et inlustris; Muren 17. ut ad maiora
istius et inlustriora in hoc genere furta et scelera
veniamus; Ver IV 97. adolescentem inlustris ingenio,
industria, gratia accusari; Cael 1. quod testes
erant homines maxime inlustres; Ver I 17. homo
inlustris ac nobilis; Ver III 93. industria, ingenium;
j. gratia. ostendebat Karthaginem de excelso et
pleno stellarum inlustris et claro quodam loco; rep
VI 11. inlustris est oratio, si et verba gravitate
delecta ponuntur et translata et . . ; part or 20.
orationem nullam putabant inlustriorum ipsa evidantia
reperiri posse; Ac II 17. clientelam tam splendidae,
tam inlustris provinciae; Ver IV 90. de re tam in-
lustris tamque nota; rep I 38. scelera: j. furta. sin
inlustris et perlucida stella apparuerit; div I 130.
quae (verba) sunt cuiusque generis maxime industria;
de or I 151. — B, a. quis audeat inlustrem
adgredi? Phil XII 25. — b, I. est plus ali-
quanto inlustre quam illud dilucidum. altero fit ut
intellegamus, altero ut videre videamur; par or 20.
— II. etiam a certis et inlustrioribus cohibes ad-
sensum; Ac II 94. — III. fieri: j. I.

inlustris, flavet, deutlicher: quis de illius
dignitate inlustris || industrius || dixit? dom 27.
me a te amari. dices: „quid antea?“ semper qui-
dem, sed numquam inlustris; ep X 19, 1.

inlustro, leuchten, beleuchten, aufklären, auf-
hellen, verschönern, verherrlichen, berühmt machen:
I. cum his (stellis) interiecta Iovis inlustret et tem-
peret; nat II 119. — II. haec quem ad modum in-
lustrentur; de or II 121. Capitolium illud templis
tribus inlustratum; Scaur 47. qui eas (cogitationes)
nec disponere nec inlustrare possit; Tusc I 6. tum
inlustratur consulatus; Phil VII 7. quam genus
hoc scriptiois nondum sit satis Latinis litteris in-
lustratum; Bru 228. nomen ut nostrum scriptis in-
lustratur et celebretur tuis; ep V 12, 1. (pars) in-
lustrandae orationis; de or III 91. qui (locus) totam
philosophiam maxime inlustrat; div II 2.

inn — j. **imm** —

innascor, angeboren werden, entstehen:
I. omnibus innatum est esse deos; nat II 12. —
II. nos habere etiam insitam quandam vel potius
innatam cupiditatem scientiae; fin IV 4. j. per-
tinacia. quamquam innata libertas fortissimum
virum hortabatur, ut . . ; Sest 88. quod in hac
elatione et magnitudine animi facillime pertinacia
et nimia cupiditas principatus innascitur; of I 64.
sunt ingeniis nostris semina innata virtutum; Tusc
III 2. qui (sermo) innatus est nobis; of I 111.

innato, hineinschwimmen: cum pisciculi parvi
in concham hiantem innataverunt; nat II 123.

innitor, sich stützen: quia dux non habet, ubi
nitatur || cui innitatur ||; nat II 125.

inno, darauf schwimmen: quot genera partim
submersarum, partim fluitantium et innantium belua-
rum! nat II 100.

innocens, unschuldig, unschuldig, rechtschaffen,
unbescholten, uneigennützig: A. tu innocentior quam
Metellus? Ver III 43. unius honestissimi atque in-
nocentissimi civis mortem; Ver V 125. epistolam
tuam consendi innocentem; ep VII 18, 4. unicum
miser abs te filium optimum atque innocentissimum
flagitat; Ver V 128. ut innocentem reum condem-
narent; Cluent 77. servus ille innocens absolvitur;
Ver IV 100. T. Aufidius erat et bonus vir et in-
nocens; Bru 179. avunculus meus, vir innocentissi-
mus; nat III 80. — B, I, 1. exacti in exsilium
innocentes; rep I 62. cum aliquem innocentem
securi percusserat; Ver III 156. — 2. ne innocenti
periculum facessieris; div Caec 45. — II. qui
caput innocentis defenderent; Sex Rose 149. quae
prima innocentis mihi defensio est oblata, suscepi;

Sulla 92. valeant haec omnia ad salutem innocen-
tium; Muren 59.

innocentia, Unschuld, Unbescholtenheit, Recht-
schaffenheit: I. innocentia (quae apud Graecos usi-
tatum nomen nullum habet, sed habere potest ἀβλάβειαν;
nam est innocentia adfectio talis animi, quae nocet
nemini); Tusc III 16. — II, 1. quorum studio et
dignitate defendi huius innocentiam vides; Sulla
4. ingenii praesidio innocentiam iudiciorum poena
liberare; de or I 202. — 2. quanta innocentia
debent esse imperatores? imp Pomp 36. — III.
(populus Romanus) virtute eorum et innocentia
contentus est; Planc 62. hominem singulari in-
nocentia praeditum; Ver III 217. — IV, 1. vos a
fortuna nobis ad praesidium innocentiae constituti;
Sulla 92. — 2. homo summa integritate atque in-
nocentia; Phil III 25. — V, 1. cum homines se digni-
tate atque innocentia tuebantur; Cluent 95. — 2.
iudicia non metuis, si propter innocentiam, laudo;
Phil II 115.

innovo, erneuern, hingeben: quo te modo ad
tuam intemperantiam innovasti! Piso 89.

innumerabilis, unzählig, zahllos, massen-
haft: A. hinc M. Marcellus, innumerabiles alii; of
I 61. ea, si ex reis numeres, innumerabilia sunt,
si ex rebus, modica; de or II 137. qui (animus)
quia versatus est cum innumerabilibus animis; div
I 115. infinita vis innumerabilium volitat atomorum;
nat I 54. ex aethere innumerabiles flammae siderum
existunt; nat II 92. cum innumerabilis multitudo
bonorum venisset; sen 12. innumerabiles mundos
alios aliarum esse formarum; nat II 48. innumera-
bilem frumenti numerum aversum esse; Ver III 163.
cum innumerabilem Magio praefecto pecuniam dixisset
datam; de or II 265. innumerabiles pecuniae coac-
tae; Ver pr 13. alterum haurire cotidie ex Syriae
gazis innumerabile pondus auri; Sest 93. eo cum
accessit rerum innumerabilium multitudo; Ac II 30.
innumerabilibus paene saeculis; div II 147. — B, a.
qua (calliditate) perpauci bene utuntur, innumera-
biles autem improbe utuntur; nat III 75. — b, I.
sunt eius generis innumerabilia; div I 71. — II.
innumerabilia dici possunt in hanc sententiam;
fin III 38.

innumerabilitas, Unzahl, zahllose Menge:
I. innumerabilitas suppeditat atomorum; nat I
109. — II. (Epicurus dicit) innumerabilitatem
mundorum; nat I 73.

innumerabiliter, unzählige Male: in qua
(aeternitate) cum paene innumerabiliter res eodem
modo evenirent; div I 25.

inofficiosus, pflichtwidrig, ungeschicklich: aliter
fuissemus in hos inofficiosi; A XIII 27, 1. testamen-
tum P. Annius fecerat non improbum, non inofficio-
sum; Ver I 107.

inopia, Mangel, Armut, Not: I. vobis tanta
inopia reorum est? div Caec 50. mea opera fru-
menti inopiam esse; A IV 1, 6. — II, 1. nullius
inopiam ac solitudinem ne domo quidem et cubiculo
esse exclusam tuo; Q fr I 1, 25. ut aliquid con-
ficiatur ad inopiam propulsandam; A XI 23, 3. —
2. tantane vobis inopia videor esse amicorum? div
Caec 50. — 3. tanta repente vilitas annonae ex
summa inopia consecuta est; imp Pomp 44. quam
(amicitiam) ex inopia atque indigentia natam voluit;
Lael 29. — III. habes, ubi ostentes tuam illam
praecaram patientiam famis, frigidis, inopiae
rerum omnium; Catil I 26. — IV, 1. te inopia cri-
minum summam laudem Sex. Roscio vitio dedisse;
Sex Rose 48. — 2. in hac inopia frugum; har resp
31. si propter inopiam in egestate estis; inv I 88.

inopinatus, unvermutet: A. nihil oportere
inopinatum videri; Tusc III 55. res inopinata ac
recens; dom 9. res tantas gessit tamque inopinatas;
ep XII 5, 1. — B, I. nihil inopinati accidisse;

Tusc III 76. — II. ut in araneolis aliae ex inopinato observant; nat II 123.

inops, hilflos, machtlos, arm, dürftig: A. M. Messalla nullo modo inops, sed non nimis ornatus genere verborum; Bru 246. tam inops ego eram ab amicis? dom 58. copiis inops, gente fallax; Scaur 45. o verborum inops int. rdum, quibus abundare te semper putas, Graecia! Tusc II 35. in hac inopi lingua; fin III 51. oratorem descriperas, inopem quendam humanitatis atque inurbanum; de or II 40. ut vitam inopem et vagam persequamur; Phil XII 15. — B. I. ut magis amicitiarum praesidia quaerant inopes quam opulenti; Lael 46. — II. cum tu per causam inopum atque imperitorum repentinos impetus comparares; dom 13.

inoratus, nicht vorgebracht: Ameriam re inorata reverterunt; Sex Rosc 26.

inordinatus, ungeordnet, n. Unordnung: id (deus) ex inordinato in ordinem adduxit; Tim 9.

inornatus, unge schmückt, schmucklos: quod (Lysias) sit inornatus; orat 29. nostrae laudationes testimonii brevitatem habent nudam atque inornatam; de or II 341. ut mulieres esse dicuntur non nullae inornatae; orat 78.

inquam, fragen, sprechen, antworten, fragen: nemo, nemo, inquam, iudices, reperietur; Font 3. filiam, filiam, inquam, aerumoso patri redde; Flac 73. istud quidem, inquam, optime dicis; fin III 13. habebam, inquis, in animo insitam informationem quandam dei; nat I 100. „quid tu?“ inquit, „ecquid me adiuvas?“ Cluent 71. vives, inquit Aristo, magnifice atque praeclare; fin IV 69. mihi vero, inquit ille, nihil potest esse iucundius; div II 150. quae res tandem inciderat? inquit Philus. tum ille . . .; rep I 17. „a te infelicem“, inquit vilico, „quem necassem iam verberibus, nisi iratus essem?“; rep I 59. „cum“ enim inquit „inexplebiles populi fauces exaruerunt libertatis siti“; rep I 66. „horum“, inquit illi, „sorores sunt apud nos virgines“; inv II 2. „ubi sunt, Pamphile“, inquit, „scyphi?“ Ver IV 32. „nihil hoc ad ius; ad Ciceronem“, inquit Gallus noster, si . . .; Top 51. „tu vero“, inquit, „molestus non eris“; de or II 259. ridere igitur, inquit, possumus? ep XV 18, 1. „ubi igitur“, inquit, „philosophia?“ ep XV 18, 1. „ego quoque“, inquit populus Romanus, „ad ea te tempora revocavi“; Plane 13.

inquilinus, Injasse, Hausbewohner: 1. non solum inquilini, sed mures etiam migraverunt; A XIV 9, 1. — 2. te inquilino — non enim domino — personabant omnia vocibus ebriorum; Phil II 105.

inquinate, unrein: neque tamen (Antonius) est admodum inquinate locutus; Bru 140. multi inquinate loquentes; Bru 258.

inquino, verunreinigen, beflecken, befudeln: quis in voluptatibus inquitior? Cael 13. quibus (libidinibus animi) caecati domesticis vitiis atque flagitiis se inquinavissent; Tusc I 72. aquam turbidam et cadaveribus inquinatam; Tusc V 97. ut domestica immanitate nostrae civitatis humanitatem inquinaret; Deiot 32. tantum eius sermo inquinatissimus (valuit); Ver III 65. (versus est) inquinatus insuavissima littera; orat 163.

inquo, untersuchen, nachforschen: I, 1, a. cum diem inquirendi postulavisset; Ver pr 6. — b. ut apud magistratus inquiri liceret; A I 16, 12. — 2. (Calvus) nimium inquirens in se; Bru 283. dum in istum inquo; Ver IV 4. — II. in eum, quid agat, inquitur; of I 44. — III. anni sunt octo, cum omnia ex huius tabulis agitatis, tractatis, inquiritis; Cluent 82.

inquisitio, Untersuchung, Erforschung: I. hominis est propria veri inquisitio atque investigatio; of I 13. — II, 1. quod inquisitionem sustu-

listi; Scaur 30. — 2. lege hac certus est inquisitioni comitum numerus constitutus; Flac 13.

inquisitor, Untersucher, Erforscher: rerum inquisitorem decet esse sapientem; Ac fr 19. ille Achaicus inquisitor ne Brundisium quidem pervenit; Ver pr 6.

inrauresco, heiser werden: Aesopum, si paulum inrauserit, explodi; de or I 259.

inrepro, sich einschleichen: non inrepsisse in censum dicitur; Balb 5. illa, quae maxime quasi inrepro in hominum mentes, alia dicentis ac simulatis dissimulatio; de or III 203. (eloquentia) modo perfringit, modo inrepro in sensus; orat 97.

inretio, verstricken, verwickeln, fangen: Stoici nostri disputationum suarum atque interrogationum laqueis te inretitum tenerent; de or I 43. cum paenula inretitus esset; Milo 54. (Dionysius) iis se adulescens improvida aetate inretierat erratis; Tusc V 62. ut loquacitatem paucis meis interrogationibus inretitam retardarem; Vat 2.

inrideo, spotten, ver-spotten, verhöhen: I, 1. etiam iridendo amplissimum quemque insequantur; Sest 25. — 2. ut omnes, cum loqui coepit, inrideant; Ver IV 148. — II. qui (Cynici) reprehendunt et inrident, quod ea flagitiosa ducimus; of I 128. — III. ut senatus auctoritatem inriderent; dom 55. inrideamus haruspices; div I 36. me inrississe eorum hominum impudentiam; de or I 102. legatos nostros ab Antonio despectos et inrissos; Phil VIII 32. qui (physici) maxime in Academia inridentur; Ac II 55.

inrigatio, Bewässerung: adde agrorum inrigationes; of II 14. quid ego inrigationes proferam? Cato 53.

inrigo, bewässern: Aegyptum Nilus inrigat; nat II 130. cuius (Democriti) fontibus Epicurus hortulos suos inrigavit; nat I 120.

inrisio, Spott, Hohn: I, 1. quae (res) aliquam contineat inrisionem; inv I 25. — 2. hanc civitatem subiectam esse inrisioni tuae; Vat 31. — II. ne aut inrisione aut odio digni putemur; de or II 205.

inrisor, Spötter: veniant isti inrisores huius orationis ac sententiae; par 13.

inritabilis, erregbar, reizbar: inritabiles animos esse optimorum saepe hominum; A I 17, 4.

inrito, anregen, reizen: ut (istae artes) paulum acuant et tamquam inritent ingenia puerorum; rep I 30. ut vi inritare ferroque lacessere fortissimum virum auderet; Milo 84.

inritus, ungültig: »quae augur iniusta nefasta, vitiosa dira defixerit || deixerit ||, inrita infectaque sunt«; leg II 21. inritae venditiones, inritae proscriptiones; Flac 74. testamentum inritum fecit; Phil II 109.

inrogatio, Aufserlegung: quod est in eadem multae inrogatione praescriptum || perscriptum ||; Rabir 8.

inrogo, vor-schlagen, durchsetzen, aufserlegen: vetant duodecim tabulae leges privatis hominibus inrogari; dom 43. mihi praesenti si multa inrogetur; dom 58. »privilegia ne inroganto«; leg III 11.

inrumpe, einbrechen, eindringen: qui in nostrum patrimonium inruperunt; de or III 108. inrumpant in aerarium; agr II 47. imagines extrinsecus in animos nostros per corpus inrumpere; Ac II 125. cum legio in aciem hostium inrupisset; Phil XIV 26. luxuries quam in domum inrupit; de or III 168.

inruo, hineinstürzen, eindringen: quod in alienas possessiones tam temere inruisses; de or I 41. vi in tectum inruunt; Tul 34. cum (P. Decius) in mediam aciem Latinorum inruebat; fin II 61. cum in mala scientes inruunt; fin V 29. metuo, ne turbem et inruam in Drusum; A XIII 26, 1.

inruptio, Einfall, Einbruch: etiamsi inruptio nulla facta est; imp Pomp 15.

insanabilis, unheilbar: vitabit insanabiles contumelias; orat 89. cum iis (corporibus natura) morbos insanabiles adiunxisset; Tusc V 3.

insania, Tollheit, Torheit, Wahnsinn: I. ut furor in sapientem cadere possit, non possit insania; Tusc III 11. — II. 1. quam contemneres populares insanias; Milo 22. insulsiatatem et insolentiam tamquam insaniam quandam orationis odit, sanitatem autem probat; Bru 284. quis insaniam libidinum recordatur? Sulla 70. — 2. incideram in hominum pugnandi cupidorum insanias; ep IV 1, 1. — III. an est quicquam similis insaniae quam ira? Tusc IV 52. — IV. quia nomen insaniae significat mentis aegrotationem et morbum; Tusc III 8. (Ulixem) simulatione insaniae militiam subterfugere voluisse; of III 97. — V. haec iste ad insaniam concupiverat; Ver II 87.

insanio, rasen, toll sein: in alienos insanus insanisti; Scaur 45. insanire tibi videris, quod...? ep IX 21, 1. nec insaniturum illum (Othonem) puto; A XIII 29, 1 (2). an fortitudo, nisi insanire coepit, impetus suos non habet? Tusc IV 50. omnes stultos insanire; Tusc IV 54.

insanitas, Ungefundheit: ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quaedam, quae est insania eademque dementia; Tusc III 10.

insanus, toll, rasend, unfinnig: „indoctus“ dicimus brevi prima littera, „insanus“ producta; orat 159. — A. ut, si quis mihi male dicat, petulans, ut plane insanus esse videatur; de or II 305. in alienos insanus insanisti; orat 224. quo (die) fuit insanissima contio concitata; Milo 45. Theonastus quidam, homo ridicule insanus; Ver IV 148. cum (sapiens) insanos atque indomitos impetus vulgi cohibere non possit; rep I 9. propter insanas illas substructiones; Milo 53. — B. I, quod et insani et ebrii multa faciunt saepe vehementius; Tusc IV 52. quod insani sua visa coniectori non narrant; div II 122. — II. quid dicam, insanis, quid ebriis quam multa falsa videantur? div II 120.

insatiabilis, unerjättlich, nicht jättigend: ut suam insatiabilem crudelitatem exercuerit non solum in vivo; Phil XI 8. cupiditates sunt insatiabiles; fin I 43. ex quo (mens) insatiabili gaudio compleatur || completur ||; Tusc V 70. caeli signorum insatiabilem pulchritudinem magis spectat; fr F V 53. nulla est insatiabilis species; nat II 155.

insaturabilis, unerjättlich: manebat insaturabile abdomen; Sest 110.

insaturabiliter, unerjättlich: quia aetas annis praeteritis insaturabiliter expletur; nat II 64.

inscendo, hinauffsteigen: cum (Callanus) inscenderet in rogam ardentem; div I 47.

insciens, nicht wissend, ohne Wissen: utrum inscientem vultis contra foedera fecisse an scientem? Balb 43. Thessalonicam omnibus inscientibus noctuque venisti; Piso 89. quae me insciente facta sunt a meis; ep III 12, 2.

inscienter, ungeschickt, unverständlich: ut, si partiri velis tutelas, inscienter facias, si ullam praetermittas; Top 33. eos inscienter facere dicebant; Ac II 17.

inscientia, Nichtwissen, Unkenntnis, Unwissenheit: I. imprudentia in purgationem confertur, cuius partes sunt inscientia, casus, necessitas; inv I 41. — II. 1. si ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam, sin aliter, inscientiam nominabat; Ac I 41. neque solum inscientiam meam, sed ne rerum quidem magnitudinem perspicit; de or I 203. — 2. (homines) aliquanto levius ex inscientia laborarent; inv II 5. — III. in tantis tenebris erroris et inscientiae; Sulla 40. — IV.

vitam omnium perturbari errore et inscientia; fin I 46.

inscite, ungeschickt: inscite gubernationis ultimum cum ultimo sapientiae comparatur; fin III 25. ut non inscite illud dictum videatur; fin V 38. Democritus non inscite negatur, ut physicus; div II 30.

inscitia, Unwissenheit, Mangel an Verständnis, Ungefundheit: I. 1. adde inscientiam pransi, poti, oscitantis ducis; Milo 56. nec vulgi atque imperitorum inscientiam despiciere possum; nat III 39. — 2. neminem id agere, ut ex alterius praedetur inscitia; of III 72. — II. 1. inhumans videatur inscitia temporis; of I 144. — 2. auri navem evertat gubernator an paleae, in re aliquantum, in gubernatoris inscitia nihil interest; par 20.

inscitus, unverständlich: quid inscitus est quam mentes mortalium falsis visis concitare? div II 127.

inscius, unwissend: A. (Socrates) se omnium rerum inscium fingit et rudem; Bru 292. — B. qui distingues artificem ab inscio? Ac II 22.

inscribo, aufschreiben, aufschreiben, mit einer Inschrift, einem Titel versehen, benennen: I. „Oratorem“ meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi; ep XV 20, 1. — II. 1. in statua inscripsit „PARENTI OPTIME MERITO“; ep XII 3, 1. — 2. sit inscriptum in fronte unius cuiusque, quid de re publica sentiat; Catil I 32. — 3. inscriptum esse video statuas aratores dedisse; Ver II 150. — III. omnibus in parietibus inscriptas fuisse litteras LLLMM; de or II 240. vestris monumentis suum nomen inscripsit; har resp 58. — IV. eos (libellos) rhetoricos inscribunt; de or III 122. qui (liber) „Sosus“ inscribitur; Ac II 12. qui (liber) inscribitur de Minerva; nat I 41.

inscriptio, Aufschrift, Inschrift: I. nominis inscriptio tibi num aliud videtur esse ac meorum bonorum direptio? dom 51. — II. 1. odi falsas inscriptiones statuam alienarum; A VI 1, 26. — 2. quod de inscriptione quaeris, non dubito, quin καθήκον „officium“ sit; A XVI 11, 4. — III. cur ei decerneretis statuum cum inscriptione praecleara; Phil XIII 9.

insculpo, einschneiden, einprägen: I. 1. (natura) insculpsit in mentibus, ut eos (deos) beatos haberemus; nat I 45. — 2. omnibus innatum est et in animo quasi insculptum esse deos; nat II 12. — II. sortes erupisse in robore insculptas priscaurum litterarum notas; div II 85.

inseco, durchschneiden: ut eos gurgulionibus insectis relinquerent; Tul 21.

insector, verfolgen, bedrängen: I. insector ultro atque insto accusatori; Font 11. — II. non esse insectandos inimicorum amicos; A XIV 13, B. 3. ista avis insectans alias aves et agitans; div II 144. nullius insector calamitatem; Phil II 98. insectari alterius innocentiam; Cael 16.

insepultus, unbestattet: cerno animo insepultos a cervos civium; Catil IV 11. qui illam insepultam sepulturam effecerant; Phil I 5.

insequor, folgen, verfolgen, beabsichtigen, zu setzen, creten: I. grave bellum Octavianum insecutum est; Phil XIV 23. extremorum verborum cum insequentibus primis concursus; orat 150. postremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequeretur; orat 161. — II. nec te rhetoricis nunc quibusdam libris insequor ut erudiam; de or II 10. — III. hunc (Pisistratum) proximo saeculo Themistocles insecutus est; Bru 41. mors insecuta Graecum est; div II 62. accusatorem urgebo atque insequar; Flac 5. plerumque improborum facta primo suspicio insequitur, dein sermo atque fama, tum accusator, tum index || iudex ||; fin I 50.

insero, einpflanzen, part. angeboren, in der Sache liegend, eigen: haec inseri et donari ab arte non possunt; de or I 114. insita (appello),

quae inhaerent in ipsa re; part or 6. (insita dico), quae [iura] natura infixae sunt rebus ipsis, ut definitio, ut contrarium; part or 7. quod erat insitus menti cognitionis amor; fin IV 18. cum animos corporibus necessitate inuisisset; Tim 44. o tamquam in unam arborem plura genera, sic in istam domum multorum insitam sapientiam! Bru 213. natura ius est, quod quaedam in natura ||innata|| vis inuevit; inv II 161. odio penitus insito; agr II 14. (eloquentia) inserit novas opiniones, evellit insitas; orat 97. sapientiam: f. genera. non de insita cuiusque virtute disputo; Muren 30.

insero, einfügen, hineinsteden: I. caput in aversam lecticam inserens; Phil II 82. homini colulum in laqueum inserenti; Ver IV 37. nunc inserite oculos in curiam; Font 43. — II. qui omnia minima mansa ut nutrices infantibus pueris in os inserant; de or II 162.

inservio, dienen, ergeben sein, betreiben: I. (adulescentes) suis commodis inservituros; fin II 117. inserviebam honori tuo; ep III 13, 1. optimatibus: f. II. improbi magistratus in provinciis inserviebant publicanis; Ver III 94. — II. nihil est a me inservitum temporis causa; ep VI 12, 2. optimatibus tuis nihil confido, nihil iam ne inservio quidem; A IX 5, 3. *et. 68 vocibus magis quam rebus.*

insideo, sitzen, haften, sich befinden, besetzt halten: his tribus figuris insidere quidam venustatis debet color; de or III 199. imitatrix: f. voluptas. his malis insidentibus; Tusc IV 84. ipsius in mente insidebat species pulchritudinis; orat 9. nunc insidet quaedam in optimo quoque virtus; Arch 29. quae penitus in omni sensu implicata insidet, imitatrix boni, voluptas; leg I 47.

insidiae, Hinterhalt, Nachstellung, Hinterlist: I. intus insidiae sunt; Catil II 11. — II. 1. quas isti penitus abstrusas insidias se posuisse arbitrantur; agr II 49. qui consul insidias rei publicae consilio investigasset, veritate aperisset, magnitudine animi vindicasset; Sulla 14. ut Miloni insidias conlocaret; Milo 27. adiungeremus de insidiis faciendis atque vitandis; de or II 210. investigo: f. aperio. pono: f. abstrudo. animis omnes tenduntur insidiae; leg I 47. vindico: f. aperio. vito: f. facio. — 2. ut huius ex mediis mortis insidiis vita conservata esse videatur; Cluent 201. qui in insidiis versatur; Sex Rose 78. — III. cum solitudo et vita sine amicis insidiarum et metus plena sit; fin I 66. — IV. habes crimina insidiarum; Deiot 21. etsi eram perterritus non tam mortis metu quam insidiarum a meis; rep VI 14. ut novam rationem insidiarum cognoscere possitis; Quinct 22. — V. 1. si insidiis ille (Marcellus) interfectus esset; A XIII 10, 3. — 2. qui (Phalaris) non ex insidiis interit; of II 26. quod eum totiens per insidias interficere voluistis; dom 59.

insidiator, Aufwauerer, Soldat im Hinterhalt: I. 1. nullus (est) insidiator viae; Catil II 27. — 2. apparet, uter esset insidiator; Milo 54. — II. 1. insidiator erat in foro conlocatus; Milo 19. insidiatorum iure interfici posse; Milo 11. — 2. quod insidiatoribus eius (regis) ἀρδοῦτον me praebui; A V 20, 6.

insidiator, lauern, aufwauern, nachstellen: I. quod neque precibus unquam nec insidiando nec speculando adsequi potui, ut liceret . . .; de or I 136. — II. desinant insidiari domi suae consuli; Catil I 32. vigilare insidiantem somno maritorum; Catil I 26.

insidiose, hinterlistig: falsa atque insidiose ficta; Milo 67. his insidiose spem falsam ostendere; Sex Rose 110.

insidiosus, hinterlistig, heimtückisch, gefährlich: nihil in me perfidiosum et insidiosum et fallax in

amicitia debes agnoscere; ep III 10, 7. in tam insidioso bello; Catil II 28. huius (Caesaris) insidiosa clementia delectantur; A VIII 16, 2. ubi sermo insidiosus (est); Flac 87. propter insidiosas non nullorum simulationes; agr II 7.

insido, sich festsetzen, einprägen: quod nihil quisquam unquam me audiente egit orator, quod non in memoria mea penitus insederit; de or II 122. quae (macula) penitus iam insedit; imp Pomp 7. facile in animo forti contra mortem habita insedit oratio; Tusc II 11. cum in locis semen insedit; nat II 128.

insigne, Kennzeichen, Zeichen, Abzeichen, Zierde, Auszeichnung: I. 1. excellunt, al.: f. II. 1. appello. omnia generis, nominis, honoris insignia atque ornamenta unius iudicii calamitate occiderunt; Sulla 88. — 2. quod erat insigne eum facere civibus consilii sui copiam; de or III 133. lituus, quod clarissimum est insigne auguratus; div I 30. — II. 1. insignia virtutis multi etiam sine virtute adsecuti sunt; ep III 13, 1. quae in amplo ornatu scaenae aut fori appellantur insignia, non quia sola ornat, sed quod excellent; orat 134. minime virtutis insignia contemnere debuit; Piso 63. ut sint quasi in ornatu disposita quaedam insignia et lumina; de or III 96. iste non dubitavit illud insigne penatium ex hospitali mensa tollere; Ver IV 48. — 2. ne insignibus quidem regis Tullus nisi iussu populi est ausus uti; rep II 31. — III. te magis iudicio bonorum quam insignibus gloriae delectari; ep X 13, 2. orationem variare et distinguere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus; de or II 36.

insignio, deutlich machen, part. deutlich: est quaedam conformatio insignita et impressa intelligentia; Top 27. est utendum imaginibus agentibus, acerbis, insignitis; de or II 358. in quibus (animis) tamquam insignitae notae veritatis appareant; div I 64.

insignis, kenntlich, auffallend, hervorragend, auszeichnet: sunt non tam insignia ad maximam laudem quam necessaria; orat 44. cuius est vel maxime insigne illud exemplum; de or III 36. os hominis insignemque impudentiam cognoscite; Ver IV 66. cum aliquo insigni iudicio meae erga te benivolentiae; ep VII 6, 1. hac accepta tam insigni iniuria; ep V 2, 8. insignem illam et propriam percipiendi notam; Ac II 101. ut ne in ipsum quidem Clodium meum insigne odium fuerit unquam; A XIV 13, B, 3. insignis ad deformitatem puer; leg III 19. tantum huius genus ridiculi insigni aliqua et nota re notari volo; de or II 259. quos si titulus hic delectat insignis et pulcher; Tusc V 30. iudicia insigni turpitudine notata; Cluent 61.

insignite, auffallend: I. nec improbum notari ac vituperari sine vitiorum cognitione satis insignite atque aspere posse; de or II 349. — II. neque quisquam inventus est tam insignite improbus, qui . . .; Quinct 73.

insigniter, außerordentlich: hospitibus praecipue atque insigniter diligendis; part or 80.

insimulatio, Beschuldigung, Anklage: I. insimulatio est repentina capitalis atque invidiosi criminis; Ver V 23. — II. is vir in falsam atque iniquam probrorum insimulationem vocabatur; Font 39.

insimulo, beschuldigen, verdächtigen: I. cur igitur insimulas? Q Rose 25. — II. insimulare coeperunt Epicratem litteras publicas corrumpisse; Ver II 60. — III. quod peccati se insimulant; Tusc III 64. quasi nescio cuius te flagitii insimularim; ep X 17, 4. probri insimulasti pudicissimam feminam; Phil II 99.

insinuatio, Empfehlung: I. exordium in duas partes dividitur, || in || principium et || in || insinuationem. insinuatio est oratio quadam dissimulatione et circuitione obscure || obscura || subiens auditoris animum; inv I 20. — II, 1. cum insinuationem res postulet; inv I 26. insinuationes quem ad modum tractari conveniat; inv I 23. — 2. insinuatione utendum est, cum admirabile genus causae est; inv I 23. — 3. sin (auditores) erunt vehementer abalienati, confugere necesse erit ad insinuationem; inv I 21. divido in: f. I.

insinuo, eindringen, eindringen, sich einschmeicheln: I. in ipsius consuetudinem insinabo; ep IV 13, 6. (Vettius) insinuavit || insinuatus || in familiaritatem adolescentis; A II 24, 2. ut (animus) penitus insinuet in causam; de or II 149. — II. cum familiariter me in eorum sermonem insinuarem ac darem; agr II 12.

insipiens, unweise, unverständlich, töricht: A. nec tum animum esse insipientem, cum ex insipienti corpore evasisset; Cato 80. mundus si fuit insipiens; nat II 36. — B, I. qui (Stoici) omnes insipientes insanos esse dicunt; Tusc IV 54. — II, 1. cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore perseverare; Phil XII 5. — 2. est quaedam animi sanitas, quae in insipientem etiam cadat; Tusc IV 30. — III. quid turpius quam sapientis vitam ex insipientium sermone pendere? fin II 50.

insipienter, töricht: insipienter (adulescens) sperat; Cato 68.

insipientia, Torheit, Unverständnis: I. ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quaedam; Tusc III 10. — II. neque insipientia ullum maius malum est; Tusc III 68.

insisto, auftreten, stehen bleiben, Halt machen, stehen, verweilen, beharren, betreiben: I. in quo (vestigio) institisset; de or III 6. ut, si singulis insistere velim, progredi iste non possit; Ver III 172. quae cum dixisset paulumque institisset; fin V 75. iunctis ex anima et ex ardore ignibus (animus) insistit; Tusc I 43. in quo (statu) primum insistit quasi ad repugnandum congressa defensio; Top 93. in qua (celeritate) non video ubinam mens constans et vita beata possit insistere; nat I 24. ne insistat (oratio) interius, ne excurrat longius; de or III 190. ille (sapiens) in reliquis rebus non poterit eodem modo insistere? Ac II 107. insistebat in manu Ceceris dextra grande simulacrum; Ver IV 110. — II. quoniam modo tantum munus insistemus, ut arbitremur . . .? de or III 176.

insitio, Einpfropfen: nec consitiones modo delectant, sed etiam insitiones, quibus nihil invenit agri cultura sollertius; Cato 54.

insitivus, eingepfropft, unecht: cum insitivum Gracchum prohibuisset; Sest 101. videtur insitiva quadam disciplina doctior facta esse civitas; rep II 34.

insolens, ungewöhnt, ungewöhnlich, lästig, dreißt, übermütig: quorum sum ignarus atque insolens; de or I 207. non fuisse insolentem in pecunia; de or II 342. ne in re nota tam multus et insolens sim; de or II 358. insolenti alacritate gestire; Tusc V 42. unde hoc sit tam insolens domesticarum rerum fastidium; fin I 10. opes vacuae consilio dedecoris plenae sunt et insolentis superbiae; rep I 51. nec (verbum) ullum insolens; Bru 274. (orator) nullum verbum insolens ponere audebat; orat 25. quae (victoria) civilibus bellis semper est insolens; ep IV 4, 2. superba responsa, insolens vita; Vatin 8.

insolenter, ungewöhnlich, auffallend, dreißt, übermütig: Gorgias his festivitibus insolentius abutitur; orat 176. iactatio est voluptas gestiens et se efferens insolentius; Tusc IV 20. evenire vulgo

soleat an insolenter et raro; inv I 43. cum auctorem senatus exstinctum laete atque insolenter tulit; Phil IX 7.

insolentia, Ungewöhntheit, Ungewöhnlichkeit, Überhebung, Übermut: I, 1. peregrinam insolentiam fugere discamus; de or III 44. M. Antonii insolentiam superbianque perspeximus; Phil VIII 21. huius saeculi insolentiam vituperabat; Phil IX 13. — 2. quid quaque ex re soleat evenire, considerandum est: ex adrogantia odium, ex insolentia adrogantia; inv I 42. — II, 1. mira quadam exsultasse populum insolentia libertatis; rep I 62. quod ego non superbia faciebam, sed istius disputationis insolentia atque earum rerum inscientia; de or I 99. inflati laetitia atque insolentia impii cives; Phil XIV 15. moveor etiam loci ipsius insolentia; Deiot 5. — 2. (homines) primo propter insolentiam reclamantes, deinde propter rationem atque orationem studiosius audientes; inv I 2.

insolitus, ungewöhnt, ungewöhnlich: cur prudentissimas feminas in tantum virorum conventum insolitas invitasque prodire cogis? Ver I 94. hunc absorbit aestus quidam insolitae adulescentibus gloriae; Bru 282. ex agris homines traduci ad insolitam litem atque iudicium; Ver III 26. ad hanc insolitam mihi loquacitatem; de or II 361. quasi vero priscum aliquid aut insolitum verbum interpretaretur; Balb 36.

insomnia, Schlaflosigkeit: caret (senectus) cruditate et insomnia; Cato 44.

inspecto, zuschauen: qui agunt in scaena gestum inspectante Roscio; de or II 233. inspectantibus omnibus Syracusanis securi percussus est; Ver V 155. quae (dona) Africanus inspectante exercitu accepit; Deiot 19. quo ille die populo Romano inspectante ebrius est contionatus; Phil III 12. cotem inspectante et rege et populo novacula esse discissam; div I 32.

insperans, wider Erwarten: insperanti mihi cecidit, ut . . .; de or I 96. quibus tu salutem insperantibus reddidisti; Marcel 21.

insperatus, unerwartet: ut ille insperato aspectu complexuque aliquam partem maeroris sui deponeret; Sest 7. festivitas confecta ex insperato incommodo; inv I 27. insperato et neopinato malo (aegritudinem effici); Tusc III 28. qui se in insperatis ac repentinis pecuniis insolentius iactarunt; Catil II 20.

inspergo, daraußstreuen: simul ac molam et vinum insperseris; div II 37.

inspicio, ansehen, beschauen, besichtigen, mustern, untersuchen: I. inspiciam, quid (Cicero) discat, quam saepissime; Q fr II 12, 2. — II. tamquam si arma militis inspicienda sint; Caecin 61. inspiciamus exta primum; div II 28. si cui fundus inspiciendus sit; de or I 249. hortos quoniam hodie eras inspecturus; A XIII 28, 1. cum ipsius tabulae circumferrentur inspiciendi nominis causa; Balb 11. ut signum publicum inspexit; Flac 36. inspiciebamus tabulas societatis; Ver II 186.

instantia, Nähe, Gegenwart: ut praeterita ea vera dicimus, quorum superiore tempore vera fuerit instantia, sic futura, quorum consequenti tempore vera erit instantia, ea vera dicemus; fat 27.

instar, wie, so gut wie, etwa: I. illa sunt tamquam animi instar in corpore; orat 44. latere mortis erat instar turpissimae; Rabir 24. quae (Erana) fuit non vici instar, sed urbis; ep XV 4, 9. equidem hos tuos Tusculanenses dies instar esse vitae puto; ep IX 6, 4. quae (epistula) voluminis instar erat; A X 4, 1. urbis: f. vici. — II. Plato mihi unus instar est centum milium || omnium ||; Bru 191. mearum epistularum nulla est *συναγωγή*; sed habet Tiro instar septuaginta; A XVI 5, 5.

instauratio, Erneuerung: mentes deorum

immortalium ludorum instauracione placantur; har resp 23.

instaurativus, erneuert: ludis intermissis instaurativi constituti sunt; div I 55.

instauratio, erneuern, wiederholen: scio me gladiatoribus tuis instaurandae caedis potestatem non fecisse; dom 6, Latinae instaurantur; Q fr II 4, 4. ludos illos iterum instauratos; div I 55. ne nova per vos proscriptio instaurata esse videatur; Sex Rose 153. id sacrificium cum virgines instaurassent; A I 13, 3.

instigo, anreizen: cum mea domus ardebat ignibus iniectis instigante te; Piso 26.

instillo, einträufeln, benezen: quae (litterae tuae) mihi quiddam quasi animulae instillarunt || stillarunt ||; A IX 7, 1. haec (mens, animus) quoque, nisi tamquam lumini oleum instilles, exstinguuntur senectute; Cato 36. »quae (guttae) saxa instillant Caucasi«; Tusc II 25.

instimulator, Anreizer, Erreger: seditionis instimulator et concitator tu fuisti; dom 11.

instinctus, Antrieb, Eingebung: 1. quae (oracla) instinctu divino adflatuque funduntur; div I 34. quae (vis et natura) aliquo instinctu inflatuque divino futura praenuntiat; div I 12. — 2. poetam carmen sine caelesti aliquo mentis instinctu fundere; Tusc I 64.

instinguo, anreizen: nefario quodam furore et audacia instinctus; Ver V 188. vinulenti adulescentes tibi arum etiam cantu instincti; fr F X 3.

institio, Stillstand: qui errantium stellarum cursus, praegressiones, institiones notavit; Tusc I 62.

institor, Gaußierer: quorum (chirographorum) etiam institores || imitatores || sunt; Phil II 97.

instituo, einsetzen, einrichten, einführen, bestimmen, festsetzen, ordnen, begünnen, beabsichtigen, unterrichten, bilden: I. sequar, ut institui, divinum illum virum; leg III 1. — II, 1. si instituat, ut ab scripto recedatur; inv II 128. instituit primus, ut singulis consulibus alternis mensibus lictores praerent; rep II 55. — 2. forum institueram agere Laodiceae Cibyaticum et Apamense; A V 21, 9. ut primum Velia navigare coepi, institui Topica Aristotelea conscribere; ep VII 19. — III. qui institunt aliquos atque erudiunt; de or III 35. erat (Philippus) Graecis doctrinis institutus; Bru 173. ut || et || qui illuc factus institutusque venisset; A II 24, 3. instituit (mulier) acensatores; Cluent 18. sic tu instituis adulescentes? Cael 39. pro nostra non instituta, sed iam inveterata amicitia; ep III 9, 4. qui (praedones) aliquos sibi institunt amicos; Ver IV 21. nullum ut certamen instituiam; Tusc III 51. de civitatibus instituendis; de or I 86. nunc ad institutam disputationem revertamur; div II 7. historia nec institui potest nisi praeparato otio nec exiguo tempore absolvi; leg I 9. qui aedilis curulis fuerit, qui magistratus multis annis post decemviro institutus est; A VI 1, 8. quem ad modum expediam exitum huius institutae orationis; ep III 12, 2. ut portorium vini institueret; Font 19. qui ab adolescente quaestum sibi instituisset; Quinct 12. haec dixi longius quam instituta ratio postulabat; orat 162. quantis oneribus premerere susceptarum rerum et iam institutarum; ep V 12, 2. cum mihi sermo cum hoc Crasso esset institutus; de or II 296. velim tabellarios institutis certos; ep XIV 18, 2. quod dodrantarias tabulas instituerit; Font 2. praeter voluntatem institutae vitae; A I 17, 5. — IV. ut filiam bonis suis heredem institueret; Ver I 104. qui me cum tutorem tum etiam secundum heredem instituerit; ep XIII 61.

institutio, Einrichtung, Anweisung, Unterriht: I. institutio aequitatis tripartita est; una pars legitima est, altera conveniens, tertia moris

vetustate firmata; Top 90. — II, 1. cum ad cuiusque naturam institutio doctoris accommodaretur; de or III 35. quod earum rerum prima institutio et quasi disciplina illo libro continetur; Ac II 102. — 2. quia (ea officia) magis ad institutionem vitae communis spectare videntur; of I 7. — III. complures Graecis institutionibus eruditi; nat I 8.

institutum, Unternehmen, Abicht, Einrichtung, Anordnung, Grundfaz, Lehre: I. omnium instituta atque edicta praetorum fuerunt eius modi, ut . . .; Ver V 7. — II, 1. ad extinguenda omnia iura atque instituta maiorum; Sest 17. qui instituta maiorum neglexerunt; Sest 140. veterem morem ac maiorum instituta retinebant excellentes viri; rep V 1. eorum (virorum) se institutum sequi dicunt; Ac II 13. mores et instituta vitae melius tuemur; Tusc I 2. — 2. me nunc oblitum consuetudinis et instituti mei rarius ad te scribere; A IV 17, 1. — 3. quamquam te abundare oportet praecipis institutisque philosophiae; of I 1. utro instituto meo; Cluent 144. — 4. Carbonem haesitantem in maiorum institutis; de or I 40. manere in instituto meo videor; div Caec 5. ad huius libri institutum illa nihil pertinent; Top 28. iam ad institutum revertar meum; de or II 113. — III, 1. faciendam morum institutorumque mutatio est; of I 120. — 2. quodsi iustitia est obtemperatio scriptis legibus institutisque populorum; leg I 42. — IV, 1. patrio fuisse instituto puro sermone adsueta factam domum; Bru 213. si mecum ageretur more institutoque maiorum; dom 56. Martiales quidam Larini appellabantur ei deo veteribus institutis religionibusque Larinatum consecrati; Cluent 43. qui suam quisque rem publicam constituissent legibus atque institutis suis; rep II 2. augurum institutis in parentis eum loco colere debebam; Bru 1. opinionibus et institutis omnia teneri; Ac I 44. quis tam agrestibus institutis vivit, ut . . .? fin III 37. — 2. decembris contra instituta, leges consuetudinemque omnium venditis; Ver III 131.

insto, bevorzugen, nahe sein, einbringen, drängen: me tibi cupienti atque instanti saepissime negasse; de or I 99. urge, insta, perface; A XIII 32, 1. id est genus primum causarum in iudiciis ex controversia facti; in deliberationibus plerumque ex futuri, raro ex instantis aut facti; de or II 105. quod nolo cum Pompeio pugnare (satis est, quod instat de Milone); Q fr III 2, 2. ita mihi videtur bellum illud instare; A XIV 9, 3. premit (dolor) atque instat; Tusc III 71. cum illi (Bruto) iter instaret et subitum et longum; A XIII 23, 1. instant magnificentissimi ludi; Piso 65. quod terrae motus instaret; div I 112. quibus ego confido poenam aut instare iam plane aut certe appropinquare; Catil II 11. instat (superstitio) et urget; div II 149.

instructio, Aufstellung: quae instructio exercitus tantam naturae sollertiam significat, quantam ipse mundus? nat II 85.

instructor, Ordner: hi sunt conditores instructorumque convivii; sen 15.

instructus, Ausstattung: quocumque (oratio) ingreditur, eodem est instructu ornatuque comitata; de or III 23.

instrumentum, Werkzeug, Gerät, Hilfsmittel: I. instrumenta naturae deerant; Bru 268. instrumentum hoc forense, litigiosum, acre, tractum ex vulgi opinionibus, exiguum saneque mendicium est; de or III 92. — II, 1. omne instrumentum, omnis opera atque quaestus frequentia civium sustentatur, alitur otio; Catil IV 17. quod solvendi sunt nummi Caesari et instrumentum triumphii eo conferendum; A VII 8, 5. cum industriae subsidia atque instrumenta virtutis in libidine audaciaque consumeret; Catil II 9. hoc instrumentum causarum et generum universorum in forum deferre debemus;

*vitiorum insti-
tuta fin. 4, 80*

de or II 146. ut ipse instrumentum oratoris exponeret; de or II 366. ad quorum (operum) intelligentiam a natura minus habent instrumenti; de or III 195. quodsi quis ad ea instrumenta animi, quae natura quaeque civilibus institutis habuit, adiungendam sibi etiam doctrinam putavit; rep III 5. sustento: f. alo. traho: f. I. est. (aratores) etiam instrumenta agrorum vendere coacti sunt; Ver III 226. — 2. adiungo ad: f. I habeo. in oratoris instrumento tam lautam supellectilem numquam videram; de or I 165. — III. qui eloquentiam locupletavisses graviorum artium instrumento; Bru 331.

instruo, ordnen, aufstellen, einrichten, versehen, ausrüsten, unterrichten, unterweisen: ut unus ad dicendum instructissimus a natura esse videatur; de or III 31. instructus veniet ad causas; orat 121. instruar consiliis idoneis ad hoc nostrum negotium; A V 6, 1. fieri nullo modo posse, ut idem accusationem et petitionem consulatus diligenter adornet atque instruat; Muren 46. instructa acie; Sest 48. ut (animus) sensibus instructus sit; fin V 34. ad bellum instruendum; agr II 90. domus ea omnibus est instructior rebus et apparatus; inv I 58. quam (exercitationem) extremo sermone instruxit Antonius; de or III 105. instructo exercitu; prov 9. quod ab hoc, quem instruimus, oratore valde abhorreat; de or III 65. petitionem: f. accusationem. instruite contra has tam praeclaras Catilinae copias vestra praesidia; Catil II 24. qui instructam ornatamque a senatu provinciam deposui; Phil XI 23. sapientem plurimis et gravissimis artibus atque virtutibus instructum et ornatum; fin II 112. nec satis instructa (ubertas) ad forenses causas; orat 12.

insuavis, unangenehm, ohne Reiz: insuavem illam admirationem ei fore; Lael 88. (versus) inquinatus insuavissima littera; orat 163. qui vitam insuavem sine his studiis putaretis; de or II 25.

insuetus, ungewohnt: vir tam insuetus contumeliae; A II 21, 4.

insula, Insel, Rietschau: I. visne in insula, quae est in Fibreno, sermoni reliquo demus operam sedentes? leg II 1. — II, 1. an dubium est, quin fundos et insulas amicis anteponamus? fin II 83. insulam Siciliam totam esse Cereri et Liberae consecratam; Ver IV 106. ut sibi insulam in laen Prilio venderet; Milo 74. — 2. in insula Cereris natos; Ver V 99. quos etiam intra Syracusanam insulam recepisset; Ver IV 144. relinquetur in insula Philoctetes; fat 37. — III. quo plus permutasti quam ad fructum insularum; A XVI 1, 5. velim ab Erote quaeras, ubi sit merces insularum; A XV 17, 1. — IV. in beatorum insulis qualis futura sit vita sapientium; fin IV 53. f. I.

insulanus, Inselbewohner: Achillem Astypalaeenses insulani sanctissime colunt; nat III 45.

insulse, abgeſchmackt: multa in omni genere stultitiae insulse adrogantur et dicuntur et tacentur cotidie; A V 10, 3. sane insulse, ut solet, nisi forte, quem non ames, ab eo omnia videntur insulse fieri; A XV 4, 1. nonnulli ridiculi homines hoc ipsum non insulse interpretantur; de or II 221.

insulsitas, Abgeſchmacktheit, Geſchmackloſigkeit: quam vix harum rerum insulsitatem feram; A V 11, 1. cuius (villae) insulsitatem bene noram; A XIII 29, 1 (2). insulsitatem et insolentiam tamquam insaniam quandam orationis odit; Bru 284. ut nihil aliud eorum nisi ipsa insulsitas rideatur; de or II 217.

insulsus, abgeſchmackt, geiſtloſ, albern: A. sic insulsus exstiterunt, ut . . .; de or II 217. est etiam in verbo positum non insulsum genus; de or II 259. o gulam insulsam! A XIII 31, 4. Epicharmi, acuti nec insulsi hominis ut Siculi, sententiam; Tusc I 15. —

B. sicut ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς alienantur || alienant. al. || immundae, insulsae, indecorae; A IX 10, 2.

insulto, verſpotten, verhöfnen: non insultabo vehementius; Flac 38. illum in hanc rem publicam insultare; Milo 87. hominem insultantem in omnes; nat II 74.

insum, darin, daran ſein, innewohnen, ſich befinden, beruhen: I, 1. in qua (selectione) primum inesse incipit et intellegi, quid sit, quod vere bonum possit dici; fin III 20. — 2. inest velle in carento; Tusc I 88. — II. in qua (vita) nihil insit nisi propagatio miserimi temporis; ep V 15, 3. in summo imperatore quattuor has res inesse oportere, scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem; imp Pomp 28. in quibus (animi partibus) inest memoria rerum innumerabilium, inest coniectura consequentium, inest moderator cupiditatis pudor . . .; fin II 113. inesse in animis hominum divina quaedam; Tusc I 56. sive in ipso mundo deus inest aliquis, qui regat; nat I 52. quod in oratore perfecto inest illorum (philosophorum) omnis scientia, in philosophorum autem cognitione non continuo inest eloquentia; de or III 143. felicitas: f. auctoritas. ut in uno omnia maleficia inesse videantur; Ver II 82. memoria, moderator: f. coniectura. oracula ex eo ipso appellata sunt, quod inest [in] his deorum oratio; Top 77. inest natura philosophia in huius viri mente quaedam; orat 41. propagatio: f. alqd. pudor: f. coniectura. nisi in hominis figura rationem inesse non posse; nat I 98. res, scientia, virtus: f. auctoritas, eloquentia. maxima vis decori in hac inest parte, de qua disputamus; of I 100. in his primis naturalibus voluptas insit necne, magna quaestio est; fin II 34.

insumo, aufwenden, anwenden: quo plus insumptum in monumentum esset, quam . . .; A XII 35. quid sumptus in eam rem aut laboris insumpserit; inv II 113. qui tantum praesens lucrum nulla opera insumpta contempserit; Ver III 150. sumptum: f. laborem. ut nullus terrencius || terrencius || insumat in quemquam; A V 17, 2.

insuo, einnähren: quoniam Smyrnae duos Mysos insuisses in culleum; Q fr I 2, 5. insui voluerunt in culleum vivos; Sex Rose 70.

insusurro, einflüſtern, zuflüſtern: I. in quas (aures) fide et simulate quaestus causa insusurretur; Q fr I 1, 13. — II, 1. muliereculae insusurrantis alteri: „hic est ille Demosthenes“; Tusc V 103. — 2. quoniam Favonius ipse insusurrat navigandi nobis tempus esse; Ac II 147.

intactus, unverſehrt: ut (arx) incolumis atque intacta permanserit; rep II 11.

integellus, unangetaſtet: suavissimum συμβουήν nostrum praestabo integellum; ep IX 10, 2.

integer, unverleſt, unbeſchädigt, ungeſchwächt, unverſehrt, friſch, neu, unverdorben, unentſchieden, ſtatthaft, unbefangen, unſchuldig: A. cum illo (viro) nemo neque integrior esset in civitate neque sanctior; de or I 229. neque iam mihi licet neque est integrum, ut meum laborem non impertiam; Muren 8. eam rem et sententiam quemvis prudentem hominem, si integrum daretur, scripturum fuisse; part or 132. quid hac quaestione dici potest integrius? Milo 60. ut nihil possit in patriis institutis manere integrum; rep II 7. ut integrum mihi de causa Campana ad suum reditum reservarem; ep I 9, 10. quoad erit integrum; A XV 23. qui (animi) se integros castosque servavissent; Tusc I 72. Alexandra causa, quae nobis adhuc integra est; ep I 5, b, 1. cui honoris integros fructus non sit traditurus; Sulla 88. homines honestissimi atque integerrimi absentes rei facti; Ver pr 13. qui Romuli lituus inventus est integer; div I 30. pura mente atque integra Milonem revertisse; Milo 61. integrum militum numerum

fuisse; ep III 3, 2. erit integra potestas nobis deliberandi; Phil VII 26. integerrimo atque honestissimo praetore; Ver pr 52. nec integra re mihi ad consulendum; ep I 9, 18. si qui intercessisset, res integra referretur; A IV 17, 3. sanis et integris sensibus; Ac II 80. incorruptis atque integris testibus; fin I 71. integra valetudo; fin II 64. Catoni, gravissimo atque integerrimo viro; Muren 3. — B, a, I. ne probrum castis, labem integris inferat; Cael 42. — II. integrorum et fortunatorum promissis saucios et miseros credere non oportere; Muren 50. — b (vgl. A. alqd), I. ut damnati in integrum restituantur; Ver V 12. quoniam haec iam neque in integro nobis esse possunt; de or III 14. rem in integro esse; A XI 15, 4. — II. unam columnam efficere ab integro novam; Ver I 147. ei (Atticae) de integro gratulare; A XIII 51, 2.

integumentum, Decke, Hülle: 1. te evolutum illis integumentis || integum || dissimulationis tuae nudatamque perspicio; de or II 350. ut frontis tibi integumento ad occultanda tanta flagitia diutius uti non liceret; sen 16. — 2. divitias atque ornamenta eius ingenii per quaedam involucria atque integumenta perspexi; de or I 161.

***intego**, bedecken: nunc in hibernis *intectus || iniectus, al. || mihi videris; ep VII 16, 1.

integre, rein, unbefangen, unparteiisch, unbefolten: eos solos Attice dicere, id est quasi sicce et integre; opt gen 12. ipsa natura incorrupte atque integre iudicante; fin I 30. in quo nihil integre, contra improbe omnia videtis esse suscepta; Scaur 37. qui cum caste et integre viverent; fin IV 63.

integritas, Unverfälschtheit, Unverdorbenheit, Unbefoltenheit, Redlichkeit: I. haec omnia vitae decorabat gravitas || dignitas || et integritas; Bru 265. incorrupta quaedam Latini sermonis integritas; Bru 132. bonum integritas corporis, misera debilitas; fin V 84. — II, 1. integritatem oculorum reliquorumque sensuum ponere in bonis potius; fin IV 20. eadem facultate et fraus hominum ad perniciem et integritas ad salutem vocatur; de or II 35. — 2. qui (vir) tanta virtute atque integritate fuit, ut . . . Font 39. — 3. ad integritatem maiorum spe sua hominem vocabant; Sest 21. — III, 1. ain tandem, Attice, laudator integritatis et elegantiae nostrae? A VI 2, 8. spero me integritatis laudem consecutum; ep II 12, 3. quam (opinionem) is vir haberet integritatis meae; A VII 2, 5. — 2. homo summa integritate atque innocentia; Phil III 25. — IV. quanta (voluptate) adficior hac integritate; A V 20, 6. Q. Catulum humanitate, sapientia, integritate antecellentem; Muren 36. qui se facile tuentur integritate; Cluent 152.

integro, auffrischen: animus defessus audiendo aut admiratione integratur aut risu novatur; inv I 25.

intellectus, Erkenntnis, Einsicht: hoc intellectu || intellecto || si qui negabit esse ullam pecuniam fratris vita antiquiorem; inv II 22.

intellegenter, mit Einsicht, mit Verständnis: intellegenter ut audiamur; part or 29. quod munus prudentiae? an legere intellegenter voluptates? of III 117.

intellegentia, Einsicht, Erkenntnis, Verständnis, Erkenntnisvermögen: I. ut || † et || communis intellegentia nobis notas res efficit easque in animis nostris inchoavit; leg I 44. falsum quiddam dicit, hoc pacto: „sapientia est pecuniae quaerendae intellegentia“; inv I 91. intellegentia (est), per quam (animus) ea perspicit, quae sunt; inv II 160. probabile est praestantem intellegentiam in sideribus esse; nat II 43. inchoat; †. efficit. ex qua (natura) ratio et intellegentia oriretur; fin IV

12. quod quaedam animalis intellegentia per omnia ea permanet et transeat; Ac II 119. — II, 1. simul (homo) cepit intellegentiam vel notionem potius; fin III 21. qui intellegentiam iuris habuerunt; Phil IX 10. quorum ex prima et inchoata intellegentia genera (natura) cognovit; leg I 27. sin autem intellegentiam ponunt in audiendi fastidio; opt gen 12. quae (ars) tradit ambiguum intellegentiam; Ac II 92. — 2. quod (honestum) in nostram intellegentiam cadit; of III 17. quod longissime sit ab imperitorum intellegentia sensuque diiunctum; de or I 12. ad quorum (operum) intellegentiam a natura minus habent instrumenti; de or III 195. — III. quae pars animi rationis atque intellegentiae sit particeps; div I 70. — IV. aperta simplexque mens fugere intellegentiae nostrae vim et notionem videtur; nat I 27. — V, 1. eas (ideae Plato) ait semper esse ac ratione et intellegentia contineri; orat 10. conformatio insignita et impressa intellegentia; Top 27. is (Mucius) iuris civilis intellegentia atque omni prudentiae genere praestitit; Bru 102. — 2. vivere cum intellegentia rerum earum; fin II 34. ex: †. II, 1. inchoo. per: †. I. est; inv II 160.

intellego, einsehen, merken, wahrnehmen, erkennen, begreifen, verstehen, meinen, beurteilen, part. einsichtig, verständig, fundig, mit Vernunft begabt: I, 1, a. hominem ad intellegendum et || et ad || agendum esse natum quasi mortalem deum; fin II 40. ille non intellegendi solum, sed etiam dicendi gravissimus auctor et magister Plato; orat 10. — b. in his rebus cum bona sint, facile est intellectu, quae sint contraria; part or 88. — 2, a. non ut dictum est, in eo genere intellegitur, sed ut sensum est; de or III 168. — b. qui praestat intellegens imperito? magna re et difficili; Bru 199. semperne in oratore probando vulgi iudicium cum intellegentium iudicio congruit? Bru 183. qui vulgi opinione disertissimi habiti sint, eosdem intellegentium quoque iudicio fuisse probatissimos; Bru 190. male eum (Tironem) credo intellexisse, si quisquam male intellegit, † potius nihil intellexisse; A XVI 15, 5. hoc doctoris intellegentis est; Bru 204. intellegens dicendi existimator praeteriens de oratore saepe iudicat; Bru 200. si teretes aures habent intellegensque iudicium; opt gen 11. necesse est intellegentem esse mundum et quidem etiam sapientem; nat II 36. quid est in his (rebus terrestribus), in quo non naturae ratio intellegentis appareat? nat II 120. — II, 1. non intellego, cur (virtus) tantopere expetenda videatur; Tusc III 37. quod vulgus, quid absit a perfecto, non fere intellegit; of III 15. †. I, 1, b. — 2. ex quo intellegitur, ut fatum sit non id, quod . . .; div I 126. — 3. ut ne: †. III, 2. alqd; fin IV 41. — 4. ex quo esse beati (dei) atque aeterni intellegantur; nat I 106. — 5. ex quo intellegi potest nihil te aratoribus reliqui fecisse; Ver III 178. quorum exitio intellegi potest rem publicam amplificatam; nat II 8. — III, 1. erat (L. Thorius) et cupidus voluptatum et eius || cuiusvis || generis intellegens et copiosus; fin II 63. — 2. vide, ne sit aliqua culpa eius, qui ita loquatur, ut non intellegatur; fin II 15. eum commodissime scribere, qui curet, ut quaedam ex quibusdam intellegantur; inv II 152. haec dumtaxat in Graecis intellego, quae ipsi, qui scripserunt, voluerunt vulgo intellegi; de or II 60. sive id, quod est, sive id, quod in tellegitur, definiendum est; Top 29. quid aliud intellegitur, nisi uti ne quae pars naturae neglegatur; fin IV 41. qui fundus aut quae talis animi figura intellegi potest aut quae tanta omnino capacitas? Tusc I 61. cum voluntas et consilium et sententia interdicti intellegatur; Caecin 50. generale quoddam decorum intellegimus; of I 96. deus ipse, qui intellegitur a nobis; Tusc I 66. age, si voluptatem non intellegimus, ne dolorem quidem? Tusc III 49.

figuram, fundum: f. capacitatem. medici ex quibusdam rebus et advenientes et crescentes morbos intellegunt; div II 142. sententiam: f. consilium. si haec verba minus intelleguntur; fin III 17. quibus in rebus vis intellegi potest, si in his non intellegitur? Caecin 31. de fundo Frusinati redimendo iam pridem intellexisti voluntatem meam; A XI 13, 4. f. consilium. voluptatem: f. dolorem. — IV. 1. quod dicitis, id non intellego quale sit; fin II 94. ut plane qualia sint intellegantur; fin V 58. (di) poterunt intellegi qui qualesque sint; nat II 71. — 2. eos sanos quoniam intellegi necesse est, quorum . . . Tusc III 11. quid hoc loco (philosophus) intellegit honestum? fin II 50. istuc „quasi corpus“ et „quasi sanguinem“ quid intellegis? nat I 73. nos deum nisi sempiternum intellegere qui possumus? nat I 25. obrectatio, ea quam intellegi *ζηλοτυλίαν* volo; Tusc IV 17 (18).

intemperans, ohne Mäßigung, unbesonnen: A. intemperans sum in eius rei cupiditate, quam nosti; A XIII 26, 1. libidinosae et intemperans adulescentia; Cato 29. istius impurissimae atque intemperantissimae pecudis; Piso 72. — B. intemperantis arbitrator esse scribere, quod occultari velit || velis ||; Ac I 2.

intemperanter, ohne Mäßigung: hominis est intemperanter abutentis et otio et litteris; Tusc I 6. ne intemperantius suis opibus utatur; Phil V 48.

intemperantia, Unmäßigkeit, Zügellosigkeit: I. omnium perturbationum matrem esse arbitrabatur immoderatam quandam intemperantiam; Ac I 39. — II. 1. quorum (scurrarum) intemperantia expleta; har resp 42. nec intemperantiam propter se esse fugiendam temperantiamque expetendam; fin I 48. — 2. vehementer ut inimicos tuos paeniteat intemperantiae suae; ep III 10, 1. — 3. ut (deorum) effusas in omni intemperantia libidines, adulteria, vincula (videremus); nat I 42.

intemperate, unmäßig: qui immoderate et intemperate vixerit; Tim 45. iis est usus intemperatus; orat 175.

intemperatus, ungemäßig: ne intemperata quaedam benivolentia impediatur magnas utilitates amicorum; Lael 75.

intemperies, Mangel an Mäßigung, Zügellosigkeit: I. qui videor stulte illius amici intemperiem non tulisse; A IV 6, 3. — II. propter unius ex illis xviris intemperiem; rep II 63.

intempestive, ungelegen: si irascamur intempestive accedentibus; of I 88. coram qui ad nos intempestive adeunt; ep XI 16, 1.

intempestivus, unzeitig, ungelegen: numquam amicitia intempestiva, numquam molesta est; Lael 22. numquam mihi tua epistula aut intempestiva aut loquax visa est; A IV 14, 2.

intempestus, dunkel, stürmisch: nocte intempesta; Ver V 186. cum intempesta nox esset; Phil I 8.

intendo, ausdehnen, ausstrecken, spannen, anspannen, richten, wenden, zuzufügen suchen, beabsichtigen, behaupten: I. ante, quam illuc proficiscare, quo te dicis intendere; de or II 179. — II. intendere coepit ante se oportere discessionem facere quam consules; ep I 2, 2. — III. si illa omnia in hunc unum instituta, parata, intenta sunt; Milo 67. si C. Antonius, quod animo intenderat, perficere potuisset; Phil X 9. quo animum intendat, facile perspicio; Ver pr 10. voces ut chordae sunt intentae, quae ad quemque tactum respondeant; de or III 216. quia profundenda voce omne corpus intenditur; Tusc II 56. quo cupiditatem infinitam cum immani crudelitate iam pridem intendit Antonius; Phil VII 27. simul dextram intendit ad statuum; A XVI 15, 3. digitum ad fontes inten-

derem; de or I 203. singulae familiae litem tibi intenderent; de or I 42. ut in haec intenta mens nostra beatam illam naturam putet; nat I 105. pars orationis intenta ac vehemens; de or II 211. quae (pericula) mihi ipsi intenduntur; A II 19, 1. tabernacula carbaseis intenta velis collocabat; Ver V 30. si quod in me telum intenderit; har resp 7.

intentio, Anspannung, Anstrengung, Anflage: I. reperit (gladium) eruentum. homo in urbem ab illis deducitur ac reus fit. in hac intentio est criminis: „occidisti“. depulsio: „non occidi“; inv II 15. intentio est: „maiestatem minuisti“. depulsio est: „non minui maiestatem“; inv II 52. — II. mentes suas a cogitationum intentione cantu fidibusque ad tranquillitatem traducere; Tusc IV 3. — III. facti aut intentionis adversariorum cum ipso scripto contentione; inv II 125. si constitutio et ipsa et pars eius quaelibet intentionis depulsio est; inv I 13. — IV. cum animus hac intentione omnes totius negotii partes considerabit; inv II 46.

intento, drohend richten: is (dolor) ardentis faces intentat; Tusc V 76. haec (sica) intentata nobis est; Milo 37.

intentus, Ausstrecken: vocem et palmarum intentus et maledictorum clamorem omnes profuderunt; Sest 117.

inter, zwischen, unter, während, bei (nachgestellt): f. I. communico. III. societas: I. qui inter sicarios et de veneficiis accusabant; Sex Rosc 90. Cicerones pueri amant inter se; A VI 1, 12. non cohaerentia inter se; Phil II 18. socii putandi sunt, quos inter res communicata est; Ver III 50. ut, quibus de rebus vellemus, inter nos communicarem; ep XV 14, 2. ipsa inter se corporis (commoda) comparari solent; of II 88. quae (ratio, oratio) docendo, discendo conciliat inter se homines; of I 50. utinam liceat inter nos conferre sollicitudines nostras! ep VI 21, 2. quae (causae) inter se configunt; Catil II 25. cum ea congruunt inter se; Tusc IV 30. quibus (causis) inter nos amore sumus coniuncti; ep X 10, 2. conligo: f. II. aptus. hi conlocuti inter se; Tusc IV 49. cum constet inter omnes omne officium sapientiae in hominis cultu esse occupatum; fin IV 36. de quo inter omnes conveniat; nat III 9. qui inter sicarios damnatus est; Cluent 21. dico: f. discepto. eorum definitiones paulum oppido inter se differunt; fin III 33. ista inter Graecos dici et disceptari solere; de or I 45. intus in animis inclusae (cupiditates) inter se dissident atque discordant; fin I 44. ut (leges) ne discrepare quidem videantur inter se; inv II 147. qui inter se dissident; Ac II 143. f. discordant. multum inter se distant istae facultates; de or I 215. Galba fuit inter tot aequales unus excellens; Bru 333. aër interiectus inter mare et caelum; nat II 66. nihilne existimas inter tuam et istius sortem interfuisse? Muren 41. qua de re inter Marcellos et Claudios patricos centumviri iudicarunt; de or I 176. ut omnis caritas aut inter duos aut inter paucos iungeretur; Lael 20. mihi videtur inter viros optimos esse numerandus; Font 38. cum partirentur inter se; Phil XIV 15. Hortensius suos inter aequales longe praestitit; Bru 230. pugnant haec inter se; fat 12. omne genus hominum sociatum inter se esse; leg I 32. cum inter me et Brundisium Caesar esset; A IX 2, a, 2. cum inter subsellia nostra versentur amici; Phil II 19. — II. quod aequabile inter omnes esse possit; Caecin 70. ut omnes (res) inter se aptae conligataeque videantur; nat I 9. multa sunt civibus inter se communia; of I 53. adolescenti in primis inter suos et honesto et nobili; Cluent 11. non placuit Epicuro medium esse quiddam inter dolorem et voluptatem; fin I 38. nobilis: f. honestus. etsi inter se pares non fuerunt; de or II 94. voluntate similes sunt et inter sese et magistri; de or II 94. —

III. nec ex eo amor inter nos natus est; ep XII 29, 1. quo animo inter nos sumus; ep III 9, 1. nulla est caritas naturalis inter bonos? nat I 122. erat certamen inter clarissimos duces; Marcel 30. non longinquum inter nos digressum et discessum fore; Cato 84. una spes est salutis istorum inter istos dissensio; A II 7, 3. cum tanta sit inter oratores bonos dissimilitudo; orat 2. fuit hoc in amicitia quasi quoddam ius inter illos, ut . . .; rep I 18. quasi pactio fit inter populum et potentes; rep III 23. haec inter nos partitio defensionis non est fortuito; Sulla 13. feci sermonem inter nos habitum in Cumano; ep IX 8, 1. quae sit coniunctio hominum, quae naturalis societas inter ipsos; leg I 16. quae si quos inter societas aut est aut fuit; Lael 83. — IV. cum ipsi inter nos viles neglectique simus; fin III 66. ita fit, ut ipsi dei inter se ab aliis alii neglegantur; nat I 121. quae inter decem annos nefarie facta sunt; Ver pr 37. cum dicitur INTER BONOS BENE AGIER; of III 61. cum inter falcarios ad M. Laecam convenit; Sulla 52. — V. sed quid hoc loco vos inter vos, Catule? de or II 295. pauca primo inter nos de litteris; fin I 14.

interaresco, vertrocknen: nihil interarescere, nihil exstingui, nihil cadere debet eorum, in quibus . . .; Tusc V 40.

intercalaris, eingeschaltet: pridie Kalend. intercalares; Quinct 79. a. d. v. Kal. intercalares priores; ep VI 14, 2.

intercalarius, eingeschaltet: Cephaloeditani fecerunt || decrerunt || intercalarium (mensem) xxxv dies longum; Ver II 130.

intercalo, einschalten: a. diligenter habenda ratio intercalandi est; leg II 29. — b. ut cotidie vota faciamus, ne intercaletur; ep VII 2, 4. cum scies, Romae intercalatum sit necne; A V 21, 14.

intercapedo, Unterbrechung: quas ob causas in eorum vita nulla est intercapedo molestiae; fin I 61. non honestum verbum est „divisio“? at inest obscenum, cui respondet „intercapedo“; ep IX 22, 4.

intercedo, dazwischentreten, sich widersehen, vergehen, eintreten, befehlen, sich verbürgen: I, 1. adimit intercedendi potestatem; agr II 30. — 2. vix annus intercesserat ab hoc sermone, cum . . .; de or II 89. magna vetustas, magna consuetudo intercedit; ep XI 16, 2. inter nosmet ipsos vetus usus intercedit; ep XIII 23, 1. — II, 1. qua (lege) intercedi de provinciis non licebit; prov 17. de his rebus senatus auctoritas gravissima intercessit; ep I 2, 4. studui quam ornatissima senatus populique Romani de me iudicia intercedere; ep XV 4, 13. — 2. quicum tibi adfinitas, societas omnes denique causae et necessitudines veteres intercedebant; Quinct 48. si intercessisset conlega Fabricio; Sest 78. omnia mihi cum eo (L. Titio Strabone) intercedunt iura summae necessitudinis; ep XIII 14, 1. cui senatus consulto ne intercederent, verebatur? Phil III 23. ut ei (homini) cum genere humano quasi civile ius intercederet; fin III 67. cum intercedere vellent rogationi; de or II 197. — III. intercessisse se pro iis magnam pecuniam; A VI 1, 5.

interceptio, Begegnung: quae interceptio poculi? Cluent 167.

intercessio, Einsprache, Widerspruch: I. cum intercessio stultitiam intercessoris significatura sit, non rem impeditura; agr II 30. — II. sic reliqua auctoritas senatus e mpta intercessione sublata est; Milo 14. cum intercessionem consul sustulisses; Phil II 6.

intercessor, Verhinderer: I, 1. Ti. Gracchum non solum neglectus, sed etiam sublatus intercessor evertit; leg III 24. — 2. se intercessorem fore professus est; Sulla 65. — II. quanta contentione Titium intercessorem abiecerim; ep X 12, 4. intercessorem dictaturae si (Milo) iuverit manu et praesidio suo;

Q fr III 8, 6. neglego: f. I, 1. multi intercessores numerantur; Q fr III 9, 3. intercessor parabitur; Q fr I 4, 3. tollo: f. I, 1.

intercido, eintreten, sich Zutragen: si quae interciderunt non tam re quam suspicione violata; ep V 8, 3.

intercido, durchschneiden: quod lacus Velinus a M. Curio emissus interciso monte in Nar defluit; A IV 15, 5.

intercipio, auffangen, wegnehmen, entreißen: ne cuiusquam animum meae litterae interceptae offendant; Q fr III 9, 3. quas (res) intercipi periculosum esset; A X 8, 1. Balbutium quendam (venenum) interceptisse; Cluent 166.

intercise, unterbrochen, in Abfagen: ut idem intercise atque permixte (dicatur); part or 24.

intercludo, verperrern, abschneiden, verhindern: I. Caesarem intercludi posse; A VII 23, 1. ut plane interclusi captique simus; A IX 6, 2. uterque (aditus) parvis praesidiis propter angustias intercludere potest; ep XV 4, 4. mihi meae pristinae vitae consuetudinem interclusam aperuisti; Marcel 2. ut fugam intercludat; A VII 20, 1. quod iter meum interclusum putabam; A VIII 11, D, 2. num intercludere perfugia fortunae videor? Ver V 132. — II, 1. intercludor dolore, quo minus ad te plura scribam; A VIII 8, 2. — 2. ille (Caesar) commeatu et reliquis copiis intercludendus; A VII 9, 2. qui occisi captique sunt, interclusi fuga; ep XV 4, 8.

interclusio, Hemmung: clausulas atque interpuncta verborum animae interclusio atque angustiae spiritus attulerunt; de or III 181.

intercolumnium, Raum zwischen den Säulen: 1. qua (hedera topiarius convestivit) intercolumnia ambulationis; Q fr III 1, 5. — 2. quae (signa) in omnibus intercolumniis vidimus; Ver I 51.

intercurro, dazwischentreten, dazufommen: his laboriosis exercitationibus dolor intercurrit non numquam; Tusc III 36. qui intercurrerent, misimus tres principes civitatis; Phil VIII 17.

intercus, unter der Haut: si quis medicamentum cuiuspiam dederit ad aquam intercutem; of III 92.

interdico, unterfragen, verbieten, befehlen: I, 1. ut interdictum sit, cui non sit interdictum? dom 47. — 2. quibus verbis praetor interdixerit; Caecin 85. — II, 1. cum de vi interdicitur; Caecin 86. vgl. **interdictum**, I. — 2. cum ita interdicitur, unde dolo malo meo vi deiectus sit; Tul 30. — 3. nec mihi tamen, ne faciam, interdictum puto; fin I 7. f. III. alqd. — 4. te familiae valde interdico, ut uni dicto audiens esset; rep I 61. — 5. neque est interdictum aut a rerum natura aut a lege aliqua atque more, ut singulis hominibus ne amplius quam singulas artes nosse liceat; de or I 215. — 6. ut mihi aqua et igni interdiceretur; dom 82. quem ad modum nostro more male rem gerentibus patribus bonis interdici solet, sic . . .; Cato 22. — III. neque hoc liberis nostris interdicens est, ne observent tribules suos; Plane 45. non modo nullo proposito praemio, sed etiam interdico; Balb 26. ut huic furiae vox interdiceretur; har resp 12.

interdictio, Unterfragung, Verbot: tecti et aquae et ignis interdictione adigebantur; dom 78.

interdictum, Verbot, Einspruch, Bestimmung: I. cum interdictum esset de pluribus; Caecin 62. — II. nisi forte Manilius interdictum aliquod inter duos soles putat esse componendum, ut ita caelum possideant, ut . . .; rep I 20. Caesaris interdicta: »si te secundo lumine hic offendero —« respuuntur; A VII 26, 1. hac lege praetorum interdicta tollentur; agr III 11. — III. cognita sententia interdicti; Caecin 57. interdicti vis respuat hanc defensionem; Caecin 56. — IV, 1. qui interdicto tecum contenderent; de or I 41. in eadem causa eorum

interdicto te oportere restitui; Caecin 38. — 2. ut per interdictum meum ius teneam; Caecin 32.

interductus, Trennungszetdhen: quae (oratio) non interductu librarii debet insistere; orat 228.

interdum, zuweilen, manchmal: I. quibus (blandimentis) sopita virtus coniveret interdum; Cael 41. ut solemus interdum in defensionibus dicere; Ver III 141. geminatio verborum habet interdum vim, leporem alias; de or III 206. ut mihi in hoc Stoici iocari videantur interdum; fin IV 30. cohortationes, consolationes, interdum etiam obiurgationes in amicitijs vigent maxime; of I 58. — II. (genus acuminis) saepe stomachosum, non numquam frigidum, interdum etiam facetur; Bru 236. quod mihi interdum levis in urbis urbanitatisque desiderio, interdum piger, interdum timidus in labore militari, saepe autem etiam subimpudens videbare; ep VII 17, 1. — III. populariter interdum loqui necesse erit; leg I 19.

interea, inzwischden, unterdessen: cum interea nullus gemitus audiebatur; Ver V 162. nec interea locupletare amicos umquam suos destitit; Rab Post 4. de illis interea nemo indicabit; agr II 34. atque interea statim C. Sulpicium praetorem misi; Catil III 8. hominem interea perire innocentem non oportere; Ver IV 87. atque interea tamen, dum haec coguntur, vel passim licet carpentem replere iustam iuris civilis scientiam; de or I 191. venit in Thurinum interea Tullius; Tul 19. — clüptigd: interea, unde isti versus? non enim agnosco; Tusc II 26.

inter eo, untergehen, unkommen, verloren gehen, vergehen, ausgehen: omne animal intereat necesse est; nat III 33. fac sic animum interire, ut corpus; Tusc I 82. ut membrum aliquod potius quam totum corpus intereat; Phil VIII 15. f. animus. iam vero exercitus noster ille omnis interiit; prov 5. ignem interiturum esse, nisi alatur; nat III 37. ut (litterae) aut interire aut aperiri aut intercepti possint; A I 13, 2. membrum: f. corpus. nihil valentius esse, a quo (natura) intereat; Ac I 28. cum salus urbis istius avaritia interierit; Ver III 127. statuae intereunt tempestate, vi, vetustate; Phil IX 14.

interfatio, Unterbrechung: cum se contra verba atque interfationem legibus sacratis esse armatum putaret; Sest 79.

interfector, Mörder: I. cum interfectores rei publicae revixissent; sen 4. — II. ut cum summa interfectoris gloria interfici possit; Phil I 35.

interficio, vernichten, zu Grunde richten, umbringen, töten, ermorden: I. 1. negaret esse in malis capi, venire, interfici? fin IV 22. — 2. qui (dolor), simul atque adripuit, interficit; fin II 93. — II. si insidiis ille (Marcellus) interfectus esset; A XIII 10, 3. interfectis bonis omnibus; dom 63. quotiens consullem interficere conatus es! Catil I 15. doletis tres exercitus populi Romani interfectos; interfecit Antonius; Phil II 55. nullo modo facilius arbitror posse neque herbas arescere et interfici neque . . ; fr F I 12. insidiatorem iure interfici posse; Milo 11. cum interfecta sit civium multitudo; Phil XIV 7. voluit ille senatum interficere; Piso 15. ab uxoris fratribus interfectum tyrannum; div I 53.

intericio, dazwischenstellen, einfügen: (L. Sisenna) interiectus inter duas aetates Hortensii et Sulpicii; Bru 228. est quidam interiectus inter hos medius utriusque particeps; orat 21. ut alios eis interiectos et tamquam medios putet; opt gen 2. aër interiectus inter mare et caelum; nat II 66. nullis interiectis iniquitatibus aut cupiditatibus; rep I 42. quantum intervallum inter te atque illum interiectum esse putas? Rabir 15. non ita lato interiecto mari; orat 25. nasus ita locatus est, ut quasi murus oculis interiectus esse videatur; nat II 143. brevi tempore doloris interiecto; Sest 52.

interiectus, Dazwischentreten: ipsa (luna)

incidens in umbram terrae interposito interiectoque terrae repente deficit; nat II 103.

interim, unterdessen, mittlerweile: interim accepimus tuas litteras; A VIII 11, D, 4. hoc interim spatio conclave illud concidisse; de or II 353. cum interim Sulla solitudinem non quaereret; Sulla 16. interim ad me venit Munatius noster; ep X 12, 2.

interimo (interemo), aus dem Wege räumen, beseitigen, vernichten, töten: I. quia sunt || sint || quae interimant, sint quae conservent; nat I 109. — II. qui illo gladio civem aliquem interemit; Rab Post 7. cum Decimus quidam Verginius virginem filiam in foro sua manu interemisset; rep II 63. cum (Hercules) uxorem interemebat, cum conabatur etiam patrem; Ac II 89. senes ad coëmptiones faciendas interimendorum sacrorum causa reperti sunt; Muren 27. uxorem: f. patrem.

interior, intimus, innern, vertrauter, geheimer: A. quae disputatio non huius instituti sermonis est, sed artis intimae; orat 179. ad omnia intima istorum consilia pervenimus; Ver pr 17. intimi (dentes escas) conficiunt, qui genuini vocantur; nat II 134. ut in disputationem intimam veniretis; de or I 96. quod interiore epistula scribis . . ; Q fr III 1, 18. illa vincula quanta sunt, studiorum similitudo, litterae interiores! ep III 10, 9. quod est animal, id motu cietur interiore et suo; Tusc I 54. his tabulis interiores templi parietes vestiebantur; Ver IV 122. id semen inclusum est in intima parte earum bacarum; nat II 127. multa admixta ex intima philosophia; Ac I 8. si intimos sensus civitatis expressero; Sest 119. angor intimis sensibus; A V 10, 3. interior est ille proprius (timor); de or II 209. — B, a, I. intimi multa apertiora videant necesse est; Sex Rosc 116. — II. (Paccius) in intimis est meis; A IV 16, 1. — III. A. Fufium, unum ex meis intimis; ep XIII 3. — IV. tanta est intorum multitudo, ut . . ; ep VI 19, 2. — b, 1. haec in promptu fuerint, nunc interiora videamus; div II 124. — 2. sin se in intimum conicere vellet; Cael 62.

interitio, Untergang: aratorum interitio nulla facta est; Ver III 125.

interius, intime, innen, in der Mitte, angelegentlich: matricidam tibi a me intime commendari; Q fr I 2, 4. ne insistat (oratio) interius, ne excurrat longius; de or III 190.

interitus, Untergang, Vernichtung: I. legum interitum appropinquare dixerunt; Catil III 19. est interitus quasi discessus et secretio ac diremptus earum partium, quae . . ; Tusc I 71. dolor in maximis malis ducitur, quod naturae interitus videtur sequi; leg I 31. — II. 1. quae (res) interitum videantur adferre; fin III 16. interitum rei publicae comparari; Catil III 21. interitus exercituum sine hominum opibus effici (non) possunt; of II 20. quorum (tyrannorum) haud fere quisquam talem interitum effugit; of II 23. is causam interitus quaerendam, non interitum putavit; Milo 15. — 2. ab interitu naturam abhorretere; fin V 31. erepti estis ex crudelissimo ac miserimo interitu; Catil III 23. nobilissimam familiam paene ab interitu vindicasti; Marcel 10. — III, 1. causa: f. II, 1. quaero, quo illi (patres) a se invidiam interitus Romuli pellerent; rep II 20. quorum virtute maximis periculis servitutis atque interitus liberati sumus; Phil XIV 11. — 2. est Dicaearchi liber de interitu hominum; of II 16. nempe haec est quaestio de interitu P. Clodii; Milo 79. — IV, 1. damnum illius (C. Graechi) immaturo interitu res Romanae fecerunt; Bru 125. — 2. possuntne hae leges esse ratae sine interitu legum reliquarum? Phil V 8.

interlino, überstreichen, fälschen: qui (codex) tum interlitus proferebatur; Cluent 91. qui testamentum interleverit; Cluent 125.

intermenstruus, während des Neumondes: etsi non omni intermenstruo, tamen id fieri non posse nisi certo intermenstruo tempore; rep I 25.

interminatus, unbegrenzt: si immensam et interminatam in omnes partes magnitudinem regionum videretis; nat I 54.

intermissio, Unterbrechung, Verfall: I. ut intermissionem eloquentiae, ne dicam interitum, deplorarem; of II 65. ut ulla intermissio fiat officii; Lael 8. — II. neque alia ulla fuit causa intermissionis epistularum, nisi quod . . .; ep VII 13, 1. — III. 1. non intermissione consuetudinis meae ad te nullas litteras misi; ep V 17, 1. — 2. cum (deus) sine ulla intermissione pulsetur agiturque atomorum incursione sempiterna; nat I 114.

intermitto, unterbrechen, unterlassen, aufhören, verstreichen lassen: I. gallos gallinaceos sic adsidue canere coepisse, ut nihil intermitterent; div I 74. — II. mirabar, quid esset, quod tu mihi litteras mittere intermississes; ep VII 12, 1. tu velim ne intermittas scribere ad me; A XI 12, 4. — III. nullum adhuc intermisi diem, quin aliquid ad te litterarum darem; A VII 15, 1. intermisso impetu pulsque remorum; de or I 153. iudicia intermissa bello; Bru 303. ceteris (legibus) propter bellum intermissis; Bru 304. acriores morsus sunt intermissae libertatis quam retentae; of II 24. si ludi non intermissi, sed perempti sunt; har resp 23. quod nec tui mentionem intermitti sinit; A V 9, 3. pulsus: f. impetum. nullo puncto temporis intermisso; nat I 52. quod in maximis occupationibus nunquam intermittis studia doctrinae; orat 34. (verba) vetustate ab usu cotidiani sermonis iam diu intermissa; de or III 153.

intermiorior, absterben: memoriam prope intermortuam generis sui virtute renovare; Muren 16. quod eandem illam manum ex intermortuis Catilinae reliquis concitastis; Piso 16.

intermundia, Räume zwischen den Welten: I. cum dicitis „intermundia“, quae nec sunt ulla nec possunt esse; fin II 75. — II. tamquam (Velleius) modo ex Epicuri intermundiis descendisset; nat I 18.

internicio (internecio), Vernichtung, Unterqang: I. internecione cives liberavi; Sulla 33. — II, 1. per quam (Galliam) legionibus nostris iter Gallorum internecione patefactum est; imp Pomp 30. — 2. neque resisti sine internecione posse arbitramur; A II 20, 3.

internicivus, mörderisch: quibuscum acerbum bellum internicivumque || innocivumque || suscepimus; dom 61.

internosco, unterstheiden: I. ut (mens) non internoscat, vera illa visa sint anne falsa; Ac II 48. — II. cum neque possent obtritos internoscere ullo modo; de or II 353. secerni blandus amicus a vero et internosci tam potest adhibita diligentia quam . . .; Lael 95. quae (somnia) si alia falsa, alia vera, qua nota internoscantur, scire sane velim; div II 128.

internuntius, vermittelnd, Bote: A. haec || hae || sunt ayes internuntiae Iovis! div II 72. — B. cuius (Iovis) interpretes internuntiique constituti sumus; Phil XIII 12.

interpellatio, Unterbrechung, Störung: I. digestio, interpellatio, contentio || interpellantis coercitio ||; de or III 205. — II. te istud domi agere posse interpellatione sublata; A XII 42, 3. — III. in quibus (litteris) sine ulla interpellatione versor; ep VI 18, 5.

interpellator, Unterbrecher, Störer: I. interpellatores illic minus molesti; A XV 13, 6. — II. ut interpellatorem coercere; orat 138. — III. ubi se oblectare sine interpellatoribus posset; of III 58.

interpello, unterbrechen, stören, verhindern:

I. nisi paulum interpellasset Amyntae filius; A XII 9. interpellantibus his inimicitis; A XIV 13, B, 5. ut mihi liceat vi nulla interpellante isto modo vivere; ep IX 6, 4. — II. te ne laudandi quidem causa interpellavi; de or III 189. tu metuis, ne me interpelles? Q fr II 8, 1. tu ut me et appelles et interpelles velim; Q fr II 8, 1. ubi me interpellat nemo, diligant omnes; A II 6, 2. haec tota res interpellata bello refrixerat; A I 19, 4.

interpolo, auffrischen, fälschen: iste sibi prospicere didicit semper aliquid demendo, mutando, interpolando; Ver I 158. quo minus togam praetextam quotannis interpolet; Q fr II 10, 3.

interpono, einschieben, einschalten, einmischen, verstreichen lassen, geltend machen, aufstellen: I. de Ascanione tu, quod voles, facies; me nihil interpono; Q fr III 4, 5. quid me interponam? A XV 10. ut, nisi „autem“ interposuissim, (litterae) concurrissent; orat 154. offensionem esse periculosam propter interpositam auctoritatem religionemque video; ep I 7, 5. inter quae (verba) variis clausulis interponit se raro numerosa comprehensio; orat 226. interponuntur etiam contiones et hortationes; orat 66. quae (decreta) de Caesaris actis interposita sunt; A XVI 16, 8. paucis interpositis diebus; Bru 86. in quo (genere) digressio aliqua extra causam aut criminatio- nis aut similitudinis interponitur; inv I 27. ut in eam rem fidem suam interponeret; Sex Rose 114. hortationes: f. contiones. haec scripsi nullum meum iudicium interponens, sed exquirens tuum; A VIII 3, 7. f. supplicium. quas (orationes Thucydides) interposuit; Bru 287. quod tuas rationes communibus interponis; Phil VIII 12. religionem: f. auctoritatem. non oportuisse ante supplicium, quam iudicium, interponere; inv II 80. interponi falsae tabulae (solent); Caecin 71. paucis interpositis versibus; div I 131. — II. diis immortalibus interpositis tum iudicibus, tum testibus; leg II 16.

interpositio, Einschaltung, Hineinziehung: I. una omnino interpositio difficilior est, quam ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone; ep XVI 22, 1. — II. quae (res) habeat in se controversiam in dicendo positam eum personarum certarum interpositione; inv I 8.

interpositus, Dazwischenkunft: ipsa (Inna) incidens in umbram terrae interposito interiectoque terrae repente deficit; nat II 103.

interpretes, Vermittler, Erklärer, Ausleger, Dolmetscher: I. 1. nec converti (orationes) ut interpretes, sed ut orator, sententiis isdem; opt gen 14. huic (Dionysii matri) interpretes portentorum, qui Galeotae tum in Sicilia nominabantur, responderunt . . .; div I 39. — 2. neque vos scripti sui recitatores, sed voluntatis interpretes fore putavit; inv II 139. vobis interpretibus amitteret hereditatem; Caecin 54. — 3. en foederum interpretes! Ver V 55. — II, 1. non (habeo nauci) interpretes somniorum; div I 132. nomino: f. I, 1. respondent. neque est quaerendus explanator aut interpret eius (legis) alius; rep III 33. alii interpretes religionum (nobis erunt) requirendi; dom 2. — 2. ne ipsi iuris interpreti fieri videretur iniuria; Top 4. — 3. quo iste interprete non ad linguam Graecam, sed ad furta et flagitia uti solebat; Ver III 84. — 4. ad interpretem (cursor) detulit aquilam se in somnis visum esse factum; div II 144. — III. somniis, vaticinationibus, oraculis explanationes adhibitae sunt interpretum; div I 116. — IV. nullam artem litteris sine interprete et sine aliqua exercitatione percipi posse; ep VII 19.

interpretatio, Erklärung, Deutung, Auslegung: I. senectuti celebrandae quod honestius potest esse perfugium quam iuris interpretatio? de or I 199. non scripti genus, sed verbi interpretatio controversiam facit || parit ||; part or 107. etiam

interpretatio nominis habet acumen; de or II 257. — II. 1. eius somnii a coniecturibus quae sit interpretatio facta, videamus; div I 45. habetis clarissimorum virorum interpretationem inris; Balb 52. an interpretationem foederis non tenebat? Balb 14. — 2. existere controversias etiam ex scripti interpretatione; de or I 140. — III. ut is, qui de re confiteatur, verbi se interpretatione defendat; part or 127. cum neque ea interpretatione mea aut ornatius explicari aut planius exprimi possint; de or I 23.

interpretor, erklären, deuten, auslegen, verstehen, schließen, folgen, überlegen: I. rem obscuram explanare interpretando; Bru 152. — II. 1. me de tua liberalitate ita interpretaturum, ut tuo summo beneficio me adfectum indicem; A XVI 16, 7. — 2. hoc quid sit, per se ipsum non facile interpretor; har resp 36. — 3. reditu in castra liberatum se esse iure iurando interpretabatur, non recte; of III 113. — III. Menippum imitati, non interpretati; Ac I 8. nolite consilium ex necessitate nec voluntatem ex vi interpretari; Rab Post 29. omnium bonarum artium doctores atque scriptores interpretandi; de or I 158. quam (epistulam) modo totidem fere verbis interpretatus sum; fin II 100. quam (epistulam) interpretari ipse vix poteram; A XV 28. summam eius (Hortensii) felicitatem non satis grato animo interpretatur; Bru 5. aut extispicum aut monstra aut fulgora interpretantium praedictione; div I 12. [iudicem] legi parere, non interpretari legem oportere; inv II 127. monstra: f. fulgora. scriptores: f. doctores, ex quo ita illud somnium esse interpretatum, ut . . .; div I 53. quasi vero prisicum aliquid aut insolitum verbum interpretaretur; Balb 36. iam virtutem ex consuetudine vitae sermonisque nostri interpretemur; Lael 21. multo propius accedere ad scriptoris voluntatem eum, qui ex ipsius eam litteris interpretetur; inv II 128. f. consilium. — IV. non hanc (*εὐραετία*), quam interpretatur modestiam; of I 142. eam sapientiam interpretantur, quam adhuc mortalis nemo est consentus; Lael 18.

interpunctio, Abtheilung: res sunt prope in singulis litteris atque interpunctionibus verborum occupatae; Muren 25.

interpunctum, Abtheilung, Unterscheidung: clausulas atque interpuncta verborum animae interclusio atque angustiae spiritus attulerunt; de or III 181. interpuncta argumentorum plerumque oculos, ne quis ea numerare possit; de or II 177.

interpungo, abteilen, unterscheiden: interpunctas clausulas in orationibus esse voluerunt; de or III 173. distincta alios et interpuncta intervalla delectant; orat 53. narratio interpuncta sermonibus; de or II 328.

interquiesco, eine Pause machen: cum paulum interquiescissem; Bru 91.

interregnum, Zwischenregierung: I. quis tot interregnis iure consultum desiderat? ep VII 11, 1. — II. 1. interregnumne (Caesar) esset expectaturus; A X 4, 11. cum prudenter illi principes novam et inauditam ceteris gentibus interregni inveniendi rationem excogitaverunt; rep II 23. — 2. ad interregnum comitia adducta; Q fr III 8, 4. res videtur spectare ad interregnum; Q fr III 2, 3. permagni eius (Caesaris) interest rem ad interregnum non venire; A IX 9, 3.

interrex, Reichsverweser: I. Tullum Hostilium populus regem interrege rogante comitiis curiatis creavit; rep II 31. — II. ut a singulis interregibus binas advocaciones postulent; ep VII 11, 1. — III. si Sulla potuit efficere, ab interrege ut dictator diceretur; ep IX 15, 2. video Messalam nostrum consulem, si per interregem, sine iudicio; Q fr III 9, 3.

interrogatio, Frage, Befragung, Schlußfolgerung: I. tota interrogatio mea nihil habuit nisi reprehensionem illius tribunatus; ep I 9, 7. — II. ut occurrere possimus interrogationibus eorum captionesque discutere; Ac II 46. — III. quod captiosissimo genere interrogationis utuntur; Ac II 49. — IV. fallacibus et captiosis interrogationibus circumscripti atque decepti quidam; Ac II 46. cum is publicanorum causam stultissimis interrogationibus impediret; har resp 1.

interrogatiuncula, kurze Frage, Schlußfolgerung: quae (haeresis) minutis interrogatiunculis quasi punctis, quod proposuit, efficit; par 2. pungunt quasi aculeis interrogatiunculis angustis; Fin IV 7.

interrogo, fragen, befragen, schließen: I. 1. (Socrates) percontando atque interrogando elicere solebat eorum opiniones, quibuscum disserebat; fin II 2. ut interrogando urgeat; ut rursus quasi ad interrogata sibi ipse respondeat; orat 137. — 2. qui ita interrogant; Ac II 35. — II. sic interrogant: „si fatum tibi est ex hoc morbo convalescere, convalesces“; fat 28. — III. ut tu me Graece soles ordine interrogare; part or 2. alqd: f. I. 1. quod acute testes interrogabat; Flac 82. — IV. 1. ut a quibusdam interrogentur: „ergo istuc quidem percipis“? Ac II 35. — 2. visne, ego te vicissim isdem de rebus Latine interrogem? part or 2. qui de me Graeculorum instituto contionem interrogare solebat; Sest 126. — 3. (meus frater) a Philippo interrogatus, quid latraret; de or II 220. — 4. pusionem quandam Socrates interrogat quaedam geometrica de dimensione quadrati; Tusc I 57.

interrumpo, unterbrechen, trennen: eos, qui incolunt terram, interruptos ita esse, ut . . .; rep VI 20. est etiam continuatum et interruptum; de or III 207. quae (amicitia) longis intervallis temporum interruptam consuetudinem habuit; ep XV 14, 2. aliud (vocis genus) miseratio ac maeror (sibi sumat), flexibile, plenum, interruptum, flebili voce; de or III 217. multa varietate temporum interruptum officium cumulate reddidi; ep V 8, 1. interruptis ac morientibus vocibus; Cael 59.

interrupte, unterbrochen: erit perspicua narratio, si non interrupte narrabitur; de or II 329.

intersaeptio, verstopfen: nunc (foramina illa) terrenis concretisque corporibus sunt intersaepta quodam modo; Tusc I 47.

interseindo, abbrechen: ut a tergo pontem interseindi iuberet; leg II 10.

interspiratio, Atemholen: I. ut aequalibus interspirationibus uterentur; de or III 198. — II. interspirationis clausulas in orationibus esse voluerunt; de or III 173.

intersum, dazwischen sein, verschieden sein, sich unterscheiden, gegenwärtig sein, daran gelegen sein, von Wichtigkeit sein: I. crimen defensum ab eo est, qui interfuit; Sulla 12. cum, idemne sit an aliquid intersit, quaeritur, ut metuere et vereri; de or III 117. quod permagni interest, pro necessario saepe habetur; part or 84. quorum modo interfuit aliquid; part or 114. quia tua id interesse arbitraret; Top 2. quod ego et mea et rei publicae et maxime tua interesse arbitror; ep II 19, 2. ut mihi nihil putem praetermittendum, quod illius (M. Anni) intersit; ep XIII 55, 1. ea caedes si potissimum crimini datur, detur ei, cuius interfuit, non ei, cuius nihil interfuit; fr A II 11, 4. maria, montes, regionum magnitudines interessent; Phil XIII 5. non quo mea interesset loci natura || frui, al. ||; A III 19, 1. qui illa visa negant quicquam a falsis interesse; Ac II 27. — II. 1. neque vero multum interest, praesertim in consule, utrum ipse rem publicam vexet an alios vexare patiat; Piso 10. — 2. hoc interest, quod voluptas dicitur

etiam in animo; fin II 13. — quod ut facias, non mea solum, sed etiam tua interesse arbitror; ep XII 18, 2. — 4. quod interest omnium recte facere; fin II 72. id, quod iam ante statueram vehementer interesse utriusque provinciae, pacare Amanum; ep XV 4, 8. — 5. quod eos scire aut nostra aut ipsorum interesset; ep II 4, 1. multum interesse rei familiaris tuae te quam primum venire; ep IV 10, 2. ut omnia prospere procedant, multum interest te venire; ep XII 9, 2. tua et mea maxime interest te valere; ep XVI 4, 4. permagni nostra interest te esse Romae; A II 23, 3. magni interest Cicerois vel mea potius me intervenire discenti; A XIV 16, 3. — III. nos publicis consiliis nullis intersumus; A II 23, 3. illi crudelitati non solum praeesse, verum etiam interesse; A IX 6, 7. qui et decretis et responsis Caesaris interfueramus; A XVI 16, 15. is adfuit, is interfuit epulis et gratulationibus parricidarum; Sest 111. cui (foederi) feriendo interfuerat; har resp 43. gratulationibus: f. epulis. tot iudiciis interfuistis; Ver III 64. cum tuis omnibus negotiis interessem; Ligar 35. hunc acerrimis illis proeliis interfuisse; Balb 5. quodsi tales dei sunt, ut rebus humanis intersint; nat III 47. responsis: f. decretis. his scriptis etiam ipse interfui; Bru 207. hoc non opinione timeo, sed interfui sermonibus; A IX 9, 2. — IV, 1. quibus in rebus ipsi interesse non possumus; Sex Rose 111. neque hic in testamento faciendo interfuit; Cluent 162. — 2. vide, quid intersit inter tuam libidinem maiorumque auctoritatem, inter amorem furemque tuum et illorum consilium atque prudentiam; Ver V 85. interest aliquid inter laborem et dolorem; Tusc II 35. quid intersit inter popularem, id est adsentatorem et levem civem, et inter constantem, severum et gravem; Lael 95.

intertrimentum, Verlust, Schaden: I. nullum in iis nominibus intertrimenti aut deminutionis vestigium reperietur; Font 3. — II. cum eo sine ullo intertrimento convenerat; Ver I 132.

intervado, dazwischentreten: »nisi si qua Ulixes intervasit Lartius«; fr G, b, 13.

intervallum, Entfernung, Zwischenraum, Zwischenzeit, Pause: I. distincta alios et interpuncta intervalla delectant; orat 53. si intervallum longius erit mearum litterarum; ep VII 18, 3. — II. intervalla aut contrahimus aut diducimus; Ac II 19. distingo, al.: f. I. quantum intervallum inter te atque illum interiectum esse putas; Rabir 15. sesquialteris intervallis et sesquiterciis et sesquioctavis sumptis; Tim 23. — III. distinctio et aequalium aut saepe variorum intervallorum percussio numerum conficit; de or III 186. necesse est id accidere intervallorum longorum et brevium varietate; orat 187. — IV, 1. ut numerus intervallis appareat; orat 181. quae gestum negotium confestim aut ||ex|| intervallo consequuntur; inv II 42. quoniam intervallo locorum et temporum diuncti sumus; ep I 7, 1. quae (studia) longo intervallo intermissa revocavi; Tusc I 1. syllabis metiendos pedes, non intervallis existimat; orat 194. quoniam longo intervallo modo primum animadverti paulo te hilariorum; Bru 18. — 2. quarum (reversionum) in intervallo (sol) tum contrahit terram, tum . . .; nat II 102.

intervenio, dazwischentreten, dazufommen, eintreten, widerfahren: I. si interventum est casu; Top 76. — II. (Stadius) intervenit non nullorum querelis; Q fr I 2, 2. magni interest Cicerois vel mea potius me intervenire discenti; A XIV 16, 3. casus mirificus quidam intervenit; ep VII 5, 2. dolore non interveniente; Tusc III 38. quid melius quam fortunam exiguam intervenire sapienti? Tusc V 26. — III. nisi forte molesti intervenimus; de or II 14. casus mirificus quidam intervenit quasi

vel testis opinionis meae vel sponsor humanitatis tuae; ep VII 5, 2.

interventor, störender Besucher: magis vacuo ab interventoribus die; fat 2.

interventus, Dazwischentreten: I. si interventus alicuius dederit occasionem nobis; part or 30. — II. Caleni interventum et Calvenae cavebis; A XVI 11, 1. — III. quae vita? suppeditatio, inquis, bonorum nullo malorum interventu; nat I 111.

interverto, entziehen, unter schlagen: posse se interversa aedilitate praetorem renuntiare; dom 112. interverso hoc regali dono; Ver IV 68.

interviso, nachsehen, besuchend: I. ipse crebro interviso; Q fr III 1, 6. — II. quod nos minus intervisis; ep VII 1, 5.

intestato, ohne Testament: si intestato esset mortuus; de or I 177.

intestatus, ohne Testament: si is intestatus mortuus esset; Ver I 114. cum esset eius uxor Valeria intestata mortua; Flac 84.

intestinus, innerlich, n. Eingeweide: A. ut bellum intestinum ac domesticum sedetur; Catil II 28. intestinum urbis malum minus timeremus; ep XI 25, 2. — B, I. quem ad modum reliquiae cibi depellantur tum astringentibus se intestine, tum relaxantibus; nat II 138. — II. cum decimum iam diem graviter ex intestinis laborarem; ep VII 26, 1.

intexo, einweben, einfügen: me aliquid id genus solitum scribere, ut Varronem nusquam possem intexere; A XIII 12, 3. cum parva magnis, simplicia coniunctis inteximus; part or 12. quod (sophistae) intexunt fabulas; orat 65. ut (eas res) in causa prudenter possit intexere; de or II 68.

intimus f. interior.

intolerabilis, unerträglich: qui eum que postea rem publicam oppressisset armis, multo intolerabiliorem futurum; ep IV 3, 1. mihi cum omnia sint intolerabilia ad dolorem; A XI 13, 1. quam gravis atque intolerabilis adrogantia! Cluent 109. illa suspicio intolerabili dolore cruciat; Tusc I 111. si Iuppiter intolerabili frigore hominibus nocuit; Sex Rose 131. intolerabilia postulata retulerunt; ep XII 4, 1. alterum si fit, intolerabile vitium est; orat 220.

intolerandus, unerträglich: nihil, quod homini accidere possit, intolerandum putare; of III 100. isti immani atque intolerandae barbariae resistemus; Font 44. o magnum atque intolerandum dolorem! Ver V 119.

intoleranter, unerträglich, maßlos: cum ipsum Herculeum tam intoleranter dolere videamus; Tusc II 22. quoniam de tuis divitiis intolerantissime gloriaris; Vat 29. si (superiores) intolerantius se iactant; de or II 209.

intolerantia, Unerträglichkeit, Unausstehlichkeit: I. intolerantiam regum esse dicetis; agr II 33. — II. quis eum cum illa superbia atque intolerantia ferre potuisset? Cluent 112.

intono, donnern: »partibus intonuit caeli pater ipse sinistris«; div I 106. hesternae contione intonuit vox perniciosae designati tribuni; Muren 81.

intorqueo, verdrehen: libidinis (vox est), verbo ac littera ius omne intorqueri; Caecin 77.

intra, innerhalb: I. ingrediens intra finem eius loci; Caecin 22. quos etiam intra Syracusanam insulam recepisset; Ver IV 144. nosse regiones, intra quas venire et pervestiges, quod quaeras; de or II 147. quod intra moenia nefarius hostis versatus est; sen 11. — II. epulamur non modo non contra legem, sed etiam intra legem, et quidem aliquanto; ep IX 26, 4. modice hoc faciam aut etiam intra modum; ep IV 4, 4. nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur; A III 10 2.

intractatus, nicht zugeritten: nemo est, quin || qui non || eo (equo), quo consuevit, libentius utatur quam intractato et novo; Lael 68.

intrico, verwideln: Chrysippus intricatur hoc modo || intr. ||; fat fr 1.

intrinsecus, innerlich: nihil esse animal || animale || intrinsecus in natura atque mundo praeter ignem; nat III 36.

intro, eintreten, eindringen, betreten: ante quam (animus) in corpus intravisset; Tusc I 57. (definitio) et in sensum et in mentem iudicis intrare non potest; de or II 109. quo ne imprudentia quidem impune possit intrare; har resp 37. — II. ne limen intrares; Phil II 45. cum pomerium postea intrasset habendi senatus causa; nat II 11. quod regnum intrarit; Rab Post 22.

intro, hincin: se ipse inferebat et intro dabat || intrudebat, al. ||; Caecin 13. vgl. **introfero**. cur ad nos filiam tuam non intro vocari iubes? Ver I 66.

introduco, hincinführen, einführen: I. 1. Aristo, qui introduxit, quibus commotus sapiens appeteret aliquid; fin IV 43. — 2. introducebat etiam Carneades summum bonum esse. ; Ac II 131. — II. consuetudo aestimationis introducta est; Ver III 189. id fuit defendi melius quam introducere declinationem; fat 23. Socrates philosophiam in domus etiam introduxit; Tusc V 10. maximam fidem facit introducta rei similitudo; part or 40. — III. prudentiam introducunt scientiam suppeditantem voluptates, depellentem dolores; of III 118.

introductio, Zuführung: adolescentulorum nobilium introductiones non nullis iudicibus pro mercedis cumulo fuerunt; A I 16, 5.

introeo, hincingehen, eintreten: si qui domum tuam te introire prohibuerit; Caecin 89. quem fuerat aequus, ut prius introieram, sic prius exire de vita; Lael 15. qui (Pompeius) introisset in urbem; ep I 9, 7. simul vobiscum in oppidum introit Terentia; ep XVI 9, 2. introire Mutinam legatos; Phil VI 6.

introfero, hincinbringen: noctu lectica in urbem introferri solitus est; Ver V 34. ut cibum tibi [vestitumque] intro ferre liceat; Ver V 118.

introitus, Eingang, Eintritt: I. primus introitus fuit in causam fabulae Clodianae; A I 18, 2. — II. 1. aperto suspicionis introitu ad omnia intima istorum consilia pervenimus; Ver pr 17. duos et quasi corneolos (aures) habent introitus multaque cum flexibus; nat II 144. introitum ipsi sibi vi manque patefaciunt; Tul 21. — 2. quod est ad introitum Ponti; Ver IV 130. — III. propter ipsum introitum atque ostium portus; Ver V 80.

intromitto, hincinschieben: medicum intromisit suum; har resp 38. pseudothyro intromissis voluptatibus; sen 14.

introspectio, hincinblicken: I. introspicite penitus in omnes rei publicae partes; Font 43. — II. scilicet casas omnium introspicere, ut (di) videant, quid cuique conducat; div II 105. penitus introspicite Catilinae ceterorumque mentes; Sulla 76.

intueor, ansehen, hinschauen, betrachten, beobachten: I. mihi saepe numero in summos homines intuenti; de or I 6. in te intuens, Brute, doleo; Bru 331. quot et quales animalium formas mens in speciem rerum intuens poterat cernere; Tim 34. — II. qualis quisque sit, (deos) intueri; leg II 15. — III. si tibi te ipsum intuens gratularer; ep XV 14, 3. nec minus nostra sunt, quae animo complectimur, quam quae oculis intuemur; ep V 17, 4. omnis voluntas M. Bruti, omnis cogitatio, tota mens auctoritatem senatus, libertatem populi Romani intuetur; Phil X 23. iisdem hic sapiens oculis, quibus iste vester, caelum, terram, mare intuebitur; Ac II 105. te imaginem antiquitatis, columnen rei publicae diceret intueri; Sest 19. libertatem: f. auctoritatem. mare:

f. caelum. raras esse quosdam, qui rerum naturam studiose intuerentur; Tusc V 9. Lysandrum intuentem purpuram eius (Cyri) et nitorem corporis ornatumque Persicum dixisse. ; Cato 59. idem vestram potestatem ac vestras opes intuetur; Muren 86. purpuram: f. nitorem. ad hanc civilem scientiam, quo pertinent et quam intuentur; de or III 123. qui splendorem et speciem huius vitae intuentur; ep I 9, 17. terram: f. caelum. voluntatem eorum, qui audiunt, intuentur; orat 24.

intus, inwendig, darin, innen: I. de quo (citharista) saepe audistis id, quod est Graecis hominibus in proverbio, quem omnia intus canere dicebant; Ver I 53. intus inclusum periculum est; Catil II 11. ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur? fin II 77. Nasica sensit illum intus esse; de or II 276. — II. nec ille (Q. Maximus) in luce modo magnus, sed intus domique praestantior; Cato 12.

invado, hincingehen, eindringen, angreifen, losgehen: in collum invasit; Phil II 77. in huius vectigalia invadit; agr I 13. quo Atheniensium classis sola invasit; Ver V 98. mirus invaserat furor non solum improbis; ep XVI 12, 2. cum subito bonus imperator noctu in urbem hostium plenam invasisset; Q fr III 2, 2. hoc malum in hanc rem publicam invasit; of II 75.

invectio, Einfuhr, Einfahrt: quanto (gaudio adfecit) L. Paulum eodem flumine invectio; fin V 70. et earum rerum, quibus abundaremus, exportatio et earum, quibus egeremus, invectio certe nulla esset; of II 13.

inveho, einführen, hincinführen, einjagen, pass. einziehen, eindringen, losfahren: I. ut invehamur, ut male dicamus; de or II 301. si in homines caros acerbis et contumeliosius invehare; de or II 304. Diphilus tragoedus in nostrum Pompeium petulanter invectus est; A II 19, 3. alqd: f. pecuniam, in quam (Mesopotamiam Euphrates) quot annos quasi novos agros invehit; nat II 130. volucres angues ex vastitate Libyae vento Africo invectas; nat I 101. cum bellum invexisset totam in Asiam; Muren 32. »ira caelium invectum malum«; Tusc IV 63. quos invehant metus! rep IV 9. non minimam video per disertissimos homines invectam partem incommoedorum; inv I 1. Paulus tantum in aerarium pecuniae invexit, ut. ; of II 76. — II. si in Capitolium invehi victor cum illa insigni laurea gestiret; prov 35.

invenio, finden, antreffen, entdecken, ausfindig machen, erfinden, erdenken, erwerben (sup. f. III. alqm): I. 1. a. inveniendi artem, quae *τομική* dicitur, quae et ad usum potior erat et ordine naturae certe prior, totam reliquerunt; Top 6. — b. quoniam invenire primum est oratoris; part or 5. — 2. inveniebat acute Cotta; Bru 202. — II. 1. ut (orator) inveniat, quem ad modum fidem faciat iis; part or 5. — 2. invenitur ea serrula ad Stratonem pervenisse; Cluent 180. — 3. inveniatis id facinus natum a cupiditate; Ver II 82. — III. ubi istum invenias, qui honorem amici anteponat suo? Lael 64. ad quas (calamitatum societates) non est facile inventu qui descendant; Lael 64. nequaquam satis esse reperire, quid dicas, nisi id inventum tractare possis; de or II 176. nihil acute inveniri potuit in eis causis, quas scripsit; Bru 35. cum is ipse anulus in praecordiis piscis inventus est; fin V 92. auspiciis maioribus inventis; rep II 26. inventum est caput in Tiberi; div II 45. ut medici causa morbi inventa curationem esse inventam putant, sic. ; Tusc III 23. qui (Porquatus) hoc primum cognomen invenit; fin I 23. omnes magni, etiam superiores, qui fruges, qui vestitum, qui tecta, qui cultum vitae, qui praesidia contra feras invenerunt; Tusc I 62. curationem: f. causam. invenitur dies protectionis;

Quinct 57. his explicatis fons legum et iuris inveniri potest; leg I 16. frugibus inventis; Ver V 99. f. cultum. constat ad salutem civium inventas esse leges; leg II 11. a cuius (sapientiae) amore Graeco verbo philosophia nomen invenit; leg I 58. inventus est ordo in iis stellis, qui non putabatur; div II 146. praesidia: f. cultum. inventa est ratio, cur pecunia sacrorum molestia liberaretur; leg II 53. fuit is (L. Aelius) antiquitatis nostrae et in inventis rebus et in actis scriptorumque veterum litterate peritus; Bru 205. unum senatorem solum esse, qui vobis gratificari vellet, inventum; Cael 19. tecta: f. cultum. qui thesaurum inventum iri dicunt; div II 18. quo modo verum inveniatur; de or II 157. cum interea Cluentianae pecuniae vestigium nullum invenitis; Cluent 82. vestitum: f. cultum. — IV. cuius (testimonii) auctor inventus est nemo; Flac 53. mane adulescentes inventos esse mortuos; Tusc I 113. dialecticam inventam esse dicitis veri et falsi quasi disceptatricem et iudicem; Ac II 91.

inventio, Auffindung, Ermittlung, Erfindung, Erfindungskraft: I. inventio est excogitatio rerum verarum aut veri similium, quae causam probabilem reddant; inv I 9. inventio, quae princeps est omnium partium, potissimum in omni causarum genere, qualis debeat esse, consideretur; inv I 9. quaestionis finis (est) inventio; Ac II 26. — II, 1. considero: f. I. quae (vis) investigat occulta, quae inventio atque cogitatio dicitur; Tusc I 61. videamus, clarissimarum sortium quae tradatur inventio; div II 85. — 2. de inventione, prima ac maxima parte rhetoricae, satis dictum videtur; inv II 178. — III, 1. qui (sint) auctoritatis eius et inventionis comprobatores atque aemuli; inv I 43. — 2. ut ad officii inventionem aditus esset; of I 6.

inventor, Finder, Begründer, Urheber, Erfinder: I. 1. Lycurgus, ille legum optimarum et aequissimi iuris inventor, agros locupletium plebi ut servitio colendos dedit; rep III 16. — 2. qui (Zeno) inventor et princeps Stoicorum fuit; Ac II 131. — II, 1. quem principem atque inventorem copiae dixerit; Bru 254. qui etiam inventorem olei deum sustulisset; Ver IV 139. — 2. neque (adsentienter) harum disputationum inventor et principi longe eloquentissimo Platoni; de or I 47. — III. quae ab illo inventore veritatis et quasi architecto beatae vitae dicta sunt; fin I 32.

inventrix, Erfinderin, Urheberin: quam (Minervam) principem et inventricem belli ferunt; nat III 53. ut omittam illas omnium doctrinarum inventrices Athenas; de or I 13.

inventum, Erfindung: I. si vera sunt tua scripta et inventa; fin II 98. — II, 1. in eo admirandum esse inventum Archimedi, quod excogitavisset. . .; rep I 22. qui philosophorum inventa didicisset; de or I 84. ut ex hoc (libro) inventa ipsa, ex superiore autem expolitio inventorum petatur; inv II 11. — 2. stultitia visa est a bene inventis alicuius recedere; inv II 4. — III. expolitio: f. II, 1. peto. quam (laetitiam) capiebam memoria rationum inventorumque nostrorum; fin II 96.

invenustus, ohne Anmut: C. Censorinus non invenustus actor; Bru 237.

inverecundus, unbescheiden, rücksichtslos: dubium est, uter nostrum sit, leviter ut dicam, inverecundior? Ac II 126. sin inverecundum animi ingenium possidet; inv I 83.

inversio, Umkehrung, Ironie: quae ducuntur ex inversione verborum; de or II 261.

inverto, umwenden, umkehren, ironisch gebrauchen: cum in locum anulum inverterat; of III 38. ut invertatur ordo; part or 24. invertuntur verba; de or II 262.

invesperasco, dämmern: cum primum invesperasceret; Ver V 91.

investigatio, Aufführung, Erforschung: I. in primis hominis est propria veri inquisitio atque investigatio; of I 13. — II. cum totum se ad investigationem naturae contulisset; Ac I 34. quae omnes artes in veri investigatione versantur; of I 19.

investigator, Erforscher: 1. his consulibus Naevius est mortuus; quamquam Varro noster diligentissimus investigator antiquitatis putat in hoc erratum; Bru 60. — 2. fuit ille vir acer investigator et diligens earum rerum, quae a natura involutae videntur; Tim 1.

investigo, aufspüren, nachforschen, erforschen: I. 1. de Lentulo investigabo diligentius; A IX 7, 6. — 2. me adhuc investigare non posse, ubi P. Lentulus noster sit; A IX 1, 2. — II. investigemus hunc; orat 19. hominem investiges velim; Q fr I 2, 14. qui consul insidias rei publicae consilio investigasset; Sulla 14. natura sic ab iis investigata est, ut nulla pars praetermissa sit; fin V 9. a principe investigandae veritatis; nat II 57. ut excitaret homines non socordes ad veri investigandi cupiditatem; nat I 4.

inveterasco, alt werden, einwurzeln: I. in nostra civitate inveterasse iam bonis temporibus, ut splendor aedilitatum ab optimis viris postuletur; of II 57. — II. si inveterarit, actum est; ep XIV 3, 3. quorum iam et nomen et honos inveteravit; Sulla 24.

inveteratio, eingewurzelter Fehler: inveteratio, ut in corporibus, aegrius depellitur quam perturbatio; Tusc IV 81.

invetero, alt machen, pass. einwurzeln: pro nostra non instituta, sed iam inveterata amicitia; ep III 9, 4. quantus iste est hominum et quam inveteratus error! rep II 29. inveteratum malum fit plerumque robustius; Phil V 30. nec (opinio) una cum saeculis aetatibusque hominum inveterari potuisset; nat II 5. num inveterata (res) quam recens debuit esse gravior? Sulla 81. cum iam inveterata vita hominum ac tractata esset et cognita; rep II 20.

invicem, abwechselnd, gegenfeitig: fatum est conexio rerum per aeternitatem se invicem tenens; fat fr 2.

invictus, unbefiegt, unüberwindlich: qui magni animi sit, (eundem) invictum (esse necesse est); qui invictus sit, eum res humanas despiciere; Tusc III 15. Caesar confecit invictum exercitum; Phil XIII 16. populi Romani invicta ante te praetorem gloria illa navalis; Ver V 97. populus Romanus, cuius usque ad nostram memoriam nomen invictum in navalibus pugnis permanserit; imp Pomp 54. deos huic invicto populo auxilium esse laturos; Catil II 19. animus acer et praesens invictos viros efficit; de or II 84. nos virtutem semper liberam volumus, semper invictam; Tusc V 52.

invidentia, Mißgunst, Scheelsucht: I. invidentia aegritudo est ex alterius rebus secundis; Tusc III 21. invidentiam esse dicunt aegritudinem susceptam propter alterius res secundas; Tusc IV 16 (17). — II. ab invidendo invidentia recte dici potest; Tusc III 20. ut aegritudini (subicitur) invidentia (utendum est enim docendi causa verbo minus usitato); Tusc IV 16.

invideo, scheel sehen, neidisch sein, beneiden, mißgönnen: I, 1. a. dico ab: f. **invidentia**, II. — b. qui nos invidendo abalienarunt; ep I 7, 7. — 2. quoniam invidia non in eo, qui invidet, solum dicitur, sed etiam in eo, cui invidetur; Tusc IV 16. alia est lugenti, alia miseranti aut invidenti adhibenda medicina; Tusc IV 59. — II. esse quamvis factum atque salsum non nimis est per se ipsum invidendum; de or II 228. — III. invident homines maxime paribus aut inferioribus; sed etiam superioribus invidetur saepe vehementer; de or II 209.

in qua (purpura) tibi invideo; Flac. 70. probus invidet nemini; Tim. 9. quid mihi nunc invideri potest? ep IX 16, 5. f. I. 2. invidetur commodis hominum ipsorum, studiis autem eorum ceteris commodandi favetur; de or II 207. invidetur praestanti florentique fortunae; de or II 210. non invidet huic meae gloriae; Phil VI 9. non novitati esse invisum meae; ep I 7, 8. valde invidendum est eius status; Deiot 34. — IV. ut „videre“, sic „invidere florem“ rectius quam „flori“; Tusc III 20.

invidia, Neid, Mißgunst, Haß, Gehässigkeit, üble Nachrede; I. non dixi invidiam, quae tum est, cum invidetur; Tusc III 20. video iam, quo invidia transeat et ubi sit habitatura; A II 9, 2. quod aequalitas vestra tantum abest ab obtreactione et invidia, quae solet lacerare plerosque, uti . . ; Bru 156. si nos multitudinis furentis inflammata invidia pepulisset; leg III 26. transit; f. habitat. ante hoc tempus error in hac causa atque invidia versata est; Cluent 8. — II, 1. a sui similibus invidiam aliquam in me commoveri putat; Phil III 18. haud sciam an acerrimus longe sit omnium motus invidiae nec minus virium opus sit in ea comprimenda quam in excitanda; de or II 209. si mihi inimico tuo conflare vis invidiam; Catil I 23. dico; f. I. est. excito; f. comprimo. mors cum exstinxisset invidiam; Balb 16. cum Scaurus non nullam haberet invidiam ex eo, quod . . ; de or II 283. inflammo; f. I. pellit. utrum hoc capite honos haberi homini an invidia quaeri videtur? agr II 60. si qua est invidia conservanda re publica suscepta; Catil III 29. odium et invidiam facile vitabis; fin II 84. — 2. cesseram invidiae; Sest 64. quae invidiae, infamiae nobis omnibus esse possint; Ver III 144. — 3. invidia summus ordo caret; leg III 24. Balbum levare invidia per nos velim; A XV 2, 3. ut invidia totum ordinem liberetis; Ver pr 43. — 4. absum ab; f. I. lacerat. adductus erat in sermonem, invidiam, vituperationem; Ver III 140. (Balbus) questus est etiam de sua invidia; A XIV 21, 2. si in invidiam vocamur; Sulla 80. — III. ut agros plenos invidiae decemviris tradant; agr II 68. — IV. vix molem istius invidiae sustinebo; Catil I 23. motus; f. II, 1. comprimo. ut effugiamus ambiguum nomen invidiae, quod verbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius; Tusc III 20. quae mihi de communibus invidiae periculis dicenda esse videantur; Cluent 8. quanta tempestas invidiae nobis impendat; Catil I 22. — V, 1. cum invidia flagraret ordo senatorius; Cluent 136. fore ut eius socios invidia oppressus persequi non possem; Catil II 4. — 2. ullam rei publicae partem cum sua mimina invidia aunderet attingere? Sest 49. propter invidiam Numantini foederis; de or I 181. ut in iudiciis sine invidia culpa plectatur; Cluent 5.

invidiose, gehässig; quibus (contionibus) cotidie meam potentiam invidiose criminabatur; Milo 12. num minus haec invidiose dicuntur? Ac II 146.

invidiosus, neidisch, gehässig, Mißgunst erregend, mißliebig, verhaßt; A. hoc ipsis iudiciis invidiosissimum futurum; inv II 134. si quae sunt in iis invidiosa, efferendo invidiosiora faciunt; de or II 304. quod (crimen) illi invidiosissimum et maximum esse voluerunt; Font 19. putabant absentis damnationem multo invidiosiore fore; Ver II 42. invidiosum nomen est, infame, suspectum; fin II 12. o invidiosum offensumque paucorum culpa ordinem senatorium! Ver III 145. — B. ut omnium invidiosorum animos frangeremus; Balb 56.

invidus, neidisch, mißgünstig; A. quorum animos iam ante habueris inimicos et invidos; Ver V 182. neque ambitiosus imperator neque invidus; Muren 20. qua in causa et benivolos obiurgatores placare et invidos vituperatores confutare

possumus; nat I 5. — B, 1. nos non inimici, sed invidi perdiderunt; A III 9, 2. — II, 1. invidos virtuti et gloriae serviendo (ulciscar); Quir 21. — 2. persuaserat non nullis invidis meis se in me emissarium semper fore; ep VII 2, 3. — III. in te similia invidorum vitia perspexi; ep I 7, 8. — IV. a tuis invidis atque obtreactionibus nomen inductum fictae religionis; ep I 4, 2.

invigilo, überwachen; me ex Kalendis Ianuariis ad hanc horam invigilasse rei publicae; Phil XIV 19.

inviolate, unverletzt; vos memoriam nostri pie inviolateque servabitis; Cato 81.

inviolatus, unverletzt; ceteri omnino invulnerati inviolatique vixerunt; Sest 140. qui prima illa initia aetatis integra atque inviolata praestitisset; Cael 11.

invisitatus, ungelesen, unbekannt, neu; quae est forma tam invisitata, tam nulla, quam non sibi ipse fingere animus possit? div II 138. corpus hominis mortui vidit magnitudine invisitata; of III 38. ecce tibi geminum in scelere par, invisitatum, inauditum, ferum, barbarum; Phil XI 2.

inviso, besichtigen, besuchen, erblicken; ut iam invisas nos; A I 20, 7. quod Lentulum invisus, valde gratum; A XII 30, 1. nostram ambulationem velim invisas; A IV 10, 2. domum meam quod crebro invisus; A IV 5, 3. »natos Geminos invisus sub caput Arcti«; nat II 110. »dum Nepa et Arcitenens invisant lumina caeli« fr H IV, a, 653. res rusticas vel fructus causa vel delectationis invisere; de or I 249.

invisus, nie gesehen; occulta et maribus non invisus solum, sed etiam inaudita sacra; har resp 57.

invisus, verhaßt; quo quis versutior et callidior, hoc invisior et suspectior est; of II 34. ne invisus dis immortalibus oratio nostra esse videatur; imp Pomp 47. philosophia multitudinem consulto ipsa fugiens eique ipsi et suspecta et invisus; Tusc II 4.

invitamentum, Reiz, Lockung; I, 1. in quo (fonte) sint prima invitamenta naturae; fin V 17. — 2. is, qui vere appellari potest honos, non invitamentum ad tempus, sed perpetuae virtutis est praemium; ep X 10, 2. — II. multa etiam ad luxuriam invitamenta perniciosa civitatibus suppeditantur mari, quae vel capiuntur vel importantur; rep II 8.

invitatio, Einladung, Aufforderung; I. in Epirum invitatio quam suavis, quam liberalis, quam fraterna! A IX 12, 1. — II. quae comparat ad invitationes adventus nostrorum hominum; Ver II 83. — III. quod (aegritudo) non natura exoriatur, sed quadam invitatione ad dolendum; Tusc III 82.

invitatus, Einladung; ut (Trebatium) initio mea sponte, post autem invitatu tuo mittendum duxerim; ep VII 5, 2.

invite, ungeru; quem (Crassum) ego paulo sciebam vel pudentius vel invitius ad hoc genus sermonis accedere; de or II 364. lente || invite || cepi Capuam; A VIII 3, 4.

invito, einladen, ermuntern, auffordern; I. hospitio invitabit; Phil XII 23. — II. me ille honorum socium esse voluit, detulit, invitavit, rogavit; Piso 79. — III. (Aristoteles) primum ad heroum nos [pedem] invitat; de or III 182. is me crebro ad cenam invitat; ep VII 9, 3. a Caesare valde liberaliter invitator in legationem illam; A II 18, 3. ut ipsum per se invitaret et adliceret appetitum animi; fin V 17. innatam esse homini probitatem gratuitam, non invitatum voluptatibus; fin II 99. — IV. invito eum per litteras, ut aqua me deversetur; A XIII 2 a, 2.

inventus, wider Willen, ungeru, unfreiwillig, gezwungen; A. hoc nos ab istis adolescentibus

facere inviti et recusantes heri coacti sumus; de or II 18. eum (M. Laenium) ego a me invitissimus dimisi; ep XIII 63, 1. te dis hominibusque invitissimus omnia consecuturum; Vatin 38. quod praeda ad multos Syracusanos invito populo senatuque Syracusano venerat; Ver II 50. defervescere certe significat ardorem animi invita ratione excitatum; Tusc IV 78. senatus: f. populus. — B, I, 1. extorquendum est invito atque ingratiis; Quinet 47. — 2. cavet, ne emat ab invito; agr I 14. laus ab invitissimis expressa; agr II 5. — II. dilectus adhuc quidem invitum est et a pugnando abhorrentium; A VII 13, 2.

inultus, ungerächt, ungestraft: ut ceterorum quoque iniuriae sint impunitae atque inultae; div Caec 53. ut mortem suam ne inultam esse pateretur; div I 57. vos eum regem inultum esse patiemini? imp Pomp 11.

inundo, überflutet: ut hanc (terram) inundet aqua; nat II 103.

invocatus, ungerufen: quid, quod etiam ad dormientem veniunt (imagines) invocatae? nat I 108.

invoco, anrufen: I. ut apud Graecos Dianam, eamque Luciferam, sic apud nostros Iunonem Lucinam in pariendo invocant; nat II 68. — II. cum ipsum (C. Marium) advocatum ad communem imperatorum fortunam defendendam invocarem; de or II 196.

involutus, Flug: non ex alitis involatu tibi anguror; ep VI 6, 7.

involo, sich flürzen, bemächtigen: in quam (possessionem) homines quasi caducam atque vacuam abundantes otio involaverunt; de or III 122.

involverum, Hülle, Defec: I, 1. posteaquam (candelabrum) involveris reiectis constituerunt; Ver IV 65. — 2. divitias atque ornamenta eius ingenii per quaedam involvera atque integumenta perspexi; de or I 161. — II. multis simulationum involveris te gitur unius cuiusque natura; Q fr I 1, 15.

involve, einhüllen, verhüllen: litteris me involvo; ep IX 20, 3. definitio adhibetur, quae quasi involutum evolvit id, de quo quaeritur; Top 9. cum ea, quae quasi involuta fuerunt, aperta sunt, tum inventa dicuntur; Ac II 26. nomine pacis bellum involutum fore; fr E V 9. ut id (candelabrum) in praetorium involutum deferrent; Ver IV 65. capitibus involutis cives Romanos ad necem producere instituit; Ver V 157. res involutas definiendo explicavimus; orat 102.

inurbane, unvichtig: apud quos (Alabandenses) non inurbane Stratoniceus, ut multa, „ergo“, inquit . . ; nat III 50.

inurbanus, unfein, ungeschicklich, unvichtig: non essem tam inurbanus et paene inhumanus, ut . . ; de or II 365. erat eius (P. Antistii) quidam tamquam habitus non inurbanus; Bru 227. omni de re facilius puto esse ab homine non inurbano quam de ipsis faciliis disputari; de or II 217. oratorem descriperas, inopem quandam humanitatis atque inurbanum; de or II 40.

inuro, einbrennen, einprägen, zufügen, fennzeichnen: is censoriae severitatis nota non inuretur? Cluent 129. qui volent illa calamistris inurere; Bru 262. proprium est irati cupere, a quo laesus videatur, ei quam maximum dolorem inurere; Tusc III 19. monumentum senatus hostili nomine et cruentis inustum litteris esse passi sunt; ep I 9, 15. nisi omnes illi motus in ipso oratore impressi esse atque inusti videbuntur; de or II 189. ne qua generi suo nota nefariae turpitudinis inuratur; Sulla 88. id (odium est) insum penitus et inustum animis hominum amplissimorum; har resp 55.

inuitate, ungewöhnlich: familiaris meus recte loqui putabat esse inuitate loqui; Bru 260.

inuisitatus, ungewöhnlich: novum est, non dico inuisitatum; Caecin 36. tam

inuisitatum inauditamque clementiam; Marcel 1. ut me patiamini uti prope novo quodam et inuisitato genere dicendi; Arch 3. inuisitatum nostris quidem oratoribus leporem quendam et salem; de or II 98. cum rem aliquam invenisset inuisitatum; fin III 15. sal: f. lepos. inuisitata sunt prisca (verba) fere ac vetustate ab usu cotidiani sermonis iam diu intermissa; de or III 153.

inutilis, unbrauchbar, unnütz, untauglich, nachteilig, schädlich: A. turpe esse aut inutile ignosci; inv II 109. bella inutilia suscipiebant; Flac 16. seditiosum et inutilem civem, C. Norbanum; of II 49. cum quaeritur, quae leges, qui mores aut utiles aut inutiles (sint); div II 11. quae (promissa) sint iis, quibus promiseris, inutilia; of I 32. — B. honesta turpia, utilia inutilia (discernere) poterat; Tusc V 114.

inutilitas, Schädlichkeit: ex his illud conficitur, ut petendarum rerum partes sint honestas et utilitas, vitandarum turpitudine et inutilitas; inv II 158.

invulneratus, unverwundet: ceteri omnino invulnerati inviolatque vixerunt; Sest 140.

iocatio, Scherz: I. nunc venio ad iocationes tuas; ep IX 16, 7. — II. sin nihil praeter iocationem (in ea epistula fuit), redde id ipsum; A II 8, 1.

iocor, scherzen: I, 1. a. te hilari animo esse et prompto ad iocandum; Q fr II 11, 1. — b. duplex omnino est iocandi genus, unum inliberale, alterum elegans; of I 104. — c. haec adhibenda est in iocando moderatio; de or II 238. — 2. non ego tecum iam ita iocabor, ut isdem his de rebus, cum . . ; fin IV 74. cupio tecum coram iocari; ep I 10. iocerne tecum per litteras? ep II 4, 1. — II. de re severissima tecum, ut soleo, iocor; ep VII 11, 3. f. I. 2.

iocose, scherzhaft: qui iocose volet dicere; de or II 289. eum lusi iocose satis; Q fr II 10 (12), 2. quod iocosius scribam; ep IX 24, 4.

iocosus, scherzhaft: una nostra vel severa vel iocosa congressio pluris erit quam . . ; ep VII 10, 4. videat, quibus de rebus loquatur; si seriis, severitatem adhibeat, si iocosis, leporem; of I 134.

iocularis, spaßhaft: iocularis istuc quidem et a multis derisum; leg I 53. o licentiam iocularum! fat 15.

ioculator, Spaßmacher, launig: huic ioculatorem senem illum interesse sane nolui; A IV 16, 3.

iocus, Scherz: I, 1. suavis est et vehementer saepe utilis iocus et facietiae; de or II 216. — 2. quibus ius iurandum iocus est; Flac 12. — II, 1. quod iocus in turpiculis et quasi deformibus (rebus) ponitur; de or II 248. ioca tua plena facietiarum de haeresi Vestoriana risisse me satis; A XIV 14, 1. quicum ioca seria, ut dicitur, quicum arcana? fin II 85. — 2. ut ad ludum et iocum facti esse videamur; of I 103. — III. gravium et iocorum unam esse materiam; de or II 262. rationem aliam esse ioci, aliam severitatis; de or II 262. — IV. sed mehercules, extra iocum, homo bellus est; ep VII 16, 2. paucos homines Q. Opimium per ludum et iocum fortunis omnibus evertisse; Ver I 155.

iota, J: ut Iota litteram tollas et E plenissimum dicas; de or III 46.

ipse, selbst, in eigener Person, eben, gerade, jo gar, schon [ipsus; fr K 33.]: A. bei Substantiven: I, 1. quem locum apud ipsum Caesarem obtinuisti? Phil II 71. Numam Pythagorae ipsius discipulum aut certe Pythagoreum fuisse; rep II 28. ut infringat hominum improbitas ipsa die; ep I 6, 1. ipso dimidio plus scripsit Clodia; A IX 9, 2. ut fortuna tamquam ipsa mortalis cum immortalis natura pugnare videatur; of I 120. genus aestimationis ipsum a me numquam est reprehensum; Ver III 214. ipsis in hominibus nulla gens est . . ; leg I 24. hominum inter ipsos vivendi rationem; leg I 35. de ipsis inimicis tantum, quantum mihi res publica permittit,

cogitabo; Quir 21. in ipsis quasi maculis, ubi habitatur, rep VI 20. Pythagoras rerum ipsarum amplificator fuit; Tusc V 10. triennio ipso minor quam Antonius; Bru 161. — 2. ego cum Athenis decem ipsos dies fuissem; ep II 8, 3. cum ibi decem ipsos fuissem dies; A V 11, 4. annis LXXXVI ipsis ante me consulem; Bru 61. triginta dies erant ipsi, cum has dabam litteras; A III 21. detraxit xx ipsos dies etiam aphaerctus Rhodiorum; A VI 8, 4. hoc ipso in loco sedebat; Cluent 54. eodem tempore ipso; div II 95. ipse ille maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama; Sest 116. locus ille ipse; Milo 53. ut eorum adfectio est illa quidem discrepans sibi ipsa; Tusc IV 29. in ea ipsa sententia; Tusc V 28. eo die ipso; ep XI 6, 2. istius ipsius facultatis; de or II 128. ipsi inimici nostri; Sest 124. est perspicuum nullam artem ipsam in se versari; fin V 16. ex qua ipsa (cognitione); de or III 147. quem ipsum hominem cuperent evertere; Ver II 159. si quae familia ipsa in caede interesse nolisset; Tul 27. fragore quodam et sonitu ipso; rep II 6. mentis acies se ipsa intuens; Tusc I 73. inimicus ultus est ipse sese; ep I 9, 2. sibi: f. ille; Tusc IV 29. philosophorum de se ipsorum opinio; Bru 114. in se: f. nullus. an Stoicis ipsis inter se disceptare, cum iis non licebit? Ac II 126. sive per se ipsi animi moventur; div II 126. quod tua dignitas mihi est ipsa cara per se; ep III 9, 2. ibi mihi Tulliola mea fuit praesto natali suo ipso die; A IV 1, 4. — II. hunc ipsum Zenonis aiunt esse finem; fin IV 14. eam ipsam esse causam, cur . . . ; fat 25. istuc ipsum vereor ne malum sit; Tusc I 26.

B. bei Adjectiven und Pronomina: 1. quotiens ego ipse efini? Milo 20. cum per me ipsum egissem; de or I 97. me dicere pro me ipso; Sex Rosc 129. ut ea, quae dicam, non de memet ipso, sed de oratore dicere putetis; de or III 74. ita nobismet ipsis accidit, ut . . . ; Bru 8. redeamus ad Hortensium, tum de nobismet ipsis pauca dicemus; Bru 279. hoc ipsum non insulse interpretantur; de or II 221. ex hoc ipso crimen exoritur; Rab Post 30. f. se. in ipso honesto positum; fin V 83. dictum ab ipso illo; fin II 82. in illorum ipsorum (artibus); fin III 5. is servit ipse; rep I 52. eius ipsius domum; Piso 83. id ipsum posse intellegi; div II 91. istuc ipsum tenebo; Ver V 165. ne forte ipsi nostri plus animi habeant, quam habent; A XV 6, 1. atque hic quidem ipse et sese ipsum nobis et eos, qui ante fuerunt, in medio posuit, ut ceteros et se ipsum per se cognosceremus; inv II 7. in ipso se offenderet; Ver I 64. qui ea per se ipsum praestare possit; Catil IV 24. ut aequae quisque altero delectetur ac se ipso; of I 56. te ipsum probaturum esse; fin I 28. te ipso deprecatore; ep XV 15, 2. si ipse unus cum illo uno contenderet; A I 1, 4. — 2. quod hoc ipsum probabile elucere non posset; of II 8. quem non ipsum amet propter ipsum; fin II 78. dices ista ipsa obscura planius; Tusc IV 10. videmus ea multa quodam modo efficere ipsa sibi per se; fin V 26. si quis ipse sibi inimicus est; fin V 28. qui per se ipse spectari velit; leg III 40. tute introspecte in mentem tuam ipse; fin II 118.

C. bei Infinitiven und Wörtern: I. 1. cum ipsum dicere numquam sit non ineptum, nisi . . . ; de or I 112. ipsum Latine loqui est illud quidem in magna laude ponendum; Bru 140. partiri ipsum illius exercitationis et artis est; part or 139. si ipsum, quod veni, nihil iuvat; A XI 9, 1. — 2. per se hoc ipsum reddere in officio ponitur; fin III 59. — II. id ipsum est deos non putare; div I 104.

D. bei Adverbien: nunc ipsum non dubitabo rem tantam abicere; A VII 3, 2. nunc ipsum minime offendisses eius (Caesaris) causam; A X 4, 10. nunc ipsum ea lego; A XII 40, 2. ne tum ipsum accid-

ret; de or I 123. tum ipsum, cum immolare velis, extorum fieri mutatio potest; div I 118.

E. allein und auf Eigennamen bezogen: I. 1. hinc ipse evolare cupio; ep VII 30, 1. propter avaritiam ipsius; Ver V 106. ex ipsorum incommodo; Ver III 95. — 2. ipsa paulisper Larini est commorata; Cluent 192. — II. 1. cum se ipse defenderet; Bru 47. si mihi ipse confiderem; Lael 17. quam (personam) nobismet ipsi iudicio nostro accommodamus; of I 115. quae ipsi per nos intellegamus; div II 131. — 2. parumne ratiocinari videtur et sibi ipsa nefariam pestem machinari? nat III 66. — 3. inter sese ipsa pugnant; fin II 90.

ira, Zorn, Erbitterung, Rache: I. est ira ulciscendi libido; Tusc IV 44. Aiacem ira ad furorem mortemque perduxit; Tusc IV 52. II. 1. ut auditoris iram oratoris incendat actio; Tusc IV 43. nostrae nobis sunt inter nos irae discordiaeque placandae; har resp 63. prohibenda maxime est ira in puniendo; of I 89. — 2. quae (iracundia) a ira differt; Tusc IV 27. — III. in illa altera (parte ponunt) motus turbidos cum irae, tum cupiditatis; Tusc IV 10. — IV. in quos incensos ira cum incidisset; Milo 56. aut ira aut aliqua perturbatione incitatus; of I 23. (id) neque ira neque gratia teneri; nat I 45.

iracunde, zornig; hi nimis iracunde agunt; Tusc III 51. iracundius aut vehementius expostulasti? Sulla 44. nihil ne in ipsa quidem pugna iracunde rabioseve fecerunt; Tusc IV 49.

iracundia, Zorn, Eifer, Zähzorn, Heftigkeit: I. quid esset iracundia, fervore mentis an cupiditas poeniendi doloris; de or I 220. ipsam iracundiam fortitudinis quasi cotem esse dicebant; Ac II 135. si implacabiles iracundiae sunt, summa est acerbitas, sin autem exorabiles, summa levitas; Q fr I 1, 39. — II. 1. sic definitur iracundia: ulciscendi libido; Tusc III 11. non desiderat fortitudo advocatam iracundiam; Tusc IV 52. ut in tuis summis laudibus excipiant unam iracundiam; quod vitium levis esse animi videtur; Q fr I 1, 37. in iracundia vel excitanda vel sedanda; de or II 208. hac (eloquendi vi) cupiditates iracundiasque restinguimus; nat II 148. sedo: f. excito. — 2. quantum iustae iracundiae concedendum putetis; Sest 4. — 3. quae de iracundia dici solent a doctissimis hominibus; Q fr I 1, 37. quanta animi perturbatio ex iracundia fiat; inv II 19. — III. quaedam dulcedo iracundiae; Q fr I 2, 7. — IV. 1. Septimium ardentem iracundia videre potuistis; Flac 88. iracundia etiam multi efferuntur; fin V 29. non illum (Africanum) iracundia tum inflammatum fuisse; Tusc IV 50. — 2. quod ante occupatur animus ab iracundia, quam providere ratio potuit, ne occuparetur; Q fr I 1, 38. ego sine iracundia dico omnia; Phil VIII 19.

iracundus, zähzornig, heftig, rachfüchtig: A. est aliud iracundum esse, aliud iratum; Tusc IV 27. sunt iracundi et difficiles senes; Cato 65. nimis iracundam futuram fuisse victoriam; Marcel 17. — B. iracundus non semper iratus est; lacesse, iam videbis furentem; Tusc IV 54.

irascor, zürnen: I. nec eos (Stoicos) iratos vereor, quoniam omnino irasci nesciunt; de or III 65. videbam irascentem et stomachantem Philippum; Bru 326. numquam nec irasci deum nec nocere; of III 102. oratorem irasci minime decet; Tusc IV 55. numquam sapiens irascitur; Muren 62. — II. ex perfidia et malitia di immortales hominibus irasci et suscensere consuerunt; Q Rosc 46. qui improbitati irascuntur candidatorum; Milo 42. nec audiendi, qui graviter inimicis irascendum putabunt; of I 88.

iratus, zornig, erzürnt: A. qui (Archytas)

cum vilico factus esset iratior, „quo te modo“, inquit, „accepissem, nisi iratus essem!“ Tusc IV 78. iratos tuae severitati esse non nullos; Q fr I 2, 3. ubi multorum animus iratus (est); Flac 87. qui (di), ut noster divinus ille dixit Epicurus, neque propitii cuiquam esse solent neque irati; Piso 59. cum iratum adversario iudicem facere vellet; de or I 220. patres veniunt amissis filiis irati; Ver V 120. — B. I. iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de consilio; Tusc IV 77. — II. ne irato facultas ad dicendum data esse videatur; Font 22. — III. proprium est irati cupere, a quo laesus videatur, ei quam maximum dolorem inurere; Tusc III 19.

ironia, Ironie: I. ironiam illam, quam in Soerate dicunt fuisse, qua ille in Platonis et Xenophontis et Aeschini libris utitur, facetam et elegantem puto; Bru 292. — II. I. puto: j. I. in historia vide ne tam reprehendenda sit ironia quam in testimonio; Bru 292. — 2. utor: j. I. — III. Soeratem opinor in hac ironia dissimulantiaque longe lepore et humanitate omnibus praestitisse; de or II 270. sine ulla mehercule ironia loquor; Q fr III 4, 4.

is, er, berjenige, derselbe, so beschaffen: A. **bei Substantiven**: I. I. is L. Sisenna; Ver IV 43. Vulcanum eum, quem fecit Alcamenes; nat I, 83. aniculis, et iis quidem indoctis; nat I 55. ob eam causam; dom 35. post eos censors; Ver I 107. consules eos, quorum . . . Arch 5. fuerunt ii consules, quorum . . . sen 10. si non minus nobis iucundi sunt ii dies, quibus conservamur, quam illi, quibus nascimur; Catil III 2. inque eo exercitu; Sest 41. eis quoque hominibus, quibus . . . Muren 1. quodsi omnia visa eius modi essent, qualia isti dicunt; Ac II 27. iis (philosophis); Tusc II 12. id, quod iam contritum est vetustate, proverbium; of III 77. propter eas res; fin III 39. eis de rebus; Tusc IV 64. ex rebus iis; of II 14. ii servi; Sex Rose 77. telo eo; Tul 50. visis movebantur, iisque nocturnis; Tusc I 29. qui hac exaudita quasi voce naturae sic eam firme comprehenderit, ut . . . fin I 71. — 2. ea duo genera; div I 113. iis regis quadraginta annis et ducentis; rep II 52. earum quinque stellarum; nat I 51. illa altera ratio et oratio est ea quidem utilior; Tusc IV 60. ego ipse pontifex, qui arbitror, is velim . . . ; nat I 61. in eo ipso interdicto; Caecin 55. in iis rebus ipsis, quas . . . Muren 43. eo tempore ipso; Deiot 24. quod eos (piscatores) nullos videret; of III 59. o reliquos omnes dies noctesque eas, quibus . . . ! Planc 99. eo omni reliquo motu et statu; Tusc III 53. (tempus) id quo nunc utimur; inv I 39. Asclepiades, is quo nos medico amicoque usi sumus; de or I 62. filius, is qui adoptavit; Bru 77. eius, qui nunc floret, Cratippi; div II 100. reliquus: j. omnis. ea tua liberalitas; ep XII 29, 2. tuus dolor humanus is quidem, sed magno opere moderandus; A XII 10. ob eam unam causam; A XII 38, 1. — II. I. aethera esse eum, quem homines Iovem appellant; nat I 40. id est caput civilis prudentiae, videre . . . ; rep II 45. ea triangula illi et quadrata nominant; div I 89. terram eam esse, quae Ceres diceretur; nat I 40. ea enim denique virtus esse videtur praestantis viri, quae . . . ; de or II 346. — 2. sumptiones (ea quae *λήμματα* appellant dialectici); div II 108. ea est, quam eloquentiam dicimus; of II 48. si ea sola voluptas esset, quae . . . ; fin I 39. quod honestum est, id bonum solum habendum est; fin III 28. utrum ea vestra an nostra culpa est? Ac II 95.

B. bei Adjectiven, Pronomina, Zahlen und Genetiv: I. I. possumus existimare ex eo decore, quod . . . ; of I 97. quod efficiebatur ex iis duobus; fin III 27. ut ea, quae gessit, haec auctoritate nostra comprobentur; Phil III 7. id, quod quaerimus, honestum; of I 14. illa complement ea quidem beatissimam vitam;

fin V 71. accusare eos ipsos; Sex Rose 80. nisi eum iam per se ipsum tibi satis notum esse arbitrarer; ep XIII 24, 3. id ipsum, quod ille doceret, populare omnibus videretur; de or III 138. id ipsum agimus; Phil VIII 9. quibus id ipsum, se inimicos esse, non liceret aut dissimulare aut negare; A IV 1, 5. quid ego de iis omnibus loquor? Rabir 27. id omne tale est; Ac II 40. omnia ea obtineri posse; fin IV 59. A. Albinus, is qui Graece scripsit historiam; Bru 81. Q. Metellus, is cuius quattuor filii consulares fuerunt; Bru 81. illos, id quod maxime opus est, motu animi aliquo perturbatos esse vehementius; Bru 200. peto a te, id quod facillimum factum est, ut . . . ; ep XV 10, 1. ut id maxime deceat, non ut solum; orat 199. utrum indices in eos solos essent severi; Cluent 56. erat ex iis tribus, quae . . . ; of II 36. eum unum secutus esset; fin I 21. — 2. ea sunt haec; Ac II 41. id ego suspicari coepi aut hoc ipsum esse aut non multo secus; A IX 9, 3. quod erant quidam iique multi, qui . . . ; de or III 59. mens cuiusque is est quisque; rep VI 26. non te puto esse eum, qui . . . ; div II 43. — II. I. se in balneis cum id aetatis filio fuisse; Cluent 141. id aetatis iam sumus; ep VI 20, 3. id fuisse causae, cur . . . ; fat 34. corporis ea, quae diximus; fin V 60. (Varro) venit id temporis, ut . . . ; A XIII 33, 4. — 2. ea fere artis sunt; div I 12. nec fuisse id humanitatis tuae; Lael 8.

C. bei Infinitiven: I. poscere quaestionem, id est iubere dicere, qua de re quis vellet audire; fin II 1. id est convenienter congruenterque naturae vivere; fin III 31. — 2. id ipsum est deos non putare, quae ab iis significantur, contemnere; div I 104.

D. allein und auf Eigennamen bezogen: I. is sic se gerit, ut . . . ; agr II 53. is enim fueram, cui cum liceret . . . ; rep I 7. a Curione mihi nuntiatum est eum ad me venire; A X 4, 7. dubitabisne eum miserum dicere? Tusc V 45. nisi aliqui casus eius consilium peremisset; of III 33. egi ei per litteras gratias; ep XV 4, 5. quem cum eo conferre possumus? Ac II 73. qui amicis L. Cornelii invident, ii sunt huic pertimescendi; Balb 58. ei, qui sapientes habentur, nudi aetatem agunt; Tusc V 77. non sumus ii, quibus nihil verum esse videatur, sed ii, qui . . . ; nat I 12. ad eos, qui vita excesserunt, revertamur; Bru 262. eorum alter est interfectus; Bru 103. me consiliis eorum interesse; ep IX 6, 2. iis, qui hanc partem ingenii exercerent, locos esse capiendos; de or II 354. quibus nihil est in ipsis opis ad bene beateque vivendum, eis omnis aetas gravis est; Cato 4. quae sola tradebantur ab iis, qui dicendi numerabantur magistri; orat 17. qui ita se gerunt, ut eorum probetur fides nec sit in eis ulla cupiditas; Lael 19. — II. ea si dea est; nat III 47. apud quos eam natam esse constat; Ver IV 108. ut eam non pudor a cupiditate revocaret; Cluent 12. vidimus eius (Latoniae) aras delubraque in Graecia; nat III 46. cum ei colendae virgines praesint; leg II 29. ex ea (Venere) potius „venustas“ quam „Venus“ ex venustate; nat II 69. ut homines ad earum (Sirenum) saxa adhaerescerent; fin V 49. — III. verum id fit non genere, sed gradu; opt gen 4. quod ita erit gestum, id lex erit? Phil I 26. idne est, quo traducti luctum levemus? Tusc III 40. id mihi vehementer gratum erit; ep XIII 37. obscurari etiam id, quod per se natura tenere potuisset; de or II 360. idque ut maturaret, hortatus sum; ep XV 4, 5. qui ad id, quodcumque decebit, poterit accommodare orationem; orat 123. illos ipsos || ipse || laudo idque merito; orat 171. id quidem recte; opt gen 15. quod ergo ille re, id ego etiam verbo; Phil XIV 24. equidem expectabam iam tuas litteras, idque cum multis; ep X 14, 2. hominem cognovi studiis optimis deditum, idque a puero; ep XIII 16, 4. ineptum id quidem, sed . . . ;

A IX 9, 3. ne ego essem hic libenter atque id cotidie magis; A XII 9. cuius ergo omne animal quasi particula quaedam est, eius similem mundum esse dicamus; Tim 11. eique, quod visum est, adsentiatur; Ac II 39. eo concesso, quod volunt; Tusc I 78. errat in eo, quod existimat . . .; of III 26. cum Hannibal pro eo, quod eius nomen erat magna apud omnes gloria, invitatus esset, ut . . .; de or II 75. equidem pro eo, quanti te facio, quicquid feceris, approbabo; ep III 3, 2. atque ea quidem, quae dixi, iam diu nota sunt nobis; Phil III 8. ea audiebamus et ea verebamur, ut . . .; A VIII 11, B, 1. ut, quae secum commentatus esset, ea sine scripto redderet; Bru 301. facere omnia voluptatis causa aut eorum, quae secundum naturam sunt, adipiscendi; fin V 19. quid, si tuemur ea, quae dicta sunt ab iis, quos probamus, eisque nostrum iudicium adiungimus? fin I 6. iisque, quae videntur, imbecillius adsentiuntur; Ac II 52. ut laudent ea, quod insit in iis aliquid probi; of III 15.

iste, istic, diefer, der da: A. bei Substantiven: I. 1. istius veteris, quam commemoras. Academiae; fin V 8. istius Q. Hortensii; Ver III 42. Manlius iste centurio, qui in agro Faesulano castra posuit; Catil II 14. quae ista fuit amentia? Ver II 43. quis est iste amor? Tusc IV 70. ista condicione, dum . . .; de or I 101. a genere isto; Flac 9. istud disserendi genus; leg III 13. iste aequissimus homo; Ver III 68. isto loco; inv II 121. maleficium istud; Sex Rose 79. istius modi disputationibus; de or I 104. iste non dolendi status; fin II 28. vadimonium istuc; Quinct 57. isto verbo usus non esset; inv II 121. istos excellentes viros; Bru 266. — 2. de isto altero sole; rep I 15. eodem ex studio isto; Muren 66. eadem ista labes; har resp 46. meae totius in dicendo rationis et istius ipsius facultatis; de or II 128. istis ipsis nationibus; Font 13. omnes istos aculeos; Ac II 98. quis iste dies inluxerit; Ac II 69. ex tribus istis modis; rep I 46. in isto tuo maledicto; dom 76. — II, 1. armorum ista et victoriae sunt facta, non Caesaris; ep VI 6, 10. ista Academiae est propria sententia; Ac II 148. ista est veritas? nat I 67. sit sane ista voluptas; fin II 75. — 2. istuc ipsum vereor ne malum sit, non dico carere sensu, sed carendum esse; Tusc I 26. cum ego ista omnia bona dixerō; fin V 90.

B. bei Adjectiven, Pronomina und Genetiv: I. 1. iste optimus; rep I 50. horribilia: f. 2. per eundem istius lictores; Ver I 74. ipsum istum esse pollicitum; Ver IV 92. conveni istum ipsum; Caecin 79. istuc ipsum tenebo; Ver V 165. facit vester iste; Sest 115. — 2. dices ista ipsa obscura planius; Tusc IV 10. istis, quaeso, ista horribilia minitatur purpuratis tuis; Tusc I 102. — II, 1. quis est iste? Tusc II 17. quidnam est istuc? Tusc IV 9. — 2. poetarum ista sunt; nat III 77. totum istud Graecorum est; Flac 10.

C. bei Infinitiven und Ausdrücken: non dolere istud quam vim habeat; fin II 9. istuc „quasi corpus“; nat I 73. istuc totum DOLO MALO; Tul 26. — II. praecipitare istuc quidem est, non descendere; nat I 89.

D. allein und auf Eigennamen bezogen: I. iste nihilo minus iudicium HS 1000 dabat, ille iudicium se accepturum esse dicebat; Ver III 55. Apronius certiosem facit istum, cuius res erat; Ver III 68. invecus est in istum Dolabella; Phil II 79. ut mos erat istius; Ver I 63. vehementer istius cupidi; Ver II 12. signum de busto meretricis ablatum isti dedit; dom 112. isto damnato; Ver I 8. isti palam dicere solent . . .; rep I 11. omnia apud istos relinquebantur; Ver IV 23. in istorum otio ac literis tractata res; rep III 4. rogarem te, ut paulum loci mihi, ut iis responderem, dares, nisi

istis alio tempore responsurus essem; fin IV 62. ex urbanis malivolorum sermunculis haec ab istis esse conlecta; Deiot 33. — II. qua (barbula) ista delectatur; Cael 33. nisi omnia, quae cum turpitudine aliqua dicerentur, in istam quadrare apte viderentur; Cael 69. — III. non est istud pati neque iudicio defendere; Quinct 63. sane istuc quidem, inquit; Ac I 14. istud quidem optime dicis; fin III 13. ego iam tibi ipse istuc, quod expetis, concedam; div Caec 27. fac nihil isto esse incundius; of III 117. saepe de isto conlocuti sumus; leg I 8. non ista quidem erunt meliora, quae nunc sunt optima, sed certe condita incundius; Muren 66. nos ista numquam contempsimus, sed hanc vitam quietam secuti sumus; Rab Post 17. quasi vero me pudeat istorum; fin II 7. quid ergo eius modi istorum est? Tusc V 40.

istic, da, dort: quoniam istic sedes; Sex Rose 84. istic sum; fin V 78.

istim, von da, von dort: quae mihi istim adferuntur! A XIV 12, 1. te istim ne temere commoveas; ep VI 20, 3. istim emanant (mala); A VII 21, 1. valde ego te istim excitarem; A II 1, 4. iis ventis istim navigatur; ep XVI 7. te istim posse proficisci; ep VI 20, 1.

istinc, von da, von dort: si istinc causa corrumpendi iudicii, si istinc pecunia, istinc Staienus, istinc denique omnis frans et audacia est, hinc pudor, honesta vita . . .; Cluent 83. quod eos (sonitus) usque istinc exauditos putem; A I 14, 4.

isto, dahin, da hinein: si qua me res isto adduxerit; A XII 23, 1. Trebatium quod isto admisceas, nihil est; Q fr III 1, 9.

istuc, dahin, dazu: adde istuc sermones hominum; Phil XI 23. istuc addi nihil potest; A XIII 32, 1. istuc sunt delapsi; Muren 29. quid opus erat te gradatim istuc pervenire? nat I 89.

ita, so, also, auf diese Weise, so sehr, in dem Grade, insofern, unter der Bedingung: I. allein: 1. ita me de praeturae criminibus auditote, ut . . .; Ver I 103. quas ob res ita censeo: „cum“ . . .; Phil IX 15. quam (laetitia) ita definiunt: sine ratione animi elationem; Tusc IV 13. humilem sane relinquunt et minime generosum, ut ita dicam, ortum amicitiae; Lael 29. si ita commodum vestrum fert; agr II 77. qui ita se gerunt, ita vivunt, ut eorum probetur fides; Lael 19. age, sit ita factum; Milo 49. quae cum ita se res haberet; Ver II 124. cum iis ita loquitur: „se consulere esse“; Ver pr 27. ita de me est meritis ille ordo; Rab Post 6. his ita positus: fin III 41. ita putavit senatus, eosdem fore testes et indices; Plane 37. de morte ita sentit, ut dissoluto animante sensum extinctum putet; Tusc V 88. non est ita; Rabir 29. quae cum ita sint; Muren 2. ita est; rep II 33. quod ni ita fuisset; Cato 85. quae ita videantur, ut etiam alia eodem modo videri possint; Ac II 40. quis hoc putaret praeter me? nam, ita vivam, putavi; ep II 13, 3. f. gero. quoniam senatus ita vult; dom 147. — 2. homines mihi ita cari itaque incundi, ut . . .; Bru 10. ne istius quidem laudis ita sum cupidus, ut . . .; Sex Rose 2. qui ita dignissimus est scaena propter artificium, ut dignissimus sit curia propter abstinentiam; Q Rose 17. ita gratiosi eramus apud illum, ut . . .; A XV 4, 3. quod ita fuit illustre notumque omnibus, ut . . .; Ver V 34. incundus; f. carus. animadvertit aedificium non ita magnum; Tul 19. non ita multis ante annis; Sex Rose 64. ita multa meminerunt; Tusc I 59. notus; f. industris. ut reliqua non illa quidem nulla, sed ita parva sint, ut nulla esse videantur; fin V 72. Themistocles non ita sane vetus; Bru 41. — 3. scripta lex ita diligenter est, ut . . .; Ver III 20. C. Fimbria non ita diu iactare se potuit; Bru 233. cum mihi hoc responderis aut ita impudenter, ut . . .

aut ita dolenter, ut . . . ; Vatin 10. meum reditum ita longe tuo praestitisse, ut . . . ; Piso 63. dicemus, neque ita multo post; of II 19. plura me scribere non ita necesse arbitrabar; ep X 25, 3. si tibi ita penitus inhaesisset ista suspicio; Milo 68. ita saepe et ita vehementer esse petitum, ut . . . ; div Caec 14. — 4. nonne (M. Curius) hunc hominem ita servum indicet, ut . . . ? par 38. — 5. ita si verum tibi Caelius dixit; Cael 53. tanta multitudine hostium interfecta (*hostium* dico; ita, inquam, hostium); Phil XIV 12. expers virtutis igitur (deus); ita ne beatus quidem; nat I 110. ita, quicquid honestum, id utile; of III 35.

II. Verbindungen: ut concludamus atque ita pereremus; de or II 307. tu crebris nos litteris appellato, atque ita, si idem fiet a nobis; ep XV 20, 2. quem exstet eloquentem fuisse et ita esse habitum; Bru 57. sin autem ingredienti cum armata multitudine obvius fueris et ita venientem reppuleris; Caecin 76. dicam alio loco et ita dicam, ut . . . ; imp Pomp 10. illudque mihi gratissimum est, et ita Luceius ipse intellexit . . . ; ep XIII 42, 2. cura, ut valeas et ita tibi persuadeas, mihi te carius nihil esse; ep XIV 3, 5. §. I, 3. saepe. „quid agas mecum ex iure civili, non habes“. itane vero? Caecin 34. casu, inquis. itane vero? div I 23. perinde: §. utcumque. non dicis igitur: „miser est M. Crassus“, sed tantum: „miser M. Crassus“. ita plane; Tusc I 13. fieri potest, ut errem, sed ita prorsus existimo . . . ; fin I 23. alii, quasi corpus nullum sit hominis, ita praeter animum nihil curant; fin IV 36. huius exiliores orationes sunt itaque exaruerunt, vix iam ut appareant; Bru 82. qui semper apud omnes sancti sunt habiti itaque dicti; Arch 31. nihil his in locis nisi saxa et montes cogitabam, itaque ut facerem, orationibus inducebar tuis; leg II 2. §. I, 2. carus. non sic agam, sed ita quaeram, quem ad modum te velle intellego; Ver V 4. quid ita non profers? Q Rose 3. num ulla quaestio de Africani morte lata est? certe nulla. quid ita? quia non alio facinore clari homines, alio obscuro necantur; Milo 17. si ullum probarem simplex rei publicae genus, sed ita, quoad statum suum retinet; rep II 43. appelletur ita sane; Milo 12. §. I, 2. vetus. sed ita te para, ut, si inelamario, advoles; A II 18, 4. §. prorsus, quem ad modum, quoad, si. hoc ipsum ita iustum est, quod recte fit, si est voluntarium; of I 28. libenter amplector talem animum, sed ita: si feceris id, quod ostendis . . . ; ep V 19, 2. ut faveas, sed ita, si non ieiunium hoc nescio quid videbitur; ep XV 4, 14. Lucullo alibi reponemus, ita tamen, si tu hoc probas; A XIII 12, 3. §. atque. quoniam ex vita ita discedo tamquam ex hospitio, non tamquam e domo; Cato 84. vero: §. ne. haec, ut brevissime dici potuerunt, ita a me dicta sunt; de or II 174. ut in quoque eorum (patronorum) minimum putant esse, ita eum primum volunt dicere; de or II 313. modo ita laudes (Lepidi orationes), ut antiquas; Bru 295. ut quisque maxime ad suum commodum refert, quaecumque agit, ita minime est vir bonus; leg I 49. ut in rebus exagitatatis, ita versamur; ep I 1, 4. domus celebratur ita, ut cum maxime; Q fr II 4, 6. perinde, utcumque temperatus sit aër, ita pueros orientes animari; div II 89.

itaque, also, daher: I. 1. itaque feci non invitus, ut prodessem multis rogatu tuo; Lael 4. itaque illam Campanam adrogantiam maiores nostri ad inertissimum otium perduxerunt; agr II 91. itaque causa fuit Aeschini; opt gen 21. itaque Archilochia in illum edicta Bibuli populo ita sunt iucunda, ut . . . ; A II 21, 4. itaque (P. Clodium) repente Romam constituisse proficisci; Milo 46. — 2. itaque num tibi videor in causa Ligarii esse occupatus? Ligar 29. itaque quid fecit (Regulus)? of III

100. — 3. itaque quantum adiit periculum! fin II 56. — 4. itaque perscrutamini penitus naturam criminum; Flac 19. itaque ab eodem Cn. Pompeio omnium rerum egregiarum exempla sumantur; imp Pomp 44. — II. itaque, cum ceteri consulares irent, redirent, in sententia mansi; Phil II 89. itaque, nisi ineptum putarem, iurarem . . . ; Ac II 65. itaque quamquam non haec una res efficit maximam aegritudinem, tamen . . . ; Tusc III 30. itaque, si quam habeo laudem, parta Romae est; Planc 66. itaque, ut omittam largitione corrupta suffragia, non vides quaeri in suffragiis . . . ? leg III 39. itaque, ut sine errore diiudicare possimus, formula quaedam constituenda est; of III 19. itaque, ut tibi placet, damus operam, ne cuius animum offendamus; Q fr II 15, 1.

item, ebenso, auf gleiche Art, desgleichen, ebenfalls, auch: I, 1. recta effectio, item convenientia, denique ipsum bonum crescenti accessionem nullam habet; fin III 45. a quo (viro) item funerum sumptus praefinitur; leg II 68. in re est item ridiculum; de or II 242. — 2. quod ita mihi videatur verum, ut non possit item falsum videri; Ac II 34. tu eas epistulas aliquando concerpito; ego item tuas; A X 12, 3. — 3. quia nunc item ab eodem sunt nobis agendi capienda primordia; leg II 7. — 4. permulta item contra eam legem verba fecisti; imp Pomp 52. item quaero de Regillo, Lepidi filio; A XII 24, 2. — II. me tuum aut item te meum servum esse; Caecin 96. qua inventa selectione et item reiectione; fin III 20. me et coram P. Cuspicio tecum locutum esse et item postea tecum egisse . . . ; ep XIII 6, 1. ita fit, ut non item in oratione ut in versu numerus exstet; orat 202. id erat quondam quasi necesse; nunc non est item; A XIV 12, 2. ad aedem Honoris et Virtutis itemque aliis in locis; Ver IV 121. non (sapiens), quem ad modum, si quaesitum ex eo sit, stellarum numerus par an impar sit, item, si de officio, nescire se dicat; Ac II 110. in specie fictae simulationis, sicut reliquae virtutes, item pietas inesse non potest; nat I 3. utinam, ut mihi illa videor videre, item nunc possem vobis exquirere . . . ! de or II 33. ut Numestio mandavi, tecum ut ageret, item te rogo, ut . . . ; A II 24, 5. §. non; orat 202.

iter, Weg, Straße, Reize, Fahrt, Gang, Marzch: I. iter huius sermonis quod sit, vides; leg I 37. nobis iter est in Asiam, maxime Cyzicum; A III 6. cum nostris civibus pateat ad ceteras iter civitates; Balb 29. — II, 1. ego itinera sic composueram, ut Nonis Quinctilibus Puteolis essem; A XV 26, 3. statim iter Brundisium versus contuli; A III 4. cum illud iter Hispaniense pedibus fere confici soleat; Vatin 12. quo ego converti iter meum; A III 3. demonstrabo iter; Catil II 6. ut (servi) ita se gerant in istis Asiaticis itineribus, ut si iter Appia via faceres; Q fr I 1, 17. quod iter meum interclusum putabam; A VIII 11, D, 2. ut (occupatio) interrumpat iter amoris nostri et officii mei; A IV 2, 1. in ea parte oris, qua esculentis et potulentis iter natura patefecit; nat II 141. P. Sestius designatus iter ad C. Caesarem pro mea salute suscepit; Sest 71. iter illud Brundisium sublatum videtur; A XVI 4, 4. — 2. quae (avaritia) antehac occultis itineribus atque angustis uti solebat; Ver III 219. — 3. haec tibi ex itinere misi; Top 5. — III. non illum longitudo itineris retardavit; Phil IX 2. quod itinerum meorum ratio te non nullam in dubitationem videtur adducere; ep III 5, 3. — IV, 1. defessus iam labore atque itinere disputationis meae; de or II 234. quam potui maximis itineribus ad Amanum exercitum duxi; ep XV 4, 7. naturam suo quodam itinere ad ultimum pervenire; nat II 35. ut Trebonius itineribus devius proficisceretur in provinciam; A XIV 10, 1. — 2. in: §. II, 1. facio.

iteratio, Wiederholung: si quae verborum

iterationes contentionem aliquam et clamorem requirunt; orat 85. iteratio; de or III 203.

itero, wiederholen, nochmals umpfügen: ut idem illud iteremus; orat 101. ut, quod dixit, iteret; orat 137. ut agro non semel arato, sed novato et iterato (opus est); de or II 131. cum iterantur verba; orat 135. argent etiam relata verba, iterata, duplicata; part or 54.

iterum, abermals, zum zweiten Male, wiederholt: I. audierat ex illo se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis; dom 134. ac primo quidem decipi incommodum est; iterum, stultum; tertio, turpe; inv I 71. quattuor (partes) duplicare, post idem iterum facere; div II 42. Livianae fabulae non satis dignae, quae iterum legantur; Bru 71. iterum autem peccant, cum . . .; de or II 112. id ut experiantur, iterum et saepius te rogo; ep XIII 42. 2. unus bis rem publicam servavi, semel gloria, iterum aerumna mea; Sest 49. iterum ad Sopatrum Timarchides venit; Ver II 70. — II. M. Atilius Regulus cum consul iterum in Africa ex insidiis captus esset; of III 99. res erat cum L. Saturnino, iterum tribuno plebis; Sest 37.

itidem, auf gleiche Weise, ebenso, ebenfalls: ea, quae movent sensus, itidem movent omnium; leg I 30. vincitum itidem a filio Saturnum; nat III 62.

itio, Gehen, Reise: 1. Rhodiorum classi propinquum reditum ac domum itionem dari; div I 68. — 2. quaeris, quid cogitem de obviam itione; A XIII 50. 4. de obviam itione ita faciam, ut suades; A XI 16. 1.

ito, gehen: te ad cenas itare desisse moleste fero; ep IX 24. 2.

itus, Reise: quis porro noster itus, reditus, vultus, incessus inter istos? A XV 5. 3.

iuba, Mähne: 1. Equus ille iubam quatiens fulgore micanti; nat II 111. — 2. cuius (equi) in iuba examen apium consederat; div I 73.

iubeo, befehlen, gebieten, verordnen, genehmigen, heißen, auffordern, nötigen: I. 1. quae (lex) est recta ratio in iubendo et vetando; leg I 33. movere: III. f. probos. — 2. quem ad modum senatus censuit populusque iussit; Planc 41. — II. 1. Centuripinorum senatus decrevit populusque iussit, ut eas (statuas) quaestores demoliendas locarent; Ver II 161. f. 2. — 2. VELITIS IUBEATIS, UT M. TULLIUS IN CIVITATE NE SIT BONAQUE EIUS UT MEA SINT; dom 44. — 3. consul imperiosus exire ex urbe iussit; sen 12. iubes de protectione mea providere; A X 12, a, 1 (12, 4). — 4. non adesse eram iussus; dom 62. dicitur (Romulus) ab Amulio ad Tiberim exponi iussus esse; rep II 4. — 5. Areopagitae comprehendi iubent eum, qui a Sophocle erat nominatus; div I 54. balneum || balneum || calferi iubebo; A II 3, 4. Dionysium velim salvere iubeas; A IV 15, 10. ita te sine cura esse iussit, ut . . .; A XII 6, a, 2. — III. ut me iubet Acastus, confido te iam valere; A VI 9, 1. quicquid populus iusserit; Caecin 96. hoc quia vos foedus non iusseritis; agr II 58. de legibus iubendis aut vetandis dici; de or I 60. quae (lex) neque probos frustra iubet aut vetat nec improbos iubendo aut vetando movet; rep III 33. — IV. (rusticum) iterum idem esse iussum et monitum; div I 55. quae (litterae) te aliquid iuberent; ep XIII 26, 3.

iucunde, ergötlich, angenehm, mit Vergnügen: Darius negavit umquam se bibisse iucundius; Tusc V 97. id, quod casus effudisset, cecidisse iucunde; orat 177. qua (voluptate) sensus dulciter ac iucunde movetur; fin II 18. cum in convivio comiter et iucunde fuisses; Deiot 19. non posse iucunde vivi nisi etiam honeste; fin II 49.

iucunditas, Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Liebenswürdigkeit, Beliebtheit: I. modus transferendi verbi, quem iucunditas delectatioque celebravit;

de or III 155. ut ea esset in homine iucunditas; de or I 27. — II. 1. quibus ista agri spes et iucunditas ostenditur; agr II 79. caritate benivolentiaque sublata omnis est e vita sublata iucunditas; Lael 102. — 2. ille unus dies tantae mihi iucunditati fuit, ut . . .; dom 76. — III. mihi iucunditatis plena epistula hoc aspersit molestiae, quod . . .; Q fr II 8, 2. — IV. 1. voluptas, huic verbo subiciunt laetitiam in animo, commotionem suavam iucunditatis in corpore; fin II 13. — 2. nihil mihi umquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidisse quam . . .; A X 8, 9. — V. qui neque elabi ex iudicio iucunditate sua neque emitti gratia potest; Sest 134.

iucundus, erfreulich, angenehm, liebenswürdig, beliebt: A. nihil est illo homine iucundius; A X 13, 1. quae (admiratio) iucundissima fuisset, si aliquem, cui narraret, habuisset; Lael 88. agri iucundi et fertiles; agr II 40. (amor tuus) gratus et optatus (dicerem „iucundus“, nisi id verbum in omne tempus perdidissem); ep V 15, 1. clementia, iustitia, benignitas, fides, fortitudo in periculis communibus iucunda est auditu in laudationibus; de or II 343. quamquam mihi semper frequens conspectus vester multo iucundissimus est visus; imp Pomp 1. fuit mihi saepe et laudis nostrae gratulatio tua iucunda et timoris consolatio grata; A I 17, 6. contio Pompei non iucunda miseris, beatis non grata; A I 14, 1. fides, fortitudo: f. benignitas. consolatio: f. gratulatio. in homines caros iudicibusque iucundos; de or II 304. iustitia: f. benignitas. o gratas tuas mihi iucundasque litteras! A XII 4, 1. omnes iucundum motum Graecae ἡδονή, Latine voluptatem vocant; fin II 8. cuius (Servii) officia iucundiora scilicet saepe mihi fuerunt, numquam tamen gratiora; ep IV 6, 1. res ipsa cum iucunda, tum salutaris (est); Phil XIII 1. his mihi rebus levis est senectus, nec solum non molesta, sed etiam iucunda; Cato 85. si iucundissimis nos somniis usuros putemus; fin V 55. hoc iucundissimum spectaculum omnibus praebebat; Ver V 66. tamquam bona valetudo iucundior est iis, qui e gravi morbo recreati sunt, quam . . .; Quir 4. verbis ad audiendum iucundis; de or I 213. ista veritas, etiam iucunda non est, mihi tamen grata est; A III 24, 2. — B. (voluptas) si honestis iucunda anteponat; fin III 1. omnia iucunda, quamquam sensu corporis iudicentur, ad animum referri tamen; Tusc V 95.

index, Richter, Beurtheiler: I. 1. qui (iudices) se non solum de reo, sed etiam de accusatore debere iudicare arbitrabantur; Font 25. quae iurati iudices cognovissent, ut ea non esse facta, sed ut „videri“ pronuntiarentur; Ac II 146. vos repentini in nos iudices consedistis; Sulla 92. est: f. II. 1. commoveo. si iudex nequam et levis, quod praetor iusserit, iudicet; Ver II 30. f. arbitrantur. iubet lex ea, qua lege haec quaestio constituta est, iudicem quaestionis cum iis iudicibus, qui ei obvenerint, quaerere de veneno; Cluent 148. cum huic eidem quaestioni index praecesses; Sex Rose 11. quaerit: f. obveniunt. si (iudices) ab eo, quod scriptum sit, recedant; inv II 132. in comitium veniant, ad stantem iudicem dicant: subsellia plenior vocem desiderant; Bru 289. sunt: f. II. 1. commoveo. eius modi iudices infesti tum reo venerant; Cluent 75. — 2. quoniam iudicem esse me, non doctorem volo; orat 117. quoniam index es in A. Cluentium; Cluent 198. ut postea princeps inter suos plurimarum rerum sanctissimus et iustissimus index (fuerit); Planc 32. mentem volebant rerum esse iudicem; Ac I 30. te iudice vincamus necesse est; Caecin 38. — 3. ista condicio, iudices, respuatur; Cael 14. — II. 1. xxxi (iudices) fuerunt, quos fames magis quam fama commoverit; A I 16, 5. nos neque ex delectis iudicibus, sed ex omni populo,

neque editos ad reiciendum, sed ab accusatore constitutos iudices ita feremus, ut neminem reiciamus? Plane 41. mihi hoc plus mali facere videtur, qui oratione, quam qui pretio iudicem corrumpit, quod . . . ; rep V 11. deligo: f. constituo. tot homines etiam nunc statuere non potuisse, utrum „iudicem“ an „arbitrum“ dici oporteret; Muren 27. ut indices ex lege Rupilia dentur; Ver II 38. iis iudicibus editis; Plane 42. f. constituo. ut (sit) iudex erectus; Bru 290. fero: f. constituo. V. ex. quia te habeo aequissimum eorum studiorum existimatorem et iudicem; fin III 6. sensim incendens indices; orat 26. ut hos indices legere auderet; Phil V 16. a te peto, ut tu quoque aequum te iudicem dolori meo praebeas; ep V 2, 10. quibus ne reiciendi quidem amplius quam trium iudicum praeclarae leges Corneliae faciunt potestatem; Ver II 77. f. V. ex. negavit se indices ex lege Rupilia sortiturum; Ver II 39. ut ipse indices per praetorem urbanum sortiretur; Q fr II 1, 2. — 2. iudicis est semper in causis verum sequi; of II 51. — 3. audete negare ab Oppianico Staieno iudici pecuniam datam; Cluent 65. ut hoc probari aequissimo iudici possit; Ver III 164. — 4. Graeci exsultant, quod peregrinis iudicibus utantur; A VI 1, 15. — 5. animos equitum Romanorum, apud quos tum indices causa agebatur; de or II 199. animadvertisse censores in indices quosdam; Cluent 119. ut non cum adversario solum, sed etiam cum iudice ipso iurgio saepe contenderet; Bru 246. dico ad: f. I, 1. stat. pecunia se a iudicibus palam redemerat; Milo 87. apud me, ut apud bonum iudicem, argumenta plus quam testes valent; rep I 59. ad eius ordinis homines te indices esse venturum; Ver III 95. f. **arbitrator**, II, 1. sumo. — III. est philosophia paucis contenta iudicibus; Tusc II 4. — IV, 1. ut animos iudicum commoverem; Cluent 139. o consessum iudicum praeclarum! Phil V 12. totum chorum in tertiam decuriam iudicum scitote esse coniectum; Phil V 15. dilectus et notatio iudicum etiam in nostris civibus haberi solet; Phil V 13. ut eo favore uteretur cupidior, quam fides iudicis postulabat; Cluent 61. notatio: f. dilectus. hunc hominem in iudicum numero habebimus? Ver II 79. posteaquam reiectio iudicum facta est; Ver pr 16. si sententiis iudicum iura constituerentur; leg I 43. eius modi subortitionem homo amentissimus suorum quoque iudicum fore putavit per sodalem suum Q. Curtium, iudicem quaestionis [suae]; Ver I 158. — 2. lege de iudiciis iudicibusque novis promulgata; Ver V 177. — V. a iudicibus condemnandus est; Plane 8. apud eosdem indices est reus factus; Cluent 59. cum ex cxxv iudicibus principibus equestris ordinis quinque et lxx reus reiceret, l ferret; Plane 41. f. II, 1. constituo. per: f. IV, 1. subortitio.

iudicatio, Unterfuchung, Urteil, Ausspruch: I, 1. simplex erit iudicatio et in quaestione ipsa continebitur; inv II 111. in coniecturali constitutione non potest ex diductione rationis nasci iudicatio; inv I 19. iudicatio nascitur: possintne . . . ? inv II 64. — 2. iudicatio est, quae ex infirmatione rationis nascitur controversia; inv I 18. iudicatio est: minuatne is maiestatem, qui . . . ? inv II 52. haec opinatio est iudicatio se scire, quod nesciat; Tusc IV 26. — II, 1. ex hac diductione rationis illa summa nascitur controversia, quam indicationem appellamus; inv I 18. contineo: f. I, 1. est. oportebit ipsam illam comparativam indicationem exponere tanquam causam deliberativam; inv II 76. quo modo indicationes plures fiant; inv II 64. anceps genus causae si dubiam indicationem habeat, ab ipsa indicatione exordium est; inv I 21. in ceteris constitutionibus ad hunc modum indicationes reperiantur; inv I 19. — 2. ad hanc indicationem argumentationes omnes adferre oportebit; inv

II 52. exordior ab: f. 1. habeo. — III. quid controversiae sit, ponendum est in indicationis expositione; inv I 31.

iudicatum, Urteilspruch, Entscheidung: I. iudicatum est res adsensione aut auctoritate aut iudicio alicuius aut aliquorum comprobata. id tribus in generibus spectatur, religioso, communi, approbato; inv I 48. iudicatum (est), de quo iam ante sententia alicuius aut aliquorum constitutum est; inv II 68. — II, 1. si iudicatum aliquod inferetur; inv I 82. ut procurator iudicatum solvi satis daret; Quinct 29. specto: f. I. inv I 48. cum iudicatum aliam in partem traducitur; inv I 79. — 2. constituo de: f. I. inv II 68. — III. his rebus auctoritas iudicati maxime potest infirmari; inv I 83.

iudicatus, Richteramt: I. isti ordini iudicatus lege Iulia, etiam antea Pompeia, Aurelia non patebat? Phil I 20. — II. quod de iudicatu meo (scribis); A XII 19, 2.

iudicialis, gerichtlich: quia de homine statuitur, iudiciale est habendum; inv II 110. illius iudicialis anni severitatem (Q. Arrius) non tulit; Bru 243. omnis et demonstrativa et deliberativa et iudicialis causa necesse est in aliquo eorum constitutionis genere versetur; inv II 12. iudiciale (genus est), quod positum in iudicio habet in se accusationem et defensionem aut petitionem et recusationem; inv I 7. unum iudiciale (genus) solum esse qui potest, cum deliberatio et demonstratio neque ipsae similes inter se sint et ab iudiciali genere plurimum dissideant? inv I 12. nos ab iudiciali genere exemplorum recedere; inv II 110. placet in iudiciali genere finem esse aequitatem, hoc est, partem quandam honestatis; inv II 156. hoc forense, concertatorium, iudiciale non tractavit genus; Bru 287. iudiciali molestia ut caream, videbis; A XIII 6, 4. in oratione iudiciali et forensi; orat 170. huic iudicialis tabella committetur? Ver II 79.

iudiciarius, das Gericht betreffend, gerichtlich: ut finis iudiciariae controversiae constitueretur; Ver I 5. nonne omnes iudiciariae leges Caesaris dissolvuntur? Phil I 19. ille quaestu iudiciario pastus; Cluent 72.

iudicium, Gericht, Gerichtsbarkeit, Urteil, Entscheidung, Meinung, Überzeugung, Überlegung, Vorbedacht: I. absolut: 1. postea quam appropinquare huius iudicium ei nuntiatum est; Cluent 192. semperne in oratore probando aut improbando vulgi iudicium cum intelligentium iudicio congruit? Bru 183. iudicia populi iam magis patronum desiderabant, tabella data; Bru 106. ut vestrum iudicium ab suo iudicio ne discrepet; div Caec 14. quo liberius iudicium esse posset tuum; ep V 19, 1. graviora iudicia de potentissimis hominibus exstant vocis quam tabellae; leg III 34. qui iudicia manere apud ordinem senatorium volunt; div Caec 8. hoc Caesaris iudicium quam late pateat, attendite; Marcel 13. haud scio an plus iudicium voluntatis valere quam sortis debeat; Ver I 41. inde tot iudicia de fide mala, tutelae, mandati, pro socio, fiducia, inde iudicium publicum rei privatae lege Plaetoria, inde everriculum malitiarum omnium, iudicium de dolo malo; nat III 74. — 2. aestimationem litium non esse iudicium; Cluent 116. tu id quanti aestimes, tuum iudicium est; A IX 15, 5.

II. nach Verben: 1. in deligendis idoneis iudicium et diligentiam adhibere (debemus); of II 62. opinor totum hoc iudicium quasi mente quadam regi legis et administrari; Cluent 147. si ista iudicia appellare vultis; Cluent 122. non modo non esse reprehensum iudicium, sed ab omnibus approbatum; inv I 82. ut ab senatu iudicia auferantur; Ver I 23. existimationis suae iudicium extra cohortem suam committendum fuisse nemini; Ver III 142. de quo (maleficio) iudicium comparatum sit; inv II 60. ut

quod (iudicium) una sententia eaque dubia potentiae alicuius condonatum existimetur; ep V 18, 2. id iudicium Auli filio condonatum putabatur; A II 3, 1. scientia conservans earum rerum stabile iudicium; Tusc IV 53. etiam ante iudicium de constituendo ipso iudicio solet esse contentio; part or 99. crimen est hoc post iudicia de pecuniis repetundis constituta gravissimum; Ver III 130. ex quo genere peccati vel iniuriarum vel capitis iudicia constituta sunt; Caecin 9. corrupisse dicitur A. Cluentius iudicium pecunia; Cluent 9. interea dissolvant iudicia publica; agr II 34. solet vi iudicium disturbare; Sest 135. ut ex edicto suo iudicium daret in Apronium; Ver III 152. hoc praetore exercente iudicium; Arch 3. Scauri iudicium statim exerebitur; Q fr II 15, 3. in quo (conlegio) iratus iudicium dignitatis meae fecerat; Bru I. neque tam multa quam nostra aetate iudicia fiebant; Bru 207. de quo non praeiudicium, sed plane iudicium iam factum putatur; div Caec 12. per quos (dies) solos iudicium fieri posset; Ver II 130. ut primum per aetatem iudicium facere potueris, quanti quisque tibi faciendus esset; ep XIII 29, 1. ut tacitum iudicium ante comitia fieret; A IV 17, 3. §. IV, 3. iudicium de. deorum immortalium iudicia solent in scholis proferre de morte, nec vero ea fingere ipsi, sed . . .; Tusc I 113. si teretes aures habent intellegensque iudicium; opt gen 11. me confitear non iudicium aliquod habuisse de utilitate rei publicae; Planc 93. vestrum ab illis de eodem homine iudicium populi Romani auctoritatem improbari; imp Pomp 63. homines legum iudiciorumque metuentes; dom 70. ut existimem me honorum iudicium non funditus perdidisse; A XI 7, 3. hic is, qui agit, iudicium purum postulat; ille, quicum agitur, exceptionem addi ait oportere; inv II 60. profero: §. fingo. rego: §. administro. quod omnia iudicia aut distrahendarum controversiarum aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt; Caecin 6. reprehendo: §. approbo. ne tuum iudicium videar rescindere; Ver V 20. alia iudicia Lilybaei, alia Agrigenti, alia Panhormi restituta sunt; Ver II 63. qui in iudicando superiora iudicia secuti sunt; Cluent 106. solvo: §. V, 1. tribui. gravius iudicium in dicendo subimus; de or I 125. sublatum esse omne iudicium veri et falsi (Epicurus) putat; fin I 22. §. IV, 3. crimen de. iudiciis ad senatorium ordinem translatis; Ver pr 38. — 2. nihil possumus indicare nisi quod est nostri iudicii; fin II 36. — 3. crimen iudicio reservavi; Milo 14. placet esse quasdam res servatas iudicio voluntatique multitudinis; rep I 69. — 4. nos imperitae multitudinis iudicio confidimus; Flac 97. opus est huc limatulo et polito tuo iudicio; ep VII 33, 2. de rebus ipsis utere tuo iudicio; of I 2. — 5. quae ne adducta quidem sit in iudicium; inv II 82. nolo accusator in iudicium potentiam adferat; Muren 59. prima illa naturae sub iudicium sapientis et dilectum cadunt; fin III 61. congruo cum: §. I, 1. congruit. ut (ea), quamquam in ipsum iudicium saepe delabuntur || dilabuntur, al. ||, tamen ante iudicium tractanda videantur; part or 100. se ex iudicio discessisse victum; Cluent 111. istum mihi ex hoc iudicio ereptum ad illud populi Romani iudicium reservari; Ver V 173. laudatores ad hoc iudicium summos homines ac nobilissimos deprecatores huius periculi missos videtis; Balb 41. quae ad vestrum iudicium minime pertinent; Cluent 164. ut non tam fuerit honestum in iudicium illam rem pervenire; inv II 84. ab omni iudicio provocari licere indicant XII tabulae compluribus legibus; rep II 54. reservo ad: §. eripio ex. si (Epaminondas) extra iudicium esset; inv I 70. si his in iudicio sit; of I 59. si auctoritates patronorum in iudiciis valent; Balb 1. videtis hominum trucidationes, incendia, rapinas, sanguinem in iudicium venire; Tul 42. versatam esse in iudicio pecuniam

constat; Cluent 81. sin autem certo nomine malefici vocabitur in iudicium; inv II 74. in iudicium capitis multos vocaverunt; Bru 136.

III. nach Adjectiven: 1. sunt expertes imperii, consilii publici, iudicii delectorum iudicium; rep I 47. metuens: §. II, 1. metuo. cum est forum plenum iudiciorum; Flac 57. — 2. exorta est illa auctoritati vestrae, iudiciis publicis funesta quaestura; har resp 43. — 3. quare dignus vestro summo honore singularique iudicio sim; agr II 2.

IV. nach Substantiven: 1. ut iuris et iudiciorum aequitate sum quisque teneat; of II 85. qui auctor huius iudicii est; Rabir 33. ad causas eas, in quibus plusculum negotii est, iudiciorum atque litium; de or II 99. quod (genus dicendi) non modo a consuetudine iudiciorum, verum etiam a forensi sermone abhorreat; Arch 3. reos corruptelam iudicii molientes; par 46. cum huiusce iudicii discrimen ab opinione tua non abhorreret; Ver III 52. iudicii finis est ius, ex quo etiam nomen; Top 91. quod genus iudiciorum si est aequum; Planc 36. quid negotii sit gravitatem iudiciorum defendere; div Caec 27. cum de infamia iudiciorum disputarem; Cluent 138. posteaquam primum Clodii absolute levitatem infirmitatemque iudiciorum perspexi; A I 19, 6. quantam exspectationem magnitudo iudicii sit adlatura; div Caec 42. te metus exanimant iudiciorum atque legum; par 18. perturbationem fore omnium iudiciorum; inv II 84. ut omnis mearum fortunarum status unius iudicii periculo contineretur; Cluent 81. nullius neque privati neque publici iudicii poenam effugere potuerunt; dom 108. me in possessionem iudicii ac defensionis meae constitisse; de or II 200. veterem iudiciorum severitatem non requiro; Ver III 146. hoc specimen est popularis iudicii; Bru 188. veritate iudiciorum constituta; Ver III 162. — 2. adulescens gravis, senilis iudicio; Sest 111. — 3. de perduellionis iudicio, quod a me sublatum esse criminari soles, meum crimen est, non Rabirii; Rabir 10. quae facta postea iudicia de illo iudicio dicerentur; Cluent 88. secuta biennio post (lex) Cassia est de populi iudiciis; leg III 35. dum lex de tacito iudicio ferretur; A IV 17, 3 (16, 6).

V. Umstand: 1. Neronis iudicio non te absolutum esse; Ver I 72. quo facilius circumvenire iudicio capitis atque opprimere filium posset; Cluent 192. hoc esse indignius, quam rem verbo et litteris mutare non possint, eam re ipsa et iudicio maximo commutare; inv II 133. iure alter (consul) populi iudicio damnatus est; div II 71. defensum esse iudicio absentem Quinctium; Quinet 65. me universi populi Romani iudicio consulem ita factum (esse), ut . . .; agr II 7. mea (domus) his tribus omnibus iudiciis liberata est; har resp 30. cum sis gravissimo iudicio taciturnitatis oppressus; Catil I 16. §. circumvenire. Epaminondas, princeps meo iudicio Graeciae; Tusc I 4. decessit illine Pompei iudicio probatissimus; Cacl 73. sapientis est proprium suis stare iudiciis; Tusc V 81. tuo potius stabam iudicio quam meo; A VIII 4, 1. hunc honorem a senatu tributum iudicio senatus soluto et libero; Phil V 41. — 2. ante: §. II, 1. constituo. 5. delabor in. summo cum imperio iudicio rerum omnium vagari ut liceat, conceditur; agr II 34. in iudiciis, quid aequum sit, quaeritur; inv II 12. qui (Soerates) ita in iudicio capitis pro se ipse dixit, ut . . .; de or I 231. opinor poenam in civis Romanos nominatim sine iudicio constitutam; dom 43. non posse quemquam de civitate tolli sine iudicio; Sest 73. multi faciunt multa temeritate quadam sine iudicio; of I 49.

iudico. Recht sprechen, urtheilen, aburtheilen, entscheiden, beschließen, beurtheilen, dafür halten, glauben, erklären: I, 1, a. si facultatem vere atque honeste iudicandi fecero; Ver II 179. in quo inest omnis cum subtilitas disserendi, tum veritas

iudicandi; Tusc V 68. iudicandi vias (Stoici) diligenter persecuti sunt ea scientia, quam *διαλεκτική* appellant; Top 6. — b. qui in iudicando superiora iudicia secuti sunt; Cluent 106. cum ob iudicandum pecuniam acceperat; Ver III 156. promulgatum ex senatus consulto fuisse, ut de eis, qui ob iudicandum accepissent, quaereretur; A I 17, 8. — 2, a. ita fit, ut animus de se ipse tum indicet, cum id ipsum, quo indicatur, aegrotet; Tusc III 1. — b. quominus secundum illum iudicetis; Q Rosc 2. libere civi iudicare non licebat; Ver II 33. decemviri prima actione non iudicaverunt; Caecin 97. ut (iudices) vellent contra iudicare; inv II 136. ipsa natura incorrupte atque integre iudicante; fin I 30. parumne videbatur populus Romanus iudicare? Sest 123. senatus ex aliqua civitate, qui iudicet, datur; Ver II 32. — II, 1. qua de re inter Marcellos et Claudios patricios centumviri iudicarunt; de or I 176. quibus (consulibus) permissum erat, ut de Caesaris actis cognoscerent, statuerent, iudicarent; A XVI 16, 8. §. I, 2, a. — 2. tu ipse velim iudices, satisne videatur his omnibus rebus tuus adventus mutue respondisse; ep V 2, 4. — 3. mihi iudicatum est deponere illam iam personam; ep VII 33, 2. — 4. quidam iudicatus est parentem occidisse; inv II 149. — 5. senatus universus iudicavit illud corruptum esse iudicium; Cluent 136. ut sua omnia in se ipso posita indicet; Lael 30. — 6. de Caesare ita iudico, illum loqui elegantissime; Bru 252. — III. quem iudicatum hic duxit Herippus; Flac 45. alias aliud et sentiunt et iudicant; de or II 30. plura multo homines iudicant odio aut amore aut cupiditate aut iracundia aut dolore aut laetitia aut spe aut timore aut errore aut aliqua permotione mentis quam veritate aut praescripto aut iuris norma aliqua aut iudicii formula aut legibus; de or II 178. cum et bonum et malum natura iudicetur; leg I 46. est haec causa quasi quaedam appendicula causae iudicatae; Rab Post 8. quod corporis gravitatem et dolorem animo iudicamus; Tusc III 1. cur populi Romani hereditatem decemviri iudicent; agr II 44. an ingenia natura, virtutes et vitia, quae existunt ab ingeniis, aliter iudicabuntur? leg I 46. malum; §. bonum. in theatro et in curia res capitales et reliquas omnes iudicabant iidem; rep III 48. etsi alii pecunia accepta verum iudicabant; Cluent 76. virtutes, vitia; §. ingenia. nos beatam vitam non depulsionem mali, sed ademptionem boni iudicemus; fin II 41. — IV, 1. quid de te ceteros velis iudicare; Deiot 4. erat aequius Triarium aliquid de dissensione nostra iudicare; fin II 119. — 2. simile ex specie comparabili iudicatur; inv I 42. hunc ex maxime raro genere hominum iudicare debemus et paene divino; Lael 64. — 3. non || sitam, al. || uno in eo (Pompeio) iudico spem de salute rei publicae; A VIII 2, 4. — 4. ut, quia tu defendis, innocens iudicetur? Sulla 84. quem omnes gentes urbis ac vitae civium conservatorem iudicant; Milo 73. quoniam hostis est iudicatus Dolabella; Phil XI 16. quo etiam sapienter Socratem soleo iudicare; rep I 15. si hoc optimum factu iudicarem; Catil I 29. id deos immortales spero aequissimum iudicare; Phil XI 39. qui (vir) ista putat humana, sua bona divina iudicat; rep III 40. si mortem malum iudicaret; Tusc I 97. qui valetudinem aestimatione aliqua dignam iudicamus; fin III 44.

iugatio, Verbindung: adminiculorum ordines (me delectant), capitum iugatio; Cato 53.

iugerum, Morgen Landes, Fuchert: I. qui ager (Campanus), ut dena iugera sint, non amplius hominum quinque milia potest sustinere; A II 16, 1. — II. is (C. Albanus) cio iugerum de M. Pilio emit HS cxxv; A XIII 31, 4. ut aratores iugera sationum suarum profiterentur; Ver III 38.

quot milia ingerum sata essent; Ver III 113. — III. ita in eum iudicium de professione iugerum postulabatur; Ver III 39. — IV. in iugero Leontini agri medimnum fere tritici seritur; Ver III 112.

iugis, zusammengepaunt, dauernd, beständig: A. etiamne (terrae motum) futurum esse aquae iugis colore praesentiunt? div II 31. auspiciam: §. B. ex puteis iugibus aquam calidam trahi; nat II 25. — B. quod nos augures praecipimus, ne iuges || inge, al. || auspiciam obveniat, ut iumenta iubeant diungere; div II 77.

iuglans, Balnuß: instituit (Dionysius), ut (filiae) candentibus iuglandium putaminibus barbam sibi adurerent; Tusc V 58.

iugo, verbinden: quia coniugata || iugata || verba essent „pluvia“ et „pluendo“; Top 38. omnes inter se nexae (virtutes) et iugatae sunt; Tusc III 17.

iugulo, abschächten, töten, vernichten: cum Oppianicum iam perditum et duobus iugulatum praediciis videret; Cluent 68. illum plumbeo gladio iugulatum iri; A I 16, 2. qui fortissimos viros optimosque cives iugulari iusserit; Phil III 4. patrem meum iugulastis; Sex Rosc 32. grunditum, cum iugulatur, suis; Tusc V 116. viros: §. cives.

iugulum, Kehle: 1. si nudus es, da iugulum; Tusc II 33. stupidum esse Socraten, quod iugula concava non haberet; fat 10. ut aperte iugula sua pro meo capite P. Clodio ostentarent; A I 16, 4. — 2. tela intenta iugulis civitatis; Piso 5. — 3. mucrones eorum a iugulis vestris deiecimus; Catil III 2.

iugum, Joch, Gespann, Paar, Wage, Gebirge: I. 1. cuius a cervicibus iugum servile deiecerant; Phil I 6. — 2. legionibus nostris sub iugum missis; of III 109. in iugo cum esset luna; div II 98. — II, 1. qui singulis iugis arant; Ver III 27. — 2. haec, ut ex Apennino fluminum, sic ex communi sapientiae || sapientium || iugo sunt doctrinarum facta divortia; de or III 69.

iumentum, Zugtier: 1. iubet, qua velit, agere iumentum; Caecin 54. ut iumenta iubeant diungere; div II 77. — 2. iumento certe Athenis nihil opus est; A XII 32, 3 (2).

iunctio, Verbindung: ut verborum iunctio nascatur ab proceris numeris ac liberis, maxime heroo aut paeanne priore aut cretico, sed varie distincteque considat; de or III 191.

iungo, verbinden, vereinigen, zusammenfügen: ut est ex me et ex te iunctus Dionysius M. Pomponius; A IV 15, 1. an haec inter se iungi copularique possint; de or I 222. cum hominibus nostris consuetudines, amicitias, res rationesque iungebat; Deiot 27. infinitum bellum iunctum miserrima fuga; A IX 10, 4. si (causa) iuncta erit, utrum sit ex pluribus quaestionibus iuncta an ex aliqua comparatione; inv I 17. post causa fuit propior et cum exitu iunctior; fat 36. consuetudinem: §. amicitias. qui isdem artibus decus omne virtutis cum summa eloquentiae laude iunxisses; Bru 331. si [verba] extrema cum consequentibus primis ita iungentur, ut . . .; de or III 172. mundum efficere molliens deus terram primum ignemque iungebat; Tim 13. insignis improbitas et scelere iuncta; de or II 237. hic inducetur indignatio, iuncta conquestioni; inv II 36. rationes, res: §. amicitias. terram: §. ignem. verba ponenda sunt iuncta, facta, cognominata; part or 53. est (vis) probitate iungenda summaque prudentia; de or III 55. magni philosophi haec ultima bonorum iuncta fecerunt; fin II 19.

iunior §. iuvenis.

iuratus §. iuro.

iurgium, Wortwechsel, Zank, Streit: I. benivolorum concertatio, non lis inimicorum, iurgium

dicitur; rep IV 8. ex quibus (inimicitias) iurgia, maledicta, contumeliae gignuntur; Lael 78. — II. omnia sunt alia non crimina, sed maledicta iurgii petulantis; Cael 30. — III. ut cum iudice ipso iurgio saepe contenderet; Bru 246.

iurgo, *zantfen, streiten*: iurgare lex putat inter se || vetat || vicinos, non litigare; rep IV 8.

irudicialis, das Recht betreffend, juridisch; tertia (causa), quamvis molestum nomen hoc sit, irudicialis vocetur; Top 92. irudicialem causam esse dicebamus, in qua aequi et iniqui natura et praemii aut poenae ratio quaereretur; inv II 109. nunc irudicialem genus et partes || eius || consideremus. irudicialis est, in qua aequi et iniqui natura et praemii aut poenae ratio quaeritur. huius partes sunt duae, quarum alteram absolutam, adsumptivam alteram nominamus; inv II 68. 69.

iuro, iuror, *schwören, beschwören, beteuern*, part. vereidigt: I. iuratus iudicium dignitatis meae fecerat; Bru 1. cum id iurati dicunt; Caecin 3. scite Euripides: »iuravi lingua, mentem iniuratum gero«; of III 108. de epistula ad Caesarem, iurato mihi crede, non possum; A XIII 28, 2. cum omnes legati nostri, omnes equites Romani M. Fonteium iurati privatim et publice laudent; Font 32. quae iurati iudices cognovissent; Ac II 146. legati: §. equites. erant ea testimonia non concitatae contionis, sed iurati senatus; Flac 17. — II, 1. vos non ex lege, in quam iurati sitis, rem iudicare; inv II 131. cur in certa verba iurent; inv II 132. — 2. (puer) iurat, ita sibi parentis honores consequi liceat; A XVI 15, 3. — 3. iurarem per Iovem deosque penates me ardere studio veri reperiendi; Ac II 65. — 4. de Africano vel iurare possum non illum iracundia tum inflammatum fuisse; Tusc IV 50. — III. iudici demonstrandum est, quid iuratus sit; inv II 126. quo modo tibi placebit IOVEM LAPIDEM IURARE? ep VII 12, 2. magna voce iuravi verissimum pulcherrimumque ius iurandum; ep V 2, 7. (Aquilus) iuravit morbum; A I 1, 1. ipse perpetuum morbum iurabo; A XII 13, 2.

ius, *Brühe, Suppe*: I. negavit (Dionysius) se iure illo nigro, quod cenae caput erat, delectatum; Tusc V 98. fervet: §. II, 2. — II. ius dandum tibi non fuit, cum *κακοστόμαχος* esses; ep XVI 4, 1. — III, 1. tu istic te Hateriano iure delectas, ego me hic Hirtiano; ep IX 18, 3. §. I. — 2. in ea cena meus praeter ius fervens nihil non potuit imitari; ep IX 20, 2.

ius, *Recht, Rechtskunde, Gericht*: I. absolut: 1. proinde quasi alio modo sit constitutus de religione pontifex quam eum caerimoniarum ius coegerit; dom 31. eum morem ius pontificale confirmat; leg III 57. ius ex quibus rebus constet, considerandum est; inv II 65. in ea (consuetudine) quaedam sunt iura ipsa iam certa propter vetustatem; inv II 67. incredibile est, quam sit omne ius civile praeter hoc nostrum inconditum ac paene ridiculum; de or I 197. naturane sit ius inter homines an in opinionibus? de or III 114. non ex verbis aptum pendere ius; Caecin 52. in quo (bello) et suscipiendo et gerendo et deponendo ius ut plurimum valeret et fides; leg II 34. naturae iura minus ipsa quaeruntur ad hanc controversiam, quod neque in hoc civili iure versantur et a vulgari intelligentia remotiora || remota non || sunt; inv II 67. iactare se in causis centumviralibus, in quibus usucapionum, gentilitatum iura versentur; de or I 173. — 2. naturae ius esse, quod nobis non opinio, sed quaedam innata vis adferat, ut religionem, pietatem; inv II 65. consuetudine || consuetudinis || ius esse putatur id, quod voluntate omnium sine lege vetustas comprobatur; inv II 67. natura ius est, quod non opinio genuit, sed quaedam in natura vis inest, ut religionem,

pietatem, gratiam, vindicationem, observantiam, veritatem; inv II 161. consuetudine ius est, quod aut leviter a natura tractum aluit et maius fecit usus, ut religionem; aut quod in morem vetustas vulgi approbatione perduxit; quod genus pactum [est], par, iudicatum; inv II 162. lege ius est, quod in eo scripto, quod populo expositum est, ut observet, continetur; inv II 162. idne sit ius, quod maximae parti sit utile; de or III 115. ius civile est aequitas constituta iis, qui eiusdem civitatis sunt; Top 9. si compascuus ager est, ius est compascere; Top 12.

II. nach Verben: 1. abscondo: §. 4. dico de. adfero, alo: §. I, 2. inv II 65. 162. quod (ius) ambigitur inter peritissimos; de or I 242. iam iura legitima ex legibus cognosci oportebit; inv II 68. (P. Crassus) domi ius civile cognoverat; Bru 98. per se igitur ius est expetendum et colendum; leg I 48. est ille (Crassus) hoc pollicitus ius civile, quod nunc diffusum et dissipatum esset, in certa genera coacturum et ad artem facilem redacturum; de or II 142. comprobo: §. I, 2. inv II 67. ita ius civile habemus constitutum, ut causa cadat is, qui non, quem ad modum oportet, egerit; inv II 57. contineo: §. I, 2. inv II 162. ut huius urbis iura et exempla corrumpere; Deiot 32. ut in re publica iura tribunatus defenderet; Sest 95. se isti pecuniam ob ius dicendum dedisse; Ver II 119. ut tibi de pecuniis creditis ius in liberos populos dicere liceret; prov 7. diffundo, dissipo: §. cogo. nemo (erat), qui ius civile didicisset, rem ad privatas causas et ad oratoris prudentiam maxime necessariam; Bru 322. quoniam omnia iura dissolvit; Phil XI 14. quod (ius) dividitur in duas primas partes, naturam atque legem, et utriusque generis vis in divinum et humanum ius est distributa; part or 129. et ius et omne honestum sua sponte esse expetendum; leg I 48. §. colo. facio: §. I, 2. inv II 162. gigno: §. I, 2. inv II 161. iura omnia praetoris urbani nutu gubernari; Ver V 34. cur imminuisti ius legationis? Ver I 84. invero: §. I, 2. inv II 161. nescio: §. profiteor. cum ius illius populi nosset; Balb 14. se omnia iura belli perdisce ac nosse potuisse; Balb 47. ne certum ius non obtinuisse videatur; Caecin 10. si tu maluisses benivolentiae quam litium iura perdisce; ep VII 14, 2. §. nosco. perduco: §. I, 2. inv II 162. quem ad modum meum ius persequar; Caecin 8. qui omnia deorum hominumque iura novo scelere polluerit; Phil XI 29. ius in natura esse positum; leg I 34. ius profitentur etiam qui nesciunt; orat 145. quaero: §. I, 1. versantur; inv II 67. videtur res publica ius suum recipitura; A XV 13, 4. redigo: §. cogo. removeo: §. I, 1. versantur; inv II 67. nihil esse in civitate tam diligenter quam ius civile retinendum; Caecin 70. retinet ius civitatis; Caecin 98. §. III, 1. retinens. quod clarissimorum hominum auctoritate leges et iura tecta esse voluerunt; de or I 253. ius civile (orator) teneat, quo egent causae forenses cotidie; orat 120. cum ius illud matrimonii castum atque legitimum damnatione viri sublatum arbitraretur; Cluent 175. traho: §. I, 2. inv II 162. violabit ius humanae societatis; of I 21. — 2. iuri studere te memini; leg I 13. — 3. egeo: §. 1. teneo. quae cum esset civitas aequissimo iure; Arch 6. §. V, 1. muniri. semper hoc iure usi sumus; Ver I 114. — 4. ibi se eum (Philotimum) de suis controversiis in ius adveniens vidisse; A XI 24, 4. in iure cavere vehementer et ad opes pertinet et ad gratiam; of II 65. nos de iure naturae cogitare per nos atque dicere debemus, de iure populi Romani quae relicta sunt et tradita; leg III 49. cum de iure praedatorio consuleretur; Balb 45. nemo ad ius voluisset sine vi descendere; inv I 3. me nihil de abscondito pontificum iure dicturum; dom 138. §. cogito de. quae (oratio) cum sit in ius religionis et in ius rei

publicae distributa; dom 32. §. 1. divido. relinquo de: §. cogito de. quid alicui de iure viro aut mulieri responderit; de or II 142. quod idem (Rutilus) magnum munus de iure respondendi sustinebat; Bru 113. ea non tam ad religionem spectant quam ad ius sepulchrorum; leg II 58. rata auctoritas harum rerum ab iure civili sumitur; Caecin 74. trado de: §. cogito de. versor in medio iure publico; dom 34. §. I, 1. versantur; inv II 67.

III. **nach Adjectiven:** 1. est sine dubio domus iuris consulti totius oraculum civitatis; de or I 200. sin autem quaereretur, quisnam iuris consultus vere nominaretur, eum dicerem, qui legum et consuetudinibus eius, qua privati in civitate uterentur, peritus esset; de or I 212. ita est tibi iuris consultus ipse per se nihil nisi leguleius quidam cautus et acutus; de or I 236. (interpretes) imperitos iuris esse; Caecin 70. Q. Scaevola, iuris peritorum eloquentissimus, eloquentium iuris peritissimus; de or I 180. nimium retinens equestris iuris et libertatis videtur; Plane 55. — 2. nemo iure consultus dicitur; Phil II 96. mira persona induci potest Britannici iure consulti; ep VII 11, 2. — 3. Aelius (sapiens appellabatur), quia prudens esse in iure civili putabatur; Lael 6.

IV. **nach Substantiven:** 1. perfectam artem iuris civilis habebitis; de or I 190. cum loquar apud senatores, iudiciorum et iuris auctores; Ver V 171. iis, qui perfecti oratores esse vellent, iuris civilis cognitionem esse necessariam; de or I 197. me cognitorem iuris sui esse voluerunt; div Caec 11. inter quos est communio legis, inter eos communio iuris est; leg I 23. cum maiores vim armatam nulla iuris defensione texerint; Caecin 83. quoniam iuris dictionem confeceram; ep II 13, 4. erat mihi in animo aestivos menses reliquos rei militari dare, hibernos iuris dictioni; A V 14, 2. a lege ducendum est iuris exordium; leg I 19. quoniam iuris natura fons sit; of III 72. quaedam genera iuris iam certa consuetudine facta sunt; quod genus pactum, par, iudicatum; inv II 67. initium eius (iuris) ab natura ductum videtur; inv II 65. ne ad illam causarum operam adiungatur haec iuris interpretatio; leg I 12. quam tu longe iuris principia repetis! leg I 28. qui iuris civilis rationem numquam ab aequitate seunxerit; Caecin 78. cuius (iuris civilis) scientia neglecta ab oratoribus plerisque nobis ad dicendum necessaria videtur; part or 100. quid est civitas nisi iuris societas? rep I 49. quod iuris utilitas ad quamque causam quamvis repente vel a peritis vel de libris depromi potest; de or I 252. — 2. abalienatio est eius rei, quae mancipi est, aut traditio alteri nexu ||nexo|| aut in iure cessio; Top 28. de iure libertatis et civitatis suum putat esse iudicium; Ver I 13. quos (libellos) M. Brutus de iure civili reliquit; Cluent 141. Pompeius de iure, non de facto questionem tulit; Milo 31.

V. **Umfang:** 1. qui armis quam iure agere malissent; Tul 42. suo iure noster ille Ennius sanctos appellat poetas; Arch 18. confirmabuntur (agri) optimo iure; agr III 14. neque hoc solum natura. id est iure gentium, sed etiam legibus populorum constitutum est; of III 23. me rei publicae iure defenderem; dom 122. nego istam adoptionem pontificio iure esse factam; dom 36. propter virtutem iure laudamur; nat III 87. multae sunt domus in hac urbe atque haud scio an paene cunctae iure optimo, sed tamen iure privato, iure hereditario, iure auctoritatis, iure mancipi, iure nexi; nego esse ullam domum aliam privato eodem quo quae optima lege, publico vero omni praecipuo et humano et divino iure munitam; har resp 14. occideritne? occidit. iure an iniuria? Milo 57. hoc communi iure gentium sanctum est; har resp 32. ut neque disputatione vinci se nec ullo publico ac legitimo iure

patiantur; of I 64. bona quo iure venierint, quaero; Sex Rosc 126. soli (di, homines) ratione utentes iure ac lege vivunt; nat II 154. — 2. quia contra ius moremque (vis) facta sit; Caecin 2. videbat populos de suo iure, non de nostro fundos fieri solere; Balb 48. cum ex nostro iure duarum civitatum nemo esse possit; Caecin 100. sit in iure civili finis hic: legitima atque usitata in rebus causisque civium aequabilitatis conservatio; de or I 188. si modo absentem defendebat per ius et per magistratum; Quinct 68.

ius iurandum, Eid. Schwur: I est ius iurandum affirmatio religiosa; of III 104. — II, 1. ius iurandum conservandum putabat; of III 100. aliquando desinat ea se postulare emere, quae ipse semper habuit venalia, fidem, ius iurandum; Ver III 144. si avarus est, negligit ius iurandum; inv I 46. — 2. reditu in castra liberatum se esse iure iurando interpretabatur; of III 113. — 3. qui (censores) nulla de re diligentius quam de iure iurando iudicabant; of III 111. — III. an vero istas nationes religione iuris iurandi commoveri arbitramini? Font 30. — IV, 1. iure iurando devincta auctoritas; Cael 55. sese, quo minus id faceret, et compromisso et iure iurando impediri; ep XII 30, 5. — 2. in iure iurando non qui metus, sed quae vis sit, debet intellegi; of III 104.

iussum, Befehl, Verordnung, Vorschrift: I. num id iussum esset ratum; dom 77. huic (senatori) iussa tria sunt: ut adsit; ut loco dicat; ut modo; leg III 40. — II, 1. omnia illa senatus consulta, populi iussa rei publicae causa esse facta; Vat 8. — 2. hominum vita iussis supremae legis obtemperat; leg III 3.

iustus, Befehl, Geheiß, Verordnung, Beschluß: L. Lucullus vestro iussu coactus partem militum dimisit; imp Pomp 26. iussu Tarquinii se ius dicere; rep II 38. fidem publicam iussu senatus dedi; Catil III 8. cum hodierno die mane per forum meo iussu coniurati ducebantur; Catil III 21. cum iussu tuo securi cives Romani ferirentur; Ver V 113. quodsi principes viri hanc Latinis viam ad civitatem populi iussu patere passi sunt; Balb 54. illum iussu praetoris in crucem esse sublatum; Ver V 7. ne insignibus quidem regis Tullus nisi iussu populi est ausus uti; rep II 31.

iuste, gerecht, rechtmäßig: ut aut iuste pieque accusaret aut acerbè indigneque moreretur; Cluent 42. ut, si iuste depositum reddere in recte factis sit, in officiis ponatur depositum reddere; illo enim addito „iuste“ fit recte factum; fin III 59. qui haec iuste sapienterque disceptet; Milo 23. quod cum facimus, prudenter facere dicimur, iuste non dicimur; rep III 16. non posse iucunde vivi, nisi honeste et sapienter et iuste viveretur; fin II 51.

iustitia, Gerechtigkeit: I, 1. illa tria omnia iustitia conficit, et benivolentiam, quod prodesse vult plurimis, et ob eandem causam fidem et admirationem, quod eas res spernit et negligit, ad quas . . . ; of II 38. iustitia est habitus animi communi utilitate conservata suam cuique tribuens dignitatem; inv II 160. fundamentum est perpetuae commendationis et famae iustitia; of II 71. negligit, al.: §. conficit. iustitia praecipit parcere omnibus, consulere generi hominum; rep III 24. quod (iustitia) tranqillet animos; fin I 50. — 2. est pietas iustitia adversum deos; nat I 116. — II, 1. quas (virtutes) appellamus voluntarias, ut prudentiam, temperantiam, fortitudinem, iustitiam; fin V 36. omni ratione colenda et retinenda iustitia est; of II 42. in communione quae posita pars est, iustitia dicitur eaque erga deos religio, erga parentes pietas nominatur; part or 78. quae animi adfectio suum cuique tribuens iustitia dicitur; fin

V 65. nomino: f. dico. cum iustitiam quaeramus. rem multo omni auro cariorem; rep III 8. haud scio an una excellentissima virtus, iustitia, tollatur; nat I 4. retineo: f. colo. — 2. nullum est tempus, quod iustitia vacare debeat; of I 64. — 3. Marius a fide iustitiaque discessit; of III 79. scientia, quae est remota ab iustitia, calliditas potius quam sapientia est appellanda; of I 63. — III. nec ille magis iuris consultus quam iustitiae fuit; Phil IX 10. quae (aequitas) est iustitiae maxime propria; of I 64. — IV, 1. fundamentum est iustitiae fides; of I 23. eius (iustitiae) initium est ab natura profectum; inv II 160. erit explicandum in laude iustitiae, quid cum fide, quid cum aequabilitate is, qui laudabitur, fecerit; de or II 345. qui adipisci veram gloriam volet, iustitiae fungatur officii; of II 43. iustitiae partes sunt non violare homines, verecundiae non offendere; of I 99. cuius (iustitiae) tanta vis est, ut . . .; of II 40. — 2. vir summa iustitia, singulari fide; rep III 27. — V, 1. Q. Scaevolam, virum omnibus ingenio, iustitia, integritate praestantem; Plane 33. ut unius perpetua potestate et iustitia omnique sapientia regatur salus civium; rep II 43. — 2. prudentia sine iustitia nihil valet ad faciendam fidem; of II 34.

iustitium. Stillstand der Gerichte: I. nocturnis vigiliis iustitium illud concoctum atque meditatatum est; har resp 55. tumultum decerni, iustitium edici, saga sumi dico oportere; Phil V 31. meditor: f. concoquo. — II. † fruere iustitio et omnium rerum licentia; A IV, 19, 1.

iustus. recht, gerecht, rechtmäßig, gebührend, berechtigt, begründet, triftig: A. qui unus omnium iustissimus fuisse traditur; Sest 141. ego non iustus, qui et consul rogavi et augur et auspico? nat II 11. gentes eae bellum nobis prope iustum intulerunt; prov 4. heredum causa iustissima est; leg II 48. C. Caesaris pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos non debet liberalis videri; of I 43. te illam iustam eloquentiam, quam dialecticam dilatatum esse putant, consequi non posse; Bru 309. quibus si nihil aliud responderem, iusta esset excusatio; orat 140. si iusti hominis et si boni est viri parere legibus; rep III 18. multi saepe honores dis immortalibus iusti habiti sunt, sed profecto iustiores numquam; Catil III 23. f. laudationes. mihi quoque initium requiescendi fore iustum; de or I 1. ex quo efficitur, ut nec laudationes iustae sint nec vituperationes nec honores nec supplicia; fat 40. horum exprimere mores oratione iustos, integros, religiosos; de or II 184. fortitudo iustum odium incendit; Phil XIII 6. prudens, temperata, fortis, iusta ratio; fin V 58. haruspices introducti responderunt non fuisse iustum comitorum rogatorem; nat II 10. supplicia: f. laudationes. C. Curionis, M. Luculli iustissimos triumphos vidimus; Piso 44. iusta victoria imperator appellatus; ep II 10, 3. Sex. Peducaens, cum doctus, tum omnium vir optimus et iustissimus; fin II 58. vituperationes: f. laudationes. — B. a. videas rebus iniustus iustos maxime dolere; Lael 47. ex quo illud efficitur, ne iustos quidem esse natura; rep III 18. — b. I. iusta omnia decora sunt; of I 94.

— II. qui (Plato) iusta funerum reicit ad interpretes religionum; leg II 67. — III. est lex iustorum iniustorumque distinctio; leg II 13.

iuvenus, junger Stier: »(proles ausa est) gustare manu vinctum domitumque iuvenum«; nat II 159.

iuvenilis, jugendlich: nos supra fluentes || superfluentes || iuvenili quadam dicendi impunitate et licentia; Bru 316. illa iuvenilis redundantia multa habet attenuata; orat 108.

iuveniliter, jugendlich: (Q. Maximus) Hannibalem iuveniliter exsultantem patientia sua mollebat; Cato 10.

iuvenis, Jüngling, junger Mann, jung: I. ut nostri isti commissatores coniurationis barbatuli iuvenes illum (Magnum) in sermonibus „Cn. Ciceronem“ appellent; A I 16, 11. — II, 1. vellem suscepisses iuvenem regendum; A X 6, 2. — 2. seniores a iunioribus divisit; rep II 39. — III. qui te totiens seniorum iuniorumque centuriis illo honore adfici pronuntiavit; Ver V 38. mihi avi tui duo comitatu nobilium iuvenum fortunati videbantur; Cato 29. illi corpora iuvenum firmari labore voluerunt; Tusc II 36. quoniam alia (officia) sunt iuvenum, alia seniorum; of I 122.

iuventa. Jugend: »primo iam a flore iuventae«; div I 22. »prima a parte iuventae«; A II 3, 4.

iuventus, Jugend, junge Leute, junge Mannschaft: I. cum cuncta nobilitas ac iuventus accurreret; Rabir 21. parcat iuventus pudicitiae suae; Cael 42. — II, 1. Cretum leges itemque Lycurgi laboribus erudiunt iuventutem; Tusc II 34. — 2. legendus est hic orator iuventuti; Bru 126. — 3. cum orbabas Italiam iuventute; Piso 57. — III. Catilinam stipatum choro iuventutis (videbant); Muren 49. tu mihi videbare ex communi infamia iuventutis aliquam invidiam Caelio velle conflare; Cael 29. tantus in adolescente clarissimo ac principe iuventutis pudor fuit; Ver I 139. cum signifer esset iuventutis; Sulla 34. quid est incundius senectute stipata studiis iuventutis? Cato 28. — IV, 1. a rebus gerendis senectus abstrahit. quibus? an iis, quae iuventute geruntur et viribus? Cato 15. — 2. quod in iuventute habemus inlustrius exemplum veteris sanctitatis? Phil III 15.

iuvo, unterstützen, helfen, erfreuen: I, 1. a. Iunonem a iuvando credo nominatam; nat II 66. — b. „iuvare“ in utroque (corpore, animo) dicitur, ex eoque „incundum“; fin II 14. — 2. me dis iuvantibus ante brumam expectabis; ep VII 20, 2. Iuppiter, id est „iuvans pater“; nat II 64. — II. iuvat me tibi tuas litteras profuisse; ep V 21, 3. si omni studio Lamiam in petitione iuveris; ep XI 17, 2. si T. Manlium quam maxime iuveris atque ornaveris; ep XIII 22, 2. (aures) ita se dicent iuvari; orat 159. iuvari hac confessione causam suam putavit; Tul 1. quod nullam eruditionem esse duxit, nisi quae beatae vitae disciplinam iuaret; fin I 71. ut multis bellis saepe numero imperium populi Romani iuverint; Phil XI 31.

iuxta, ebenso: qui me reliquis officiis, iuxta ac si meus frater esset, sustentavit; sen 20.